

Dansk udgave

Meddelelser og oplysninger

60. årgang

13. oktober 2017

Indhold

I Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser

BESLUTNINGER OG RESOLUTIONER

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

EØSU's 527. plenarforsamling den 5.-6. juli 2017

2017/C 345/01	Resolution om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs bidrag til Kommissionens arbejdsprogram for 2018	1
2017/C 345/02	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs resolution om Kommissionens hvidbog om Europas fremtid og derudover	11

UDTALELSER

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

EØSU's 527. plenarforsamling den 5.-6. juli 2017

2017/C 345/03	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om mere effektive EU-politikker for SMV'er (initiativudtalelse)	15
2017/C 345/04	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om industrien for varemærkeforfalskede og piratkopierede varer (initiativudtalelse)	25
2017/C 345/05	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om industrielle ændringer i EU's roesukkerindustri (initiativudtalelse)	32
2017/C 345/06	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse — Fra Cork 2.0-erklæringen til konkrete foranstaltninger (initiativudtalelse)	37
2017/C 345/07	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om anvendelse af statsstøttere reglerne med henblik på kompensation for ydelse af tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse (afgørelse 2012/21/EU og rammebestemmelser) (initiativudtalelse)	45

2017/C 345/08	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om følger af digitaliseringen og robotiseringen af transportsektoren for EU's politikudformning (initiativudtalelse)	52
2017/C 345/09	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om den eksterne dimension af socialøkonomien (initiativudtalelse)	58

III Forberedende retsakter

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

EØSU's 527. plenarforsamling den 5.-6. juli 2017

2017/C 345/10	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om ændring af direktiv 2010/40/EU for så vidt angår perioden for vedtagelse af delegerede retsakter (COM(2017) 136 <i>final</i> — 2017/0060 (COD))	67
2017/C 345/11	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om styrkelse af de nationale konkurrencemyndigheders forudsætninger for at håndhæve konkurrencereglerne effektivt og sikring af et velfungerende indre marked (COM(2017) 142 <i>final</i> — 2017/0063 (COD))	70
2017/C 345/12	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om grænseoverskridende udveksling mellem Unionen og tredjelande af visse værker og andet materiale, der er beskyttet af ophavsret og beslægtede rettigheder, i tilgængeligt format til gavn for personer, der er blinde, svagsynede eller på anden måde læsehandicappede (COM(2016) 595 <i>final</i> — 2016/0279 (COD))	76
2017/C 345/13	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EU) nr. 904/2010 om administrativt samarbejde og bekæmpelse af svig vedrørende merværdiafgift (COM(2016) 755 <i>final</i> — 2016/0371 (CNS)) — om forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 2006/112/EF og direktiv 2009/132/EF for så vidt angår visse momsforpligtelser i forbindelse med levering af ydelser og fjernsalg af varer (COM(2016) 757 <i>final</i> — 2016/0370 (CNS)) — om forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 2006/112/EF for så vidt angår momssatser for bøger, aviser og tidsskrifter (COM(2016) 758 <i>final</i> — 2016/0374 (CNS))	79
2017/C 345/14	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 883/2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger og af forordning (EF) nr. 987/2009 om de nærmere regler til gennemførelse af forordning (EF) nr. 883/2004 ⁽¹⁾ . (COM(2016) 815 <i>final</i> — 2016/0397 (COD))	85
2017/C 345/15	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Næste skridt hen imod en bæredygtig europæisk fremtid — En europæisk indsats for bæredygtighed (COM(2016) 739 <i>final</i>)	91
2017/C 345/16	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen — Arbejdsplan for miljøvenligt design for 2016-2019 (COM(2016) 773 <i>final</i>)	97
2017/C 345/17	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Affald-til-energis rolle i den cirkulære økonomi (COM(2017) 34 <i>final</i>)	102
2017/C 345/18	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2011/65/EU om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr (COM(2017) 38 <i>final</i> — 2017/0013 (COD))	110

⁽¹⁾ Tekst af relevans for EØS og for Schweiz.

2017/C 345/19	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — EU's revision af gennemførelsen af miljøreglerne: Fælles udfordringer og en samlet indsats for at levere bedre resultater (COM(2017) 63 <i>final</i>)	114
2017/C 345/20	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om rapport fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Energipriser og -omkostninger i Europa (COM(2016) 769 <i>final</i>)	120
2017/C 345/21	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 1008/2008 om fælles regler for driften af lufttrafiktjenester i Fællesskabet (COM(2016) 818 <i>final</i> — 2016/0411 (COD))	126
2017/C 345/22	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Opbygning af en europæisk dataøkonomi (COM(2017) 9 <i>final</i>)	130
2017/C 345/23	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om respekt for privatliv og beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med elektronisk kommunikation og om ophævelse af direktiv 2002/58/EF (forordning om databeskyttelse inden for elektronisk kommunikation) (COM(2017) 10 <i>final</i> — 2017/0003 (COD))	138

I

(Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser)

BESLUTNINGER OG RESOLUTIONER

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

EØSU'S 527. PLENARFORSAMLING DEN 5.-6. JULI 2017

Resolution om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs bidrag til Kommissionens arbejdsprogram for 2018

(2017/C 345/01)

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin plenarforsamling den 5.-6. juli 2017, mødet den 5. juli, følgende resolution med 191 stemmer for, 6 imod og 16 hverken for eller imod:

1. Skabe en positiv fortælling om EU

1.1. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) fremhæver betydningen af 2018 som værende det sidste hele arbejdsår i den nuværende Kommissions samt Europa-Parlamentets mandatperiode. EØSU opfordrer derfor Kommissionen til at udarbejde sit arbejdsprogram på en ambitiøs, men pragmatisk måde, for på passende vis at håndtere udfordringerne i forbindelse med, at EU lige nu befinder sig ved en skillevej. I lyset af usikkerheden omkring Brexit og den globale udvikling er der nu mere end nogensinde før behov for en bred, deltagerbaseret og struktureret debat om Europas fremtid. Det er vigtigt at gå tilbage til vores rødder og minde os selv om det oprindelige projekt og EU's grundlæggende værdier og mål, således som de er nedfældet i EU-traktaterne.

1.2. Vi bør bygge videre på de positive resultater, der hidtil er opnået. Fremkomsten af nationalistiske, protektionistiske, autoritære og populistiske holdninger og bevægelser bør ses som et alarmsignal for lederne af EU-institutionerne og medlemsstaterne om, at det er nødvendigt at undersøge, hvad der skal til for at genvinde borgernes tillid og sikre en lovende fremtid for det europæiske projekt.

1.3. Med dette for øje opfordrer EØSU Kommissionen til at stræbe efter en stærk, solid og sammenhængende Union, der er i stand til at skabe bæredygtig vækst, kvalitetsjob, velfærd og lige muligheder for alle Europas borgere, baseret på en fælles vision og positive historier forankret i offentlighedens inddragelse og deltagelse. En fælles, sammenhængende Union, der bygger på medlemsstaternes engagement i sagen, er stærkt tiltrængt med henblik på at håndtere de økonomiske, sociale og miljømæssige udfordringer, som EU står over for. Intern samhørighed er også en forudsætning for, at EU kan fungere som en stærk global aktør på områder som f.eks. international handel, sikkerhed, energi, klima og fremme af menneskerettighederne.

1.4. EØSU anerkender, at forhandlingerne om Brexit vil gøre 2018 til et år med mange udfordringer. Det er imidlertid vigtigt, at Kommissionen fortsætter med at gennemføre foranstaltninger, der allerede er opnået enighed om, navnlig dem vedrørende initiativer om det indre marked. Samtidig er det nødvendigt at forberede sig på fremtiden på længere sigt for EU. EØSU henviser her til sine synspunkter om Hvidbogen om Europas fremtid. Udvalget vil ligeledes afgive udtalelse om de hermed forbundne oplæg. Af denne årsag henvises der kun kort til disse spørgsmål i dette bidrag.

1.5. Eftersom der er en tæt sammenhæng mellem økonomi, beskæftigelse, borgernes velfærd og miljøet, opfordrer EØSU Kommissionen til at vælge bæredygtig udvikling som en overordnet tilgang til sit arbejdsprogram. EØSU baserer derfor sit bidrag på bæredygtighedens tre »søjler«:

a) styrkelse af Europas økonomiske grundlag

b) fremme af Europas sociale dimension og

c) lettelse af overgangen til en kulstoffattig og cirkulær økonomi.

1.6. EØSU understreger, at søjlerne er universelle, udelelige og indbyrdes afhængige. EU bør være ambitiøs og stræbe efter politikker og initiativer, der skaber »win-win-win«-løsninger i form af økonomiske, sociale og miljømæssige fordele.

1.7. I den forbindelse opfordrer EØSU Kommissionen til at udvikle sine politikker på en integreret måde og anvende en sammenhængende og konsekvent tilgang, der inddrager alle dele af Kommissionen og nedbryder siloerne mellem politikudformning og lovgivning. EØSU opfordrer ligeledes Kommissionen til — i overensstemmelse med principperne om bedre lovgivning — at fortsætte med at forbedre kvaliteten af EU's lovgivning og arbejde for en forenkling og præcisering af denne med henblik på at skabe praktiske fordele for alle aktører.

1.8. EØSU gentager desuden sin opfordring til, at der udarbejdes en overordnet strategi for at integrere målene for bæredygtig udvikling i FN's 2030-dagsorden i alle relevante EU-politikker, og opfordrer Kommissionen til at udarbejde en langsigtet vision og strategi for bæredygtighed, der bygger på EØSU's kommende udtalelse om »Omstillingen til en mere bæredygtig europæisk fremtid — en strategi frem til 2050«.

1.9. EØSU understreger, at civilsamfundets strukturerede deltagelse i udformningen, gennemførelsen og overvågningen af EU's politikker, programmer og andre initiativer har afgørende betydning med hensyn til at skabe konkrete resultater, opnå borgernes accept og fremme samhørighed i samfundet. Arbejdsmarkedets parter spiller en særlig rolle i forbindelse med udformning og gennemførelse af politikker, der direkte eller indirekte berører beskæftigelsen og arbejdsmarkedet.

1.10. Mens forslagene til foranstaltninger præsenteres mere detaljeret i afsnit 2.-5., sammenfatter EØSU de **vigtigste politiske prioriteter** for Kommissionens arbejdsprogram for 2018 som følger:

- EØSU opfordrer Kommissionen til at fortsætte gennemførelsen af de strategier og programmer, der sigter mod at videreudvikle det indre marked under hensyntagen til dets økonomiske og sociale dimension i forbindelse med bæredygtig udvikling. Det anerkendes, at ØMU'en er kernen i det indre marked, men der er et særligt behov for foranstaltninger på områderne kapital-, digital-, energi- og transportmarkeder. Derudover efterlyser EØSU en aktiv handelspolitik, der tager højde for behovet for gennemsigtighed og en tæt inddragelse af civilsamfundet.
- Kommissionen bør vedtage en samlet strategi for fremme af iværksætteri, innovation og industriel udvikling, herunder de muligheder og udfordringer, der er forbundet med globale megatendenser såsom hurtige fremskridt inden for digitaliseringen og tingenes internet samt overgangen til en kulstoffattig og cirkulær økonomi.
- EØSU opfordrer Kommissionen til at udvikle EU's sociale dimension med det formål at fremme skabelse af kvalitetsjob, forbedre kvalifikationer og kompetencer, øge de sociale investeringer og udvikle socialøkonomien samt forebygge fattigdom, ulighed, diskrimination og social udstødelse med et særligt fokus på unges inklusion i samfundet. Der bør derudover lægges særlig vægt på at reagere på de store forandringer, der følger i kølvandet på digitaliseringen for hele samfundet.
- EØSU slår til lyd for foranstaltninger, der skal målrette de offentlige finansielle ressourcer effektivt og reagere på kommende udfordringer affødt af Brexit og behovet for bæredygtig vækst, innovation, beskæftigelse og samhørighed. Ud over offentlige investeringer er det også nødvendigt at fremme private investeringer for at imødekomme de store investeringsbehov.
- Kommissionen bør fortsætte gennemførelsen af tiltag, herunder en effektiv kontrol ved de ydre grænser, der har til formål at beskytte europæerne mod sikkerhedstrusler. Den bør også gøre en større indsats for, at EU bliver en mere effektiv aktør på verdensplan gennem multilateralt samarbejde og aktiv konfliktforebyggelse. Desuden finder EØSU det nødvendigt at styrke forsvarssamarbejdet.

- EØSU opfordrer Kommissionen til at udvikle en strategi, som har til formål at realisere en struktureret civil dialog, der tilrettelægges effektivt og på permanent basis. Udvalget tilbyder sin støtte i den henseende.

2. Styrkelse af Europas økonomiske grundlag

2.1. *Det europæiske semester og ØMU'en*

2.1.1. Processen for det europæiske semester bør styrke Kommissionens koordinerende rolle med det formål at sikre medlemsstaternes overholdelse af mål og henstillinger i Europa 2020-strategien og gennemførelsen af de strukturreformer, der er nødvendige for en langsigtet bæredygtig økonomisk vækst, skabelse af kvalitetsjob og sociale fremskridt. En tættere inddragelse af arbejdsmarkedets parter og andre af civilsamfundets repræsentative organisationer og større indflydelse til dem i udformningen og gennemførelsen af reformprogrammer er en nøglefaktor for succes i denne proces i erkendelse af, at arbejdsmarkedets parter spiller en særlig rolle set i lyset af deres enekompetencer, ansvar og opgaver.

2.1.2. EØSU opfordrer til en symmetrisk makroøkonomisk tilpasning i euroområdet, som omfatter såvel medlemsstater med underskud som medlemsstater med overskud. Dette omfatter en positiv finanspolitisk kurs i euroområdet som helhed.

2.1.3. Den Økonomiske og Monetære Union er et kernelement i den europæiske integration. EØSU henviser til sine tidligere holdninger og efterlyser initiativer til fuldførelse af ØMU'en, herunder udvikling af dennes styreformer, den demokratiske kontrol og den makroøkonomiske dialog.

2.2. *Finansielle ressourcer og investeringer*

2.2.1. I forbindelse med den næste flerårige finansielle ramme (FFR) bør Kommissionen bane vejen for en effektiv koncentration af ressourcerne og reagere på de kommende udfordringer forårsaget af Brexit og behovet for bæredygtig vækst, konkurrencedygtighed, innovation, beskæftigelse og social samhørighed ved at vælge en præstations- og resultatorienteret tilgang. EØSU opfordrer Kommissionen til at afstemme varigheden af den næste FFR med Kommissionens og Europa-Parlamentets mandatperioder. Det opfordrer også til, at man forbereder indførelsen af nye typer af EU's egne indtægter.

2.2.2. EØSU bifalder den anden fase af EFSI (Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer) møntet på at sætte skub i investeringerne gennem inddragelse af mere privat kapital sammen med offentlig kapital fra både nationale og regionale kilder. Med dette mål for øje bør EFSI's anvendelsesområde også omfatte andre finansieringskilder ud over banker.

2.2.3. EØSU fremhæver behovet for en effektiv og målrettet anvendelse af EU's midler. Investeringer i innovation, iværksætteri, udvikling af færdigheder, aktive arbejdsmarkedspolitikker, digitale tjenester, energi og transport skal prioriteres for at sikre, at midlerne afsættes til projekter med stor indvirkning på samfundet.

2.2.4. EØSU understreger, at den videre gennemførelse af kapitalmarkedunionen er nødvendig for at forbedre adgangen til privat finansiering, og der bør i den forbindelse lægges særlig vægt på SMV'ernes behov. Større brug af egenkapital og kapitalmarkedsmidler bør også fremmes.

2.2.5. For så vidt angår fuldførelsen af bankunionen understreger EØSU, at yderligere risikodeling skal gå hånd i hånd med yderligere forslag om begrænsning af risikoen. I forbindelse med de kommende reformer af banklovgivningen bør Kommissionen tage behørigt hensyn til mindre og ikke-komplekse bankers særlige karakteristika og muligheder.

2.2.6. EØSU opfordrer til, at der tages skridt til at tackle skattesvig, skatteunddragelse og aggressiv skatteplanlægning. Den eksisterende præference i skattesystemerne for lånefinansiering af virksomheder bør ændres. For så vidt angår moms, gentager EØSU sin anbefaling om, at man bør bevæge sig væk fra den nuværende overgangsordning og hen imod en endelig momsordning, der er skræddersyet til EU's indre marked.

2.3. *Digitale, energi- og transportsystemer*

2.3.1. EØSU fremhæver det digitale indre markeds betydning for samfundet som helhed. Digitale færdigheder, et gunstigt erhvervmiljø og forbrugertillid er blandt de vigtigste forudsætninger for, at potentialet i digitalisering kan

udnyttes. Idet data er en produktionsfaktor og råmateriale til at skabe økonomisk merværdi, er tilgængelighed og fri udveksling af data yderst vigtige elementer. Samtidig skal der sikres en tilstrækkelig beskyttelse af private og kommercielle data med særlig fokus på de data, der genereres af de enkelte virksomheder. EØSU opfordrer også Kommissionen til at fortsætte bestræbelserne på at øge kapaciteten inden for cybersikkerhed og samarbejde. EØSU opfordrer desuden til internationalt samarbejde på det digitale område, f.eks. inden for rammerne af OECD.

2.3.2. Udviklingen af den digitale infrastruktur skal fortsættes, herunder bredbånd og trådløse forbindelser, digitale energi- og transportsystemer samt »intelligente« bygninger og lokalsamfund. Brugen af digitalisering bør fremmes i både uddannelsessektoren, sundhedssektoren og den sociale sektor. Fuld udnyttelse af digitaliseringen bør også fremmes for at gøre de administrative procedurer mere smidige. Der bør lægges særlig vægt på at sikre dækning i fjernliggende områder og et minimum af digital adgang for alle, der på samme tid styrker inklusionen af sårbare grupper i samfundet.

2.3.3. EØSU har fra starten været en stærk fortalere for initiativet vedrørende energiunionen. Udvalget opfordrer Kommissionen til at fortsætte gennemførelsen af strategien for energiunionen, som sikrer en passende energiinfrastruktur og velfungerende energimarkeder, der garanterer adgangen til sikker og klimavenlig energi til overkommelige priser for borgere og virksomheder. EØSU fremhæver energialogens betydning på europæisk, nationalt og lokalt niveau under fuld inddragelse af civilsamfundet. Det vil jævnligt give sin mening til kende om status for energiunionen og de enkelte initiativer.

2.3.4. Transport er tæt knyttet til energiunionen. Idet transport er en af de grundlæggende forudsætninger for aktiviteterne i hele samfundet, fortjener sektoren en høj profil i Kommissionens arbejdsprogram. Det vigtigste formål med foranstaltningerne bør være at give borgere og virksomheder adgang til en lettilgængelig, velfungerende, sikker, økonomisk overkommelig og klimavenlig mobilitet og transport. Dette kræver betydelige offentlige og private investeringer i transportsystemer og udvikling af den offentlige transport. Behandlingen af transportrelaterede energi- og klimaspørgsmål og indførelsen af nye teknologier bør ikke ske isoleret fra udfordringerne på transportmarkedet.

2.3.5. Under hensyntagen til den horisontale betydning af tjenesteydelser af almen økonomisk interesse anmoder EØSU Kommissionen om at forbedre reglerne om kompensation for ydelse af tjenesteydelser af almen økonomisk interesse og anvendelsen heraf med henblik på at udstikke retningslinjer og udarbejde en oversigt over bedste praksis.

2.3.6. EØSU anerkender den rolle, som både byer og landdistrikter spiller på områderne økonomisk, social og territorial udvikling og samhørighed. For at understrege byernes rolle bør EU fortsat arbejde for en veldefineret dagsorden for byerne, der gennemføres korrekt. Det betydelige potentiale i land-, bjerg- og ømråder bør udnyttes i Kommissionens nye tilgang til integreret territorial udvikling.

2.4. Udvikling af produktion og tjenesteydelser

2.4.1. EØSU opfordrer Kommissionen til at anlægge en samlet tilgang til og strategi for industriel udvikling. Der bør lægges særlig vægt på de muligheder og udfordringer, der er forbundet med globale megatendenser såsom hurtige fremskridt inden for digitalisering og tingenes internet, sammenkoblingen af fremstillings- og servicesektorer og omstillingen til en kulstoffattig og cirkulær økonomi.

2.4.2. Servicesektorens vækstpotentiale, herunder detailsektorens, skal ligeledes udnyttes, men forbrugernes og arbejdstagernes rettigheder må sikres, og det erkendes, at der fortsat er hindringer på det indre marked.

2.4.3. Innovationspolitikken, herunder social innovation, er afgørende for den økonomiske konkurrenceevne, fornyelse og skabelse af samfundsmæssige fordele. EØSU tilskynder til fremme af overnationale netværk og tværgående netværk mellem universiteter, virksomheder og civilsamlingsorganisationer inden for rammerne af Horisont 2020. EØSU anbefaler at forenkle de administrative regler for finansiering og statsstøtte.

2.4.4. Der er behov for en Industri 4.0 og Samfund 4.0-strategi i hele EU med fokus på teknologi og platforme, standarder og referencearkitekturer, netværk af regionale innovationsknudepunkter og færdigheder på alle niveauer.

2.4.5. For så vidt angår de udfordringer, der opstår som følge af globale megatendenser i de enkelte brancher, såsom bil-, stål- og kulindustrien, opfordrer EØSU til en passende forvaltning af strukturændringer gennem fair og hensigtsmæssige overgangsrammer og dialog med arbejdsmarkedets parter om sektorspecifikke spørgsmål. På den anden side skal de muligheder, der opstår inden for områder som f.eks. rumfart og forsvar udnyttes, således at der skabes fordele, samtidig med at der sikres gunstige betingelser for udviklingen af industrielle sektorer i almindelighed samt gode arbejdsvilkår.

2.4.6. Der bør gøres en særlig indsats for at forbedre finansiering, innovation og internationalisering set i forhold til små og mellemstore virksomheder, og »Small Business Act« for Europa skal gennemføres fuldt ud. Politikkerne for SMV'er bør være skræddersyede til de forskellige behov hos forskellige typer af virksomheder, såsom familievirksomheder, traditionelle små virksomheder og mikrovirksomheder, nystartede virksomheder og vækstvirksomheder, herunder socialøkonomiske virksomheder. EØSU opfordrer ligeledes Kommissionen til at iværksætte en høring om definitionen af en SMV.

2.4.7. EØSU finder det vigtigt, at man får et samlet overblik over nye tendenser i produktions- og forbrugsmønstre, såsom kollaborative, cirkulære, dele- og funktionelle økonomiske modeller, samt udviklingsmuligheder i bl.a. socialøkonomien. Der er behov for foranstaltninger, der kan lette indførelsen af disse nye og forskelligartede modeller, men på samme tid skal der sikres lige konkurrencevilkår, og relevant og hensigtsmæssig lovgivning skal overholdes, således at den offentlige sikkerhed og forbrugerbeskyttelsen såvel som arbejdstagernes rettigheder er garanteret.

2.4.8. Under hensyntagen til den særlige rolle, som socialøkonomien spiller, gentager EØSU sin opfordring til, at der iværksættes en omfattende handlingsplan for socialøkonomien i overensstemmelse med Rådets konklusioner fra december 2015 om »Fremme af den sociale økonomi som en nøglefaktor for den økonomiske og sociale udvikling i Europa«.

2.4.9. Multifunktionalitet, de mange forskellige bedriftsmodeller i landbruget og bæredygtighed bør fortsat stå i centrum for overvejelserne om behovet for finansiering, modernisering og forenkling af den fælles landbrugspolitik som led i den næste flerårige finansielle ramme. Der er også behov for en øget indsats inden for forskning og digitalisering i landbrugssektoren.

2.4.10. EØSU opfordrer Kommissionen til at gå over til en mere integreret landbrugs- og fødevarerpolitik, der tager hensyn til behovet for at bevæge sig i retning af en cirkulær økonomi og reducere fødevarespildet drastisk. Kommissionen bør vedtage lovgivning til bekæmpelse af illoyal handelspraksis i fødevarerforsyningskæden.

2.4.11. For at muliggøre en hensigtsmæssig udvikling og fornyelse af industri og landbrug skal den politiske og reguleringsmæssige ramme skabe stabile og forudsigelige rammevilkår for investeringer og drift og følge principperne om bedre regulering af hensyn til borgernes trivsel.

2.5. *International handel*

2.5.1. EØSU opfordrer til, at der føres aktive og retfærdige handelsforhandlinger med partnere som Japan, Mercosur og ASEAN, og en gnidningsløs gennemførelse af de aftaler, der allerede er indgået, hvor der tages højde for de spørgsmål, der er rejst i tidligere EØSU-udtalelser. I forbindelse med gennemførelsen af Kommissionens meddelelse om »Handel for alle«, mener EØSU, at det er vigtigt at afslutte forhandlingerne på en afbalanceret og gennemsigtig måde, der skaber fordele for erhvervsliv og borgere, samtidig med at miljø-, social-, arbejdsmarkeds-, forbruger- og andre standarder beskyttes. Dette gælder også for offentlige tjenesteydelser. Alt i alt understreger EØSU betydningen af gennemsigtighed og inddragelse af civilsamfundet i forhandlingerne, gennemførelsen og overvågningen af handelsaftaler lige fra begyndelsen.

2.5.2. EØSU bifalder de forbedringer, der er foretaget af tvistbilæggelsen med investorer i form af indførelsen af et nyt system, som skal erstatte ISDS, men opfordrer Kommissionen til at tage yderligere skridt, så ICS reelt kan fungere som en uafhængig international juridisk instans.

2.5.3. Deltagelsen i bilaterale handelsforhandlinger bør ikke svække EU's engagement i WTO og en stærk multilateral global aftale. EØSU forventer en aktiv opfølgning af WTO-ministerkonferencen i 2017 på områder som landbrug og e-

handel. Derudover er der et presserende behov for at evaluere risici og muligheder, set ud fra civilsamfundets synsvinkel, for at bestemme det videre forløb i de igangværende multilaterale forhandlinger om aftalen om handel med tjenesteydelser (TISA) og aftalen om miljøvarer (EGA). EØSU opfordrer endvidere til en hurtig vedtagelse og gennemførelse af reformerne af EU's handelspolitiske beskyttelsespolitik.

2.5.4. EØSU anser det for vigtigt at sikre sammenhæng mellem handelspolitikken og FN's mål for bæredygtig udvikling, Parisaftalen om klimaændringer og EU's udviklingspolitik. Med henblik herpå bør der arbejdes for at indføre ambitiøse kapitler om handel og bæredygtig udvikling med en stærk overvågningsmekanisme varetaget af civilsamfundet i handelsaftalerne.

2.5.5. EØSU opfordrer derudover til, at civilsamfundet overvåger alle aspekter af aftalerne, herunder de aftaler, hvis bestemmelser ikke udtrykkeligt omfatter et fælles overvågningsorgan med deltagelse af civilsamfundet. EØSU's ekspertise giver enestående fordele i forbindelse med dette arbejde.

2.5.6. Udvalget opfordrer også til, at der føres en dialog med civilsamfundet om konsekvensanalysen og den praktiske gennemførelse af den foreslåede multilaterale investeringsret.

3. Fremme af Europas sociale dimension

3.1. Den europæiske søjle for sociale rettigheder

3.1.1. EØSU noterer sig Kommissionens meddelelse om den europæiske søjle for sociale rettigheder og forslaget til en proklamation af denne søjle og de dertil knyttede lovgivningsmæssige og ikke-lovgivningsmæssige initiativer. EØSU arbejder med denne pakke og vil udarbejde udtalelser, når det bliver aktuelt.

3.1.2. Indtil dette sker, henviser EØSU til sin tidligere udtalelse om den europæiske søjle for sociale rettigheder⁽¹⁾, hvori det understregede sine generelle mål for udviklingen af søjlen via en kombination af retlige og ikke-retlige instrumenter på områder såsom fremtidens arbejde, rimelige arbejdsvilkår, beskæftigelse, håndhævelse af EU's gældende lovgivning på det sociale område og sociale investeringer. Udvalget fastslog, at søjlen bør gælde for alle medlemsstater, selv om det erkender, at der i euroområdet kan være behov for særlige instrumenter/mekanismer. Det indtog den holdning, at det europæiske semester og de nationale reformprogrammer bør blive de principielle værktøjer til søjlens gennemførelse og overvågning af søjlen og opfordrede til etablering af konkrete benchmarks i det europæiske semester.

3.1.3. Arbejdsmarkedernes rammebetingelser bør understøtte nye og mere forskelligartede karriereforløb. Forskellige former for henholdsvis anskaffelse af arbejdskraft og arbejdsmåder er nødvendige i arbejdslivet. Dette forudsætter, at der forefindes en passende beskæftigelsesbeskyttende lovgivningsramme, som kan sørge for rimelige arbejdsvilkår, og som kan fremme ansættelserne inden for alle typer ansættelseskontrakter.

3.1.4. For at kunne reagere på ændringerne i efterspørgslen efter færdigheder og kompetencer understreger EØSU behovet for at forbedre det arbejdsmarkedsbaserede uddannelsessystem, erhvervsuddannelser, efteruddannelse, livslang læring samt opkvalificering og omskoling. Metoder til at fremme gnidningsløse jobskifter og en glidende overgang fra arbejdsløshed eller uddannelse til et job bør også udvikles med det formål at opnå et inklusivt arbejdsmarked.

3.1.5. I erkendelse af, at EU's fremtid i høj grad afhænger af de yngre generationers tillid til EU-projektet understreger EØSU, at Kommissionen bør forstærke sin indsats for effektivt at bekæmpe de grundlæggende årsager til ungdomsarbejdsløshed og udstødelse.

3.1.6. For at fremme inklusiv vækst og social samhørighed efterlyser EØSU foranstaltninger, der kan imødekomme behovet for sociale investeringer, forstået som investeringer i mennesker og i social infrastruktur og tjenesteydelser. Det må overvejes yderligere, hvordan man kan sammenkoble »Juncker 2-planen« med målene i den sociale investeringspakke, herunder gennem EFSI. Endvidere har EØSU efterlyst en europæisk social investeringspagt, som bør understøtte sociale reformer og sociale investeringer og bidrage til en fornyet økonomisk, social og territorial samhørighed. Den årlige vækstundersøgelse bør også lægge vægt på sociale investeringer.

⁽¹⁾ Udtalelse af 25. januar 2017 om meddelelse fra Kommissionen, »Igangsættelse af en offentlig høring om den europæiske søjle for sociale rettigheder«, EUT C 125 af 21.4.2017, s. 10.

3.1.7. Den Europæiske Socialfond bør fortsat udgøre en central del af ESI-fondene med særligt fokus på fremme af uddannelse og integration på arbejdsmarkedet af udsatte befolkningsgrupper (f.eks. unge, indvandrere og flygtninge og personer med handicap). Konsolideringen og omstruktureringen af de nye Erasmus-processer skal gøres mere systematisk og inklusiv. EØSU gentager også sin opfordring til, at alle unge bør have mulighed for at drage fordel af udvekslingsophold i Europa.

3.1.8. Udvalget anerkender, at fattigdomsbekæmpelse primært er medlemsstaternes ansvar, men EØSU påpeger at: nedbringelse af fattigdom systematisk bør tages op i processen vedrørende det europæiske semester, akademisk forskning i »referencebudgetter«, der giver mulighed for et liv i værdighed, bør fortsat støttes, og der bør være sammenlignelige og fælles indikatorer for eksempelvis fattigdom og ulighed samt obligatoriske sociale konsekvensanalyser af alle reformforslag, der fremsættes i de nationale reformprogrammer og de landespecifikke henstillinger. EØSU har ligeledes været fortalere for, at der skabes en integreret europæisk fond til bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse, der tager udgangspunkt i de hidtidige erfaringer med gennemførelsen af FEAD og ESF. Derudover bør Europa 2020-strategien forbindes med gennemførelsen af 2030-dagsordenen.

3.2. **Borger- og forbrugerrettigheder**

3.2.1. EØSU opfordrer Kommissionen til at holde godt øje med overholdelsen af EU's grundlæggende værdier og principper i alle medlemsstater, og stramme procedurerne op for at beskytte og forsvare demokratiet, retsstatsprincippet, de grundlæggende rettigheder, menneskerettighederne og adgangen til domstolsprøvelse.

3.2.2. Forbrugerpolitik ligger borgerne på sinde og kan derfor indvirke på deres engagement i EU's integrationsproces. EØSU opfordrer Kommissionen til at se til, at forbrugernes rettigheder håndhæves og respekteres i REFIT-processen og den digitale verden og i forbindelse med produkt- og tjenesteydelsessikkerhed. Kommissionen bør gøre en kraftigere indsats for at eliminere energi- og forbrugsfattigdom og i højere grad sikre, at alle europæere har adgang til mad og tjenesteydelser. Kommissionen bør også fremme forbrugernes ret til information, uddannelse og deltagelse samt deres ret til at organisere sig på en sådan måde, at deres interesser er repræsenteret ved udformningen af de regler, som angår dem.

3.2.3. Kommissionen bør afslutte revisionen af de vigtigste retlige og ikke-retlige instrumenter under den europæiske forbrugerpolitik som tværgående og horisontal politik vedrørende unionsborgerskab og fremlægge en ny handlingsplan vedrørende forbrugerbeskyttelse for de næste 10 år.

3.2.4. Endvidere opfordrer EØSU Kommissionen til at træffe alle nødvendige foranstaltninger til at imødegå kønsdiskrimination på arbejdsmarkedet, uddannelsesområdet og i beslutningstagningen såvel som den kønsbaserede vold. EØSU opfordrer også Kommissionen til at fastsætte en dagsorden med det mål at beskytte minoriteter og sårbare grupper gennem en indsats til sikring af fuld respekt for de grundlæggende rettigheder samt ikke-forskelsbehandling. Kommissionen bør presse mere på for at få genoptaget arbejdet med direktivet om gennemførelse af principperne om ligebehandling og se nærmere på vilkårene for børn, kvinder og ældre i sårbare situationer såvel som på nye former for sårbarhed.

3.2.5. Kommissionen bør opgradere den europæiske handicapstrategi i tråd med anbefalingerne fra FN's komité for rettigheder for personer med handicap og implementere FN's konvention om rettigheder for personer med handicap («UNCRPD») i sine eksterne politikker og programmer, bl.a. gennem lancering af et EU-handicapkort, der er anerkendt i alle medlemsstater. Man bør også gå i gang med forberedelserne til en europæisk dagsorden for handicappedes rettigheder for perioden 2020-2030, og år 2021 bør gøres til det europæiske år for handicappedes rettigheder.

3.2.6. Tilgængelighed for alle bør indbygges i initiativerne om det digitale indre marked. Derfor må Kommissionen gøre endnu mere for at få afsluttet forhandlingerne med de andre institutioner om den europæiske lov om tilgængelighed. Passagerers rettigheder bør også styrkes med særligt fokus på personer med handicap og nedsat mobilitet.

3.2.7. EØSU opfordrer også Kommissionen til at støtte aktiviteter i uddannelsesinstitutioner på alle niveauer for at hjælpe eleverne med at skelne mellem falske nyheder og videnskabelige fakta.

3.3. Migration

3.3.1. EØSU understreger behovet for at bistå og integrere flygtninge og asylansøgere. Udvalget går endvidere ind for en effektiv reform af det fælles europæiske asylsystem, som overholder menneskerettighederne, og for indførelse af et reelt fælles system for samtlige medlemsstater. Det anbefaler også, at der gøres fremskridt med hensyn til genbosættelse og humanitære visa for at opfylde reelle behov. Det opfordrer Kommissionen til at overvåge, at aftalen om fordeling af flygtninge mellem medlemsstaterne bliver gennemført.

3.3.2. Desuden opfordrer det til at revidere partnerskabsaftalerne med tredjelande, der er transit- eller oprindelseslande for migrationsstrømme, for at sikre, at menneskerettighederne og international ret bliver overholdt, og til at udvikle finansielle instrumenter for at tackle de underliggende årsager til migration.

3.3.3. EØSU værdsætter Kommissionens arbejde med lovlige kanaler for migration gennem evaluering af de nuværende direktiver, men opfordrer til anlæggelse af et mere langsigtet perspektiv på styringen af arbejdskraftmigration, planlægning af tidssvarende lovlige kanaler for mobilitet og udveksling af information om mulighederne på arbejdsmarkedet. I betragtning af Europas demografiske struktur peger EØSU på, at udfordringen med at integrere flygtninge og migranter på arbejdsmarkedet bør vendes til en mulighed. Investering i uddannelse og passende støtteordninger vil være en faktor, som på afgørende vis kan fremme integrationen på arbejdsmarkedet og hjælpe migranterne med at udnytte deres potentiale, så de kan bidrage med deres færdigheder, iværksætterånd og gåpåmod, idet man bør anerkende værdien af diversitet og tilstedeværelsen af forskellige kulturer i vort samfund generelt.

3.3.4. EØSU mener, at 2018 — det europæiske år for kulturarv — er en enestående chance til at mobilisere alle aktører for at bekæmpe populisme og nationalisme og fremme en positiv diskurs om Europas fremtid. I denne kontekst kunne der også gøres en indsats for at skabe øget bevidsthed om behovet for interkulturel forståelse, når det gælder flygtninge og migranter.

3.4. Indre sikkerhed og ekstern politik

3.4.1. EØSU opfordrer Kommissionen til at fortsætte gennemførelsen af tiltag, herunder effektiv kontrol ved de ydre grænser, for at beskytte europæerne mod sikkerhedstrusler såsom terrorisme, organiseret kriminalitet og cyberkriminalitet.

3.4.2. Desuden finder udvalget det nødvendigt at styrke forsvarssamarbejdet. Derfor bakker EØSU op om oprettelsen af en europæisk forsvarsunion og glæder sig over den europæiske forsvarshandlingsplan.

3.4.3. På baggrund af de udfordringer, der følger af uforudsigeligheden af USA's politik, og risikoen for øget protektionisme og unilateralisme, vil EØSU gerne tilskynde EU til at handle i overensstemmelse med sin globale strategi ved at støtte multilateralisme inden for De Forenede Nationer og arbejde aktivt på at forebygge konflikter og løse internationale kriser. EØSU understreger også behovet for en tættere koordinering af mål, politikker og ressourcer mellem medlemsstaterne, så EU kan blive en mere effektiv aktør på den internationale scene.

3.4.4. Gennemførelsen af 2030-dagsordenen bør danne grundlag for EU's udviklingssamarbejde. For at udvise lederskab bør EU fremlægge en frivillig revision af sine interne og eksterne aktiviteter vedrørende de bæredygtige udviklingsmål på samlingen for FN's Politiske Forum på Højt Niveau.

3.4.5. EØSU støtter oprettelse af en platform for dialog med arbejdsmarkedets parter inden for rammerne af den europæiske naboskabspolitik for at tage bedre bestik af arbejdsmarkedet og opfordrer EU's medlemsstater til at udvikle en fælles europæisk tilgang til koordinering af socialsikringsystemer mellem EU og de sydlige nabolande. Naboskabspolitikken bør tydeliggøre sammenhængen mellem ustabilitet og fattigdom, ulighed og manglende muligheder, som kan øge modtageligheden over for radikaliserings og hæmme demokratiseringsprocessen.

3.4.6. EØSU fremhæver betydningen af eksterne økonomiske forbindelser og internationalt diplomati for at værne om og øge stabilitet og sikkerhed. Det tilskynder også EU til at gøre fuld brug af den rolle, som kulturen kan spille i eksterne forbindelser.

4. Lettelse af overgangen til en kulstoffattig og cirkulær økonomi

4.1. Handlingsplanen for den cirkulære økonomi bør føres ud i livet på en integreret og konsekvent måde med udnyttelse af mulighederne for på én gang at tilgodese økonomiske, sociale og miljømæssige aspekter. EØSU opfordrer Kommissionen til at tilskynde til markedsdrevne aktiviteter ved at fremme innovation, banebrydende initiativer, herunder i fjernliggende egne og byområder, og styrke deres opskalering samt indføre gunstige retlige rammer. Udvalget peger også på sammenhængen mellem den cirkulære økonomi og andre »nye økonomiske modeller«.

4.2. Gennemførelsen af den »traditionelle« miljøpolitik og -lovgivning om affaldshåndtering og forvaltning af luft, vand og jord samt beskyttelse af biodiversiteten må heller ikke glemmes. EØSU opfordrer Kommissionen til at videreføre dette arbejde som led i miljøgennemgangen på EU-plan.

4.3. Klimamålene for 2030 bør gennemføres så omkostningseffektivt som muligt. Derfor opfordrer EØSU Kommissionen til at foretage en omfattende vurdering af de aktuelle lavemissionspolitikinstrumenter og sikre, at instrumenterne er egnede og bruges på den mest effektive måde.

4.4. Kommissionen bør også se på klimarelaterede problemer ud fra synspunktet om klimaretfærdighed, dvs. med inddragelse af aspekter såsom lighed, menneskerettigheder og fattigdom.

4.5. Klimadiplomati er fortsat en vigtig opgave for EU i kampen mod klimaændringer. Det er nødvendigt at få alle de største udledere af drivhusgasser til at forpligte sig til at nå mål, der er mindst ligeså ambitiøse som EU's. EØSU tilskynder også Kommissionen til at stræbe efter en global prissætning af kulstof for at skabe lige konkurrencevilkår over for konkurrenter uden for EU.

4.6. EØSU opfordrer Kommissionen til at udforme en strategi om forøgelse af EU's »håndaftryk« på klima- og miljøområdet, dvs. sin positive globale indflydelse. Dette kræver et gunstigt miljø for innovation og investeringer og favorable handelsbetingelser for eksport af klimaløsnings og kulstoffattige produkter. Det er på denne måde, at EU kan yde et effektivt bidrag til bekæmpelsen af klimaændringer og løsning af miljøudfordringer og opnå en meget større effekt end ved kun at operere inden for sine egne grænser.

5. Større medindflydelse for civilsamfundet gennem inddragelse og høring

5.1. EØSU fremhæver den centrale rolle, som civilsamfundets organisationer spiller i alle faser af politikudformning, -gennemførelse og -overvågning og på alle niveauer, herunder på lokalt niveau. Dette indebærer ændringer i kulturen og en anerkendelse af civilsamfundets værdi på EU- og medlemsstatsniveau som foreskrevet i artikel 11 i TEU, hvorefter institutionerne skal fremme og lette en horisontal og vertikal dialog med civilsamfundet, foretage brede høringer og fastlægge grundlaget for de europæiske borgerinitiativer. Der er tale om supplerende procedurer, som følger sig til høringen af EØSU og arbejdsmarkedsdialogen.

5.2. EØSU følger opmærksomt og deltager aktivt i strukturerede dialoger eller rådgivende fora (f.eks. Interessentplatformen for Europæisk Cirkulær Økonomi, Det Europæiske Migrationsforum), som samler og inddrager civilsamfundsorganisationer og andre aktører fra EU-institutionerne og medlemsstaterne, og efterlyser støtte til sine initiativer om oprettelse af en platform for forandringer (ligestilling mellem kønnene i transportsektoren) og et institutionelt forum for borgerdeltagelse (i forbindelse med borgerinitiativet). Ved etableringen af platforme såsom REFIT bør Kommissionen tage højde for EØSU's repræsentation i overensstemmelse med det mandat, som udvalget har fået tildelt i traktaterne, og i den forbindelse sikre, at udvalgets repræsentation afspejler dets sammensætning i form af tre grupper.

5.3. I tilslutning til ovennævnte initiativer har Kommissionen for nylig oprettet en særlig internetportal med titlen »Contribute to law-making« for at indhente synspunkter fra den brede offentlighed, herunder såvel organisationer som enkeltpersoner. EØSU anbefaler, at Kommissionen skelner mellem bidrag fra civilsamfundsorganisationer og fra enkeltpersoner. I dette øjemed bør Kommissionen i samarbejde med EØSU foretage en kortlægning af interessenter for at identificere repræsentative og geografisk afbalancerede målgrupper under anvendelse af åbenhedsregistret. Desuden bør Kommissionen sikre, at der foretages en kvantitativ og kvalitativ vægtning af svarene. Desuden bør Kommissionen løbende arbejde på at skabe bedre gennemsigtighed, tilgængelighed og feedback samt styrke ansvarligheden over for deltagerne.

5.4. EØSU opfordrer Kommissionen til at udvikle en mere strategisk tilgang til disse praksisser ved at basere dem på et mere struktureret institutionelt og repræsentativt fundament og trække på de allerede eksisterende repræsentative rådgivende organers ressourcer, såvel på europæisk plan som i medlemsstaterne og regionerne. Derfor bør Kommissionen arbejde tæt sammen med EØSU og anmode om en sonderende udtalelse om, hvordan den civile dialog kan tilrettelægges effektivt og på permanent basis, som bør munde ud i en specifik kommissionsmeddelelse.

5.5. EØSU påpeger, at der er behov for at forbedre effektiviteten af det europæiske borgerinitiativ, hvilket er i tråd med den revision af borgerinitiativforordningen, som Kommissionens første næstformand, Frans Timmermans, har bebudet. Man bør udforske nye metoder, såsom brug af digitale værktøjer, for at gøre initiativet mere attraktivt for unge og navnlig for personer fra sårbare grupper.

5.6. Endelig anerkender EØSU, at Kommissionen har taget hensyn til mange elementer i EØSU's bidrag til Kommissionens arbejdsprogram for 2017. Der er imidlertid også spørgsmål, som ikke er medtaget, og de er derfor blevet gentaget i dette dokument. Med hensyn til gennemførelsen af Kommissionens arbejdsprogram for 2018 er EØSU rede til at fremlægge sine synspunkter og deltage i arbejdet med specifikke initiativer i løbet af det kommende år.

Bruxelles, den 5. juli 2017.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs resolution om Kommissionens hvidbog om Europas fremtid og derudover

(2017/C 345/02)

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin plenarforsamling den 5.-6. juli 2017, (mødet den 5. juli) følgende resolution med 226 stemmer for, 16 imod og 15 hverken for eller imod.

Hen imod fælles fodslag og fælles mål

EØSU's syn på Europas fremtid ⁽¹⁾

1. Det europæiske samfund og Europas borgere ønsker et troværdigt, legitimt og modstandsdygtigt EU. I mere end et årti er EU blevet udfordret af politiske, økonomiske og sociale rystelser, hvilket har gjort borgerne pessimistiske og usikre. EU behøver overordnede strategier for at fremme sine borgeres velfærd, robuste og holdbare investeringer, kreativitet og iværksætterånd, og for at tackle den stadig bredere kløft mellem rig og fattig, fattigdommen samt velfærdsuligheden. Den igangværende økonomiske genopretning må på ingen måde være en undskyldning for at forholde sig passiv. EØSU opfordrer derimod indtrængende til, at der findes en velovervejede og sammenhængende vej frem for at styrke tillid og tiltro, samt til at der fokuseres på håndgribelige resultater for borgerne og på Europas enorme potentiale.
2. Falske forventninger skal undgås. Målet bør først og fremmest være et EU, der kan sikre fuldstændig lige vilkår for alle. Den økonomiske, den sociale og den miljømæssige faktor er indbyrdes forbundne. Det er vigtigt, at kontinentet er i stand til at tilpasse sig til den dybtgående transformationsproces og den hårde konkurrence på verdensplan, og at det på effektiv vis kan forme globaliseringen i overensstemmelse med EU's værdier.
3. Tricket med at skyde skylden på Bruxelles, som for mange har benyttet og stadig benytter, må høre op. Der er brug for et fælles engagement fra EU-institutionerne og fra en bred vifte af aktører, herunder arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet, både nationalt og på EU-plan. EØSU understreger, at EU's beslutningers legitimitet i sidste instans afhænger af kvaliteten af den demokratiske proces.
4. Vejen frem kan kun føre til succes, hvis den tager afsæt i det samme *fælles fodslag og fælles mål*, som prægede EU's grundlæggere, og som siden har karakteriseret alle væsentlige skridt fremad. EU bør mobilisere de lovgivningsredskaber, vejledning, finansieringsmidler og samarbejde, som det råder over, med henblik på at sikre at EU kan bevæge sig fremad med hensyn til alle de ønskede dimensioner. Lissabontraktaten viser vejen.

Hvidbogens scenarier

5. EØSU mener ikke, at et valg mellem forskellige scenarier ⁽²⁾ er en hensigtsmæssig metode til at fremme *fælles fodslag og fælles mål* eller til at fastlægge vejen frem. For det første starter EU ikke fra grunden. Kommissionen bør derfor basere sine forslag på en tilbundsående analyse af EU's historie — både Unionens resultater og dens mangler — som et værdifuldt afsæt for den fremtidige udvikling. De forpligtelser, medlemsstaterne har påtaget sig i Romerklæringen, er et positivt og nyttigt udgangspunkt ⁽³⁾. De fem scenarier henvender sig til medlemsstaterne med fokus på institutionelle forandringer, og de savner derfor umiddelbar relevans for de europæiske borgere. De forekommer endvidere konstruerede.
6. For EØSU er scenarie 1, eller — som udvalget opfatter det — at hutle sig igennem, ikke en option. Scenarie 5 virker tiltrækkende for nogle, men er urealistisk i dag. Scenarie 2 er med sit fokus udelukkende på det indre marked alt for begrænset. Scenarie 4 forudsætter en aftale mellem 27 medlemsstater, hvilket kan føre til handlingslammelse for EU og fremme centrifugale tendenser, hvorved EU's mål og værdier kan komme i fare. Som led i scenarie 3 kunne mekanismer for differentieret integration, som f.eks. forstærket samarbejde, være et brugbart instrument til at overvinde blokeringer på bestemte områder og skabe en positiv dynamik i EU's integrationsproces. Der er imidlertid tale om instrumenter til at nå

⁽¹⁾ Nærværende resolution, som Det Europæiske Økonomiske og Sociale udvalg vedtog på sin plenarforsamling den 5. juli 2017, er en reaktion på, at Kommissionens formand Jean-Claude Juncker den 4. april 2017 anmodede EØSU om at formulere Europas organiserede civilsamfunds ideer og prioriteter vedrørende Den Europæiske Unions fremtidige udvikling, baseret på hvidbogen om Europas fremtid.

⁽²⁾ Se hvidbogen om Europas fremtid, marts 2017.

⁽³⁾ Erklæring fra lederne af 27 medlemsstater og af Det Europæiske Råd, Europa-Parlamentet og Kommissionen vedtaget 25. marts 2017,

<http://www.consilium.europa.eu/da/press/press-releases/2017/03/25-rome-declaration/>.

politiske målsætninger snarere end om mål i sig selv. Samtidig med at de kan anbefales som en måde til at overvinde handlingslammelse eller forhindringer for en ønsket EU-lovgivning, understreger EØSU også nødvendigheden af at fremme konvergensen i EU og bekæmpe fragmentering og splittelse. Derfor skal aftaler mellem frontløberne eller de igangsættende lande altid være åbne over for lande, der ønsker at deltage, idet *fælles fodslag og fælles mål* skal være i højsædet.

EØSU's syn på fremtiden

A. Metode

7. Strategiske temaer skal sættes i et fælles perspektiv for at undgå et truende *à la carte-Europa* eller centrifugale tendenser. EØSU anbefaler en udvikling, hvor der tilvejebringes betingelser for, at den politiske magt kan fordeles på bedre vis. Alt dette afhænger primært af politisk vilje, og det bør derfor være et centralt spørgsmål i en reel debat om fremtiden.

8. Den traditionelle sondring mellem det nationale niveau og EU-niveauet skal ophøre. Fælles udfordringer og sammenvævede realiteter på tværs af kontinentet understreger behovet for en *fælles mission*. De gør tillige, at man ikke kan komme uden om et unionsborgerskab ved siden af statsborgerskabet. Alle samfundets niveauer skal deltage i og inddrages i politikudformningen. Målsætningerne bør være fælles, og virkningerne af beslutninger og politikker bør systematisk evalueres på nationalt, regionalt og lokalt niveau for at opnå borgernes opbakning.

9. Europa-Parlamentet skal spille en central rolle i udformningen af Europas fremtidige kurs. Der er endvidere et grundlæggende behov for at fremme de nationale parlamenters inddragelse samt deres samspil med Europa-Parlamentet.

10. De centrale målsætninger skal ledsages af en aftale mellem medlemsstaterne om:

- mål, fælles instrumenter og tidsfrister; det vigtigste er en fælles fortælling, der bygger på sammenhæng, gennemsigtighed, synlighed og — først og fremmest — fælles kommunikation
- en ønsket reform af Rådet med effektivitet og gennemsigtighed for øje samt en uafhængig Kommission på områder med enekompetence og delt kompetence, med stærk fokus på fællesskabsmetoden
- behovet for ordentlige høringsforanstaltninger med alle aktører samt korrekt gennemførelse og respekt for retsstaten.

B. Politikker

11. Uanset hvilken option der vælges for det fremtidige Europa, ønsker EØSU et sammenhængende og konsekvent EU. Mange af de nuværende politikker er led i en dybere integration, der er en langsigtet proces, som EØSU bakker fuldt op om. EØSU har for stort set alle disse politikker i den seneste tid formuleret detaljerede kommentarer og forslag for fremtiden.

12. Det indre marked er i alle dets økonomiske og sociale dimensioner og inden for rammerne af en bæredygtig udviklingsmodel det nødvendige bindemiddel for europæisk integration. Det bør sikre reelt lige konkurrencevilkår. På samme måde blev ØMU'en set som et afgørende skridt fremad. Imidlertid er ØMU'ens konstruktion trods imponerende fremskridt fortsat skrøbelig. ØMU'en er central for den fremtidige udvikling i EU. Det er derfor helt afgørende, at den uddybes. EØSU går ind for en gradvis overgang til en politisk union med en række makro- og mikroøkonomiske tiltag og bestemmelser samt en stærk social dimension. For at kunne fuldføre ØMU'en er der behov for en egentlig økonomisk styring, herunder EU-forvaltning af finanssektoren, velorganiserede reformer i de berørte medlemsstater og en fælles tilgang til arbejdsmarkedspolitikker. En forbedret styring skal styrke fundamentet for yderligere konvergens samt solidaritet på tværs af euroområdet. De meget kompetente offentlige administrationer i EU kan hjælpe dette på vej. Euroområdet bør indlede tættere samarbejde på andre områder.

13. Endvidere understreger EØSU behovet for en mere sammenhængende styring, en dybere integration og fuldt engagement fra medlemsstaternes side på følgende områder:

- en samordnet EU-industripolitik baseret på fair konkurrence — også med hensyn til at undgå skatteunddragelse — skal sikre fælles i stedet for nationale tilgange i arbejdet med at optimere betingelserne i hele EU for at stimulere konkurrenceevnen i en social markedsøkonomi med engageret deltagelse af alle aktører i konsensusorienterede dialoger samt til at fremme investering(sprogrammer) og støtte SMV'er;
- fremme af opadgående social konvergens — på linje med økonomisk konvergens — i form af beskæftigelse og sociale resultater gennem implementering af den europæiske søjle for sociale rettigheder, idet de nationale beføjelser respekteres;
- en energunion med egentlig styring, som er uundværlig for et egentligt fælles marked og energisikkerhed;
- en fremsynet EU-strategi og -lovgivningsramme til bekæmpelse af klimaforandringerne på grundlag af Parisaftalen og som bidrag til internationale klimaaftaler samt fremme af 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling inden for alle EU's politikker;
- et digitalt indre marked som et vigtigt element for den fremtidige konkurrenceevne samt stimulering af skabelsen af kvalitetsarbejdspladser, idet de virkninger, som den digitale omstilling har for beskæftigelse og arbejdsmarkedet, skal foregribes;
- en styrket europaomspændende strategi for teknologi, forskning og innovation;
- en (multilateral) handelspolitik, som gennem transparente forhandlinger bør sikre åbne markeder og social og miljømæssig bæredygtighed, idet der skal lægges vægt på rimelighed i handelsforbindelserne, således at Europas interesser kan beskyttes i en verden, der i stigende grad oplever protektionistiske tendenser;
- en europæisk forbrugerpolitik som en unionsborgerskabspolitik.

14. Efter EØSU's opfattelse skal sociale spørgsmål og uddannelse på samme måde håndteres på EU-plan på mere systematisk vis for at finde overbevisende løsninger. Social sikring og uddannelse er for det meste underlagt nærhedsprincippet og falder derfor under den nationale lovgivning og beslutningsproces, ofte med aktiv deltagelse af arbejdsmarkedets parter. Delt kompetence mellem EU og medlemsstaterne skal anvendes bedre i sociale anliggender. I betragtning af de forøgede spændinger på arbejdsmarkedene som følge af den digitale revolution, arbejdsmarkedernes strukturelle svagheder og globaliseringen efterlyser EØSU et synligt europæisk engagement med henblik på at presse på for mere konvergens vedrørende visse sociale og arbejdsmarkedsmæssige vilkår og samtidig bidrage til at fremme skabelsen af kvalitetsarbejdspladser, fair mobilitet og et positivt engagement fra borgernes side. Der er behov for særligt fokus på unge og ungdomsarbejdsløshed. Arbejdsmarkedsparternes og det generelle civilsamfunds rolle samt social dialog er helt afgørende.

15. Der er brug for mere økonomisk og social konvergens i EU. Dog skal der tages hensyn til forskellene mellem de nationale økonomier og kulturer og til, hvordan de sociale sikringssystemer traditionelt har været tilrettelagt. EØSU understreger, at EU ikke bør stå på sidelinjen, men skal påtage sig et veldefineret ansvar. Der er behov for reelle diskussioner mellem arbejdsmarkedets parter (og andre aktører), inden der kan fastlægges en fælles vej frem. EØSU henviser endvidere til det vigtige i, at medlemsstaterne faktisk implementerer EU's sociale direktiver.

16. Også uddannelse er omfattet af nærhedsprincippet. Imidlertid er det ubestrideligt, at Europas sociale og økonomiske fremtid og borgernes engagement er snævert forbundet med moderne uddannelsessystemer på alle niveauer. Den unge generations fremtid afhænger i udpræget grad af uddannelse. Færdigheder er afgørende for unge mennesker samt for ældre generationer. EU bør derfor deltage aktivt i den igangværende moderniseringsproces. Uddannelse spiller også en betydelig rolle i at formidle EU: EØSU fremhæver, at der på grundskole- og gymnasieniveau skal gives relevante oplysninger om og undervises i EU (herunder europæiske værdier og unionsborgerskabet).

17. Den fri bevægelighed for personer i Schengenområdet skal genetableres. Dette betyder pr. definition, at de fælles grænser skal kontrolleres mere effektivt. Parallelt hermed er den forfærdelige stigning i international terrorisme, med mord og cyberkriminalitet, en alvorlig kilde til offentlig uro og skal bekæmpes. Der er mere end nogensinde tidligere behov for samarbejde mellem politi og retsmyndigheder.

18. Disse spørgsmål er direkte relateret til udenrigspolitik og til det akutte problem med fejlslagne stater og borgerkrig i Europas naboer samt til de deraf følgende migrationsstrømme, som i øjeblikket overskygger alle andre EU-spørgsmål. EØSU går stærkt ind for en fælles migrationspolitik, som giver flygtninge beskyttelse i henhold til international lov, et fælles asylsystem, bestræbelser for at bekæmpe illegal migration og menneskesmugling og fremme af legale veje til EU. I samme henseende bør EU etablere egentlige partnerskaber med nabolandene, ligesom EU specifikt bør relancere en reel Euro-Middelhavspolitik.

19. Europas udfordring er at tage sig af sine egne anliggender, nu mere end det nogensinde siden 1945 har været tilfældet. Såvel forbindelserne med NATO og USA som en effektiv fælleseuropæisk håndtering af problemerne i EU's naboer kræver, at EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik omgæende uddybes. Den indre og den ydre sikkerhed vil nødvendigvis afhænge heraf.

Bruxelles, den 5. juli 2017.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

UDTALELSER

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

EØSU'S 527. PLENARFORSAMLING DEN 5.-6. JULI 2017

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om mere effektive EU-politikker for SMV'er**(initiativudtalelse)**

(2017/C 345/03)

Ordfører: **Milena Angelova**

Plenarforsamlingens beslutning	21.1.2016
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 29, stk. 2
Kompetence	Sektionen for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug
Vedtaget i sektionen	7.6.2017
Vedtaget på plenarforsamlingen	6.7.2017
Plenarforsamling nr.	527
Resultat af afstemningen	157/1/4
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU glæder sig over, at SMV'erne står i centrum for de økonomiske politikker i EU. Udvalget sætter pris på, at der i løbet af det seneste årti er blevet vedtaget meget lovgivning, og at der er blevet afsat mange bevillinger til at støtte den. EØSU deler dog SMV-samfundets ofte udtrykte mening om, at der stadig er betydelig ineffektivitet forbundet med såvel formuleringen som indførelsen af SMV-politikker, hvilket i høj grad bremser støttetiltagens effekt.

1.2. EØSU's studier ⁽¹⁾ af nyere dato afslører, at EU-politikkerne for SMV'er og de gældende støttemekanismer behandler det store antal SMV'er i Europa som en homogen gruppe, og at de desværre ikke skelner mellem forskellige behov hos de mange undergrupper af virksomheder, der kan defineres som SMV'er. Der forekommer forholdsvis sjældent eksempler på skræddersyede støttemekanismer. Det er et stort problem, at der anvendes en »standardløsning« til udarbejdelsen af EU's SMV-politikker, hvilket forhindrer disse i at opnå den fulde ønskede indvirkning på SMV'erne ⁽²⁾. Derfor anbefales der på det kraftigste en bedre promovning af SMV-politikker og et mere præcist fokus på SMV'ers særlige behov i forbindelse med den kommende offentlige høring om relevansen af at definere SMV'er.

1.3. EØSU advarer om, at en bureaukratisk tilgang og komplekse administrative regler fortsat præger EU's SMV-politikker og de gældende støttemekanismer, til trods for at der på EU-niveau konstant gøres bestræbelser på at minimere den administrative byrde. SMV'erne i EU føler ofte, at de ansvarlige embedsmænd ikke ved, hvordan deres forretninger reelt

⁽¹⁾ EØSU's undersøgelse: »Assessment of the effectiveness of the EU's SMEs policies 2007-2015« (januar 2017). EØSU's undersøgelse: »Access to finance for SMEs and midcaps in the period 2014-2020: opportunities and challenges« (maj 2015), herefter »EØSU-undersøgelser«.

⁽²⁾ Lånegarantifaciliteten og alle finansielle instrumenter under COSME er gode eksempler på skræddersyede støttemekanismer.

drives. Størstedelen af EU's støttemekanismer synes ikke at kunne opfylde SMV'ernes behov for hurtige, klare og effektive løsninger.

1.4. EØSU er bekymret over, at de fleste SMV'er — oftest små virksomheder og mikrovirksomheder — på grund af en kommunikationskløft ikke er klar over eksistensen af disse støtteinstrumenter og netværk. Dette kan afhjælpes med en større indsats for at skabe opmærksomhed, yderligere støtte for at gøre det muligt for flere SMV'er at få adgang til de rette oplysninger, større engagement hos de offentlige organer med centrale lokale formidlere på nationalt og regionalt niveau, som er specialiseret i at arbejde med SMV'er (arbejdsgiver- og SMV-organisationer, handelskamre), og støtte, som er mere brugervenlig og skræddersyet til virksomhedernes behov. De fleste tilgængelige værktøjer er i udformning og indhold for komplekse, uklare og bureaukratiske til at imødekomme SMV'ernes behov. For at afhjælpes dette opfordrer EØSU på det kraftigste Kommissionen og medlemsstaterne til at gøre bedst mulig brug af det europæiske semester, anvende partnerskabsprincippet⁽³⁾ systematisk og over alt samt inddrage SMV-repræsenterende organisationer obligatorisk på europæisk, nationalt og regionalt plan i udformningen, gennemførelsen og overvågningen af SMV-politikker og støtteforanstaltninger. Landespecifikke henstillinger bør konsekvent fokusere på støttopolitikker for SMV'er for at sikre en relevant formulering, en effektiv gennemførelse samt kvalitative og kvantitative resultatmålinger.

1.5. EØSU beklager, at tilsynet med udviklingen i EU's SMV-politikker fortsat er opsplittet. SMV'ernes forretningsaktiviteter bliver nøje registreret, men EU-støttetiltagenes virkning på disse aktiviteter og på SMV'ernes udvikling registreres ikke. Den tilgængelige information er oftest kvantitativ og giver ikke kvalitativ indsigt. Derfor danner den ikke grundlag for en egentlig vurdering af politikernes og støtteinstrumenternes effektivitet⁽⁴⁾.

1.6. I tråd med sine tidligere udtalelser udtrykker EØSU bekymring over, at gennemførelsen af »Small Business Act« (SBA) for Europa langt fra er fuldendt⁽⁵⁾. Der er forskel på resultaterne inden for de forskellige områder, og de værste resultater findes inden for iværksætteri, det indre marked og adgang til finansiering. Med hensyn til færdigheder og innovation samt statslige og offentlige indkøb er der sket en forværring siden 2008⁽⁶⁾. Medlemsstaterne bør klart opfordres til at træffe relevante foranstaltninger og anvende »Small Business Act« i udformningen og gennemførelsen af politikker og lovgivning, som har indvirkning på SMV'er.

1.7. *Specifikke anbefalinger*

1.7.1. EU's SMV-politikker bør anerkende de europæiske SMV'ers forskelligheder. De bør udforske de specifikke behov hos mikrovirksomheder, familieføretagender og »traditionelle« foretagender, sociale virksomheder, liberale erhverv, selvstændige og alle andre specifikke undergrupper, som har juridiske former og driftsmodeller, for at kunne levere passende politiske foranstaltninger til fremme af deres vækst.

1.7.2. EØSU foreslår, at Kommissionen vurderer, hvorvidt den nuværende definition af SMV'er svarer til deres forskellighed, sektorbestemte dynamik, særlige forhold og mangfoldighed i løbet af det seneste årti⁽⁷⁾. EØSU opfordrer til en synlig, koordineret og konsekvent horisontal politik for SMV'er, der bygger på en flerårig handlingsplan.

1.7.3. EU's støtteværktøjer til SMV'er bør oversættes til virksomhedssproget, så de kan leve op til deres formål om at fremme vækst og beskæftigelse. For at kunne håndtere støttemekanismernes alt for store kompleksitet er det vigtigt at søge hjælp og råd hos SMV-organisationerne, som ved mest om SMV'ernes behov, for at få EU's SMV-politikker til at passe til virksomhedernes virkelighed. I denne henseende betragter SMV'erne på nuværende tidspunkt de nationale arbejdsmarkedsparter som en vigtig positiv faktor til at formidle deres synspunkter om, hvordan politikkerne til fremme af SMV'er kan

⁽³⁾ I henhold til forordning (EU) nr. 1303/2013 (artikel 5), som er videreudviklet i forordning (EU) nr. 240/2014.

⁽⁴⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/pdf/expost2013/wp2_final_en.pdf, s. 31.

⁽⁵⁾ EUT C 229 af 31.7.2012, s. 49, EUT C 181 af 21.6.2012, s. 125.

⁽⁶⁾ SBA-faktablad 2016. SBA-profil. Effektivitet målt ud fra SBA-indikatorer.

⁽⁷⁾ For eksempel fastlægger »Small Business Administration« i USA ikke blot sine kriterier på baggrund af ejerstruktur, indtægter og antal ansatte, men også ud fra virksomhedens økonomiske aktivitet. Dette letter anvendelsen af de relevante industripolitikker.

forbedres, og opfordrer dem til at involvere sig mere aktivt i de nationale reformprogrammer. Deres og SMV-sammenslutningers, handels- og industrikamres og andre SMV-formidlerorganisationers rolle bør derfor styrkes.

1.7.4. I EU's SMV-politikker bør der gøres mere ud af at oplyse SMV'erne — og i særdeleshed de mest sårbare undergrupper blandt disse, såsom enkeltmandsvirksomheder og mikrovirksomheder, traditionelle virksomheder med lavt innovationspotentiale, virksomheder fra fjerntliggende regioner osv.⁽⁸⁾ — om tilgængelig støtte. Centrale støttenetværk bør opretholdes og udbredes samt gøres mere brugervenlige og forståelige for SMV'erne. Kommissionen bør nøje overveje potentialet til at sikre koordineringen af de eksisterende støttenetværk i et fælles one-stop-shop-system, der tager hensyn til situationen i den enkelte medlemsstat.

1.7.5. Det er af stor betydning, at der etableres et stærkt partnerskab — SMV-platforme — med mange interessenter bestående af arbejdsmarkedets parter samt offentlige og private interessenter, som beskæftiger sig med SMV'ernes problemer på nationalt og regionalt niveau. Øget interaktion med SMV-organisationer, som er dem, der er bedst afstemt efter SMV'ernes behov, navnlig på nationalt og regionalt niveau, er af afgørende betydning for overvindelsen af kommunikationskløften mellem SMV'erne og EU's støttemekanismer. En sådan interaktion vil desuden på en ny og effektiv måde kunne nå ud til SMV'erne gennem lokale grene af arbejdsgiverorganisationer, handels- og økonomikamre, SMV-organisationer samt faglige og sektorielle SMV-organisationer som vigtige formidlere i udbredelsen og fremvisningen af de eksisterende støtteværktøjer.

1.7.6. SMV'erne opnår de bedste resultater, når de lokale myndigheder samarbejder med SMV-organisationerne i forbindelse med formulering og gennemførelse af politikker. Den nuværende tendens til, at mægling hovedsageligt organiseres omkring banker, er ikke den bedste løsning. Bankerne bør være finansielle formidlere, men i forbindelse med alle andre aspekter (politikformulering, information, promovning osv.) er repræsentative SMV-organisationer bedre egnede. Derfor opfordrer EØSU Kommissionen til at udforme foranstaltninger til at støtte SMV-organisationer i gennemførelsen af SMV-politikker og i formidlingen af relevant information til SMV'er, bl.a. ved at tilbyde dem finansiell støtte.

1.7.7. EØSU opfordrer til, at »Small Business Act« og dens to principper »tænk småt først« og »kun én gang« — gøres juridisk bindende. Anvendelsen af princippet »kun én gang« bør ikke krænke værtslande, der kontrollerer, at de nødvendige juridiske og professionelle krav til forretningsdrift er opfyldt. Partnerskabsprincippet bør udvides til at omfatte alle lovgivningsmæssige procedurer, som direkte eller indirekte påvirker SMV'er. I praksis vil det være yderst tilrådeligt at afholde årlige møder i SMV-platforme på EU- og medlemsstatsniveau.

2. SMV'er — et væsentligt fokus for de økonomiske politikker i EU

2.1. Der er behov for EU-støttepolitikker⁽⁹⁾ for SMV'er, fordi europæiske SMV'er i modsætning til SMV'er i andre dele af verden skal overholde regler både på nationalt og på europæisk niveau — som der ofte træffes beslutning om uden reel høring af de organisationer, som repræsenterer SMV'er, i modstrid med »tænk småt først«-tilgangen. Dette øger i betydelig grad arbejdet og forretningsomkostningerne for SMV'er med begrænsede menneskelige og tekniske ressourcer.

2.2. I 2008 lancerede Kommissionen principperne »tænk småt først« og »kun én gang« som et afgørende skridt på vej mod at fremme konkurrencedygtigheden og forbedre forretningsmiljøet for 23 mio. SMV'er i Europa⁽¹⁰⁾. EØSU støttede i høj grad denne indsats⁽¹¹⁾, men advarer om, at SBA, hvis den ikke gøres juridisk bindende, og hvis alle myndighedsniveauer — EU, medlemsstaterne og regionerne — ikke er forpligtet til at anvende den, fortsat vil være blot en politisk erklæring.

⁽⁸⁾ SMV'ernes forskellige dimensioner er meget klart beskrevet i http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/pdf/expost2013/wp2_final_en.pdf, s. 20.

⁽⁹⁾ Det europæiske charter for små virksomheder (2000).

⁽¹⁰⁾ COM(2008) 394 final.

⁽¹¹⁾ EUT C 27 af 3.2.2009, s. 7; EUT C 224 af 30.8.2008, s. 32; EUT C 182 af 4.8.2009, s. 30.

2.3. Indførelsen af SBA blev evalueret og opdateret i 2011⁽¹²⁾, men konklusionerne af dens virkning var ikke synderligt opmuntrende og lagde op til en større indsats⁽¹³⁾. EØSU har gentagne gange fremlagt forslag til at effektivisere SMV-politikkerne⁽¹⁴⁾. SMV'erne påvirkes i dag af alle EU's politikker, og derfor har de behov for, at en reel horisontal, synlig, koordineret og konsekvent politik formuleres og gennemføres på en effektiv måde⁽¹⁵⁾.

2.4. SMV-politikkerne tager ikke højde for de forskellige SMV-kategoriers forskellige behov. Med henblik på at øge effektiviteten af deres formulering og gennemførelse er det nødvendigt at gøre en betydelig opsøgende indsats for at differentiere deres målgruppe mere præcist samt målrette og skræddersy de tilgængelige løsninger til deres specifikke behov. Segmenteringskriterierne kunne baseres ikke blot på størrelsen (f.eks. gælder det generelt, at jo mindre virksomheden er, des vanskeligere er det at få adgang til finansiering, og des mere har den brug for rådgivning, coaching og mentorordninger), men også på placeringen (byer vs. mindre byer og fjerntliggende landdistrikter), på livscyklusfasen (opstart, opskalering), på sektoren (industri, handel, landbrug, turisme osv.) osv.

2.5. Der er allerede blevet udført et stort forberedende arbejde med henblik på en revision af Small Business Act. REFIT-programmet indfører meget nødvendige forbedringer i EU's lovramme og mindsker de administrative barrierer. I årenes løb er mængden af gældende EU-lovgivning vokset til 19 875 dokumenter⁽¹⁶⁾. Af disse indeholder 1 527 bestemmelser for SMV'er, for det meste inden for følgende områder: statsstøtte (343), konkurrence (293), det indre marked (217), forskning og teknologisk udvikling (133) og budget (117).

2.6. Nylige studier viser, at der til trods for adskillige igangsatte initiativer er et stort behov for at revidere EU's SMV-politikker, således at støttetiltagene diversificeres, gældende regler forenkles og kommunikationen og samarbejdet med SMV'erne og SMV-organisationerne optimeres for effektivt at kunne imødekomme SMV'ernes forskellige behov. Regionernes og områdernes rolle i gennemførelsen af EU-politikker og -lovgivning, navnlig dem, der berører SMV'er, er i kraftig stigning⁽¹⁷⁾.

3. Støttepolitikker til SMV'er — udfordringer og muligheder

3.1. SMV'er står over for stadig større udfordringer af forskellig slags:

- en støt stigende konkurrence og globaliserende markeder
- nye forretningsmodeller som et resultat af udviklingen af ny teknologi, f.eks. udbredt digitalisering (Industri 4.0), cirkulær økonomi og deleøkonomi
- mangel på dygtig og kvalificeret arbejdskraft som et resultat af den demografiske krise i Europa, befolkningsaldring og migration.

3.2. SMV'erne er en forholdsvis heterogen og forskelligartet gruppe. De kan differentieres ud fra størrelse, livscyklusstadium, placering, type af ejerskab, aktivitetssektor osv., og deres behov for støtte varierer stærkt alt efter, hvilken underkategori en given SMV befinder sig i. En særlig gruppe, der kræver særbehandling, er »enkeltmandsiværksættere« (næsten 50 % af alle SMV'er), som næsten er udelukket fra støtteforanstaltningernes anvendelsesområde. For at hjælpe denne yderst sårbare gruppe af SMV'er med udvikling og trivsel bør der også tages behørigt fat på spørgsmålet om falsk selvstændig erhvervsvirksomhed.

3.3. På denne baggrund kan det være forældet og for bredt målrettet at formulere støttepolitikker, som udelukkende er baseret på de støttede virksomheders størrelse, og der tages ikke hensyn til de forskellige SMV-grupperes forskellige behov. EØSU har i sine udtalelser konsekvent vægtet behovet for mere målrettede og mere præcist definerede politikker til fremme af SMV'erne i Europa⁽¹⁸⁾ samt behovet for at tage definitionen på en SMV op til fornyet overvejelse, så den bedre afspejler

⁽¹²⁾ COM(2011) 78 final.

⁽¹³⁾ EUT C 376 af 22.12.2011, s. 51.

⁽¹⁴⁾ EUT C 229 af 31.7.2012, s. 49. EUT C 181 af 21.6.2012, s. 125.

⁽¹⁵⁾ <http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/final-joint-declaration—horizontal-sme-policy.pdf>

⁽¹⁶⁾ Aftaler, direktiver, forordninger og afgørelser.

⁽¹⁷⁾ I henhold til Det Europæiske Regionsudvalg finder mere end 85 % af EU's lovgivning anvendelse på territorielt niveau.

⁽¹⁸⁾ ECO/372, informationsrapport, ikke offentliggjort i EUT, EUT C 13 af 15.1.2016, s. 8, EUT C 383 af 17.11.2015, s. 64.

de mange forskellige typer SMV'er og forskellene mellem medlemsstaterne⁽¹⁹⁾. EØSU opfordrer Kommissionen til at iværksætte en høring om SMV-definitionen. Høringen bør omfatte en vurdering af, hvordan definitionen anvendes i gennemførelsen af SMV-politiske foranstaltninger for mikrovirksomheder samt små og mellemstore virksomheder.

3.4. Støtteinstrumenternes hensigtsmæssighed for så vidt angår SMV'ernes behov

3.4.1. SMV-støtteinstrumenterne skal evalueres ud fra den faktiske effekt, de har på forbedringen af SMV'ernes situation, og mere specifikt ud fra, om de overholder de principper, der fremgår af SBA. EØSU ser et behov for en kvalitativ og dybdegående vurdering af effektiviteten og virkningen af at investere EU-midler samt et behov for, at medlemsstaterne gør en større indsats for at indføre principperne »tænk småt først« og »kun én gang« på nationalt og regionalt niveau, hvilket bør være obligatorisk på alle niveauer⁽²⁰⁾.

3.4.2. Principperne »tænk småt først« og Small Business Act er ikke eksplicit nævnt i Juncker-planen. De fremgår i et vist omfang af Horisont 2020- og COSME-programmerne, men bør gennemføres bedre i praksis. EØSU opfordrer EU's politiske beslutningstagere til at tage SBA-principperne i betragtning i alle EU's lovgivningsmæssige dokumenter, som kan have direkte eller indirekte indvirkning på SMV'er.

3.4.3. Kredit, bygge- og udlejningsomkostningerne er faldet i de senere år på grund af krisen. Sammen med nye målrettede instrumenter skaber dette gode muligheder for nystartede virksomheder, men virksomhedernes opskalingsfase mangler i høj grad stadig støtte. Derfor hilser EØSU Kommissionens nye initiativ om behandling af dette problem velkommen⁽²¹⁾.

3.4.4. Banklån forbliver den vigtigste finansieringskilde for SMV'er, men adgangen til bankfinansiering er stadig vanskelig for mange SMV'er på grund af bankernes svage balancer, manglende transmission af ECB's monetære politik i nogle lande og de relativt høje barrierer, som garantikravene opstiller. Markedsbaseret finansiering gennem private egenkapitalfonde, risikovillig kapital, udstedelse af obligationer og egenkapitalinstrumenter til specialiserede markedssegmenter og crowdfunding er i vækst, men de fleste SMV'er er endnu ikke parate til at benytte disse muligheder⁽²²⁾. De har brug for ordentlig vejledning om timing, detaljerede oplysninger og støtte for at kunne udnytte dem. Ifølge EØSU's undersøgelse kender ekstremt mange SMV'er ikke til mulighederne for støtte gennem ESIF-tilskudsordningerne eller til muligheden for at opnå finansiering gennem en investeringsfond, der støttes af EU-midler.

3.4.5. En spotundersøgelse har vist, at støtteinstrumenternes fokus og prioriteter ikke altid svarer til SMV'ernes behov⁽²³⁾, og en af grundene hertil er, at de store forskelle, som stadig findes mellem medlemsstaterne, ikke anerkendes. F. eks. anføres adgang til nye markeder som den største udfordring for SMV'er i Sydeuropa, mens størstedelen af støtten til forbedret adgang til markeder, herunder internationale markeder, går til virksomheder fra Nordeuropa. Dette er et klart bevis på, at SMV'ernes behov er mærkbart forskellige på nationalt niveau, hvilket rejser spørgsmålet om, hvorvidt fælleseuropæiske instrumenter måske bør udformes mere detaljeret. Dette synspunkt støttes fuldt ud i »Annual Report on European SMEs« 2014/2015 (årsrapport 2014/2015 om de europæiske SMV'er⁽²⁴⁾), hvori det anføres, at det primært er

⁽¹⁹⁾ Den fælles definition af SMV'er er fastlagt i Kommissionens henstilling 2003/361/EF (EUT L 124 af 20.5.2003, s. 36). Endnu en definition af SMV'er forekommer i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/65/EU af 15. maj 2014 og i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/34/EU af 26. juni 2013 (EUT C 383 af 17.11.2015, s. 64).

⁽²⁰⁾ EUT C 303 af 19.8.2016, s. 94.

⁽²¹⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/da/TXT/?uri=COM:2016:733:FIN>

⁽²²⁾ EFT C 388 af 31.12.1994, s. 14.

⁽²³⁾ Undersøgelsen blev foretaget gennem medlemmer af EØSU, UEAPME, CEEP og BICA fra april til maj 2016. Resultaterne blev analyseret med medlemsstater delt i to grupper ud fra den brugte klassificering i »Industri 4.0. The new industrial revolution. How Europe will succeed«, Roland Berger Strategy Consultants, marts, 2014. Gruppe 1-lande er Østrig, Belgien, Sverige og Tyskland, som i høj grad er klar til Industri 4.0 og har »virksomheder med potentiale« og »frontløbere«. I gruppe 2 er Bulgarien, Rumænien, Ungarn, Spanien og Cypern, som kaldes »tøvende« og »traditionelle«. Denne opdeling gør resultaterne af spotundersøgelsen sammenlignelige med tidligere EØSU-undersøgelser (se ECO/372).

⁽²⁴⁾ <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/16341/attachments/2/translations/en/renditions/pdf>

lande fra Sydeuropa, der har den laveste score. Disse lande rapporterer om ekstremt lave succesrater for projekter, herunder i SMV-komponenten i Horisont 2020 ⁽²⁵⁾.

3.4.6. De høje forventninger til »SMV-repræsentantens« rolle er indtil videre desværre ikke blevet indfriet. Få SMV'er er klar over, hvem der varetager den funktion i deres lande. De fleste SMV'er erklærer, at »SMV-repræsentanten« kun har protokolfunktioner og ceremonielle funktioner og ikke spiller en rolle, som er forbundet med reelle tiltag til fremme af SMV'er. Hovedformålet med dette netværk er at være en kontaktflade mellem Kommissionen og de nationale instanser og effektivt fremme SMV'ernes interesser i de nationale instanser og i national lovgivning, og SMV'erne forventer ordentlig rådgivning og oplysninger om EU-politikker i samarbejde med SMV-organisationerne.

3.4.7. Fremme af iværksætteri er forbundet med etablering af passende forhold til: at øge andelen af opstartsvirksomheder og nye virksomheder, som overlever og har succes; at hjælpe nye virksomheder med at forbedre deres konkurrenceevne samt vokse hurtigt og mere effektivt; og at forbedre insolvensreglerne samt udviklingen og styrkelsen af virksomhedsoverdragelser ⁽²⁶⁾. Selvom der allerede er opnået meget med hensyn til at gøre registrerings-teknologier og -procedurer mere ligefremme i EU, skal der stadig gøres mere for at nå det andet og tredje mål. Det vurderes, at princippet om en »ny chance« skaber de værste resultater i alle medlemsstater, og end ikke Kommissionen tildeler kontrakter til iværksættere, der har fejlet.

3.4.8. Derudover er likvidationsprocedurerne (både ved insolvens og frivillig opløsning) samt omstrukturings- og arveprocedurerne vanskelige set fra et rent proceduremæssigt perspektiv i mange lande. EØSU understreger, at der er behov for at forenkle og harmonisere insolvenslovgivningen ⁽²⁷⁾.

3.4.9. Den offentlige høring og nylige EØSU-studier gav også en vigtig indsigt i de centrale udfordringer, som EU's SMV'er oplever inden for alle de vigtigste prioriterede områder:

3.4.9.1. Mindskning/forenkling af byrder:

- Antallet af SMV-relaterede initiativer om fritagelse/forenkling under REFIT-programmet er begrænset.
- Der er stadig ikke taget fat på den forældede SMV-definition.
- SMV-testen anvendes delvist og ujævnt af medlemsstaterne, da den endnu ikke er obligatorisk.
- Offentlige høringer om konsekvensanalyser og køreplaner hæmmes af en bureaukratisk institutionel tilgang og af, at de ikke er tilgængelige på alle EU-sprog.
- Alle SMV'er peger på korrupsion og en ineffektiv statsforvaltning som alvorlige problemer, der har en meget negativ virkning på deres forretning.
- Forsinket betaling fra offentlige forvaltninger og større kunder er stadig en invaliderende tendens i visse medlemsstater på trods af indførelsen af strengere krav under revisionen af direktivet om forsinket betaling ⁽²⁸⁾.

3.4.9.2. Fremme af iværksætteri:

- Iværksætteri er stadig ikke blevet konsekvent indarbejdet i de fleste medlemsstaters nationale uddannelsessystem.

⁽²⁵⁾ Der er en sammenhæng mellem rapportens konklusioner og en række godkendte projekter under Horisont 2020-instrumentet ved udgangen af 2015: Østrig (25), Belgien (12), Tyskland (88), Frankrig (67), Sverige (46) og Det Forenede Kongerige (139). Disse lande forbedrede deres SMV-beskæftigelse og -merværdi ved udgangen af 2014, hvor de nåede 2008-niveauer. Bulgarien (1), Tjekkiet (6), Kroatien (1), Cypern (2), Danmark, Grækenland (11), Ungarn, Italien, Letland, Litauen (5), Polen, Portugal, Rumænien, Slovenien og Spanien er endnu ikke nået op på niveauet fra 2008.

⁽²⁶⁾ Lichtenstein, G. A., T. S. Lyons, »Incubating New Enterprises: A Guide to Successful Practice« (The Aspen Institute, Rural Economic Policy Programme, USA, 1996).

⁽²⁷⁾ EUT C 209 af 30.6.2017, s. 21.

⁽²⁸⁾ Direktiv 2011/7/EU.

- Lærerruddannelse i iværksætteri er sporadisk og gennemføres mest med henvisning til individuelle projekter — der findes kun få fælleseuropæiske initiativer på dette område ⁽²⁹⁾.
- Selvom de har succes, truer ungdomsprogrammer med fokus på iværksætteri med at gå væk fra deres oprindelige mål om at fremme iværksætteri.
- Reklamekampagner som den europæiske SMV-uge får ikke i særlig høj grad deltagerne til kraftigt at overveje at blive iværksættere.
- Opstartsomkostningerne er stadig tre gange højere end det erklærede benchmark.

3.4.9.3. Forbedret adgang til markeder og internationalisering:

- Det indre marked er endnu ikke fuldstændigt, hvilket hæmmer SMV'ers adgang til markederne, blandt andet i forbindelse med grænseoverskridende levering af tjenesteydelser.
- Komplicerede administrative procedurer og høje leveringsomkostninger er forbundet med eksport og import.
- SMV-støtteordningerne for internationalisering mangler en skræddersyet tilgang.
- Standarder og intellektuelle ejendomsrettigheder er stadig ikke attraktive for SMV'erne, hovedsageligt fordi deres fordele ikke kommunikeres ordentligt til dem, omkostningerne er høje, og reglerne er for komplicerede.

3.4.9.4. Forbedring af adgangen til finansiering:

- Den typiske finansieringsmodel er banklån, og langt efter følger tilskud og støtte via finansielle instrumenter.
- Tilskud er ikke markedsstyrede og ikke skræddersyet til specifikke SMV-undergrupper, og deres politiske orientering passer sjældent til SMV'ernes behov.
- Finansielle instrumenter er mere velegnede til SMV'ernes umiddelbare behov for driftskapital. Desværre er det en meget lav andel af SMV'erne, der er velinformerede om disse instrumenter, en skræddersyet tilgang til deres anvendelse er stadig sjælden, og deres tilvejebringelse afhænger i høj grad af et effektivt samarbejde mellem de finansielle institutioner, formidlere og slutmodtagere, og der mangler oplysninger om og analyser af deres reelle virkning. Der er brug for større overensstemmelse og synergier mellem eksisterende instrumenter og aktører på regionalt, nationalt og supranationalt niveau, herunder fremme af mere effektive finansielle instrumenter — f.eks. modgarantier.
- Trods de betydelige fremskridt, der er gjort med hensyn til at tilbyde innovative finansieringskanaler, som ikke er lån, såsom privat egenkapital, risikovillig kapital osv., er sådanne kanaler stadig forholdsvis underudviklede i de fleste medlemsstater ⁽³⁰⁾.
- En væsentlig del af SMV'erne er bange for at anmode om de europæiske programmets finansielle instrumenter, idet »det virker for kompliceret at opnå finansiering«.

3.4.9.5. Støtte til konkurrenceevne og innovation:

- Selvom Horisont 2020 bevilger særlig finansiering til SMV'erne, kan det ikke løse alle deres problemer med at få adgang til risikofinansiering til innovation, og der er desværre kun få projekter fra de nyeste medlemsstater.
- SMV'ernes interesse i programmet er stadig utilstrækkelig, fordi regler for støtteberettigelse og anvendelse er belastende og urimelige.
- De eksisterende regler afskrækker muligvis SMV'erne fra at deltage i funktionsdygtige fora for gennemførelse af innovationsprojekter.
- SMV'ernes omkostninger ved at ansøge om frivillige værktøjer, der er udviklet af Kommissionen ⁽³¹⁾, er fortsat relativt høje, og derfor er kun et begrænset antal virksomheder i stand til at bruge dem.

⁽²⁹⁾ https://ec.europa.eu/growth/smes/promoting-entrepreneurship/support/education/projects-studies_da

⁽³⁰⁾ EFT C 388 af 31.12.1994, s. 14.

⁽³¹⁾ F.eks. EU's fællesskabsordning for miljøledelse og miljørevision, EU-miljømærket, EU's kontrolordning for miljøteknologi og produkters miljøaftryk.

3.4.9.6. Centrale støttenetværk:

- De tilgængelige oplysninger er stadig ikke af den forventede kvalitet.
- Struktur, indhold og design er ikke særlig brugervenlig.
- Tilgangen til formidling af information er ofte bureaukratisk.
- Sprogbarrierer er almindelige, da oplysninger i stort omfang kun leveres på engelsk.

3.5. Politikkohærens

3.5.1. For at være konsekvente må politikkerne til fremme af SMV'er tage højde for SMV'ernes forskellighed ved at indsamle mikrodata og analyser på et mikroøkonomisk niveau. Dette er blot ét middel til at forbedre forståelsen for SMV'ernes forskellige behov i overensstemmelse med deres specifikke kendetegn.

3.5.2. På nuværende tidspunkt er Europas bank- og kapitalmarkeder fortsat fragmenterede. Kapitalmarkedsunion-sprojetet, som sigter mod at tage fat på dette, kan kun udføres, hvis det hænger sammen med andre SMV-støttepolitikker. De fleste SMV'ers begrænsede viden om og forståelse for de forskellige finansielle instrumenter ville begrænse udviklingen af Kapitalmarkedsunionen. Derfor bør støtten til SMV'erne inkludere oprettelsen af en langsigtet, bæredygtig tilgang til finansiering og et grundlag for bedre forståelse af de forskellige instrumenter, mulighederne for komplementaritet samt de fordele og risici, der er forbundet med de forskellige instrumenter.

3.5.3. Oftest er forholdet mellem ejer, ledelse og medarbejdere i SMV'er tættere end i større virksomheder, og social dialog er derfor en win-win-situation, idet den danner grundlag for en forpligtet og engageret arbejdsstyrke med job af høj kvalitet. For at alle interessenter kan drage fordel af en sådan situation, og for at fremme akkumuleringen af social kapital i SMV'er bør der systematisk ydes støtte til SMV'er, så de kan gøres opmærksom på vigtigheden af social dialog, sundhed og sikkerhed, arbejdsvilkår, innovative former for tilrettelæggelsen af arbejdet, arbejdsbaseret læring og udvikling af færdigheder. I denne forbindelse er arbejdsmarkedsparternes og NGO'ernes rolle af afgørende betydning.

3.6. Specifikke henstillinger vedrørende prioritetsområder for EU's SMV-politikker:

3.6.1. Mindskning/forenkling af byrder:

- undgå overregulering gennem en klarere oversættelse af EU-lovgivningen ved at etablere ordninger til løsning af tvister og undgåelse af misfortolkninger af sådanne tekster og ved at udarbejde »noter til hjælp for SMV'erne« samt et vademecum, der sammenfatter og redegør for de relevante oplysninger for SMV'er
- gøre SMV-testen obligatorisk for nye lovforslag og garantere, at den indføres effektivt i alle medlemsstater og systematisk i alle Kommissionens tjenestegrene ⁽³²⁾
- sikre en mere effektiv og struktureret inddragelse af SMV'erne og deres organisationer i konsekvensanalyser af ny lovgivning ved at forenkle deres format og indhold og gøre oplysninger tilgængelige på alle EU-sprog samt vurdere indvirkningen på de forskellige grupper af SMV'er
- regelmæssigt udføre en komplet kvalitetskontrol af EU-lovgivningen vedrørende EU-politikker
- på en mere effektiv måde (ved at gøre dette obligatorisk) inddrage SMV'ernes nationale og regionale organisationer som partnere i den interinstitutionelle debat om ny lovgivning, der berører SMV'er
- sikre en effektiv overvågning af resultater under REFIT-programmet, som relaterer til en lettelse af byrden for SMV'er.

⁽³²⁾ SMV-testen er allerede medtaget i Kommissionens konsekvensanalyse — https://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/small-business-act/sme-test_da.

3.6.2. Fremme af iværksætteri:

- støtte EU's og de nationale og regionale SMV-organisationers indsats for at levere information, uddannelse og coaching/mentorordninger til virksomheder
- udvide de eksisterende værktøjer, så de styrker iværksætterånden hos unge mennesker, og sikre, at støtteprogrammerne holder fokus på udviklingen af grundlæggende iværksætterfærdigheder
- indføre iværksætteri som en del af læseplanen på alle uddannelsesniveauer ⁽³³⁾
- yderligere forenkle og sænke omkostningerne ved opstart, lette adgangen til finansiering og motivere flere til at udvikle deres iværksætteri
- sørge for enkle og nemme virksomhedsoverdragelser, likvidationsprocedurer og muligheder for at få en ny chance.

3.6.3. Forbedret adgang til markeder og internationalisering:

- optimere det indre marked, så man forhindrer overregulering, ikke-anvendelse og andre praksisser i medlemsstaterne, som forvrider konkurrenceevnen uden at begrænse arbejdstagernes og forbrugernes rettigheder
- gøre eksisterende støttenetværk for internationalisering mere synlige gennem bedre samarbejde med SMV-organisationerne på nationalt og regionalt niveau
- udbyde værktøjer til at hjælpe SMV'er med at deltage i udstillinger, konventioner og messer i udlandet
- opfordre til oprettelse af regionale og nationale sektorklynger af SMV'er med dokumentation for garanteret kvalitet
- reducere omkostningerne for standarder og intellektuelle ejendomsrettigheder for SMV'er yderligere og fremme deres fordele for konkurrenceevnen.

3.6.4. Forbedring af SMV'ernes adgang til finansiering:

- reducere formaliteter, overvågning og kontrol til et absolut nødvendigt minimum — obligatorisk indførelse af princippet »kun én gang, anvendelse af elektroniske formularer, forenklet anvendelse af »de minimis«
- udforme SMV'ers tilskudsbaseprogrammer på baggrund af nøje vurderinger for at undgå den skadelige praksis, som går ud på at gennemføre projekter udelukkende for at opnå finansiering, der ikke skal tilbagebetales, uden at have en strategi for forretningsudvikling
- styrke samarbejdet mellem EIF, de finansielle formidlere og SMV-organisationerne med henblik på at udforme meget effektive finansielle instrumenter, som imødekommer SMV'ernes behov for driftskapital, lån og garantier, og vurdere de opnåede virkninger ved hjælp af kvantitative indikatorer
- etablere en hel portefølje med skræddersyede og innovative støttetiltag til effektivt at nå ud til SMV'ernes heterogene gruppe ⁽³⁴⁾
- yde støtte til SMV'er, som er parate til at udstede obligationer og egenkapitalinstrumenter til specialiserede markedssegmenter
- forsyne lånegarantifaciliteten under COSME med passende ressourcer til formålet under hensyntagen til de finansielle virkninger af Brexit
- udforske måder, hvorpå man kan styrke innovative finansieringskanaler, som ikke er lån, såsom privat egenkapital, risikovillig kapital, business angels og crowdfunding, og en effektiv anvendelse af støtte til sikring af garantiinstitutioner.

3.6.5. Støtte til konkurrenceevne og innovation:

- tilvejebringe værktøjer, der forbedrer SMV'ernes adgang til risikovillig kapital med henblik på indførelse af innovation

⁽³³⁾ EUT C 332 af 8.10.2015, s. 20.

⁽³⁴⁾ EUT C 351 af 15.11.2012, s. 45; EUT C 34 af 2.2.2017, s. 66; EUT C 303 af 19.8.2016, s. 94.

- støtte samarbejdet mellem SMV'er og forsknings- og uddannelsesinstitutioner og fremme udvekslingen af oplysninger mellem dem
- skabe gunstige betingelser for at opbygge funktionsdygtige fora, hvor SMV'erne og deres markedsdrevne innovative idéer spiller en central rolle
- støtte SMV'ernes konkurrenceevne via coaching/mentorordninger med henblik på at: opbygge kapacitet og teknisk assistance; udbrede bedste praksis; støtte samarbejdet mellem SMV-organisationerne.

3.6.6. Centrale støttenetværk:

- fremme EU's og de nationale og regionale SMV-organisationer som det vigtigste »kraftcenter« ved at indføre strategier til opbygning af deres kapacitet og ved at gennemføre princippet om forvaltning på flere niveauer og multifaktorforvaltning på EU-niveau samt på nationalt og lokalt niveau samt anvende princippet i lovgivningsprocessen
- overveje at oprette en enkelt portal for alle SMV-støtteinitiativer med et klart og brugervenligt design — med et rigt indhold, begrænsede omdirigeringer og et forståeligt sprog.

3.6.7. Udvikling af ordentlige faglige kvalifikationer:

- tilpasse de gældende uddannelsessystemer til kravene på arbejdsmarkedet, oprette systemer til overvågning og forudsigelse af arbejdsmarkedets behov
- øge støtten til medlemsstaterne for at fremme SMV'ers inddragelse i lærlingeordninger
- støtte kortsigtede uddannelsesprogrammer samt opfordre til samarbejde mellem arbejdsgiversammenslutninger og uddannelsesinstitutioner.

Bruxelles, den 6. juli 2017.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om industrien for varemærkeforfalskede og piratkopierede varer**(initiativudtalelse)**

(2017/C 345/04)

Ordfører: **Antonello PEZZINI**Medordfører: **Hannes LEO**

Plenarforsamlingens beslutning	26.1.2017
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 29, stk. 2 Initiativudtalelse
Kompetence	Den Rådgivende Kommission for Industrielle Ændringer (CCMI)
Vedtaget i CCMI	22.6.2017
Vedtaget på plenarforsamlingen	5.7.2017
Plenarforsamling nr.	527
Resultat af afstemningen	119/0/0
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Den europæiske økonomi hviler mere og mere på kreativitet og innovation. I Europa genererer industrier med stærk afhængighed af intellektuelle ejendomsrettigheder 39 % af EU's BNP og 26 % af beskæftigelsen⁽¹⁾. Efter EØSU's opfattelse bør der for virksomhederne være en række rammevilkår, som fremmer innovation, investeringer og beskæftigelse.

1.2. Ifølge skøn fra FN⁽²⁾ og OECD udgør varemærkeforfalskede varer 5-7 % (FN) eller op til 2,5 % (OECD) af verdenshandelen. De fleste varemærkeforfalskede varer i Europa produceres uden for EU, men produktionen er også stigende i medlemsstaterne. Internettet har gjort det betydeligt lettere og skabt langt flere muligheder for at sælge varemærkeforfalskninger online med en meget lille risiko for retsforfølgelse.

1.3. Varemærkeforfalskningsindustrien udnytter, dels at toldkontrollen ikke er lige effektiv ved de væsentligste indførselssteder i det indre marked, dels at den nationale gennemførelse af EU-regler og -standarder er fragmenteret og uens og således gør det lettere at indføre produkter til EU, som indebærer en risiko for forbrugernes sundhed, den offentlige sikkerhed og virksomhedernes konkurrenceevne.

1.4. En fuldt fungerende og interoperabel toldunion skal derfor sikre, at det nye system, der blev indført med toldkodeksen, fungerer efter hensigten og beskytter virksomhederne mod unfair konkurrence fra især den globale industri for varemærkeforfalskede og piratkopierede varer, hvilket ikke blot skal ske for at beskytte virksomhedernes interesser, men tillige på grund af de direkte konsekvenser for den globale sundhed og sikkerhed og den økonomiske vækst.

1.5. Der skal skelnes mellem to typer af varemærkeforfalskning — »varemærkeforfalskning« som en krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, dvs. ren og skær unfair konkurrence uden nogen fare for sikkerheden og folkesundheden, og »varemærkeforfalskning som en forbrydelse«, der er en strafbar handling i henhold til Medicrimkonventionen⁽³⁾ — og derfor bør det efter EØSU's opfattelse være en af EU's vigtigste prioriteter at få udryddet varemærkeforfalskning og piratkopiering ikke blot med det sigte at garantere en sund vækst i den frie verdenshandel uden

⁽¹⁾ Fælles rapport fra EPO-KHIM om IPR-intensive industrier i Europa, september 2013.

⁽²⁾ <http://www.springer.com/978-1-4614-5567-7> — FN's Kontor for Narkotikakontrol og Kriminalitetsbekæmpelse (UNODC).

⁽³⁾ <http://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/211>.

protektionisme, men også som en konsekvens af professionaliseringen af den organiserede kriminalitet inden for handel med varemærkeforfalskede og piratkopierede varer og de risici, dette indebærer for forbrugerne. Et tiltag kunne være anlæggelse af relevante straffesager for at afskrække disse varemærkeforfalskningsforbrydelser.

1.6. For at reducere de negative konsekvenser af den voksende mængde varemærkeforfalskede og piratkopierede varer på markedet må der iværksættes foranstaltninger på sektor-, EU-, nationalt, og multilateralt niveau for at imødegå:

- den manglende produktion og de manglende investeringer
- skade på image og kvalitet, herunder manglende overholdelse af og overensstemmelse med tekniske standarder, forfalskede overensstemmelsescertifikater, falsk overensstemmelsesmærkning og misbrug af certifikaterne og mærkningen
- sundheds-, sikkerheds- og miljørisici
- manglen på nogen som helst form for certificering, standarder og kvalitetskontrol af varemærkeforfalskede varer
- tab af arbejdspladser og manglen på nye virksomheder
- tab af skatte- og skattelignende indtægter
- de voksende sikkerhedsmæssige problemer og problemer med at bekæmpe organiseret kriminalitet, herunder finansiering af terrorisme.

1.7. EØSU er overbevist om, at der er behov for en fælles indsats fra alle offentlige og private aktørers side for at formulere og gennemføre en fælles strategi af koordinerede foranstaltninger rettet mod at forhindre, afdække og bekæmpe forfalskninger og piratkopiering med støtte i en hensigtsmæssig fælles teknisk og lovgivningsmæssig ramme.

1.8. EØSU mener dog, at initiativet primært ligger hos den private sektor i EU, hvor de mest berørte industrier og tjenesteudbydere — såvel som hele værdikæden — findes, og at rettighedshavere og SMV'er bør inddrages, og at Kommissionen er nødt til at opdatere regelsættet for intellektuelle ejendomsrettigheder med henblik på at gøre de eksisterende regler tidssvarende og tilpasse de strafferetlige muligheder, der for øjeblikket findes i EU og medlemsstaterne. Sammen bør de kunne presse på for igennem hele forsyningskæden startende fra kilden at kortlægge interoperable mekanismer for internationalt samarbejde og overvågning af leverandører/kunder med det sigte at minimere risikoen for varemærkeforfalskning i forsyningskæden.

1.9. Efter EØSU's opfattelse er det helt afgørende, at den fælles indsats fra den private sektors side optrappes for at sikre effektive partnerskaber med internetudbydere, indholdsproducenter, varemærkeejere, operatører af elektroniske betalingssystemer, annoncører/netværk af annoncører og internetdomænerregistre og frivillige overenskomster om fælles handling, der kan sikre hurtige tilpasninger til pludselige markedsændringer.

1.10. Et robust fremstød fra den private sektors side bør flankeres af offentlige foranstaltninger som:

- udvikling af nye parajuridiske fremgangsmåder for at begrænse væksten i handelen med varemærkeforfalskede varer, således at der åbnes mulighed for privat/offentligt samarbejde for at optimere toldmyndighedernes indgriben ved hjælp af mærkning og sporbarhed
- interoperable sporingssystemer, der kommunikerer med automatiske risikostyringssystemer ved brug af velegnet teknologi, som sætter ejere af butikkerne på nettet og rettighedshavere i stand til at identificere og forhindre krænkelser
- vedtagelse af en ny strategisk plan for 2018-2021 med en ny og bedre koordineret handlingsramme, der tilføres tilstrækkelige økonomiske ressourcer. Den skal være mere gennemsigtig og skabe flere muligheder for langsigtet planlægning og indeholde foranstaltninger om mere avancerede efterretningsteknikker, en »EU-liste over berygtede lande«, lokale IPR-kontorer med flere ressourcer til bl.a. at bekæmpe varemærkeforfalskningsforbrydelser og mere

avancerede markedsovervågningsinstrumenter (interaktive databaser) med en reelt fælles toldmyndighed i overensstemmelse med forslaget om et direktiv om Unionens retlige rammer for toldovertrædelser og -sanktioner ⁽⁴⁾

- iværksættelse af initiativer til fremskaffelse af bedre statistikker og analyser vedrørende omfanget og konsekvenserne af varemærkeforfalskning.

1.11. EØSU mener, at der bør gives midler til en europæisk kampagne mod forfalskning omfattende bl.a. en europæisk dag for bekæmpelse af varemærkeforfalskning og en særlig telefontjeneste, der skaber opmærksomhed om:

- de store tab for hele sektorer af økonomien, sundheden, miljøet, europæisk innovation og kreativitet, beskæftigelsen, de offentlige indtægter og den økonomiske vækst som helhed som følge af markedsføring og køb af forfalskede og piratkopierede varer
- behovet for en betragtelig indsats for at forbedre databasen over varemærkeforfalskede varer og vurderingen af de deraf følgende produktions- og jobtab for at kunne udforme de rigtige politikker. I forhold til nu skal statistikkerne og de økonomiske overslag være mere præcise, pålidelige og sammenlignelige.

1.12. EØSU opfatter en tættere koordinering mellem Kommissionens tjenestegrene og de europæiske agenturer, der beskæftiger sig med dette område, og de tilsvarende organer i medlemsstaterne som uomgængelig. Dette kan realiseres med tilførsel af tilstrækkelige ressourcer til samarbejde i Europa og en indsats for at opbygge en egentlig samarbejdskultur. Oprettelse af en central taskforce mod varemærkeforfalskning i en tilstrækkelig lang periode bør kunne medvirke til, at dette mål reelt opfyldes.

1.13. EØSU henstiller til Rådet og Europa-Parlamentet, at de med det samme får Kommissionen til

- hurtigt at få iværksat de teknologiske og strukturelle foranstaltninger og den nye handlingsplan for bekæmpelse af forfalskede og piratkopierede varer 2018-2021
- at støtte en mere effektiv fælles indsats fra den private sektors side med reguleringer, regler og strukturer, der sikrer, at den frie internationale handel udvikler sig på et fair og proaktivt grundlag.

2. Indledning: Karakteren og de kvantitative og kvalitative aspekter af varemærkeforfalskning og piratkopiering

2.1. Emnet for denne udtalelse er som fastlagt i definitionerne af varemærkeforfalskning i forordning (EU) nr. 608/2013. »Elektronisk og digital piratkopiering«, handel med og udbredelse af IT-software eller ulovlige filer, der udgør en overtrædelse af den relevante lovgivning om intellektuel ejendomsret, behandles ikke i denne udtalelse, da disse spørgsmål hænger tæt sammen med den digitale dagsorden, som EØSU beskæftiger sig med i en særligt oprettet permanent studiegruppe.

2.2. Det er vanskeligt at vurdere varemærkeforfalskningsindustriens omfang, da de foreliggende tal, som det gælder for alle ulovlige aktiviteter, i alt for høj grad bygger på overslag og skøn som følge af, at kanalerne for varemærkeforfalskning for det meste er kontrolleret af kriminelle organisationer, som drevent har identificeret det store potentiale i denne ulovlige aktivitet med meget lille risiko for at blive pågrebet.

2.3. De typer af varer, som varemærkeforfalskes, er i de senere år mangedoblet, og der er ikke længere produkter, der ikke kan kopieres og sælges. Alt bliver kopieret, fra beklædningsstilbehør til mekaniske reservedele og redskaber, byggemateriale og -materiel, smykker, fodtøj, designgenstande, legetøj, kosmetik og medicin, og forfalskede varer er nu i sig selv en parallel sektor og en reel konkurrent, som virksomheder skal kunne holde stand over for og forsvare deres markedsandel imod.

⁽⁴⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=CELEX:52016AE4500&from=DA>.

2.4. Den nemme adgang til indkøb betyder, at forbrugerne ofte vælger varemærkeforfalskede varer med alvorlige følger for virksomhederne, især SMV'er. E-handel og onlineauktioner er dårligt regulerede og svære at føre tilsyn med og udgør en effektiv og sikker metode til etablering af et bredt kundegrundlag og handel med billige varemærkeforfalskede varer.

2.5. Varemærkeforfalskning er blevet et af de vigtigste værktøjer for og en af de vigtigste kilder til finansiering af organiseret kriminalitet. De kriminelle organisationers indtog har betydet, at professionalismen i varemærkeforfalskningsindustrien er blevet markant øget. De organiserede kriminelle har udviklet de netværk, der er nødvendige for, at de kan optimere deres resultater på internationalt plan.

2.6. Produktionen af varemærkeforfalskede varer opfattes generelt som et udefrakommende fænomen, idet toldstatistikkerne klart viser, at de fleste varemærkeforfalskede varer ikke har deres oprindelse i EU-lande. Kina har givet det største tilsagn om at ville slå ned på varemærkeforfalskning, men er fortsat en af de største aktører i industrien.

2.7. Udbredelsen af internettet har skabt nye distributionskanaler for varemærkeforfalskede varer med mindre risiko for sælgeren, fordi det er vanskeligt at retsforfølge mellemliddene i værdikæden. Derfor er det nødvendigt at styrke samarbejdet i hele værdikæden for effektivt at bekæmpe onlinehandel med varemærkeforfalskede varer.

2.8. I Europa genererer industrier med en stærk afhængighed af intellektuelle ejendomsrettigheder 39 % af EU's BNP og 26 % af beskæftigelsen ⁽⁵⁾. Ifølge nylige undersøgelser ⁽⁶⁾ udgør varemærkeforfalskede varer mellem 5 og 7 % af verdenshandelen, hvilket rundt regnet svarer til 600 mia. EUR om året. OECD ⁽⁷⁾ anslår, at værdien af importerede varemærkeforfalskede varer udgjorde 2,5 % af den internationale handel i 2013 svarende til 338 mia. EUR, og vurderer, at op mod 5 % af de importerede varer i EU, eller varer svarende til 85 mia. EUR, er varemærkeforfalskede eller piratkopierede varer, hvori ikke er medregnet de varer, der produceres og sælges i samme medlemsstat, og de varer, der købes på internettet eller via indirekte økonomisk aktivitet.

2.9. Andre internationale statistikker fra 2017 ⁽⁸⁾ anslår, at den globale handel med varemærkeforfalskede og piratkopierede varer genererer mellem 923 mia. og 1,13 billion USD om året.

2.10. Produktionen af varemærkeforfalskninger, herunder i stor målestok, er stigende i medlemsstaterne, da forfalskerne forsøger at undgå toldkontrollen ved EU's ydre grænser.

2.11. Markedsføring af varemærkeforfalskede og piratkopierede varer er uhyre ødelæggende for økonomien, idet det skaber grundlag for udviklingen af en »undergrundsøkonomi«, der fjerner indtægter ⁽⁹⁾, der er nødvendige til levering af grundlæggende offentlige tjenester, og øger skattetrykket på skatteyderne med det resultat, at lovlige jobs går tabt.

2.12. I EU kan tab af omkring 800 000 arbejdspladser om året og af rundt regnet 14,3 mia. EUR i årlige skatteindtægter, herunder moms- og punktafgifter ⁽¹⁰⁾, henføres til produktionen af varemærkeforfalskede varer.

2.13. Europa-Parlamentet har vedtaget en række resolutioner om emnet, først og fremmest resolutionen af 9. juni 2015 ⁽¹¹⁾, hvori det anbefalede en samlet strategi for alle aktører i kampen mod varemærkeforfalskning, bevidstgørelse og bedre orientering af forbrugerne, udvikling af nye handelsmodeller, forbedring af beskyttelsesmekanismerne for SMV'er,

⁽⁵⁾ Fælles rapport fra EPO-KHIM om IPR-intensive industrier i Europa, september 2013.

⁽⁶⁾ UNODC, *The Globalisation of Crime. A Transnational Crime Threat Assessment*.

⁽⁷⁾ OECD/EUIPO (2016), *Trade in Counterfeit and Pirated Goods: Mapping the Economic Impact*.

⁽⁸⁾ Global Financial Integrity, *Transnational Crime and the Developing World*, marts 2017 (statistikker bekræftet af WAITO — april 2017).

⁽⁹⁾ I 2013 anslået 90-120 mia. EUR i tabte skatteindtægter — *Frontier Economics* — 2016.

⁽¹⁰⁾ Sektorundersøgelser i ni sektorer, der mærker effekten af varemærkeforfalskninger: kosmetik og personlig pleje, beklædning, fodtøj og tilbehør, sportstøj og -udstyr, legetøj og spil, smykker og ure, tasker, musikindspilninger, vin og alkohol, lægemidler.

⁽¹¹⁾ Europarl P8_TA(2015)0219 — 09/06/2015 — <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2015-0219&language=EN&ring=A8-2015-0161>.

skabelse af et miljø, hvor medlemsstaternes og tredjelandes interesser konvergerer, og mere udbredt anvendelse af data indsamlet af Den Europæiske Unions Kontor for Intellectuel Ejendomsret (EUIPO).

2.14. Rådet vedtog den 19. marts 2013 en resolution om EU's toldhandlingsplan om bekæmpelse af krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder (2013-2017) med klare mål, øremærkning af tilstrækkelige ressourcer og fastlæggelse af resultat- og præstationsindikatorer i henhold til en klart formuleret køreplan om

- gennemførelse og overvågning af ny lovgivning med henblik på at håndhæve intellektuelle ejendomsrettigheder
- foranstaltninger for at tackle krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder i forbindelse med handel med varer og tjenesteydelser
- samarbejde med de største oprindelses-, transit- og bestemmelseslande for at bekæmpe den ulovlige handel i hele den internationale forsyningskæde
- øget samarbejde med EUIPO og retshåndhævende myndigheder.

2.15. I Rådets konklusioner om EU's prioriteter for kampen mod organiseret og alvorlig international kriminalitet 2018-2021 af 18. maj 2017 fremhæves det, at »de kriminelle markeder er stadig mere komplekse og dynamiske [...]. [...] Der bør derfor lægges særlig vægt på onlinehandel med ulovlige varer og tjenesteydelser, herunder varemærkeforfalskede varer [...]«.

3. Internationalt overblik

3.1. Det fremgår klart af toldstatistikkerne, at varemærkeforfalskede varer overvejende kommer fra lande, som ikke er medlemmer af EU, da de store aktører inden for varemærkeforfalskning tæller ikke blot Kina og Hongkong, men tillige andre lande i Asien, der har specialiseret sig inden for bestemte sektorer: Indien i lægemidler, Egypten i fødevarer og Tyrkiet i parfume, kosmetik og fodtøj tillige med Malaysia, Belarus, De Forenede Arabiske Emirater, Indonesien, Thailand og Filippinerne.

3.2. I 2014 viste EU's toldstatistik, at mere end 66 % af varemærkeforfalskede tekstilvarer og beklædningsgenstande kom fra lande uden for EU.

3.3. Transitpunkterne for transport af varer fra Asien til Europa spiller en særlig vigtig rolle, da de fungerer som centrale zoner for transport af godscontainere i et netværk af 3 000 frizoner i 135 forskellige lande. Disse områder bruges som steder til at ombytte, dokumentere og ommærke indholdet af containere.

3.4. En anden faktor, der skal tages højde for, er den betragtelige stigning i den indenlandske produktion af varemærkeforfalskede og piratkopierede varer i EU, en aktivitet, som ifølge Europol bliver stadigt mere indbringende for organiserede kriminelle, og som indebærer langt mindre risici og foregår i sammenhæng med andre former for kriminalitet såsom bedrageri, dokumentfalsk, skatteunddragelse og menneskehandel.

3.5. Med flytningen af produktionsfaciliteterne for de varemærkeforfalskede og piratkopierede varer til EU og de deraf følgende lavere transportomkostninger og den nedsatte risiko for at blive opdaget samt udviklingen af velorganiserede kriminelle netværk, der råder over tilstrækkelige ressourcer, er der ved at opstå en ny model. Den forventede udvidelse af Tanger Med-frizonen i Marokko kun 15 km fra EU kan give de kriminelle netværk flere muligheder for at bringe større mængder varemærkeforfalskede varer i omsætning på det europæiske marked.

3.6. I perioden 2011-2013 var det især virksomheder i USA (20 %), Italien (15 %), Frankrig og Schweiz (12 %), Japan og Tyskland (8 %) og Det Forenede Kongerige og Luxembourg, der mærkede konsekvenserne af varemærkeforfalskning. De indirekte tab og ekstraomkostninger, der påløber til nye design-/innovationsløsninger som følge af varemærkeforfalskningerne, bør heller ikke undervurderes.

4. Bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked

4.1. EØSU opfordrer kraftigt medlemsstaterne til at indføre foranstaltninger rettet mod at

- styrke de nationale foranstaltninger og love til bekæmpelse af varemærkeforfalskning og fremme harmoniseringen af lovgivningen på EU-niveau, udvikle effektive rammer for administrativ kontrol af varemærkeforfalskede varer og tilpasse de strafferetlige muligheder, der findes i medlemsstaterne
- sikre et generelt højt niveau for gennemførelse af EU-lovgivningen i medlemsstaterne gennem udveksling af bedste praksis
- give de kompetente myndigheder til opgave at indsamle sammenlignelige statistiske oplysninger om bl.a. sammenhængen mellem varemærkeforfalskninger og dødsfald og ulykker, f.eks. opdelt på produktgrupper
- udforme politikker for mere effektivt at overvåge, føre kontrol med og forhindre de risici, som forfalskede varer indebærer for folkesundheden
- sætte forbrugerne i stand til ved hjælp af smartphone-teknologi selv at bedømme ægtheden af deres varer og til at kunne verificere og kontrollere de købte varers egenskaber, værdi og sikkerhed
- forbedre kommunikationen med forbrugerne, idet de bør advares om risiciene ved varemærkeforfalskninger og præsenteres for nye metoder til lettere at genkende forfalskede varer. Forbrugerne bør oplyses bedre, og der bør iværksættes nationale informations- og oplysningskampagner
- inddrage lokale aktører, tværsektorielle grupper og forbrugerorganisationer mere aktivt i kampen mod forfalskninger på nationalt niveau, især via informationskampagner
- give toldmyndighederne tilstrækkelige midler og ressourcer samt relevant uddannelse i metoder og politikker til opdagelse af forfalskede varer
- gøre det nemmere for SMV'er at registrere varemærker, modeller og andre intellektuelle ejendomsrettigheder og samtidig fastholde de tekniske standarder samt de intellektuelle ejendomsrettigheder på et højt niveau.

4.2. EØSU efterlyser en ny EU-ramme for 2018-2021 med en fuldt finansieret og koordineret handlingsplan med det sigte at styrke lovgivningen og initiativer på EU-niveau rettet mod at bekæmpe varemærkeforfalskning gennem foranstaltninger som at:

- fremskynde oprettelsen af et fælles europæisk toldsystem med fælles procedurer, instrumenter og databaser med direkte søgeadgang
- vedtage fælles kriterier for udarbejdelse af statistik med fokus på sektorspecifikke initiativer, da der ikke findes en universalløsning
- fremme innovative sporings- og overvågningsapplikationer
- styrke koordineringen på EU-plan, således at bekæmpelsen af forfalskninger følger samme standarder i alle medlemsstater
- optrappe efterretningsaktiviteterne og indgå flere og mere omfattende bilaterale aftaler om retshåndhævelse i hele forsyningskæden bl.a. ved hjælp af et udvidet net af lokale EU-IPR-kontorer
- træffe øjeblikkelige skridt til at fremme en forenklet EU-ramme for støtte og bistand til europæiske SMV'er
- indføje bestemmelser om bekæmpelse af varemærkeforfalskning i nye frihandelsaftaler
- gennemføre og koordinere forebyggende foranstaltninger på internationalt niveau for at overvåge de 3 000 frizoner og hele forsyningskæden

- give de kompetente EU-myndigheder til opgave at indsamle fuldt ud sammenlignelige statistiske oplysninger om sammenhængen mellem varemærkeforfalskede varer og dødsfald og ulykker
- iværksætte fælles EU-foranstaltninger for mere effektivt at føre kontrol med og forhindre de risici, som varemærkeforfalskninger indebærer for folkesundheden
- forbedre EU's kommunikationen med forbrugerne ved at advare dem om og lære dem at identificere de pågældende varer (se JRC-modellen)
- opmuntre erhvervslivet i EU til en mere effektiv informationsdeling om problemer som følge af varemærkeforfalskning og til at optrappe de praktiske foranstaltninger til bekæmpelse af varemærkeforfalskning, som f.eks. særlige telefонтjenester for forbrugere og bedre datastyringssystemer
- koordinere indsatsen i forhold til e-handel (betalingsmetoder og annoncering) og indføre særlige fælles regler om overvågning af salget af lægemidler og andre følsomme varer på internettet med inddragelse af operatører, brancheorganisationer og forbrugersammenslutninger
- i højere grad udnytte, at varemærkeforfalskning er en forbrydelse over for kriminelle organisationer og i forhold til deres indvirkning på sikkerheden og folkesundheden ved at udvide de anerkendte retsprincipper i Medicimekonventionen til industrielle varemærkeforfalskninger, hvortil der knytter sig risici for sikkerheden og folkesundheden
- udarbejde særlige regler for overvågning af salg af lægemidler, fødevarer og andre følsomme varer på internettet i samarbejde med EMA, Europol, EFSA og ENISA
- vurdere den rolle, som formidlere kan spille i at beskytte intellektuelle ejendomsrettigheder, herunder i forbindelse med varemærkeforfalskninger, og overveje en ændring af det særlige EU-retsgrundlag for håndhævelse⁽¹²⁾
- udvikle og støtte en stærk europæisk kampagne mod varemærkeforfalskning i og uden for det indre marked sideløbende med nationale kampagner
- fremme et fælles teknologiinitiativ om varemærkeforfalskning under Horisont 2020
- øremærke tilstrækkelige midler til de foranstaltninger, der skal iværksættes under den nye handlingsplan 2018-21.

5. Sikring af bedst mulig styring

5.1. Efter EØSU's opfattelse er en tættere koordinering mellem Kommissionens forskellige tjenestegrene og de europæiske agenturer, der beskæftiger sig med området, af helt afgørende betydning. Dette kan opnås gennem oprettelse af en taskforce, der rapporterer direkte til Kommissionens formand, og som kan være i kontakt med de relevante segmenter i den private sektor, internationale organer og de kompetente myndigheder i medlemsstaterne.

5.2. Denne taskforce mod varemærkeforfalskning bør fremlægge en udtømmende årlig rapport om udviklingen på det teknologiske, organisatoriske og reguleringsmæssige område, navnlig på internationalt niveau.

5.3. Kommissionen og EU-agenturer, især EUIPO, Europol og OLAF, samt NGO'er, der arbejder for at komme varemærkeforfalskning til livs, er nødt til at optrappe den internationale koordinering gennem afholdelse af årlige internationale konferencer.

Bruxelles, den 5. juli 2017.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹²⁾ Se COM(2016) 288 final.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om industrielle ændringer i EU's roesukkerindustri**(initiativudtalelse)**

(2017/C 345/05)

Ordfører: **José Manuel ROCHE RAMO**Medordfører: **Estelle BRETNALL**

Plenarforsamlingens beslutning	26.1.2017
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 29, stk. 2 Initiativudtalelse
Kompetence	Den Rådgivende Kommission for Industrielle Ændringer (CCMI)
Vedtaget i CCMI	22.6.2017
Vedtaget på plenarforsamlingen	5.7.2017
Plenarforsamling nr.	527
Resultat af afstemningen	111/1/2
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EU's roesukkerindustri forbereder sig på en af de største forandringer i branchens historie, nemlig produktionskvoternes udløb den 1. oktober 2017. Med kvoternes udløb åbnes der op for en række muligheder for EU's sukkerroeproducenter, ikke mindst muligheden for større produktion af sukker til fødevarer og eksport uden begrænsninger. For at udnytte disse åbninger har EU's roesukkerindustri arbejdet hårdt på at øge konkurrenceevnen. Produktionskvoternes udløb medfører imidlertid også yderligere risici og usikkerhed, som kan bringe sektoren under pres. Konkurrencen vil blive intensiveret, hvilket presser priserne for både avlere og forarbejdningsvirksomheder, samtidig med at isoglucose forventes at øge sin markedsandel. Mindre konkurrencedygtige roesukkerproducenter og -avlere i EU kan få svært ved at overleve i et hårdere og mere ustabil markeds miljø. Dette kan få alvorlige følger for arbejdstagere, virksomheder, landmænd og landbosamfund. Det er derfor afgørende, at de politiske beslutningstagere fortsat er årvågne med hensyn til sektorens fremtid.

1.2. Efter produktionskvoternes udløb vil støtte til privat sukkeroplagring være det eneste specifikke instrument, der er tilbage som en mulighed for at støtte EU's roesukkerindustri. Det er imidlertid uklart, under hvilke omstændigheder en sådan støtte kan indføres i tilfælde af en markeds Krise inden for EU's roesukkersektor. Betingelserne for aktivering af støtte til privat oplagring bør defineres bedre, således at systemet er egnet til formålet. Kommissionen kunne overveje at fastsætte en objektiv tærskelpris, som ville udløse beslutningstagningsprocessen for aktivering af støtte til privat opbevaring. Dette ville gøre processen mindre subjektiv og fremme en hurtig og ensartet indførelse af en sådan støtte i krisetider. Generelle krisebestemmelser, f.eks. artikel 222 i forordningen om fusionsmarkedsordningen, bør også udforskes som en mulighed. Udvalget bifalder oprettelsen af sukkermarkedsobservatoriet, så længe det har en afbalanceret sammensætning og indkaldes rettidigt, hvis der opstår problemer på markedet.

1.3. Den fælles landbrugspolitik bør omfatte markedsværktøjer, som støtter fortsat sukkerproduktion i EU-medlemsstaterne. EU's roesukkerindustri bidrager i høj grad til jobskabelse og økonomisk aktivitet såvel som til nærings- og nydelsesmiddelindustriens konkurrenceevne. I øjeblikket giver den fælles landbrugspolitik medlemsstaterne mulighed for at yde koblet støtte til sektorer eller regioner, hvor specifikke typer landbrug eller specifikke landbrugssektorer af særlig økonomisk, social eller miljømæssig betydning oplever vanskeligheder. Dette er tilfældet for sukkerroedyrkning i sårbare regioner. Koblede direkte betalinger bør være fokuseret på at reducere risikoen for en nedgang i og/eller nedlægning af roesukkerproduktionen i sådanne regioner med henblik på at undgå afvandring fra landdistrikterne og bevare

biodiversiteten. I forbindelse med øget volatilitet bør direkte støtte til landbrugere suppleres med bedre adgang til risikostyringsværktøjer. Forarbejdningsvirksomhedernes og landbrugernes indbyrdes afhængighed er baggrunden for de særlige aftalevilkår, der regulerer forholdet mellem avlere og forarbejdningsvirksomheder i sektoren.

1.4. Hvis EU's sukkermarked efter den 1. oktober 2017 udvikler sig i negativ retning, kan der forekomme afskedigelser. Kommissionen opfordres til at undersøge egnetheden af de forskellige struktur- og investeringsfonde (ESI) med henblik på at støtte regional eller lokal beskæftigelse, i særdeleshed for arbejdstagere og landbrugere, der berøres af eventuelle lukninger af forsyningsvirksomheder. Det kan være nødvendigt at gøre undtagelser i forbindelse med kriterierne for anvendelse af nogle af disse fonde.

1.5. Efter den 1. oktober 2017 har EU's roesukkerproducenter pligt til at opgive både salgsprisen på deres hovedprodukt og anskaffelsesprisen på deres primære rå- og hjælpestoffer. Denne grad af markedsgennemsigtighed modsvarer ikke af en tilsvarende gennemsigtighed længere nede i forsyningskæden og hos producenterne af isoglucose. Kommissionen bør overveje anbefalingerne fra projektgruppen for landbrugsmarkederne om at øge markedsgennemsigtigheden i efterfølgende led til at omfatte sukkerbrugere, så der opnås et bedre billede af, hvordan merværdien er fordelt på hele forsyningskæden. Markedsgennemsigtighed — hvad enten det er for sukker- og isoglucoseproducenter eller sukkerbrugere — må ikke påvirke de berørte virksomheders konkurrencedygtighed.

1.6. Øget sukkerekseport vil være af afgørende betydning for EU's sukkerindustri efter kvoternes udløb. Kommissionen bør fremme EU's sukkerekseport og anfægte tredjelandsimportørers vilkårlige indførelse af handelspolitiske beskyttelsesinstrumenter. Kommissionen bør udvise forsigtighed i forbindelse med sin stræben efter handelsliberalisering inden for rammerne af EU's frihandelsforhandlinger. Den bør mere kategorisk gøre indsigelse mod handelsforvridende støttepolitikker fra verdens største sukkerproducenter og -eksportører, både i WTO-regi og i forbindelse med bilaterale handelsforhandlinger.

1.7. Fremme af alternative afsætningsmuligheder for sukkerroer — bioethanol, dyrefoder, bioplast og biobaserede kemikalier — bliver afgørende for sektorens konkurrencedygtighed i fremtiden. Kommissionen bør holde fast i loftet på 7 % for biobrændstoffer inden for målet om, at 10 % af energien til transport skal komme fra vedvarende kilder. Der bør ikke foretages ændringer i bilag IX til direktivet om vedvarende energi (2009/28/EF), hvori melasse klassificeres som et avanceret råmateriale til biobrændstoffer. Kommissionen og Den Europæiske Investeringsbank bør arbejde for at opmuntre og forøge innovation inden for andre biobaserede biprodukter. Det kunne ske i form af en europæisk innovationsfond og et program med lavtforrentede lån.

2. Roesukkerproduktionens betydning for landdistrikter og miljø

2.1. Den Europæiske Union er verdens førende producent af roesukker. Der blev i gennemsnit produceret 17,2 millioner ton om året mellem 2011/12 og 2015/16. Sukkerproducerende virksomheder køber omkring 107 millioner ton sukkerroer om året fra 137 000 europæiske avlere. Sukkerroer omdannes hovedsageligt til sukker, men en betragtelig mængde forarbejdes til andre produkter, såsom foder, bioethanol og bioprodukter. Sådanne produkter kan spille en vigtig rolle som buffer i tilfælde af overproduktion.

2.2. De fleste roesukkerfabrikker er beliggende i landdistrikter, der er karakteriseret ved lav industriaktivitet. De udgør ofte den økonomiske ryggrad i de regioner, hvor de er beliggende, og hvor der kun er få industrielle alternativer. EU's sukkersektor tegner sig for næsten 28 000 direkte arbejdspladser, som hovedsageligt er koncentreret i de mest konkurrencedygtige sukkerroeproducerende regioner. Disse job kræver ofte arbejdere med et relativt højt fagligt niveau, og sukkerindustriens arbejdstagere er ofte bedre aflønnet end arbejdstagerne i de fleste andre landbrugssektorer. Foruden direkte beskæftigelse skaber den økonomiske aktivitet, som industrien genererer, yderligere 150 000 indirekte arbejdspladser, f.eks. inden for transport, logistik og bygge- og anlægsvirksomhed.

2.3. Kun under meget usædvanlige omstændigheder er det muligt at genoptage sukkerproduktion efter lukning af en sukkerfabrik. Dette skyldes, at der er høje investeringsomkostninger forbundet med opførelse af et sukkerfabriksanlæg, typisk på flere hundrede millioner euro. I de fleste tilfælde betyder lukning af en enkelt fabrik, at en væsentlig industriaktivitet går tabt permanent, og at hundredvis af direkte og indirekte arbejdspladser forsvinder. Jagten på alternativ industribeskæftigelse kan føre til afvandring fra og affolkning af landdistrikter.

2.4. Situationen er den samme for avlerne. Sukkerroer skal dyrkes tæt på de fabrikker, der forarbejder dem. Dette skyldes de relativt høje omkostninger forbundet med transport af roer. Der går nemlig seks til syv ton roer til at producere ét ton sukker. Når en roesukkerfabrik nedlægges, mister avlerne et sted, hvor de kan afsætte deres sukkerroer. Medmindre der er en anden sukkerfabrik inden for en økonomisk rentabel afstand, tvinges de til at skifte til andre afgrøder. Dette har en væsentlig negativ indvirkning på landbrugernes fortjeneste, idet mange har investeret store summer i specielt udstyr såsom udstyr til høstning af roer, der ikke kan anvendes til andre afgrøder. Endvidere kan lokale landbrugsmarkeder komme under betydeligt pres, hvis et stort antal landbrugere pludselig skifter til andre afgrøder.

2.5. Roesukkerproduktion er miljømæssigt bæredygtig. Sukkerroer dyrkes altid i vekseldrift med andre markafgrøder. Vekseldrift med forskellige afgrøder medvirker til at bevare jordens frugtbarhed og reducere indholdet af jordbårne patogener og skadedyr, hvorved behovet for plantebeskyttelsesprodukter reduceres. Udvikling og formidling af god praksis er almindeligt udbredt i EU's roedyrkende regioner. Det anbefales inden for sektoren at bruge jorrdækning og reducere jordbearbejdningen for at bevare jordens frugtbarhed og mindske erosion. På fabrikkerne minimeres energiforbruget ved anvendelse af kombinerede kraftvarmeproduktionssystemer (CHP) og gennem varmegenvinding og vandbesparelse.

3. EU's roesukkerindustri konkurrencesituation

3.1. Sukkersektoren i EU har foretaget omfattende investeringer i tekniske forbedringer og nedbringelse af omkostningerne samt i menneskelig kapital, forskning, oplysning og uddannelse. I løbet af de seneste 26 år er EU's produktionsomkostninger til kvotesukker kun steget med 0,4 % pr. år, sammenlignet med en inflationsrate på 2,2 % pr. år. Dette er ensbetydende med en løbende omkostningsreduktion over to årtier set i forhold til inflationen⁽¹⁾. Disse gevinster har bidraget til at øge konkurrenceevnen for EU's sukkerforbrugende nærings- og nydelsesmiddelindustri.

3.1.1. Udbyttet af sukkerroer er steget betydeligt i de seneste år takket være en kombination af teknologiske forbedringer og forbedring af frøsorterne som følge af samarbejde mellem industrien, avlerne, forskning og udvikling samt frøhandelen. Det gennemsnitlige roesukkerudbytte (ton sukker/ha) er steget med 2,4 % pr. år i de sidste 26 år, og denne tendens forventes at fortsætte i perioden efter 2017. EU's sukkerudbytte pr. hektar er nu højere end udbyttet i både Australien og Brasiliens central-sydlig region, som regnes blandt de mest konkurrencedygtige regioner i verden. Fire af verdens ti største sukkerproducerende virksomheder er hjemmehørende i EU⁽²⁾.

3.2. Disse konkurrencemæssige fordele skyldes til dels en væsentlig omstrukturering af sektoren, der fandt sted mellem 2006 og 2009. Efter reformen i 2006 har roesukkerindustrien i EU lukket næsten halvdelen af fabrikkerne, hvilket har medført en tabt produktionskapacitet på 4,5 millioner ton og tab af mere end 24 000 direkte arbejdspladser og 165 000 leverandører i landbruget⁽³⁾. Denne transformation har gjort EU's roesukkersektor mere økonomisk levedygtig, omend med høje sociale omkostninger til følge. Siden markedsføringsåret 2008/2009 har beskæftigelsen været relativt stabil, og det samme gælder antallet af fabrikker.

3.3. Stærke relationer mellem sukkerforarbejdningsvirksomheder og medarbejdere er bevaret gennem en mangeårig social dialog på europæisk og nationalt plan. Den sociale dialog inden for EU's sukkersektor har eksisteret siden 1968, og den har været afgørende for at sikre en socialt hensigtsmæssig omstilling i vanskelige tider, som f.eks. i tiden efter reformen af EU's sukkerpolitik i 2006. Den sociale dialog bidrager til industriens konkurrencedygtighed ved at skabe en følelse af medejerskab.

3.4. Konkurrenceevnen søges styrket yderligere fra 2017, ikke mindst fordi producenterne formentlig vil forsøge at reducere de faste omkostninger ved at drive fabrikkerne ved fuld kapacitet. Dette kan indebære længere forarbejdningsperioder for roerne og dermed højere risiko for både forarbejdningsvirksomheder og avlere, idet der er visse risici forbundet med høst og lagring af roer om vinteren.

⁽¹⁾ Tallene stammer fra Det Europæiske Udvalg for Sukkerfabrikanter's årlige undersøgelse af fremstillingsomkostninger, som udføres hvert år for at beregne de gennemsnitlige produktionsomkostninger for kvoteruesukker i EU.

⁽²⁾ F.O. Licht's International Sugar and Sweetener Report. 18. maj 2017. Vol. 149, Nr. 14. De fire sukkerproducerende virksomheder er: Südzucker, Tereos, ABSugar, og Nordzucker.

⁽³⁾ Statistik udarbejdet af Det Europæiske Udvalg for Sukkerfabrikanter (CEFS).

3.5. For at undgå spild bruger forarbejdningsvirksomhederne i EU hele sukkerroen til at producere en række produkter foruden sukker, f.eks. sælges sten og jord fra den rensede roe til byggeindustrien, det fiberholdige materiale fra roen (»roepulp«) og melasse udtrækkes og forarbejdes til brug til foder, og melasse samt andre former for sirup afledt fra sukkerproduktion kan anvendes til at producere bioethanol. Sukkerproducenterne involverer sig også i stigende grad i produktion af stoffer, der indgår i biobaserede produkter, f.eks. inden for plastik-, tekstil-, lægemiddel- og kemikalieindustrien.

4. Relationer mellem leddene i sukkerforsyningskæden

4.1. Roesukkerforarbejdningsvirksomheder og sukkerroeavlere er afhængige af hinanden. Avlerne er afhængige af, at de sukkerproducerende virksomheder leverer langfristet kapital og ekspertise til at udtrække sukkeret fra deres roer, og forarbejdningsvirksomhederne er afhængige af, at de avlere, de har indgået aftale med, leverer afgrøden. For at mindske omkostningerne til roetransport skal landbrugerne desuden befinde sig i geografisk nærhed af de fabrikker, de leverer til. Endvidere er mange af de største sukkerproducenter kooperative virksomheder, hvilket giver de landbrugere, som leverer sukkerroerne, mulighed for at have en direkte andel i industrien.

4.1.1. Den indbyrdes afhængighed mellem forarbejdningsvirksomheder og landbrugere nødvendiggør en specifik kontraktmæssig ramme, hvor der er balance mellem de to parteres rettigheder og forpligtelser. De aftalemæssige forhold mellem sukkerroeavlere og sukkerforarbejdningsvirksomheder efter 2017 er fastlagt i artikel 125 og bilag X i forordningen om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter. Disse regler er for nylig blevet suppleret med en delegeret forordning, som fortsat tillader, at bestemmelser om værdideling indgår i roekontrakter på frivillig basis⁽⁴⁾. Størstedelen af sukkerindustrierne har for nylig indgået roekontrakter for 2017/18 og tiden derefter, hvor der er en vis kobling mellem sukkerroepriserne og sukkermarkedspriserne.

4.1.2. Roesukkerproducenter har længe været forpligtet til månedligt at indberette priser, produktion og lagerbeholdninger, og denne forpligtelse fortsætter i perioden efter kvoternes udløb. Fra den 1. oktober 2017 skal sukkerroepriserne også meddeles Kommissionen og offentliggøres årligt. Denne grad af markedsgennemsigtighed, der karakteriserer sukkerforarbejdningssektoren, modsvarer ikke af en tilsvarende gennemsigtighed længere nede i forsyningskæden og hos isoglucoseproducenterne. Der er dokumentation, som tyder på, at pristransmissionen i sukkerforsyningskæden er lav⁽⁵⁾, og at det kan være en fordel for brugerne af EU's roesukker at undersøge, om større gennemsigtighed er praktisk gennemførlig.

4.2. Rørsukkerraffinaderier er også aktive på EU's sukkermarked. Rørsukkerraffinaderier omdanner ikke sukkerroer, men er afhængige af importen af rørsukker til raffinering. EU tillader ubegrænset toldfri import af sukker fra de mindst udviklede lande under ordningen »alt undtagen våben« (EBA) og fra lande i Afrika, Vestindien og Stillehavet, der har indgået en økonomisk partnerskabsaftale (ØPA) med EU. EU's rørsukkerraffinaderier nyder godt af toldfri markedsadgangsindrømmelser i medfør af bilaterale aftaler med Centralamerika, Colombia, Peru, Ecuador og Sydafrika, som i øjeblikket til sammen udgør 420 000 ton pr. år. Den årlige mængde råsukker til raffinering, der er til rådighed ved indførsel til nedsat told inden for rammerne af CXL-kvoten fordelt mellem Brasilien, Australien, Cuba og alle tredjelande (»Erga omnes«), udgør samlet over 700 000 ton og forventes at stige til næsten 800 000 ton i 2017/18. EU tilbyder tredjelande yderligere adgang til EU's sukkermarked, både i forbindelse med nyligt afsluttede og igangværende frihandelsforhandlinger.

5. Produktionskvoterne udløb

5.1. EU's sukker- og isoglucoseproduktion til brug i fødevarer har siden 1968 været begrænset af produktionskvoter. Produktionskvoterne forsvinder den 1. oktober 2017, dvs. ved starten af markedsføringsåret 2017/2018 for sukker i EU. Fra det tidspunkt vil EU's sukker- og isoglucoseproducenter frit og i ubegrænsede mængder kunne producere sukker og isoglucose til anvendelse i fødevarer. Det eksisterende eksportloft vil også ophøre med at eksistere⁽⁶⁾. Som følge heraf vil aktører inden for EU's sukkersektor fra den 1. oktober 2017 kunne eksportere sukker frit og i ubegrænsede mængder.

⁽⁴⁾ Kommissionens delegerede forordning (EU) 2016/1166 af 17. maj 2016 om ændring af bilag X til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 for så vidt angår købsbetingelserne for roer i sukkersektoren fra den 1. oktober 2017 (EUT L 193 af 19.7.2016, s. 17).

⁽⁵⁾ Areté, oktober 2012. Undersøgelse om pristransmission i sukkersektoren Endelig rapport. Kommissionen, GD for Landbrug og Udvikling af Landdistrikter. Udbud nr. AGRI-2011-EVAL-03.

⁽⁶⁾ Jf. DS266. EU har i øjeblikket lov til at eksportere ca. 1,35 millioner ton sukker pr. markedsføringsår, dvs. 10 % af kvotesukkerproduktionen.

5.2. Sukkerproduktionen forventes at stige i 2017/18. Denne produktionsstigning forventes at være strukturel. Desuden forventes isoglucose at optage en større del af EU's marked for sødestoffer, idet isoglucoseproducenterne »med tiden« sigter mod at producere 2-3 millioner tons, hvoraf en stor del formentlig vil blive anvendt i produktionen af læskedrikke⁽⁷⁾. Til sammenligning er der en let nedgang i sukkerforbruget i EU.

5.3. En øget national sukkerproduktion og en udvidet markedsandel for isoglucose kan holde EU's priser på hvidt sukker nede i perioden efter kvoteordningens ophør. Kommissionens prognoser på mellemlangt sigt for landbrugsmarkedene 2016-2026 tyder på, at EU's priser på hvidt sukker vil komme til at ligge under referencetærsklen på 404 EUR/ton i en stor del af post-kvotep perioden, dvs. under gennemsnitsomkostningerne for sukkerproduktion og sukkerroedyrkning.

5.3.1. I 2015 nåede EU's priser på hvidt sukker deres laveste niveau, siden prisrapporteringsystemet blev indført i 2006⁽⁸⁾. Denne situation havde en alvorlig indvirkning på de rapporterede økonomiske resultater fra EU's sukkerproducenter, hvoraf mange var ude af stand til at generere et overskud i regnskabsåret 2015/16. Presset på især sukkerproducenterne i Italien er steget, og en producent har valgt ikke at producere i markedsføringsåret 2015/16. Grækenlands eneste sukkerproducent er også i alvorlige vanskeligheder.

5.4. Fra den 1. oktober 2017 vil EU's sukkerproducenter kunne eksportere uden begrænsninger. Dette kan betyde øgede indtægter, der kan kompensere for de lavere sukkerpriser i EU. Verdens sukkerforbrug forventes at stige med 1,5-2 % pr. år (ca. 2-3 millioner ton pr. år). Der burde derfor være tilstrækkelig efterspørgsel til at øge EU's sukkerekseport.

5.4.1. Ikke desto mindre afhænger en stigning i EU's sukkerekseport af, at der er tilstrækkelig adgang til markederne i tredjelande. Kommissionen bør i sine forhandlinger om frihandelsaftaler arbejde på at få åbnet sukkermarkederne i lande, der er nettoimportører af sukker, både gennem en reduktion eller afskaffelse af tolden og åbning af toldkontingenter. Den bør fortsætte med at afskaffe told på eksport af EU-produkter med et stort indhold af sukker og støtte stærke oprindelsesregler for sådanne produkter med henblik på at sikre, at EU's sukkerproducenter nyder godt af øget eksport.

5.4.2. EU's sukkerekseport udfordres undertiden af tredjelandes indførelse af handelspolitiske beskyttelsesforanstaltninger. Kommissionen bør gøre sit yderste for at bekæmpe sådanne foranstaltninger, når sektoren liberaliseres fra den 1. oktober 2017, og sektoren skal yde den nødvendige støtte i forbindelse med alle aftalte procedurer.

5.5. EU tilbyder tredjelande adgang til EU's sukkermarked, både i forbindelse med nyligt afsluttede og igangværende frihandelsforhandlinger. Denne markedsåbning sætter EU's priser på hvidt sukker under pres og udsætter dem for større udsving. Det aktuelle verdensmarked er et overskudsmarked, der oplever høj volatilitet, og hvor handelspriserne hyppigt ligger under de gennemsnitlige produktionsomkostninger inden for selv de mest effektive globale industrier. Dette skyldes i stor udstrækning de handelsforvridende støtteforanstaltninger, som nogle af de større sukkerproducenter og eksportører, f. eks. Brasilien og Thailand, har iværksat. Resultatet er, at EU's roesukkerindustri ikke konkurrerer på lige vilkår med sukkerproducenter i tredjelande. Kommissionen bør under sine frihandelsforhandlinger behandle sukker som en følsom vare og opretholde EU's toldafgifter på sukker. De igangværende forhandlinger med Mercosur udgør en alvorlig risiko for sektoren, eftersom Brasilien er den dominerende producent og eksportør i verden. Kommissionen bør være indstillet på at gøre indsigelse mod de lande, der yder den største sukkerstøtte, i WTO's tvistbilæggelsesorgan og i forbindelse med handelsforhandlinger.

Bruxelles, den 5. juli 2017.

Georges DASSIS

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽⁷⁾ Dette tal stammer fra sammenslutningen af stivelsindustrier StarchEurope.

⁽⁸⁾ I februar og juni 2015 faldt priserne helt ned til 414 EUR/ton.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse — Fra Cork 2.0-erklæringen til konkrete foranstaltninger**(initiativudtalelse)**

(2017/C 345/06)

Ordfører: **Sofia BJÖRNSSON**

Plenarforsamlingens beslutning	26.1.2017
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 29, stk. 2 Initiativudtalelse
Kompetence	Sektionen for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø
Vedtaget i sektionen	15.6.2017
Vedtaget på plenum	6.7.2017
Plenarforsamling nr.	526
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	123/0/0

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU glæder sig over Cork 2.0-erklæringen og den konference, som i september 2016 mundede ud i erklæringen. Erklæringen yder fortsat stærk støtte til en EU-politik for landdistrikterne.

1.2. Det kan konstateres, at landdistrikterne i EU ikke er homogene, og at forudsætningerne varierer, både internt i medlemsstaterne og mellem disse. EØSU mener, at der som følge af disse uligheder er behov for fokus og for en strategisk tilgang i forbindelse med anvendelsen af de tilgængelige EU-midler. Denne bør være baseret på både prioriteter fra medlemslandene og deres regioner, og vigtigst af alt, på initiativer fra befolkningen i landdistrikterne. Obligatoriske landdistriktvurderinger af politiske beslutninger og strategier kan derudover være en måde, hvorpå der kan tages hensyn til landdistrikternes særlige forudsætninger.

1.3. Udvikling af landdistrikterne er et horisontalt spørgsmål, som vedrører stort set alle politikområder. Der er brug for en mere sammenhængende politik for landdistrikterne og den regionale udvikling, hvilket kræver et solidt budget for ESI-fondene (europæiske struktur- og investeringsfonde). EØSU konstaterer, at den af ESI-fondene, som har størst fokus på udvikling af landdistrikterne, er Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og udvalget understreger, at andre ESI-fonde såsom Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) og Den Europæiske Socialfond (ESF) bør øge deres andel.

1.4. Mulighederne for forenkling af politikken er store. EØSU ønsker at understrege, at forenkling af reglerne for ESI-fondene er en nødvendighed, både på EU-niveau og i forbindelse med den nationale og regionale gennemførelse af politikkerne. Det nuværende system er så kompliceret, at mange potentielle ansøgere opgiver at indgive en ansøgning.

1.5. I flere områder af Europa, frem for alt i landdistrikter, savnes der fortsat stabile løsninger vedrørende internetbaseret kommunikation. EØSU understreger, at dette ikke er rimeligt. Befolkningen i landdistrikterne har brug for bredbåndsteknologi, f.eks. velfungerende telefoni, af hensyn til deres sikkerhed og levestandard. Adgang til bredbånd kan være en faktor, som har en indflydelse på, i hvilken udstrækning navnlig unge ønsker at blive boende eller flytte. For virksomheder og iværksættere er adgang til bredbåndstjenester en nødvendighed.

1.6. Landbrugssektoren spiller med sin stærke kobling til jorden en yderst vigtig rolle for landdistrikterne. Landbrugsproduktionen er både en uundgåelig del af livet i landdistrikterne, når det gælder om at dække samfundets behov for bæredygtige fødevarer, og en drivkraft i udviklingen af landdistrikterne. Derfor finder EØSU det naturligt, at størstedelen af de midler, som findes i ELFUL, er øremærket til landbrugsvirksomhed. Det er en forudsætning for bæredygtig landbrugsproduktion på lang sigt, at unge landbrugere har gode vilkår.

1.7. EØSU vil gerne understrege, at bæredygtig udvikling kræver et godt innovationsklima.

1.8. EØSU konstaterer, at FN's 17 mål for bæredygtig udvikling og delmål ligesom klimaaftalen fra Paris (COP21), er overordnede målsætninger, som vedrører omfatter samtlige EU's politikområder, ikke mindst politikken for udvikling af landdistrikter. De lokale og regionale myndigheder, som har ansvaret for landdistrikterne, skal aktivt arbejde for gennemførelsen af disse internationale forpligtelser.

2. Generelle bemærkninger

Cork 2.0

2.1. I 1996 afholdt Kommissionen en konference i Cork i Irland. Resultatet af konferencen blev Cork-erklæringen, som lagde grunden til den fælles landbrugspolitik's anden søjle og til programmerne for udvikling af landdistrikter. I efteråret 2016 arrangerede Kommissionen en ny konference i Cork, hvor Cork 2.0-erklæringen blev vedtaget.

2.2. Erklæringen blev udarbejdet i bred enighed ved en konference arrangeret af Generaldirektoratet for Landbrug og Udvikling af Landdistrikter med ca. 340 deltagere fra de fleste af EU's medlemsstater, som repræsenterede civilsamfundet og myndigheder på nationalt, regionalt og EU-niveau, som også talte repræsentanter for EØSU. Ved konferencens afslutning fremlagdes erklæringen med titlen »Et bedre liv i landdistrikter«, som stiltiende blev godkendt af deltagerne.

2.3. Udgangspunktet for erklæringen er politikkerne for landbrug og landdistrikter i EU. Til en vis grad anlægges der dog en bredere synsvinkel, idet der henvises til FN's mål for bæredygtig udvikling (2030-dagsordenen)⁽¹⁾ og klimaaftalen fra Paris (COP21)⁽²⁾.

2.4. Erklæringen indledes med en række betragtninger, og derefter følger ti punkter med de politiske retningslinjer:

- Punkt 1: Fremme af velstand i landdistrikterne
- Punkt 2: Styrkelse af landdistrikternes værdikæder
- Punkt 3: Investering i levedygtighed og vitalitet i landdistrikterne
- Punkt 4: Bevarelse af landmiljøet
- Punkt 5: Forvaltning af naturressourcer
- Punkt 6: Fremme af klimainsatsen
- Punkt 7: En saltvandsindsprøjtning til viden og innovation
- Punkt 8: Styrkelse af styringsmodeller i landdistrikterne
- Punkt 9: Fremme af politikgennemførelse og -forenkling
- Punkt 10: Forbedring af resultater og ansvarlighed.

2.5. Erklæringen anlægger en bred synsvinkel på udviklingen af landdistrikter, og dens styrke ligger i dens rækkevidde og indhold, idet den omfatter alle de aspekter, der er brug for, hvis man skal skabe et livskraftigt og bæredygtigt landmiljø i EU. EØSU konstaterer imidlertid, at den store rækkevidde også er erklæringens svaghed, eftersom den skaber en kompleksitet, som ikke levner plads til fokus på EU-niveau. EØSU vil med tanke på de betydelige udfordringer, som landdistrikterne står over for, understrege betydningen af, at de tilgængelige midler anvendes på en fokuseret måde for at sikre, at der opnås konkrete resultater. Dette fokus bør være baseret på både prioriteter fra de respektive medlemslande eller regioner, og vigtigst af alt, på initiativer fra befolkningen i landdistrikterne.

⁽¹⁾ Jf. udtalelse om »Næste skridt hen imod en bæredygtig europæisk fremtid« (se side 15 i denne EUT).

⁽²⁾ Jf. udtalelse om »Vejen fra Paris« (EUT C 75 af 10.3.2017, s. 103.)

2.6. Indholdet i Cork 2.0-erklæringen ligner i høj grad indholdet af erklæringen fra 1996, dog med den forskel, at klima og digitalisering er kommet til.

2.7. EØSU ser sig selv som en naturlig part i gennemførelsen af erklæringen og opfordrer Kommissionen til fremover at udarbejde statusrapporter, om hvordan gennemførelsen skrider frem.

EU-fonde møntet på politikken for udvikling af landdistrikter

2.8. Alle lande i EU har programmer for udvikling af landdistrikterne på nationalt eller regionalt niveau, som delvist er finansierede gennem ELFUL og delvist med nationale midler (offentlige og private). Programmerne indeholder foranstaltninger, som har til formål at bidrage til en bæredygtig udvikling i tre dimensioner — miljømæssigt, socialt og økonomisk. De udformes af de respektive medlemslande eller regioner og godkendes af Kommissionen.

2.9. ELFUL hører til blandt de såkaldte ESI-fonde (europæiske struktur- og investeringsfonde) sammen med samhørighedsfonden, Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), Den Europæiske Socialfond (ESF) og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond (EHFF). Et fælles regelsæt⁽³⁾ styrer den tekniske gennemførelse af ESI-fondene. De enkelte lande har desuden indgået fælles partnerskabsaftaler for fondene med prioriteter for gennemførelsen af politikken. Dette er et led i opfyldelsen af målene i Europa 2020-strategien. Der findes således en tæt kobling mellem fondene og en strategi for koordinering af disse.

2.10. Inden for rammerne af ELFUL findes der landdistriktsnetværk, dels på europæisk niveau via det europæiske netværk for udvikling af landdistrikter, dels på nationalt og regionalt niveau. Netværkene skaber platforme for møder og udveksling af erfaringer, og gennem netværkenes aktiviteter forbedres forudsætningerne for en vellykket gennemførelse af programmerne for udvikling af landdistrikter og en ditto målopfyldelse.

2.11. Regionsudvalget har fået foretaget en undersøgelse af, i hvilken udstrækning midler fra ESI-fondene anvendes til udvikling af landdistrikter⁽⁴⁾. Ikke overraskende er ELFUL den fond, hvorfra der er blevet og fortsat bliver anvendt flest midler til dette formål. Andelen fra de øvrige fonde er relativt lav til meget lav. Eftersom udvikling af landdistrikter er et horisontalt spørgsmål og desuden er vigtig for en sammenhængende union, mener EØSU, at der bør gøres en indsats for at øge denne andel.

2.12. ESI-fondene har været og vil fortsat være de vigtigste midler på EU-niveau, når det handler om at gennemføre hensigterne i Cork-erklæringen. Den næste finansielle periode i EU indledes i 2021, og udformningen af politikken for denne periode blive afgørende for, i hvor høj grad hensigterne i Cork 2.0 vil blive ført ud i livet. EØSU påpeger derudover, at der for at virkeliggøre erklæringen og målsætningerne for politikken kræves et solidt budget for ESI-fondene.

3. Kommende foranstaltninger

Anerkendelse af landdistrikternes potentiale

3.1. I erklæringens punkt 1 angives det, at der bør findes en proofing-mekanisme for landdistrikterne (eller landdistriktsvurdering), som kan sikre, at landdistrikternes potentiale afspejles i EU's politikker og strategier. Politikker for landbrug og landdistrikter skal bygge på landdistrikternes identitet og dynamik via flersektorielle tilgange og tage hensyn til værdien af bæredygtighed, social inklusion og lokal udvikling.

3.2. En landdistriktsvurdering kan indebære, at man på en objektiv og systematisk måde tager hensyn til landdistrikternes særlige forudsætninger. Den kan være et værktøj, som viser, hvordan politiske beslutninger påvirker landdistrikterne, så man kan undgå at påvirke dem i negativ retning.

3.3. Landdistriktsvurdering forekommer f.eks. i Finland, Storbritannien og Canada. Den kan både være obligatorisk og frivillig. I Nordirland har der siden 2016 været et lovfæstet krav om landdistriktsvurderinger. Landenes systemer minder om hinanden.

3.4. Hvis landdistriktsvurderingen skal føre til resultater, er den nødt til at være obligatorisk. Den skal sikre, at de, som skal træffe beslutninger, har et godt grundlag at træffe dem på. En landdistriktsvurdering, som blot indebærer en undersøgelse og fører til en række konstateringer, men ikke påvirker beslutningerne, giver ingen mening.

⁽³⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1303/2013 af 17.12.2013.

⁽⁴⁾ <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/Evolution-Budget-Dedicated-Rural-Development-Policy.pdf>

3.5. Man må også være klar over, at der inden for EU og internt i et medlemsland ikke findes ét enkelt landdistrikt, men mange forskellige landdistrikter med forskellige muligheder og vilkår. Dette bør også afspejles i landdistriktvurderingen og i politikken både på EU-niveau og i medlemslandene, hvis udviklingen af landdistrikter skal føre til vellykkede resultater. Befolkningen i landdistrikterne har også en rolle at spille i opbygningen og udviklingen af en lokal identitet. Desuden er det op til dem at drøfte og beslutte, i hvor stort omfang de landlige særpræg skal bevares.

Leader og lokaludvikling styret af lokalsamfundet

3.6. I erklæringens punkt 8 påpeges det, at man bør bygge videre på den succes og bottom-up-tilgang, som Leader er baseret på. EØSU har i en lang række dokumenter givet udtryk for sine standpunkter vedrørende EU's samhørighedspolitik, partnerskaberne under denne, Leader-metoden og den nye metode med lokaludvikling styret af lokalsamfundet.

3.7. EØSU bakkede op om den analyse, som Kommissionen allerede foretog i sin tredje rapport fra 2004 om samhørighed, hvor målet var at opnå en mere afbalanceret udvikling gennem at mindske de nuværende forskelle, forhindre territorial ubalance og forene regionalpolitikken og sektorpolitikken ⁽⁵⁾.

3.8. Udvalget kan imidlertid konstatere, at dette mål ikke er nået, og at der er brug for en mere sammenhængende politik for udvikling af landdistrikter og regional udvikling.

3.9. EØSU har også hilst partnerskabsprincippet velkommen som en effektiv metode til at fremme programmerne for ESI-fondene. Partnerskabsprincippet indebærer, at ud over de sædvanlige økonomiske og sociale aktører deltager også civilsamfundets organisationer, partnere på miljøområdet, ikke-statslige organisationer og organer, som fremmer ligestilling mellem kvinder og mænd.

3.10. Leader-metoden er et velafprøvet udviklingsinstrument, hvor det offentlige og civilsamfundet deltager i et lokalt partnerskab. EØSU konstaterede allerede i 2011, at metoden burde kunne få adgang til midler under alle ESI-fondene. Den har tillige været en positiv faktor med hensyn til at forene by og land bedre ⁽⁶⁾. Metoden kan også anvendes i bymiljøer, men EØSU understreger, at dette ikke bør ske på bekostning af udviklingen af landdistrikter.

3.11. I programperioden 2014-2020 er lokaludvikling styret af lokalsamfundet (CLLD, Community-Led Local Development) under Leader-metoden blevet et nyt instrument, hvor de fire ESI-fonde bidrager i fællesskab. Lokaludvikling gennemføres mest effektivt af de personer, som bor og arbejder i et område og kender det.

3.12. Mindst fem procent af midlerne fra ELFUL skal anvendes til lokaludvikling styret af lokalsamfundet. Gennem sin konstruktion, som betyder, at de fire forskellige regelsæt skal følges for hver enkelt af fondene, er muligheden for en rationel og enkel udnyttelse begrænset. Inden den næste programperiode indledes, bør Kommissionen fremlægge forslag om omfattende forenklinger, således at lokaludvikling styret af lokalsamfundet kan nå sit fulde potentiale som et værktøj for både land og by, og der kan afsættes et minimumsbeløb til denne metode.

Tjenesteydelser og arbejde

3.13. Faktorer som tjenesteydelser og arbejde har en indflydelse på, i hvilken udstrækning mennesker ønsker eller har mulighed for at blive boende i eller flytte til landdistrikterne. Det er en generel tendens i EU, at mennesker flytter fra landdistrikterne, hvilket skaber en nedadgående spiral og mindsker muligheden for at opfylde fællesskabsmål og FN's mål for bæredygtig udvikling. Den demografiske udvikling kan fremover blive en udfordring, og både unge og ældre i landdistrikterne må nødvendigvis være i besiddelse af forudsætninger for en god livskvalitet.

⁽⁵⁾ Jf. udtalelse om territorial samhørighed, EUT C 228 af 22.9.2009, s. 123.

⁽⁶⁾ Jf. udtalelse om Leader som instrument for lokal udvikling, EUT C 376 af 22.12.2011, s. 15.

3.14. Adgangen til grundlæggende offentlige og kommercielle tjenester som skole, sundhedspleje, post, fødevarebutikker, kollektiv trafik mm. kan være forskellig i byområder og landdistrikter. Dette kan være en faktor, som er afgørende for menneskers valg af, hvor de ønsker og har mulighed for at bo. For børnefamilier kan f.eks. adgangen til velfungerende børnepasning påvirke, i hvilken udstrækning forældrene har mulighed for at arbejde. I visse dele af EU er adgangen til tjenesteydelser generelt dårligere i landdistrikterne end i byområderne. Processen for fysisk planlægning bør tage højde for dette problem for at sikre, at livskvaliteten i landdistrikterne ikke forringes.

3.15. I flere EU-lande er arbejdsløsheden større i landdistrikter end i byområder. Der er dog store forskelle, hvilket kan ses i statistikker fra Eurostat⁽⁷⁾. Samtidig kan visse virksomheder berette om vanskeligheder med at finde kvalificeret arbejdskraft i landdistrikter. Der kan derfor konstateres et mismatch mellem udbud og efterspørgsel i begge retninger. Tendensen er, at unge mennesker, som vil uddanne sig, søger mod steder med universiteter og højere læreanstalter, og siden ikke flytter tilbage.

3.16. Modtagelse af indvandrere — og ikke mindst deres familier — er og vil i de kommende år fortsat være en udfordring for befolkningen i landdistrikterne. Der bør tilskyndes til, at man forsøger at opnå og fastholde gensidigt hensyn og gensidig respekt. Landdistrikterne vil kunne give indvandrerfamilier gode levevilkår. Når det gælder lande med stor indvandring — af f.eks. flygtninge og migranter — og arbejdskraftindvandring, kan det være en udfordring at finde arbejdspladser, men også en mulighed for rekruttering af arbejdskraft.

3.17. I erklæringen er spørgsmål om arbejdspladser og uddannelse frem for alt belyst i punkt 3 og 7. Spørgsmålet om service belyses mere indirekte. EØSU bemærker, at fællesskabsinitiativer både direkte og indirekte har betydning for udviklingen, ikke mindst spørgsmålet om skabelse af arbejdspladser gennem virksomhedsfremmende tiltag. Hvad angår adgang til serviceydelser er det i højere grad et ansvar for de respektive medlemsstater, også selv om f.eks. ESI-fondene kan fungere som katalysator.

Landbrug og udvikling af landdistrikter

3.18. Landbrugs- og skovområder optager omtrent 85 % af landområderne i EU. Der er store variationer mellem lande og regioner. Det opdyrkede landskab er en forudsætning for produktion af fødevarer, foder, energi og fibre, men også en kilde til bevarelse og produktion af fælles goder såsom et rigt plante- og dyreliv. Landskabet er en faktor, som skiller landdistrikterne fra byområderne. Det udgør et unikt aspekt i landdistrikterne i EU, og landbrugssektoren spiller med sin stærke kobling til jorden en yderst vigtig rolle for landdistrikterne. Spørgsmål om bevarelse af landmiljøet og forvaltning af naturressourcer er aspekter, som belyses i erklæringens punkt 4 og 5. Forudsætningerne om bæredygtig udnyttelse og forvaltning er afgørende for de iboende værdier i landskabet, for vandkvaliteten og den biologiske mangfoldighed.

3.19. Landbrugsproduktionen belyses i erklæringen, om end det frem for alt sker på en indirekte måde, og det kan udledes, at landbrugsproduktionen (i form af fødevarer) i et vist omfang tages for givet. Som ovenfor nævnt behandles aspekterne vedrørende bevarelse og forvaltning af miljøer og naturressourcer mere eksplicit. EØSU påpeger, at landbrugsproduktionen dels er en uundgåelig del af livet i landdistrikterne, når det gælder om at dække samfundets behov for bæredygtige fødevarer, dels er en drivkraft i udviklingen af landdistrikterne. En stor del af befolkningen i landdistrikterne er aktive inden for land- og skovbrug, de skaber arbejdspladser og skaber grundlag for efterspørgsel på service og tjenesteydelser. Et vigtigt aspekt i den sammenhæng er muligheden for, at nye landbrugere, ikke mindst unge, kan tage over og skabe øget aktivitet. Andelen af unge landbrugere er lav, og der er brug for en indsats for at lette generationsskiftet.

3.20. En bæredygtig landbrugsproduktion kræver, at de tre dimensioner af bæredygtig udvikling — den økonomiske, den sociale og miljøet — går op i en højere enhed. Den økonomiske dimension kan i visse tilfælde være afgørende for driften. Som eksempel kan nævnes, når artrige enge og græsmarker gradvist mindskes i omfang pga. mindsket lønsomhed i den animalske produktion med græssende dyr, hvilket igen har negative konsekvenser for den biologiske mangfoldighed. Dette er et eksempel på, at hvis landbrugene ikke er økonomisk levedygtige, så påvirkes det omgivende miljø, og det viser, at det er vigtigt, at landbrugere får kompensation for de miljøtjenester, de udfører.

⁽⁷⁾ http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Unemployment_statistics_at_regional_level

3.21. EØSU mener, at landbrugssektoren er et område inden for udvikling af landdistrikterne, hvor ELFUL har og bør have hovedansvaret. Størstedelen af de midler, som findes i ELFUL, er med rette øremærket til landbrugsvirksomhed, f.eks. i form af miljøbetalinger, kompetenceudvikling, støtte til områder med naturlige begrænsninger og investeringsstøtte. Andre områder i ELFUL, f.eks. energi, bredbånd og innovationsstøtte, har set i et bredere perspektiv positive virkninger for landdistrikterne. Samtidig er landbrug en erhvervsaktivitet ligesom andre, og denne målgruppe bør ikke udelukkes fra støtte fra andre ESI-fonde.

3.22. Land- og skovbrugere i dag kan både ses som producenter af et landskab og som forvaltere af et landskab, som tidligere generationer udnyttede. For mange mennesker er det udnyttede kulturlandskab en vigtig faktor for øget livskvalitet, og dets betydning for rekreation, friluftsliv og turisme må ikke undervurderes. Landskabets og jordressourcernes iboende værdi kan skabe forretningsmuligheder og muligheder for en indkomst på mange forskellige måder.

3.23. En mere afbalanceret territorial udvikling bør også omfatte en omstilling til bæredygtige fødevarer (8). Det er afgørende at udvikle en helhedsorienteret tilgang til fødevarer, hvis man skal tage fat om de mange økonomiske, miljømæssige og sociale udfordringer, der har med fødevarerproduktion og -forbrug at gøre, og sikre en ordentlig styring af initiativer på flere niveauer og inden for flere sektorer. Sådanne initiativer omfatter f.eks. fremme af korte forsyningskæder, der tager sigte på at forbedre udviklingen af landdistrikter ved at fremme forbrugernes adgang til sunde og friske fødevarer (9). Dette ville også komme de lokale økonomier og landbrugsproduktionen til gavn.

Innovation

3.24. Betydningen af innovation for udviklingen af landdistrikter, og når det gælder om at undfangne nye idéer og føre dem ud i livet, kan ikke understreges tydeligt nok. Innovative løsninger skaber forudsætningerne for et bæredygtigt samfund, f.eks. for landdistrikternes bidrag til en mere cirkulær, biobaseret økonomi og klimavenlige løsninger, og muligheden for at producere mere med færre ressourcer. Overførsel af og adgang til viden er en nøgelfaktor, når innovative idéer skal føres ud i livet.

3.25. Nye teknologier og nye innovative produktionsformer giver gode forudsætninger for øget bæredygtighed i landbrugsproduktionen, som resulterer i bedre dyrevelfærd og mulighed for at producere mere med færre ressourcer i form af f.eks. plantenering og plantebeskyttelsesmidler. For at anvende ny teknologi og gennemføre innovationer er der i mange tilfælde brug for omfattende investeringer, hvilket for de enkelte landbrugere kan indebære en vis risiko. Ofte er det umuligt for den enkelte bedrift at stå alene med risikoen. For at stimulere teknologier og metoder, som samfundet efterspørger, bør investeringsstøtte fra f.eks. programmet for udvikling af landdistrikter være en mulighed. Der kan være en iboende modsætning mellem landbrugets teknologiske udvikling og antallet af arbejdspladser, idet øget mekanisering og strukturel udvikling i mange tilfælde fører til færre arbejdspladser. Imidlertid kan denne udvikling også føre til økonomisk mere stabile arbejdspladser.

3.26. Strategier for og gennemførelse af innovationsbestrebelse bør være en reaktion på de behov, som allerede findes, snarere end et resultat af de midler, der er til rådighed. I erklæringens punkt 7 fremhæves behovet for øget viden og såvel teknologisk som social innovation, og behovet for samarbejde mellem aktører med henblik på at udnytte og dele information understreges. Her kan fællesskabsinitiativer som europæiske innovationspartnerskaber (EIP'er), f.eks. EIP-AGRI, være behjælpelige gennem deres bottom-up-tilgang, der skaber netværk, kommunikation og udveksling mellem aktører på forskellige niveauer, med særlig fokus på praktisk virksomhed. For yderligere at fremme innovation i landdistrikterne kan det være hensigtsmæssigt med støtte til innovationsformidlere.

Digitalisering

3.27. Adgang til højhastighedsbredbånd er i dagens samfund en uundgåelig del af infrastrukturen og en forudsætning for et velfungerende samfund, både i byområder og landdistrikter, samtidig med at det påvirker såvel adgangen til arbejdskraft som adgangen til arbejde. Tendensen er, at stadig mere foregår på internettet. I flere områder af Europa, frem for alt i landdistrikter, savnes der dog fortsat stabile løsninger. EØSU understreger, at dette ikke er rimeligt. Befolkningen i landdistrikterne har brug for bredbånd af hensyn til deres sikkerhed, f.eks. velfungerende telefoni, og af hensyn til deres

(8) Se udtalelse om mere bæredygtige fødevarer, EUT C 303 af 19.8.2016, s. 64.

(9) Dette er emnet for en initiativudtalelse fra EØSU om civilsamfundets bidrag til udviklingen af en omfattende fødevarerpolitik i EU, som forventes vedtaget i december 2017.

levestandard, f.eks. velfungerende TV. Adgang til bredbånd kan være en faktor, som har en indflydelse på, i hvilken udstrækning navnlig unge ønsker at blive boende eller flytte. Bredbånd er en nødvendighed for virksomhederne, eftersom det i de fleste tilfælde ikke er muligt at drive virksomhed uden fungerende bredbånd. Som eksempler kan nævnes betalingsløsninger i et samfund, hvor der er stadig færre kontanter i omløb, bogføring, e-handel og kommunikation med kunder. Landbrugsvirksomhed er et eksempel på et område, hvor IKT bliver stadig mere fremtrædende i forbindelse med nye tekniske løsninger.

3.28. Behovet for digitalisering og de muligheder, der er forbundet hermed, belyses i erklæringen. I de tilfælde, hvor markedskræfterne ikke er tilstrækkelige til at få udbygget bredbåndet, hvilket ofte er tilfældet i landdistrikter, mener EØSU, det er nødvendigt at finde muligheder for støtte. EØSU mener, at EFRU bør være den primære kilde til støtte af infrastruktur, mens ELFUL bør kunne anvendes til mere finmaskede og målrettede tiltag. Her kan den europæiske investeringsbank og den europæiske fond for strategiske investeringer bistå, f.eks. gennem innovative finansielle instrumenter.

Landdistrikternes rolle for den cirkulære økonomi og klimaforandringerne

3.29. Landdistrikter spiller en stor rolle i en kredsløbsorienteret eller cirkulær økonomi. I erklæringen nævnes den cirkulære økonomi i punkt 6, Fremme af klimaindsatsen, men den cirkulære økonomi har yderligere positive aspekter, hvilket også fremgår af EØSU's udtalelse om *Pakken om cirkulær økonomi*⁽¹⁰⁾. Et bæredygtigt kredsløb mellem by og land er nødvendigt, ikke bare ud fra et ressourcaperspektiv, men også fordi det bidrager til et stærkt landbrug og til at mindske importen af ressourcer. Landdistrikterne har således et stort potentiale for at bidrage til et mere cirkulært samfund, dels gennem evnen til at udnytte restprodukter som en ressource, f.eks. som gødningsstoffer eller jordforbedringsmidler, dels gennem produktion af vedvarende energi og biomaterialer.

3.30. Et led i mindskningen af klimarelevante emissioner går ud på at mindske anvendelsen af fossil energi og benytte vedvarende energikilder. Også her har landdistrikterne store muligheder for at bidrage, ikke mindst gennem produktion af sol-, vind- og vandenergi, men også bioenergi. Produktionen af vedvarende energi kan dog have stor indflydelse på såvel befolkning som miljø, og der må derfor tages hensyn til alle dele af den bæredygtige udvikling.

3.31. Klimaforandringerne handler både om at mindske effekterne og om at tilpasse sig forandringerne. Landdistrikterne har via deres store områder med landbrugsjord og skov et stort potentiale for at lagre kulstof og dermed bidrage til at reducere de klimarelevante emissioner, samtidig med at produktionen i sig selv bidrager til klimarelevante emissioner. Der bør anvendes den bedst mulige teknologi i produktionen for at minimere udslippet. Der er brug for kompetenceudvikling på alle niveauer — fra producent til beslutningstagere — i kombination med investeringsmuligheder.

3.32. Alt i alt har landdistrikterne et stort potentiale for at bidrage til et bæredygtigt samfund og dermed til såvel FN's mål for bæredygtig udvikling (2030-dagsordenen) som til klimaaftalen fra Paris (COP21), hvilket tydeligt fremgår af Cork 2.0-erklæringen. Udfordringerne er dog store, og der er brug for investeringer, både billedligt og bogstaveligt talt, for at kunne løfte disse.

Forenklning

3.33. I forbindelse med diskussioner om støtte fra EU's fonde fremføres det ofte, at det er kompliceret, både for støttemodtagere og for myndigheder. Komplexiteten behandles under punkt 9 i erklæringen. EØSU ønsker at understrege, at forenklning er en nødvendighed, både på EU-niveau og i forbindelse med den nationale og regionale gennemførelse af politikkerne. Det eksisterende system er så komplekst, at nogle afholder sig fra at søge støtte, og kompleksiteten sætter dermed gennemførelsen af politikkerne og opfyldelsen af disses mål over styr. Visse typer af ansøgninger kræver i princippet bistand fra en konsulent, hvis man skal kunne udfylde dem korrekt. Retssikkerheden for den enkelte bør være i fokus.

3.34. Under den nuværende periode, 2014-2020, er de administrative regler for ESI-fondene blevet samlet i en enkelt forordning⁽¹¹⁾. Dette er i og for sig positivt, eftersom øget samordning kan føre til effektivitetsgevinster, frem for alt i forbindelse med myndighedsudøvelsen, mens gevinsterne for de enkelte støttemodtagere formentlig er mindre, ikke mindst fordi det ikke forekommer særlig ofte, at den samme støttemodtager søger støtte fra flere forskellige fonde. Gevinsterne kan potentielt være større for lokaludvikling styret af lokalsamfundet i de lande, hvor lokaludviklingen gennemføres med støtte fra flere fonde. Virkningerne af den fælles forordning er et spørgsmål, som kræver nærmere undersøgelse.

⁽¹⁰⁾ Se udtalelse om pakken om cirkulær økonomi, EUT C 264 af 20.7.2016, s. 98.

⁽¹¹⁾ Europa-Parlamentet og Rådets forordning (EU) 1303/2013 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?qid=1489147469173&uri=CELEX:32013R1303>

3.35. Den nuværende politik for udvikling af landdistrikter gennem ELFUL gennemføres via programmerne for udvikling af landdistrikter med fastsættelse af prioriteringer og fokusområder. Dette har skabt et system, hvor budgettet for programmet bliver yderst fragmenteret, eftersom de forskellige foranstaltninger, fokusområder og prioriteringer hver har deres egne budgetposter. Dette har hæmmet overblikket over programmerne, og udformningen har skabt øget administration for myndighederne, hvilket igen tager ressourcer fra arbejdet med at gennemføre programmerne og dermed forringer muligheden for at opfylde programmernes målsætninger.

3.36. I erklæringens punkt 10 argumenteres der for at forbedre resultaterne og ansvarligheden. Dette er også et vejledende princip for Kommissionens budgetarbejde, i forbindelse med hvilket man i 2015 lancerede initiativet *det resultatorienterede EU-budget*. De europæiske borgere og skatteydere bør kunne få adgang til oplysninger om resultaterne af politikken, og i hvilket omfang målene for politikken er opfyldt.

Bruxelles, den 6. juli 2017.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om anvendelse af statsstøttere reglerne med henblik på kompensation for ydelse af tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse

(afgørelse 2012/21/EU og rammebestemmelser)

(initiativudtalelse)

(2017/C 345/07)

Ordfører: **Milena ANGELOVA**

Plenarforsamlingens beslutning	22.9.2016
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 29, stk. 2 Initiativudtalelse
Kompetence	Sektionen for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet
Vedtaget i sektionen	14.6.2017
Vedtaget på plenarforsamlingen	6.7.2017
Plenarforsamling nr.	527
Afstemningsresultat	116/0/0
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) værdsætter gennemførelsen af pakken vedrørende tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, som medfører retssikkerhed for leverandører af offentlige tjenesteydelser. Pakken finder den rigtige balance mellem behovet for at fremme og støtte tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse og målsætningen om at forhindre potentielle konkurrenceforvridninger. Aktører på regionalt og lokalt niveau, især offentligt ejede leverandører af tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse (offentliggjort i studien om »Analyse af medlemsstaternes rapporter om gennemførelse af Kommissionens beslutning om statsstøtte til tjenesteydelser af almen økonomisk interesse«), er imidlertid bekymrede med hensyn til vigtige problemstillinger i de nuværende regler, der er årsag til unødige forhindringer eller manglende retssikkerhed, og EØSU opfordrer Kommissionen til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at forbedre de nuværende regler og deres praktiske anvendelse, til at udarbejde retningslinjer, til at udarbejde en oversigt over bedste praksis og til om nødvendigt at undersøge behovet for at ajourføre og ændre pakken.

1.2. Ved gennemgangen af de to første bølger af medlemsstaternes rapporter om gennemførelse af pakken vedrørende tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse bemærker EØSU med bekymring, at de ikke behandler det afgørende spørgsmål om forenelighedskrav, som er et emne, der behandles indgående i rammebestemmelserne.

1.3. EØSU bemærker, at manglen på sikkerhed eller de betydelige udgifter, der er forbundet med opfyldelsen af kravene, i de fleste tilfælde skaber hindringer, der på urimelig vis forhindrer myndighederne i fuldt ud at gennemføre politikken for tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse. Sådanne forhindringer påvirker i høj grad de regionale og lokale myndigheder, da dialogen mellem medlemsstaterne og Kommissionen vedrørende sager om statsstøtte føres af centralregeringen, mens andre administrative niveauer ikke har direkte adgang til processen.

1.4. Det faktum, at der kun rapporteres om en håndfuld tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse på regionalt og lokalt niveau (i henhold til ovenstående studie) viser, at manglen på direkte kanaler til Kommissionen forhindrer en hensigtsmæssig finansiering af offentlige tjenesteydelser og gør de relevante myndigheder mere tøvende med hensyn til at udnytte afgørelsen fuldt ud og afklare tvivlstilfælde, hvad angår gennemførelsen af denne.

1.5. EØSU opfordrer Kommissionen til at undersøge mulighederne for at opgradere afgørelsen og udvide anvendelsesområdet med henblik på at tage hånd om følgende elementer:

1.5.1. EØSU foreslår, at Kommissionen fjerner fritagelsesgrænsen og inkluderer alle tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse i afgørelsen, uanset det årlige kompensationsbeløb. En grundig undersøgelse af den nuværende implementering viser, at dette vil reducere de administrative udgifter og kompleksiteter, som myndighederne ellers ville stå overfor, især på lokalt niveau, uden at konkurrencen på nogen måde forvrides.

1.5.2. Set i lyset af forholdene på arbejdsmarkedet og de vedvarende udfordringer vedrørende kvalifikationsmismatch opfordrer EØSU Kommissionen til at undersøge muligheden for at udvide anvendelsesområdet for afgørelsen med det formål at sikre støtteberettigelse for tjenesteydelser møntet på at styrke folks viden og kvalifikationer og således hjælpe dem med at forbedre deres jobmuligheder.

1.5.3. EØSU opfordrer Kommissionen til omhyggeligt at undersøge og måske ændre flere punkter i afgørelsen, især hvad angår: tidsfristerne for registerføring af al nødvendig information til vurdering af foreneligheden af den bevilgede kompensation, præcisering af, at overdragelsernes tidsbegrænsning ikke bør have nogen væsentlig indvirkning på deres fornyelse eller forlængelse eller på støtteberettigelsen for de tjenesteudbydere, som varetager opgaven, fastlæggelse af en let tilgængelig metode til beregning af rimelig fortjeneste, yderligere afklaring vedrørende kravet om deling af effektivitetsgevinster og sikring af en mere fleksibel tilgang ved mindre overskridelser, der ikke overstiger 10 % af den årlige gennemsnitlige kompensation, således at det ikke er nødvendigt at opdatere parametrene.

1.6. EØSU finder, at det er nødvendigt med en yderligere afklaring af betingelserne for forenelighed under rammebestemmelserne med hensyn til:

- at specificere alternative måder til imødekommelse af forenelighedskravene i henhold til artikel 106, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), som allerede bruges bredt i praksis;
- at undgå obligatoriske krav, der måske kan gribe ind i nationale lovgivningsprocedurer og dermed skabe unødige problemer;
- at tage passende højde for de nye lovkrav vedrørende udbud og koncessioner;
- at sammenkoble en forudgående metodologi med fuld anvendelse af en efterfølgende nettoomkostningsberegning, medmindre myndigheden foretrækker at fastsætte kompensationen som et fast beløb på tidspunktet for overdragelsen;
- at godkende begge metoder til beregning af kompensation — »net aggregated costs« og »net avoided costs« og indføre yderligere retningslinjer for disse i rammebestemmelserne, da de på nuværende tidspunkt stort set ikke indeholder nogen form for indikering af, hvordan de relevante kontrafaktuelle antagelser etableres;
- at skelne mellem særlige eller eksklusive rettigheder, der indebærer en fordel, hvor der bør tages højde for fortjenesten i forbindelse med finansieringen af forpligtelserne til offentlige tjenesteydelser, samt universel dækning, der indebærer en ulempe for den valgte udbyder;
- at skabe yderligere afklaring vedrørende rentabilitetsstandarder og tillade brug af forskellige standarder frem for at pålægge medlemsstaterne én bestemt;
- at præcisere de alternative metoder til at beregne disse incitamenter, hvis anvendelse ikke bør være bindende, kompleksiteten taget i betragtning.

1.7. EØSU bemærker, at Europa-Parlamentet og Rådet ikke har vedtaget bestemmelser, navnlig af økonomisk og finansiel art, som fastlægger principper og betingelser for tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse. Udvalget opfordrer derfor Kommissionen, Europa-Parlamentet og Rådet til at undersøge, hvordan dette mandat i artikel 14 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde kan opfyldes, uden at det berører medlemsstaternes kompetence og de traktatbestemmelser, der er omhandlet i nævnte artikel.

2. Formålet med initiativudtalelsen

2.1. I sin handlingsplan for 2017 understregede EØSU vigtigheden af tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse som et afgørende element i vores europæiske økonomiske og sociale model, som fastlagt i artikel 14 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

2.2. Artikel 14 opfordrer Unionen og medlemsstaterne til med udgangspunkt i deres beføjelser at »sørge for, at sådanne tjenesteydelser fungerer på grundlag af principper og vilkår, især økonomiske og finansielle vilkår, der gør det muligt for dem at udføre deres opgaver«. Derudover fastslår den, at »Europa-Parlamentet og Rådet ved forordning efter den almindelige lovgivningsprocedure fastlægger disse principper og vilkår, uden at dette anfægter medlemsstaternes kompetence til under overholdelse af traktaterne at levere, udlægge og finansiere sådanne tjenesteydelser«. Dette mandat er hidtil ikke blevet omsat til specifikke lovgivningsmæssige initiativer. Derimod har Kommissionen udviklet et vidtrækkende regelsæt for statsstøtte, der er relevant for tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse i henhold til Domstolens retspraksis.

2.3. Spørgsmålet om betingelserne for forenelighed med traktatreglerne om statsstøtte og artikel 106, stk. 2, i Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde har været kontroversielt, siden Retten i Første Instans i 1997 ⁽¹⁾ afsagde kendelse om, at kompensation tildelt firmaer, der har fået overdraget offentlige tjenesteydelsesopgaver, bør betragtes som statsstøtte. Indtil da var der almindelig enighed om, at kompensation for ekstra udgifter, der skyldtes mere krævende forpligtelser forbundet med tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, ikke gav nogen fordel. Domstolen omstødte sin holdning i 2001 ⁽²⁾, idet der blev taget højde for, at kompensationen kun kunne betragtes som statsstøtte, hvis den oversteg de ekstraomkostninger, som den udvalgte udbyder havde pådraget sig. I 2003 ⁽³⁾ opstillede Altmark-afgørelsen de kriterier, som en kompensationsordning bør opfylde for at falde uden for anvendelsesområdet for statsstøttereglerne.

2.4. Kommissionen bestemmer, hvorvidt tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse er forenelige med reglerne om statsstøtte og følger nøje de tre vigtigste Altmark-kriterier. Disse kræver:

- en klar definition af forpligtelserne til offentlig tjeneste og specifik overdragelse til den valgte udbyder via en officiel retsakt;
- *forudgående* etablering af parametre til beregning af kompensation på en objektiv og gennemskelig måde;
- kompensationen må ikke overstige de udgifter, som leverandøren har pådraget sig ved varetagelsen af de offentlige tjenesteydelser, idet der tages højde for de dertil knyttede indtægter og en rimelig fortjeneste;
- valget af en bestemt udbyder skal foretages enten:
 - gennem en offentlig udbudsprocedure;
 - ved at bestemme kompensationsniveauet på baggrund af de omkostninger, som en gennemsnitsvirksomhed, der er veldrevet og tilstrækkelig udstyret, ville have til levering af tjenesteydelserne suppleret med den dertil knyttede indtægt, plus rimelig fortjeneste.

2.5. I 2005 godkendte Kommissionen »Monti-Kroes-pakken«, der blev opdateret i 2011 (»Almunia-pakken«), med vigtige regler for finansiering af tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse: pakken indeholder en meddelelse fra Kommissionen ⁽⁴⁾ (»rammebestemmelserne« herefter), der fastlægger betingelserne for foreneligheden af tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse og en afgørelse fra Kommissionen ⁽⁵⁾, der fritager de ordninger fra anmeldelsespligt, der er mindre tilbøjelige til at forvride konkurrencen på grund af deres begrænsede finansiering (artikel 2, stk. 1, litra a, i afgørelsen fastsætter den årlige grænse til 15 mio. EUR), eller som er rettet mod aktiviteter, der imødekommer sociale behov (for eksempel hospitaler, sundhed og langtidspleje, børnepasning, adgang til og reintegrering på arbejdsmarkedet, sociale boliger, pleje og social inklusion af sårbare grupper, søvejsforbindelser til øer, lufthavne og havne med et begrænset antal passagerer). Kommissionen erklærede, at den havde til hensigt at gennemføre en revision af dette regelsæt fem år efter dets ikrafttræden.

2.6. Som en del af udvalgets program for Europa er EØSU's formål med initiativudtalelsen at bidrage til Kommissionens kommende revision ved at se omhyggeligt på erfaringerne med gennemførelsen af pakken vedrørende tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse. Til dette formål har EØSU igangsat en studie om anvendelsen af reglerne for offentlig kompensation for leveringen af tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse (»Review of Member States' reports on the implementation of the European Commission Decision on the provision of State aid to the provision of services of general economic interest« — Analyse af medlemsstaternes rapporter om gennemførelse af Kommissionens beslutning om statsstøtte til tjenesteydelser af almen økonomisk interesse).

⁽¹⁾ Sag T-106/95.

⁽²⁾ Sag C-53/00.

⁽³⁾ Sag C-280/00.

⁽⁴⁾ EUT C 8 af 11.1.2012, s. 15.

⁽⁵⁾ EUT L 7 af 11.1.2012, s. 3.

2.7. Kompensation for levering af tjenester af almindelig økonomisk interesse påvirker sjældent konkurrencen, for så vidt som den dækker de ekstraudgifter, som den valgte udbyder har pådraget sig ved at udføre den offentlige opgave. At pålægge dem den byrde, der er forbundet med anmeldelsespligt om statsstøtte lader således til at være et overdrevent skridt, der kun kan retfærdiggøres i tilfælde, hvor andre deltagere lider indiskutabel skade. Derimod vil adfærd, der alvorligt underminerer markedsvilkårene, såsom salgsdumpning fra tredjelande eller aftalte priser på et lavere niveau, end hvad der er rimeligt, blive uensartet imødegået af Fællesskabets foranstaltninger. Det lader således til, at en udvidelse af anvendelsesområdet for afgørelsen, der fritager tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse fra anmeldelsespligten i kombination med øget retssikkerhed og yderligere fleksibilitet i implementeringen af reglerne, vil være afgørende for at sikre, at traktatens bestemmelser vedrørende disse vigtige tjenesteydelser overholdes på passende vis.

3. Opgradering af afgørelsen og udvidelse af anvendelsesområdet

3.1. EØSU mener, at afgørelsen finder den rigtige balance mellem behovet for at fremme og støtte tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse og målsætningen om at forhindre potentielle konkurrenceforvridninger. Fritagelse for anmeldelsespligten reducerer de administrative udgifter og kompleksiteter, som myndighederne ellers ville stå overfor, især på lokalt niveau. Idet tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, der ikke er omfattet af afgørelsen, underkastes strengere regler, er det kun de sager, der giver anledning til særlige konkurrencemæssige bekymringer, der bør falde uden for anvendelsesområdet. Dette vil være i overensstemmelse med målet om at koncentrere ressourcerne til kontrol af statsstøtte på EU-niveau. Erfaringer har vist, at Kommissionen godkender en overvældende del af de ordninger for tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, som den undersøger. Kun tre sager vedrørende tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse har medført en dybdegående undersøgelsesprocedure under artikel 108, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde siden afgørelsen og rammebestemmelserne fra 2012 blev indført. To sager omhandlede postvæsenet (statsstøtte SA.35608 til Hellenic Post (ELTA) og statsstøtte SA.37977 til det spanske postvæsen), og en anden en hospitalsordning (statsstøtte SA.19864 vedr. finansiering til IRIS-hospitaler i Bruxelles-regionen), som følge af en retskendelse, der annullerede Kommissionens godkendelsesbeslutning, da kompleksiteten betød, at en formel undersøgelse var påkrævet. I alle de sager, som Kommissionen undersøgte, spillede erstatningskrav fra konkurrenter en vigtig rolle, hvilket sikrer regelefterlevelsen, uden at der er brug for en systematisk anmeldelsespligt for ordninger for tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse. Retspraksis og Kommissionspraksis vil endvidere give tilstrækkelige retningslinjer til aktørerne, så de kan vurdere, hvorvidt de sikkert kan anvende afgørelsen uden at notificere ordningerne vedrørende tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse for at opnå fuld sikkerhed. EØSU foreslår derfor, at Kommissionen fjerner fritagelsesgrænsen og inkluderer alle tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse i afgørelsen, uanset det årlige udligningsbeløb, idet eksemplet med kompenserende ordninger for passagertransport⁽⁶⁾ følges.

3.2. Fastsættelsen af en grænse i henhold til omfanget af støtte, der udløser en anmeldelsespligt kan have relevans for kontrollen på EU-niveau, særlig i de tilfælde hvor tildelingen af støtte involverer ikke-transparente modeller, såsom skatterabatter eller -fritagelser, lavt forrentede lån eller offentlige garantier. Afgørelsen fastslår endvidere, at specifikke aktiviteter kan kræve kontrol på grund af konkurrencemæssige bekymringer og gør det muligt at pålægge en obligatorisk anmeldelsespligt for at adressere sådanne sager. Under alle omstændigheder bliver der ved opretholdelsen af den nuværende grænse, der er fastlagt i artikel 2, stk. 1, litra a, i afgørelsen, på så ekstremt lavt et niveau, pålagt myndighederne en urimelig byrde uden nogen synlig fordel set i relation til en styrkelse af konkurrencen. EØSU beder derfor Kommissionen om at afgrænse anmeldelsespligten til støtteformer eller særlige aktiviteter, hvor potentielle forvridninger kan retfærdiggøre en nærmere gennemgang for at sikre lige konkurrencevilkår.

3.3. EØSU opfordrer Kommissionen til at undersøge muligheden for at udvide afgørelsens anvendelsesområde til tjenesteydelser, som relaterer sig til at øge folks viden og kvalifikationer og således forbedre deres jobmuligheder. Der er endvidere et behov for at afklare gråzoner, der omfatter inddragelse af private aktører, hvor yderligere retningslinjer ville være velkomne.

3.4. Afgørelsen bør sikre fuld forenelighed med gældende fællesskabsret af højere rang og undgå at pålægge de regionale og lokale myndigheder en uretmæssig byrde. Især kræver artikel 8, at medlemsstaterne sørger for tilgængelig information i overdragelsesperioden og mindst 10 år fra slutningen af denne periode med henblik på at kunne bedømme foreneligheden af den tildelte kompensation. Denne bestemmelse er i modstrid med artikel 17 i Rådets forordning (EU) 2015/1589, der fastslår, at ved 10-års periodens udløb kan den tildelte støtte ikke kræves tilbagebetalt. Almindelig praksis viser, at Kommissionen derfor giver afkald på at underkaste denne støtte en forenelighedsvurdering. At bevare information i mere end 10 år, som ikke tjener noget formål med hensyn til kontrol af statsstøtte, udgør en urimelig byrde for myndighederne og krænker principperne om proportionalitet og god forvaltningsskik, som er fastlagt i traktaten.

⁽⁶⁾ EUT L 315 af 3.12.2007, s. 1.

3.5. Artikel 2, stk. 2, i afgørelsen gælder for overdragelser tildelt i maksimum 10 år, undtagen for de tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, der kræver betydelige investeringer, som retfærdiggør en længere periode. Selvom Kommissionens praksis under rammebestemmelserne overordnet set fortolker denne regel som en barriere for overdragelser, der overstiger denne tidsbegrænsning, kunne ordlyden i afgørelsen antyde, at virksomheder, der yder offentlig service i en længere periode, kan falde uden for anvendelsesområdet. EØSU anmoder derfor Kommissionen om at præcisere, at overdragelsernes tidsbegrænsning ikke bør have nogen væsentlig indvirkning på deres fornyelse eller forlængelse eller støtteberettigelsen for tjenesteudbydere. Denne problemstilling er særlig følsom i tilfælde af, at der er tale om offentligt ejede udbydere, der har fået betroet opgaven af deres myndigheder, da deres eneste formål er at yde den pågældende offentlige tjenesteydelse.

3.6. Artikel 5, stk. 5, 7 og 8, vedrørende rimelig fortjeneste bør fastlægge en nemt tilgængelig metode til beregning af denne. Den nuværende tilgang, som minder om den, der findes i rammebestemmelserne, omfatter metoder såsom intern rente (IRR), der har vist sig at være alt for kompleks til lokale tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, og som dermed afskrækker fra brugen heraf til beregning af kompensation. Fastlæggelse af rentabilitetsbenchmarks indebærer dyre konsulentudgifter, som ligger uden for de fleste tjenesteydelser af almindelig økonomisk interessens rækkevidde. EØSU beder Kommissionen om at afklare denne problemstilling, da Kommissionens praksis godkender direkte sammenligning med relaterede sektors rentabilitet baseret på tilgængelige officielle eller private datakilder, der nyder bred anerkendelse som værende fuldt ud repræsentative.

3.7. Der tages højde for effektivitetsincitamenter i artikel 5, stk. 6, der dog mangler en definition, og som således kræver yderligere afklaring, især hvad angår kravet om deling af produktivitetsevner mellem virksomheden, medlemsstaterne og/eller brugerne. EØSU beder Kommissionen om at fjerne enhver tvivl om, hvordan dette krav skal fortolkes.

3.8. Artikel 6, stk. 2, i afgørelsen fastslår, at enhver overkompensation bør udløse en opdatering af parametrene i fremtiden. Kompensation, der ikke overstiger 10 % af det årlige gennemsnitlige beløb, kan dog overføres til næste periode. Det ville være konsekvent at argumentere for, at parametrene ikke opdateres i sidstnævnte tilfælde, så en revurdering, der kunne medføre retsikkerhed for de valgte udbydere, undgås, i tilfælde hvor konkurrencen ikke er påvirket. EØSU anbefaler, at Kommissionen sikrer en mere fleksibel tilgang til mindre overskridelser, der ikke overstiger 10 % af den årlige gennemsnitlige kompensation, således at det ikke er nødvendigt at opdatere parametrene.

3.9. Enhver forskelsbehandling af lokale eller regionale myndigheder, og dermed af tjenesteydelserne af almindelig økonomisk interesse, der leveres på disse niveauer, bør undgås. På nuværende tidspunkt skal lokale og regionale myndigheder fremsende deres forespørgsler, svar og tvivlsspørgsmål via den officielle kanal i deres eget medlemsland, da kun det nationale niveau kan føre en formel dialog om statsstøtteforanstaltninger med Kommissionen. Den information, der videregives af lokale og regionale myndigheder til Kommissionen, skal der tages højde for i det respektive medlemsland. EØSU opfordrer derfor Kommissionen til at etablere en mere struktureret dialog med lokale og regionale myndigheder om statsstøtteprocedurer og problemstillinger. Bestemmelser og krav vedrørende statsstøtte bør også tilpasses de specielle behov og midler, der er til rådighed for regionale og lokale myndigheder, så en fair og retfærdig behandling sikres i praksis.

4. Afklaring af betingelserne for forenelighed under rammebestemmelserne

4.1. Rammebestemmelserne fastlægger i detaljer de forskellige krav til at sikre forenelighed i overensstemmelse med artikel 106, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde og den retspraksis, der fortolker den. Selvom bestemmelserne giver en udførlig forklaring af de kriterier, der anvendes af Kommissionen, antager teksten ofte en overforsigtig holdning, der skaber unødvendige problemer og en vis usikkerhed. Kommissionens praksis viser, at sådanne vanskeligheder på mange områder er blevet overvundet ved at anvende en pragmatisk fortolkning af rammebestemmelserne. Specifikke referencer til disse løsninger ville øge retssikkerheden og effektivt styrke ligebehandling samtidig med, at princippet om, at hver sag skal realitetsbehandles, bevares. EØSU anbefaler derfor, at Kommissionen specificerer alternative metoder til at imødekomme kravet, som allerede anvendes bredt i praksis. En sådan afklaring ville fjerne mange af de tvivlsspørgsmål, som myndigheder og udbydere står overfor i øjeblikket.

4.2. I traktaten fastslås det, at overdragelsen og fastlæggelsen af en offentlig tjeneste falder ind under medlemsstaternes grundlæggende kompetence. Referencerne i punkt 13 i rammebestemmelserne til de betingelser, som tjenesteydelser af almindelig interesse/offentlige tjenester bør opfylde, kan kun tjene som nyttige retningslinjer. Inkluderingen af disse referencer kan dog rejse berettigede bekymringer om en potentiel begrænsning af medlemsstaternes beføjelser. Det er op til medlemsstaterne, i offentlighedens interesse, at træffe beslutning om standarder for »kvalitet, sikkerhed, tilgængelighed, ligebehandling, tilskyndelse til universel adgang og brugerrettigheder«, som hver vigtig tjenesteydelse bør leve op til, uanset

dækningen herfor i markedet eller et tildelt ansvarsområde. Medlemsstaterne har også beføjelser til i overensstemmelse hermed at beslutte, hvorvidt sikring af disse standarder kræver en tjenesteydelse af almindelig økonomisk interesse/offentlig tjenesteydelse. Markedsforholdene, der dog er særdeles relevante, kan ikke tilsidesætte eller indskrænke myndighedernes mulighed for at forsvare den offentlige interesse. EØSU foreslår derfor, at Kommissionen i dette tilfælde begrænser sig til en reference til sin vejledende meddelelse og udelukkende vurderer, om der er tale om en åbenbar fejl. Et spørgsmål der i sidste ende falder ind under Domstolens ansvarsområde.

4.3. Punkt 14 i rammebestemmelserne opstiller uberettiget betingelser for medlemsstaternes beføjelser til at tildele et ansvarsområde ved at kræve, at de skal gennemføre offentlige konsultationer, så brugernes og udbydernes interesser tages i betragtning. Der er tale om indblanding i nationale kompetencer, der falder uden for Kommissionens ansvarsområde. Selvom myndighederne altid er behørigt opmærksomme på aktørernes interesser, stemmer det næppe overens med traktatens bestemmelser og principper at tvinge dem til at retfærdiggøre behovet for en offentlig tjeneste og gennemføre offentlige konsultationer eller at introducere alternative instrumenter. Kommissionens praksis viser, at den kun i beskedent omfang fokuserer på denne bestemmelse, især hvis medlemsstaterne støder på forhindringer, når den skal håndhæves. EØSU foreslår derfor, at Kommissionen omskriver dette punkt for at undgå obligatoriske krav, der måske kan gribe ind i nationale lovgivningsprocedurer og dermed skabe unødige problemer.

4.4. Kravet i punkt 19 i rammebestemmelserne, der fastslår, at overdragelser skal være i overensstemmelse med Unionens regler for offentlige udbud, tager ikke højde for, at sekundærlovgivningen på dette område har været igennem en grundig gennemgang som følge af udbudspakken fra 2014. Direktivet om offentlige udbud gælder, i henhold til artikel 1, stk. 2, kun erhvervelser ved ordregivende myndigheder og kan ikke udgøre en bindende ordning for tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, idet de vedrører opgaver, der udføres af et firma på vegne af myndigheden. Derfor vil ethvert krav under udbudsretten være i modstrid med det gældende direktiv. Udbudspakken fra 2014 lovgiver også om koncessioner for første gang. Det ville imidlertid være særdeles misvisende at antyde, at tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse kunne falde ind under denne ordning: koncessioner indebærer, at et firma påtager sig alle risici, når koncessionen er givet, hvilket står i skarp kontrast til tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, hvor myndighederne dækker de ekstraudgifter, der følger med leveringen af tjenesteydelsen, hvilket således minimerer risikoen. Kun når myndigheden vælger at benytte proceduren for koncessioner for en tjenesteydelse af almindelig økonomisk interesse, ville denne ordning være gældende, men i disse tilfælde ville der ikke være et støtteelement, da den udvalgte udbyder ville bære alle risici. Derfor ville hverken udbudsreglerne eller reglerne for koncessioner gælde for tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse. Lovgivningsmæssigt set kan rammebestemmelserne kun opfordre medlemsstaterne til, hvor det er relevant, at implementere principperne for gennemsigtighed og ligebehandling ved udvælgelsen af udbydere, især private, uden at der er tale om et obligatorisk krav. EØSU beder derfor Kommissionen om at revidere punkt 19 i rammebestemmelserne, så der tages behørig højde for de nye lovkrav, hvad angår udbud og koncessioner.

4.5. Mens punkt 22 i rammebestemmelserne fastslår, at kompensation kan baseres på enten forventede eller faktiske afholdte omkostninger og indtægter, kræver Kommissionens praksis alt for ofte, at udigningsbeløbene fastlægges *forudgående*. En sådan beregningsmetode, der forhindrer myndighederne i at kompensere *efterfølgende* i henhold til reelle nettoomkostninger, virker som en uberettiget indblanding, der kan medføre uløselige problemer, da udbyderen i de tilfælde, hvor de forudgående beløb ikke formår at dække nettoomkostningerne, vil stå med en systematisk underfinansiering. Hvis myndigheden giver yderligere støtte til at udfylde hullet, vil den i princippet risikere bøder for at bryde de vilkår der er fastlagt i den bemyndigende afgørelse. Kommissionens praksis har i store træk overset denne inkonsekvens, undtagen i sager hvor den skadelidte har rejst et spørgsmål. Mens det virker passende på forhånd at vælge metodologien til beregning af kompensation, bør de heraf resulterende foreløbige beløb ikke være af bindende karakter. Kun når de årlige resultater er tilgængelige, kan beregningen af nettoomkostninger og tilsvarende kompensation finde sted. EØSU opfordrer derfor Kommissionen til at sikre fuld konsekvens og overholdelse af det andet Altmark-kriterie ved at sammenkoble en *forudgående* metodologi med fuld anvendelse af en *efterfølgende* nettoomkostningsberegning, medmindre myndigheden foretrækker at fastsætte kompensationen på tidspunktet for overdragelsen.

4.6. Metoden »net avoided cost« til beregning af kompensation er baseret på den antagelse, at den valgte udbyder ved mangel på en forpligtelse til levering af offentlige ydelser ville nedgradere sine aktiviteter og sigte på at maksimere indtjeningen. Den konventionelle »net avoided cost«-metode ville betyde, at udbyderen ville ophøre med at udføre tabsgivende aktiviteter. Forskellen mellem det kontrafaktiske scenarie og de faktiske resultater for udbyderen af tjenesteydelser bestemmer kompensationsbeløbet. Kommissionen har for nylig foretrukket tilgangen med profitability cost (PC), hvor den kontrafaktuelle antagelse ville være ophør af aktiviteter, der forhindrer firmaet i at maksimere sine resultater. Kompensationen dækker således ikke kun ekstraomkostningerne ved tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, men også mindre effektive aktiviteter, selvom de er rentable. For at begrænse de kompenserende udbetalinger kræver Kommissionen, at de markedsrelaterede og de immaterielle fordele, som udbyderen har gavn af, skal fratrækkes kompensationen. Præferencen for PC-metoden medfører *de facto* afvigelser gennem implementeringen af et enkelt princip,

og dermed kompromitteres retssikkerheden. EØSU anbefaler, at Kommissionen godkender begge metoder og giver yderligere retningslinjer for disse i rammebestemmelserne, som på nuværende tidspunkt stort set ikke indeholder nogen form for indikering af, hvordan de relevante kontrafaktuelle antagelser etableres.

4.7. Metoden med omkostningsfordeling lader til at være den mest hensigtsmæssige for de fleste tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, da beregningen er baseret på differencen mellem omkostningerne ved at opfylde forpligtelsen til at levere offentlige tjenesteydelser og de tilsvarende indtægter. Ikke desto mindre skal de medlemsstater, der ønsker at benytte metoden, retfærdiggøre årsagerne til at se bort fra »net avoided cost«-tilgangen, der ellers betragtes som obligatorisk. Eftersom »net avoided cost« indebærer en kompleks og dyr analyse, hvor eksterne konsulenttydelser ofte er nødvendige, anbefaler EØSU, at Kommissionen anerkender omkostningsfordelingsmetoden som værende fuldt ud lige så gyldig som »net avoided cost« undtagen i forbindelse med specifikke aktiviteter såsom postvæsen, hvor metodologien er bindende i henhold til det tredje postdirektiv.

4.8. Punkt 32 i rammebestemmelserne vedrørende indtægter omfatter med rette den uforholdsmæssigt store fortjeneste, der genereres fra særlige eller eksklusive rettigheder. Dette har dog i nyere praksis inkluderet fortjeneste i tilknytning til leveringen af almene tjenester, selvom den ikke stammer fra sådanne rettigheder, hvilket har medført misvisende vurderinger. Det bør understreges, at universel dækning indebærer en ulempe, da den valgte udbyder er bundet til at servicere et bestemt område uanset de dermed forbundne omkostninger. Hvis udbyderen udfører tjenesteydelsen med fortjeneste, ville principperne i traktaten blive brudt, hvis det var obligatorisk, at dette overskud skulle finansiere andre tabsgivende forpligtelser ved udførelsen af offentlige tjenesteydelser. EØSU anmoder derfor Kommissionen om at afklare dette punkt og skelne mellem særlige eller eksklusive rettigheder, der indebærer en fordel og en fortjeneste, som der bør tages højde for ved finansieringen af forpligtelserne til levering af offentlige tjenesteydelser, samt universel dækning, der indebærer en ulempe for den valgte udbyder.

4.9. En rimelig fortjeneste, som påtænkt i rammebestemmelserne, rejser nogle spørgsmål, som kræver yderligere afklaring. Rammebestemmelserne taler for at benytte internt afkast (IRR), men anerkender den indbyggede vanskelighed ved at anvende denne metode. Derved sammenligner Kommissionen i praksis firmaer fra samme eller en relateret sektor, idet der anvendes standard rentabilitetskriterier såsom ROE (return on equity) eller ROS (return on sales). Dog medfører manglen på sikkerhed omkring denne problemstilling ofte afvigende resultater. EØSU foreslår derfor, at Kommissionen anerkender alle standard og veletablerede rentabilitetskriterier i stedet for at gøre en tilfældig tilgang obligatorisk. EØSU anmoder Kommissionen om at præcisere brugen af rentabilitetsstandarder og tillade brug af forskellige standarder frem for at pålægge medlemsstaterne én bestemt.

4.10. Det obligatoriske effektivitetskrav under punkterne 39 og 46 i rammebestemmelserne har vist sig at være en enorm forhindring for både aktører og myndigheder. Eftersom rammebestemmelserne ikke giver nogen indikation af, hvordan effektivitetsincitamenter skal beregnes, tillader Kommissionens praksis i vid udstrækning divergerende vurderinger, og derved kompromitteres principperne om retssikkerhed og ligebehandling. EØSU anmoder derfor Kommissionen om at præcisere de alternative metoder til beregning af disse incitamenter, hvis anvendelse ikke bør være bindende, kompleksiteten taget i betragtning.

Bruxelles, den 6. juli 2017.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om følger af digitaliseringen og robotiseringen af transportsektoren for EU's politikudformning

(initiativudtalelse)

(2017/C 345/08)

Ordfører: **Tellervo KYLÄ-HARAKKA-RUONALA**

Plenarforsamlingens beslutning	26.1.2017
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 29, stk. 2 Initiativudtalelse
Kompetence	Transport, Energi, Infrastruktur og Informationsfundet
Vedtaget i sektionen	14.6.2017
Vedtaget på plenarforsamlingen	5.7.2017
Plenarforsamling nr.	527
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	157/0/2

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Digitalisering og robotisering på området for personmobilitet og godstransport medfører flere potentielle fordele for samfundet såsom bedre tilgængelighed og bekvemmelighed for passagerer, effektivitet og produktivitet på logistikområdet, forbedret trafiksikkerhed og reducerede udledninger. Samtidig er der betænkeligheder med hensyn til sikkerheden, privatlivets fred, beskæftigelsen og miljøet.

1.2. Selvom teknologien byder på uendelige muligheder, må fremskridtet ikke kun være teknologidrevet, men skal også sigte mod at skabe merværdi for samfundet. En politisk debat kombineret med en reel inddragelse af civilsamfundet i transportplanlægningen, navnlig i store byområder, er derfor en nødvendighed.

1.3. Gennemførelse af en digital transport kræver løsninger på problemet med eksisterende flaskehalse samt integrerede investeringer i de transeuropæiske net inden for transport, energi- og telekommunikationssystemer, herunder ibrugtagning af 5G. EU's finansieringsinstrumenter såsom Connecting Europe-faciliteten, EFSI og Horisont 2020 bør støtte disse foranstaltninger.

1.4. Digitalisering og robotisering af transporten skaber nye forretningsmuligheder for både fremstillings- og serviceindustrien, herunder små og mellemstore virksomheder, og kunne være et område med konkurrencefordele for EU. Med dette for øje opfordrer EØSU til, at der skabes gunstige rammevilkår for erhvervslivet, som indebærer åbenhed over for nye forretningsmodeller, og som sætter skub i udviklingen af europæiske digitale platforme.

1.5. Digitaliseringen og robotiseringen af transport vil medføre omfattende ændringer i arbejdets karakter og efterspørgslen efter kvalifikationer. EØSU fremhæver betydningen af at håndtere disse strukturændringer ved at støtte en retfærdig og smidig overgang og imødegå kvalifikationskløften kombineret med en hensigtsmæssig overvågning af fremskridtene. Social dialog, information og høring af arbejdstagerne spiller en central rolle i omstillingsprocessen. Medlemsstaterne skal endvidere tilpasse deres uddannelsessystemer til efterspørgslen efter nye kvalifikationer.

1.6. Digitaliseringen og robotiseringen af transport kræver tilstrækkelig tilgængelighed, adgang og en fri strøm af data. Samtidig skal der sikres en reel databeskyttelse. Det er endvidere nødvendigt at styrke cybersikkerhedskapaciteten og håndtere ansvarlighedsproblematikker som reaktion på nye tendenser.

1.7. EØSU fremhæver den digitale transports intermodale karakter, som ligger til grund for EU's transportstrategi. Den indebærer også tætte forbindelser med andre politikområder som eksempelvis dem, der vedrører det digitale indre marked, energi, industriel udvikling, innovation og kvalifikationer. Idet mål for og krav om modvirkning af klimaændringer er en af drivkræfterne for digital transport, er der også en tæt sammenhæng med miljømæssig bæredygtighed.

2. Baggrund og tendenser

2.1. Digitaliseringen påvirker alle områder af økonomien og samfundet — transportområdet bruges i den henseende ofte som eksempel. Formålet med denne initiativudtalelse er at se på udviklingen og følgerne af digitaliseringen og robotiseringen af transport set med samfundets øjne, herunder virksomheders, arbejdstageres, forbrugeres og borgeres, og at redegøre for EØSU's holdning til, hvordan denne udvikling bør tages i betragtning i EU's politikudformning, således at mulighederne kan udnyttes og risiciene håndteres på en passende måde.

2.2. Der foregår meget på markederne, såvel som på forskellige politikområder på nationalt plan og på EU-plan. EØSU har endvidere behandlet emnet i sine udtalelser om f.eks. bilindustriens fremtid⁽¹⁾ og den europæiske strategi for samarbejdende intelligente transportsystemer, C-ITS⁽²⁾, samt kunstig intelligens⁽³⁾.

2.3. Digitaliseringen af transporten antager forskellige former. På nuværende tidspunkt bruger køretøjer, fly og skibe allerede digital information på mange måder, herunder teknologi og tjenester, der understøtter bilkørsel, trafikstyring af tog og styring af luftfart og skibsfart. Digitaliseringen af passager- og godsinformation udgør et andet område med indvirkning på hverdagen. For det tredje er robotter almindeligt anvendt i terminaloperationer inden for fragtlogistik.

2.4. Yderligere automatisering og robotisering åbner nye muligheder for transport af varer og personer samt for forskellige former for overvågning. Virtuelle robotter, dvs. softwarerobotter, spiller en central rolle i den forbindelse ved at muliggøre en øget brug og sammenkobling af forskellige informationssystemer, så de kan fungere som en interoperabel enhed.

2.5. Automatiseringen af transport indebærer udvikling af transportmidler baseret på deres samspil med mennesker såvel som med infrastruktur og andre eksterne systemer. Førerløse og ubemandede køretøjer, skibe og lufttrumssystemer, der er fuldt autonome, dvs. at de fungerer uafhængigt, er det sidste skridt i denne udvikling.

2.6. I øjeblikket udvikler flere bilproducenter førerløse biler, som testes i praksis. Der er allerede indført førerløse metroer i mange byer, samtidig med at man er ved at teste førerløse busser og selvkørende lastbiler. Brugen af ubemandede luftfartøjssystemer eller droner er hastigt stigende, og selv fjernstyrede og autonome skibe er under udvikling. Ud over køretøjer, fly og skibe forskes der i nye former for infrastrukturløsninger og trafikstyringssystemer.

2.7. Selv om der tages skridt hen imod autonom og ubemandet transport, er de grundlæggende strukturer stadig baseret på mennesker som hovedaktører. De mest bemærkelsesværdige følger vil kunne ses, når fuldt autonom og ubemandet transport er en realitet. Der findes vidt forskellige forventninger til, hvornår dette kommer til at ske. Det er imidlertid vigtigt at forberede sig på fremtiden og træffe de nødvendige beslutninger i tide.

⁽¹⁾ Informationsrapport fra EØSU's Rådgivende Kommission for Industrielle Ændringer (CCMI) om »Bilindustrien«, CCMI/148, vedtaget af CCMI den 30. januar 2017.

⁽²⁾ EØSU's udtalelse om »Samarbejdende intelligente transportsystemer«, TEN/621 (endnu ikke offentliggjort i EUT).

⁽³⁾ EØSU's udtalelse om »Kunstig intelligens«, INT/806 (endnu ikke offentliggjort i EUT).

2.8. Digitalisering gør det også muligt for passagerer og andre transportbrugere at få gavn af mobilitet som en ny form for tjenesteydelse (mobility-as-a-service — MaaS) via digitale platforme.

2.9. Udviklingen af MaaS sigter mod en bedre opfyldelse af efterspørgslen på markedet ved at kombinere transportkædernes reservations-, indkøbs- og betalingssystemer og ved at give realtidsinformation om køreplaner, vej- og trafikforhold samt tilgængelig transportkapacitet og løsninger. MaaS er således brugerens digitaliserede transportgrænseflade. Samtidig er formålet at optimere udnyttelsen af transportkapaciteten.

2.10. Den hurtige udvikling af teknologi som big data, cloud computing, 5G-mobilnet, sensorer, robotik og kunstig intelligens — især med kapaciteten på indlæringsområdet, herunder maskinindlæring og deep learning — er de vigtigste forudsætninger for udviklingen af digital og automatiseret transport.

2.11. Det er dog indlysende, at man ikke uden videre vil kunne skabe gode resultater, hvis fremskridtet udelukkende er teknologidrevet. Ideelt set bør udviklingen være baseret på samfundets behov. På den anden side er det ofte svært for borgerne at se de muligheder, som den nye udvikling giver.

3. Følger for transportsystemet

3.1. Den digitale udvikling skaber betingelser for intermodalitet og bidrager dermed til systemtilgangen inden for transport. Det indebærer også, at transportsystemet har flere nye elementer ud over den traditionelle infrastruktur.

3.2. Grundlaget for systemet er imidlertid stadig: veje, jernbaner, havne og lufthavne. Ud over disse grundlæggende elementer er der brug for en avanceret digital infrastruktur, der dækker kortlægnings- og lokaliseringssystemer, forskellige typer sensorer til datagenerering, hardware og software til databehandling og mobil- og bredbåndsforbindelser til datadistribution. Den digitale infrastruktur omfatter endvidere automatiserede trafikstyrings- og kontrolsystemer.

3.3. Da både den digitale og digitaliserede infrastruktur kræver elektricitet og i betragtning af samspillet mellem intelligente elnet og elbiler, er elinfrastruktur også et centralt element i transportsystemet. Endelig er der brug for nye tjenester og infrastrukturer for at få adgang til trafikoplysninger og til booking og betaling af mobilitetstjenester. Systemet — lige fra fysisk infrastruktur til fysiske transporttjenester — er således forbundet med forskellige former for digitale elementer.

3.4. På trods af den hurtige udvikling er der stadig flere flaskehalse, der forhindrer fremskridt i retning af digitale transportsystemer, som må overvindes. Disse omfatter for eksempel manglende tilgængelighed og adgang til data, manglen på hurtige internetforbindelser samt tekniske begrænsninger vedrørende sensorer og tidstro positionsbestemmelser.

3.5. EØSU opfordrer til, at der investeres i den teknologi og infrastruktur, der udgør grundlaget for den digitale transport, især trafikstyrings- og kontrolsystemer: SESAR (ATM-forskning i det fælles europæiske luftrum) og ERTMS (det europæiske jernbanestyresystem) er projekter, som allerede er langt fremme, men som i høj grad har behov for finansiering. VTMS (trafikovervågnings- og trafikinformationssystem for skibsfarten) og C-ITS (samarbejdende intelligente transportsystemer) skal stadig udvikles. Desuden skal 5G-forbindelser stilles til rådighed langs TEN-T-hovednettet. EU's finansieringsinstrumenter, såsom Connecting Europe-faciliteten, Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer og Horisont 2020, bør prioritere disse foranstaltninger.

3.6. Der er endvidere behov for digitale systemers interoperabilitet for at muliggøre grænseoverskridende tilslutningsmuligheder både nationalt og internationalt. EU bør tilstræbe at være foregangseksempel og sætte standarden på dette område.

3.7. EØSU understreger, at digitalisering ikke fjerner behovet for investeringer i grundlæggende transportinfrastruktur, selv om den optimerer brugen af den eksisterende kapacitet. I overgangsperioden vil de delvis automatiserede og fuldt autonome køretøjer og skibe endvidere blive anvendt parallelt. Dette skal tages i betragtning i infrastrukturen for vejnet og søfart. Der er ligeledes opstået nye udfordringer inden for luftfarten på grund af udbredelsen af droner.

3.8. EØSU tilskynder til udvikling af trafikstyringssystemer og fælles regler for droner på EU-plan og internationalt i ICAO. Desuden er det nødvendigt at udvikle regler hos IMO for at muliggøre udvikling og indførelse af fjernstyret og autonom søfart, herunder i havne.

4. Følger for erhvervslivet og innovation

4.1. Digitalisering og robotisering skaber øget effektivitet, produktivitet og sikkerhed inden for godstransport og logistik. Derudover opstår der nye forretningsmuligheder for fremstillings- og serviceindustrien med hensyn til automatisering og robotteknologi, tjenester til borgernes mobilitet, løsninger til mere effektiv logistik eller digitalisering af hele transportsystemet. Dette gælder både for store virksomheder og små og mellemstore virksomheder, herunder nystartede virksomheder.

4.2. I betragtning af at EU-virksomheder er førende på mange områder inden for digital transport, kunne det meget vel være et område, hvor der kan udvikles en konkurrencemæssig fordel. Eftersom der sker meget uden for EU hvad angår udviklingen af digital og autonom transport, må EU også styrke sin indsats inden for innovation, infrastruktur og færdiggørelsen af det indre marked, herunder en tilpasning af den retlige ramme til de nye driftsvilkår.

4.3. Der er også behov for åbenhed over for udviklingen og indførelsen af nye forretningsmodeller baseret på digitale platforme. For at fremme oprettelsen af europæiske platforme skal det sikres, at der findes gunstige rammevilkår, som støtter udviklingen, og at de retlige rammer giver virksomhederne lige konkurrencevilkår.

4.4. Digitaliseringen og robotiseringen af transport er som i enhver anden sektor primært baseret på datastyring. Fra et forretningsmæssigt synspunkt kan data betragtes som en produktionsfaktor eller et råmateriale, der skal behandles og raffineres for at skabe merværdi. Derfor er den fri strøm af data helt afgørende. EØSU opfordrer derfor til effektive løsninger, der eliminerer problemerne i forbindelse med tilgængelighed, interoperabilitet og overførsel af data, samtidig med at der sikres en tilstrækkelig databeskyttelse og beskyttelse af privatlivets fred.

4.5. EØSU anser det for vigtigt at åbne og lette adgangen til transport- og infrastrukturrelaterede massedata, der genereres af den offentlige sektor, for alle brugere. Derudover er der behov for præciseringer og regler for håndtering af ikke-personlige data, især data genereret af sensorer og intelligente enheder. Ved vurderingen af spørgsmålene om datatilgængelighed og -genanvendelse skal det bemærkes, at det generelt ikke er selve dataene, der skaber en konkurrencefordel, men snarere værktøjerne, innovationsressourcerne og markedspositionen for at raffinere dem.

4.6. For at kunne udvikle og få erfaring inden for digital og autonom transport skal det være nemmere at eksperimentere med og afprøve nye teknologier og koncepter. Dette kræver velfungerende innovation og økosystemer i erhvervslivet, passende afprøvningsfaciliteter og en motiverende lovgivningsmæssig ramme. EØSU opfordrer myndighederne til at vælge en tilgang, som stimulerer innovation i stedet for at fastsætte detaljerede regler og krav, som bremser udviklingen.

5. Følger for beskæftigelse, arbejdsvilkår og kvalifikationer

5.1. Følgerne af digitaliseringen og robotiseringen af transport for beskæftigelsen er naturligvis de samme som på andre områder. Nye koncepter og processer kan medføre tab af arbejdspladser, mens nye produkter og tjenester kan skabe nye job.

5.2. De væsentligste ændringer sker i transport- og logistiksektoren, men konsekvenserne for beskæftigelsen vil også kunne ses i de tilknyttede fremstillingssektorer såvel som i forsyningskæder og regionale klynger.

5.3. Med udbredelsen af ubemandet transport vil efterspørgslen efter transportpersonale falde. Det samme gælder for konsekvenserne af den stigende brug af robotteknologi for fysisk terminalarbejde. Nogle af jobbene vil måske erstattes af kontrol- og overvågningsopgaver, men over tid kan disse opgaver forsvinde. Samtidig vil der måske skabes nye job i andre sektorer, især inden for informations- og kommunikationsteknologier, digitale tjenester, elektronik og robotteknologi. Selvom fysisk arbejde og rutinemæssige opgaver forsvinder, vokser behovet for problemløsning og betydningen af kreative opgaver.

5.4. Ændringerne i opgaverne indebærer også en betydelig ændring i efterspørgslen efter kvalifikationer. Der er stigende efterspørgsel efter højtuddannede cyber-fagfolk, såsom softwareudviklere. På den anden side er der et voksende behov for de praktiske kvalifikationer, der er forbundet med at bruge robotteknologi og aktiviteter inden for interaktionssystemer mellem mennesker og robotter. Derudover vil fagfolk med brede kompetencer spille en stadig større rolle.

5.5. EØSU fremhæver betydningen af at håndtere disse strukturændringer på en passende måde gennem udarbejdelse af strategier, der skal sikre en retfærdig og smidig overgang, mindske negative sociale konsekvenser og overvinde kvalifikationskløften, kombineret med en hensigtsmæssig overvågning af fremskridtene. Social dialog, information og høring af arbejdstagerne på alle niveauer spiller en central rolle i omstillingsprocessen.

5.6. Der er både umiddelbare og langsigtede behov for uddannelse. Medlemsstaterne har et afgørende ansvar for at kunne opfylde efterspørgslen efter nye kvalifikationer ved at tilpasse deres uddannelsessystemer, og der bør udveksles god praksis på europæisk niveau. Der kræves et stærkt fokus på videnskab, teknologi, ingeniørarbejde og matematik, samtidig med at der tages højde for, at efterspørgslen efter nye løsninger også kræver omfattende kompetencer inden for humaniora og samfundsvidenskab.

6. Følger for sikkerheden og privatlivets fred

6.1. Det ser ud til, at borgerne ikke i ret høj grad er bekendt med de muligheder, som digitalisering og robotter giver, f. eks. hvad angår mobilitetens tilgængelighed og bekvemmelighed, mens bekymringer vedrørende sikkerhed og privatlivets fred viser sig at være de væsentligste spørgsmål. Det er nødvendigt med mere viden og formidling af fordele og ulemper sammen med en hensigtsmæssig inddragelse af civilsamfundet i transportplanlægningen på lokalt plan, navnlig i store byområder.

6.2. Avanceret automatisering øger naturligvis transportsikkerheden grundet reduktionen af menneskelige fejl. På den anden side kan der opstå nye sikkerhedsrisici på grund af begrænsninger i sensorernes evne til formgenkendelse, potentielle funktionsfejl i enheder, internetforstyrrelser og nye former for menneskelige fejl såsom softwarefejl. Nettoeffekten vurderes dog til at være klart positiv.

6.3. Da der hersker en stigende bekymring for cybersikkerheden, vil dette være et af hovedelementerne inden for transportsikkerhed. Cybersikkerhed involverer køretøjer, fly og skibe, men også den infrastruktur, der understøtter, administrerer og styrer dem.

6.4. Introduktionen og udbredelsen af ubemandet og autonom transport rejser også spørgsmålet om trafikregler, især dem, der er relateret til etiske aspekter. Da transport udgør en grænseoverskridende aktivitet, bør trafikreglerne harmoniseres på det indre marked med det formål at fremme yderligere harmonisering på internationalt plan.

6.5. Der opstår endvidere nye spørgsmål til ansvarsområdet som følge af den fuldt autonome transport. Dette afspejles også i udviklingen af forsikringssystemer. Den største udfordring kan blive den faktuelle fastlæggelse af ansvaret i tilfælde af en ulykke i lyset af de digitale systemers rolle og involveringen af flere aktører såsom fabrikanter og ejere af køretøjer og infrastrukturforvaltere. Dette kan kræve mere omfattende datalagring for at fastslå ulykkesforholdene. EØSU opfordrer derfor Kommissionen til at undersøge mulige dataindsamlingsrammer og krav til ansvarsfordeling under hensyntagen til behovet for at beskytte privatlivets fred.

6.6. Med hensyn til privatlivets fred og det øgede databehov er borgerne bekymrede over, hvorvidt de er genstand for en konstant overvågning. Anvendelsen af formgenkendelse rejser også spørgsmål vedrørende privatlivets fred. Den generelle forordning om databeskyttelse træder i kraft i 2018 med det formål at fastsætte et fælles regelsæt for hele EU om beskyttelse af personoplysninger. EØSU har i sine tidligere udtalelser gjort opmærksom på vigtigheden af beskyttelse af privatlivets fred og databeskyttelse og fremhæver, at data kun bør anvendes til formål, der er forbundet med driften af systemet, og at de ikke bør opbevares til andre formål.

7. Følger for klimaet og miljøet

7.1. De klima- og miljørelaterede konsekvenser af transport afhænger af mange faktorer. En af de afgørende forudsætninger for at nedbringe udledningerne består i at forbedre energieffektiviteten af køretøjer, fly og skibe. Generelt går energieffektivitet hånd i hånd med automatisering af funktions- og kontrolsystemer.

7.2. Udsiftning af fossile brændstoffer med kulstoffattige brændstoffer, elektricitet eller brint er et andet vigtigt middel til at reducere udledningen. Om end den udgør en særskilt proces, er udbredelsen af elektriske køretøjer og udvulningen af intelligente elnet tæt forbundet med transportautomatiseringen.

7.3. Foranstaltninger, der styrker en optimal afvikling af trafikken, spiller også en væsentlig rolle for udledningsreduktionen. Digitalisering og automatisering muliggør nem transport og effektive multimodale transportkæder. Det medfører større transporteffektivitet, øget energieffektivitet, lavere brændstofforbrug og mindre udledning. I den forbindelse er infrastruktur af høj kvalitet og problemfri grænseovergange også af afgørende betydning. Derudover påvirker arealanvendelsen og byplanlægningen behovet for og strømmen af trafik.

7.4. Miljøpåvirkningerne er ikke relateret til transport alene, men også til køretøjers, flys og skibes livscyklus, fra de fremstilles, til de ikke anvendes mere. Tilbageflytning af fremstillingsindustrien og udbredelsen af den cirkulære økonomi er fænomener, som bidrager til at reducere livscykluspåvirkninger.

7.5. Autonom transport kan føre til øget brug af privatbiler på grund af den øgede bekvemmelighed for passagerne. På den anden side formodes bildeling — sammen med brugen af offentlig transport — at reducere antallet af private biler. Forbrugernes præferencer spiller således en afgørende rolle for den fremtidige mobilitet. De kan måske påvirkes ved at tilbyde let tilgængelige rejseplanlægningsfaciliteter, der tilskynder til at foretage miljøvenlige valg. En hensigtsmæssig prisfastsættelse kan også spille en rolle i påvirkningen af forbrugernes adfærd.

Bruxelles, den 5. juli 2017.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om den eksterne dimension af socialøkonomien**(initiativudtalelse)**

(2017/C 345/09)

Ordfører: **Miguel Ángel CABRA DE LUNA**

Plenarforsamlingens beslutning	22.9.2016
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 29, stk. 2 Initiativudtalelse
Kompetence	REX
Vedtaget i sektionen	8.6.2017
Vedtaget på plenarforsamlingen	5.7.2017
Plenarforsamling nr.	527
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	129/1/4

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Den sociale økonomi er en relevant aktør, der bidrager til at nå målene for alle europæiske politikker med en ekstern dimension: udenrigs- og sikkerhedspolitik, handelspolitik, naboskabspolitik, klimapolitik, politik om udviklings-samarbejde og bæredygtig udvikling. Fraværet af en relevant lovgivningsmæssig ramme, både på europæisk og nationalt plan, hindrer imidlertid, at denne sektor udvikler sit potentiale fuldt ud og optimerer resultaterne.

1.2. Partnerskabsinstrumentet ⁽¹⁾ for samarbejde med tredjelande, der er rettet mod udviklede lande og udviklingslande, kan bidrage til internationaliseringen af Den Europæiske Unions (EU's) sociale økonomi ved at styrke konkurrenceevnen, innovationen og forskningen.

1.3. EU spiller en vigtig rolle i kampen mod fattigdom og i at sætte skub i den økonomiske og sociale udvikling på verdensplan, hvilket fremgår af EU's dagsorden for perioden efter 2015 og af vedtagelsen af De Forenede Nationers (FN's) 2030-dagsorden for bæredygtig udvikling.

1.4. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) bifalder, at Rådet i dagsordenen for perioden efter 2015 understreger »den sociale økonomis betydning for jobskabelse og bæredygtig udvikling«, hvilket åbner op for nye muligheder for at sætte skub i den sociale økonomis eksterne dimension (punkt 43 i dagsordenen for perioden efter 2015), men beklager, at Kommissionen ikke har inddraget den sociale økonomi i sit forslag om ny konsensus på udviklingsområdet.

1.5. Succeshistorierne om iværksættere i forskellige lande uden for EU viser, at den sociale økonomi, i sine mange forskellige former, i høj grad er til stede i dagligdagen og i produktionen i flere regioner i Afrika, Amerika og Asien, og at den bidrager kraftigt til at forbedre levestandarder og arbejdsvilkår for flere millioner mennesker.

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 234/2014 af 11.3.2014.

1.6. Blandt de forskellige virksomhedsformer i den sociale økonomi, der er til stede i de nævnte regioner, bør blandt andet kooperativer og gensidige selskabers fremtrædende position fremhæves. Der er mange af denne type virksomheder, og de er yderst aktive inden for landbrugsproduktion, finansiering og mikrofinansiering, forsyning af rent vand, bolig, indslusning af handicappede personer på arbejdsmarkedet, reduktion af uformelt arbejde gennem initiativer med kollektivt iværksætteri i den sociale økonomi, indslusning af unge på arbejdsmarkedet og frigørelse af kvinder, der spiller en større og større rolle i kooperativer og gensidige selskabers produktionsaktiviteter.

1.7. Sammen med kooperativerne understreger de gensidige selskaber og andre lignende virksomheder i den sociale økonomi, der er baseret på partnerskab, betydningen af nonprofitorganisationer, sammenslutninger og stiftelser, der er blevet kendt som NGO'er. De er alle en integreret del af den sociale økonomi inden for den tredje sektor, der beskæftiger sig med socialt arbejde og forvalter ydelser inden for social bistand, sundhed, uddannelse m.fl., og som fremmer programmer for iværksætteri inden for den sociale økonomi i lokalbefolkningen.

1.8. Kommissionen har anerkendt den vigtige rolle, som virksomheder i den sociale økonomi (VSØ'er) kan spille i udviklingen af den cirkulære økonomi, som de kan yde et »væsentligt bidrag« til ⁽²⁾. I Europa er der flere eksempler på god praksis på dette område, hvor virksomhederne i den sociale økonomi kan spille en vigtig rolle i de planlagte investeringer i vedvarende energi i Afrika som led i den europæiske plan for eksterne investeringer (EEIP). Virksomhederne i den sociale økonomi bidrager i høj grad til bæredygtig økonomisk vækst og til at reducere de negative virkninger på miljøet.

1.9. Bortset fra de etiske bankers tiltag fungerer de traditionelle finansielle instrumenter ikke for VSØ'er, der har brug for særligt tilpassede instrumenter. Derfor beklager EØSU, at VSØ'erne på trods af den ubestridte hovedrolle, de spiller i forbindelse med at opfylde målene for bæredygtig udvikling (SDG), og tilstedeværelsen af dem i den sociale økonomi ikke systematisk anses for at være egentlige aktører i EU's programmer til fremme af den internationale dimension og styrkelse af iværksætteri uden for EU samt i programmerne for udviklingssamarbejde. Hverken EEIP eller Den Europæiske Fond for Bæredygtig Udvikling (EFSD) har afsat specifikke finansieringsmidler til VSØ'erne.

1.10. Fornyelsen af Cotonoupartnerskabsaftalen (CPA) kommer for eksempel til at påvirke mere end 100 lande i Afrika, Vestindien og Stillehavet (AVS) med en befolkning på mere end 1,5 milliarder mennesker. CPA skal fornyes i 2020, og forhandlingerne bør indledes senest i august 2018. Det er overraskende, at deltagere i den sociale økonomi ikke nævnes blandt de ikke-statslige aktører i meddelelsen, der tager afsæt i FN's 2030-dagsorden og i EU's globale strategi for udenrigs- og sikkerhedspolitik, men at de derimod er omfattet af fællesbetegnelsen »civilsamfund, aktører inden for de sociale og økonomiske områder og den private sektor« (punkt 4.3.3 i meddelelsen).

I lyset af ovenstående:

1.11. Handelspolitikken er en af søjlerne i EU's udenrigspolitik. Det organiserede civilsamfund deltager i forskellige af EU's aftaler med andre af verdens lande og regioner (handelsaftaler, partnerskabsaftaler, økonomiske partnerskabsaftaler) gennem blandede rådgivende udvalg og interne rådgivende grupper, der etablerer disse aftaler. EØSU anbefaler, at den sociale økonomi, der allerede deltager i flere af disse, bliver en fast del af dem alle.

1.12. Såvel EFSD som EIB bør samarbejde for at etablere et særligt finansielt økosystem for VSØ'erne, jf. EØSU's udtalelse ⁽³⁾. Desuden bør EEIP's programmer for teknisk bistand og udviklingssamarbejde fremme kooperative digitale platforme. Den digitale økonomi åbner for nye handle- og udviklingsområder for VSØ'erne. På denne måde åbner den kollaborative økonomi muligheder for at skabe nonprofitplatforme (*platform cooperativism*) og udvikle aktiviteter af stor betydning for den sociale økonomis eksterne dimension, såsom den kollaborative produktion, de kollaborative finansieringsaktiviteter (*crowdfunding* eller *peer-to-peer lending*), kollaborativ forvaltning og kollaborativ læring (*learning*). I det sidste tilfælde kan læring via kooperative platforme være vigtig for uddannelsen af iværksættere på stedet inden for den sociale økonomi i nabolandene og de sydlige lande, hvilket strukturelt styrker de menneskelige ressourcer i disse lande.

⁽²⁾ COM(2015) 614 final, 2.12.2015.

⁽³⁾ EØSU's sonderende udtalelse om »Udvikling af et finansielt økosystem for socialøkonomiske virksomheder« (EUT C 13 af 15.1.2016, s. 152).

1.13. EØSU bakker op om anbefalingen fra ekspertgruppen vedrørende socialt iværksætteri (GECES) for at styrke VSØ'ernes rolle i EU's udenrigspolitik. Kommissionen og EU-Udenrigstjenesten bør derfor i denne forbindelse koordinere deres politikker og initiativer for at:

- yde direkte og indirekte finansiering sammen med de involverede lande og den sociale økonomis støtteorganisationer til VSØ'er i tredjelande
- etablere konkret samarbejde med andre globale partnere og innovations- og investeringsfonde for at øge effekten af de respektive programmer.

1.14. Kommissionen og den sociale økonomi bør styrke inddragelsen af G20 og G7 for at fremme specifikke politikker, der støtter den sociale økonomi (i henhold G20's integrerede virksomhedsramme), for bedre at afspejle disse organisationers forskellige værdier, principper og eksistensberettigelser (anbefaling nr. 12 fra GECES).

1.15. Den sociale økonomis rolle i internationale fora (UNTFSSSE, ILGSSE, G20, G7, ILO osv.) og i samarbejdet med internationale økonomiske organisationer bør styrkes gennem det økonomiske diplomati.

1.16. EU bør sikre, at VSØ'er ikke diskrimineres i forhandlingen af handelsaftaler i forhold til andre virksomheder, og at hindringer, der ikke er toldhindringer, og som er årsag til forskelsbehandling, fjernes.

1.17. Både Det Europæiske Naboskabsinstrument (ENI) og andre finansielle instrumenter bør systematisk bidrage til at fremme den sociale økonomi, både i forbindelse med kandidatlandes tiltrædelsesforhandlinger med EU og i forbindelse med forhandlinger med andre nabolande, der nyder godt af sær aftaler.

1.18. Kommissionen bør fastholde sin førende position i det internationale samarbejde og i tilskyndelsen og anerkendelsen af den sociale økonomi som en vigtig privat aktør i opfyldelsen af SDG og i EU's udenrigspolitiske dagsorden. Til dette formål bør aktiviteterne i Kommissionens og EU-Udenrigstjenestens forskellige afdelinger koordineres, og der bør etableres fælles programmer for udviklingssamarbejde med andre internationale finansielle institutioner som Verdensbanken, Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD), Den Afrikanske Udviklingsbank, Den Asiatiske Udviklingsbank og andre offentlige og private enheder med henblik på at finde multilaterale, og endda lokale, investeringer og på denne måde skabe incitament for, at disse finansieringsmuligheder kommer til at fungere. VSØ'erne bør med det samme generelt og effektivt blive en del af EU's »økonomiske diplomati«. Kommissionen bør for så vidt angår den sociale økonomi styrke samarbejdsforbindelserne med internationale organisationer (FN, ILO, OECD osv.).

1.19. Kommissionen bør udtrykkeligt inkludere den sociale økonomi som EU's virksomhedsaktør i tiltag, der skal give adgang til eksterne markeder, og i alle programmer om udviklingssamarbejde og i gennemførelsen af dagsordenen for perioden efter 2015 og derved etablere specifikke indikatorer og mål for kooperativerne og andre lignende virksomheder i den sociale økonomi. Helt konkret er det vigtigt, at Kommissionen og den højtstående repræsentant for udenrigsanliggender udtrykkeligt inkluderer den sociale økonomi som en af de ikke-statslige aktører i den næste CPA og opretter specifikke finansieringsmuligheder for VSØ'erne i EEIP og EFSF.

1.20. Med henblik på at bidrage til opfølgning og revision af SDG bør tiltaget omfatte en regelmæssig rapport om samarbejdspolitikken mellem landene, andre offentlige myndigheder og den sociale økonomi, herunder kooperativerne, der er særdeles vigtige for opfyldelsen af SDG. Landene bør ligeledes tilskyndes til at indsamle data og udarbejde statistikker.

1.21. Kommissionen bør fremme inddragelsen af den sociale økonomi i den strukturerede dialog, som Kommissionen sammen med den private sektor i Europa og Afrika støtter inden for rammerne af en platform af bæredygtige virksomheder for Afrika.

1.22. Kommissionen bør styrke den særlige støtte til VSØ'er med tilknytning til den cirkulære økonomi, som har haft stor succes i Europa, og som kan være vigtige aktører i forbindelse med bæredygtig vækst i landene uden for EU, og derved skabe mange job til unge og kvinder i begge samfund.

1.23. Kommissionen og medlemsstaterne bør sikre øget inddragelse, rådgivning og koordinering i forbindelse med deres iværksætteraktiviteter i udlandet og udviklingssamarbejdet med de organer, der repræsenterer den sociale økonomi, både på europæisk og nationalt plan, samt i partnerlandene og med internationale organisationer i den sociale økonomi med en nord-syd- og syd-syd-dimension. EØSU gentager sin anmodning⁽⁴⁾ om at etablere et *civilsamfundsforum for bæredygtig udvikling* for at fremme og overvåge gennemførelsen af 2030-dagsordenen, hvor Rådet, Kommissionen, Parlamentet og institutioner, der repræsenterer den europæiske sociale økonomi og resten af civilsamfundet, er centrale aktører.

1.24. Kommissionens programmer for teknisk bistand og udvikling bør omfatte den sociale økonomis netværk og repræsentative organisationer som mellemmand og strategiske aktører i gennemførelsen af investerings- og samarbejdsprogrammerne i nabo- og udviklingslandene og støtte landene i at fremme et institutionelt miljø, der er gunstigt for VSØ'erne. Det sydlige Middelhav og Vestbalkan er en absolut prioritet.

1.25. Kommissionen og EU-Udenrigstjenesten bør i tredjelandene fremme en proces til fastlæggelse af de forskellige typer VSØ'er og etablere en relevant juridisk ramme, der gør det muligt at skabe et overblik over alle VSØ'erne. Da der er tale om en kompleks proces på mellemlang/lang sigt, bør især kooperativerne og de gensidige selskaber fremhæves, da de er etableret verden over, har klare juridiske rammer, findes inden for alle produktionssektorer, har et værdi- og forvaltningssystem, der er en inspiration for hele den sociale økonomi og derfor kan identificeres som ryggraden i denne økonomi.

1.26. For så vidt angår formålet med denne udtalelse, opfordrer EØSU Kommissionen til hurtigt at gennemføre sin forpligtelse til at styrke bevidstheden på tværs af sine tjenestegrene om den sociale økonomi ved at gennemføre interne informationsmøder rettet mod de relevante generaldirektorater og Den Europæiske Unions delegationer i tredjelande.

2. Indledning

2.1. I EU's globale strategi for udenrigs- og sikkerhedspolitik er de to øverste prioriteter EU's sikkerhed og investering i modstandsdygtigheden i de lande og virksomheder, der ligger øst for Europa og syd for Europa (mod Centralafrika). I gennemførelsen af de nævnte prioriteter og den europæiske naboskabspolitik (ENP) kan den sociale økonomi indtage en vigtig rolle med hensyn til at fremme en inklusiv udvikling og bæredygtig vækst.

2.2. Naboskabspolitikken med lande øst og syd for EU og politikens finansielle instrument, det europæiske naboskabsinstrument (ENI) spiller en central rolle i at fremme forbindelserne mellem de 16 lande, som de finder anvendelse på — seks østlande og ti fra det sydlige Middelhavsområde — og EU har allokert 15,4 milliarder euro til deres udvikling i perioden 2014-2020.

2.3. Gennem EFSD fremmer EEIP investeringer på mellem 44 milliarder og 88 milliarder euro i Afrika og EU's nabolande mellem 2016 og 2020. Offentlige organer og investorer fra den private sektor betragtes i denne forbindelse som godkendte modparter i investeringsprojekter.

2.4. International handel er en af søjlerne i den nye Europa 2020-strategi, hvis formål er at skabe en mere konkurrencedygtig og økologisk Union. Frihandels- og investeringsaftalerne, som EU har iværksat, kan bidrage til mere dynamik i Unionens økonomiske vækst, når man betænker, at 90 % af al fremtidig vækst på verdensplan kommer til at ske uden for Europa. EU bør sikre, at VSØ'er ikke diskrimineres i forhandlingen af handelsaftaler i forhold til andre virksomheder, og at hindringer, der ikke er toldhindringer, og som er årsag til forskelsbehandling, fjernes. Den sociale økonomi bør bruge disse aftaler til at fremme sine virksomheders internationalisering, både for så vidt angår Europas østlige og sydlige nabolande og resten af verden.

⁽⁴⁾ Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Dagsordenen for 2030 — En Europæisk Union, der arbejder for bæredygtig udvikling på globalt niveau« (EUT C 34 af 2.2.2017, s. 58).

2.5. EU spiller en vigtig rolle i kampen mod fattigdom og i at sætte skub i den økonomiske og sociale udvikling på verdensplan. EU's og medlemsstaternes officielle udviklingsbistand nåede i 2015 ⁽⁵⁾ op på 68 milliarder euro, hvilket svarer til over 50 % af den øvrige verdens bistand.

2.6. Rådet godkendte på sit møde den 26. maj 2015 EU's holdning i den nye dagsorden for udvikling efter 2015 (*Et nyt verdenspartnerskab i kampen mod fattigdom og fremme af den bæredygtige udvikling efter 2015*). Denne dagsorden for perioden efter 2015 blev forsvaret af EU på FN's Generalforsamling i september 2015, der godkendte 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling. I denne dagsorden for perioden efter 2015 understreger udvalget »den betydning, som mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder og **den sociale økonomis virksomheder** har for jobskabelse og bæredygtig udvikling« (punkt 43).

3. Den sociale økonomis virksomheder og organisationer (VSØ'er)

3.1. VSØ'erne omfatter mange forskelligartede aktører, der alle har én fælles identitetskerne med principper og værdier for deres adfærd, der kendetegner dem som frie og frivillige enheder med demokratiske og deltagerbaserede styringsformer. De er grundlagt i civilsamfundet og har som hovedformål ud fra solidariske kriterier at imødekomme og løse behovene hos personer og sociale grupper i det område, hvor VSØ'erne opererer, før de udbetaler udbytte til kapitalinvestorer ⁽⁶⁾. Dette kan ses i det faktum, at Unesco har anerkendt de tyske kooperativer som en del af menneskehedens immaterielle arv.

3.2. De aktører, der udgør den sociale økonomi, er velafgrænsede og klart definerede af EU's institutioner og af socialøkonomiens egne aktører og den videnskabelige litteratur. Særlig vigtige i denne sammenhæng er Europa-Parlamentets beslutning af 25. januar 2009 om socialøkonomi (2008/2250(INI)); *Manualen til den sociale økonomis virksomheders satellitregnskaber: kooperativer og gensidige selskaber*, som Kommissionen har promoveret (2006); EØSU's udtalelser ⁽⁷⁾ og EØSU's rapport om *Den sociale økonomi i Den Europæiske Union* ⁽⁸⁾. De er alle faktorer, der er med til at definere sektoren den sociale økonomi, der omfatter mange forskellige virksomheder og enheder, »der bygger på, at personer har forrang for kapital, og omfatter organisationsformer som kooperativer, gensidige selskaber, stiftelser og sammenslutninger samt nye typer sociale virksomheder« (Rådet for den Europæiske Unions konklusioner af 7. december 2015 om »Fremme af den sociale økonomi som hoveddrivkraft for økonomisk og social udvikling i Europa«) ⁽⁹⁾.

4. Social økonomi, europæisk naboskabspolitik og den globale strategi for udenrigs- og sikkerhedspolitikken

4.1. Den sociale økonomi kan spille en meget vigtig rolle i EU's eksterne aktioner. Der har været mange succeshistorier i den sociale økonomi historie, ikke bare i Europa men i mange af nabolandene syd for Europa og flere afrikanske regioner. Dette har ILO understreget i sin henstilling 193 af 20. juni 2002 om fremme af kooperativer, da man betragter dem som en søjle i økonomisk og social udvikling, og da de grundet deres værdisæt og styreformer fremmer, at en så stor del af befolkningen som muligt deltager i denne udvikling, hvilket styrker stabilitet, tillid og social sammenhængskraft.

4.2. Kommissionen og Rådet har ved flere lejligheder fremhævet kooperativernes og den sociale økonomis vigtighed i forhold til EU's eksterne aktioner. For eksempel understreger Kommissionens meddelelse af 12. september 2012 (»Demokratiets rødder og bæredygtig udvikling: EU's engagement i civilsamfundet på området eksterne forbindelser«) kooperativernes rolle som vigtige aktører, der er særligt aktive i fremme af iværksætterånd og jobskabelse ved at mobilisere græsrodderne. Rådet tillægger i dagsordenen for perioden efter 2015 den sociale økonomi en særlig betydning for jobskabelse og bæredygtig udvikling (punkt 43 i dagsordenen for perioden efter 2015).

4.3. I EU's globale strategi for udenrigs- og sikkerhedspolitik er de to øverste prioriteter EU's sikkerhed og investering i modstandsdygtigheden i de lande og virksomheder, der ligger øst for Europa og syd for Europa (mod Centralafrika).

⁽⁵⁾ Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Dagsordenen for 2030 — En Europæisk Union, der arbejder for bæredygtig udvikling på globalt niveau« (EUT C 34 af 2.2.2017, s. 58).

⁽⁶⁾ Principperne og værdierne er baseret på andelsprincipperne, der er formuleret af Den Internationale Kooperative Alliance (ICA) (Manchester, 1995).

⁽⁷⁾ Blandt disse er Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs initiativudtalelse om »Forskellige virksomhedstyper« (EUT C 318 af 23.12.2009, s. 22).

⁽⁸⁾ Monzón-Chaves' rapport for CIRIEC: 2012.

⁽⁹⁾ Arbejdsdokument for 2011 »Social og solidarisk økonomi: vores vej mod det anstændige arbejde«.

4.4. ENP er et centralt element for at kunne sikre de prioriteter, der er fastsat i EU's globale strategi for udenrigs- og sikkerhedspolitik. Denne strategi prioriterer i forbindelse med udenrigsanliggender at *investere i modstandsdygtighed* i de stater og samfund, der ligger øst for Europa og syd for Europa mod Centralafrika, såvel lande, der er omfattet af ENP, og dem, der ikke er.

4.5. Konsolideringen af modstandsdygtige stater i det europæiske nærområde, der er en prioritet i forbindelse med EU's udenrigsanliggender, kan ikke opnås uden stærke, homogene og resistente samfund. Den sociale økonomi, som er baseret på virksomheder skabt af mennesker og for mennesker, udgør et levende udtryk for civilsamfundet. VSØ'erne er et produkt af borgernes kollektive iværksætterinitiativer, der integrerer økonomiske og sociale mål i ét fælles projekt, som placerer ansvaret hos borgerne og gør dem til deres egen lykkes smed. Herved kan de forbedre deres levestandarder og se lyst på fremtiden. Dette er den bedste måde, hvorpå man kan konsolidere modstandsdygtige stater øst og syd for EU og i andre lande, såvel uden som inden for ENP som angivet i EU's globale strategi for udenrigs- og sikkerhedspolitik. Og det er den bedste måde, hvorpå man på langt sigt kan sikre succes for den første af de fem prioriteter i forbindelse med EU's eksterne aktioner, *sikkerhed i vores fælles hjem, Europa*, og dermed også den bedste måde, hvorpå man kan undgå radikaliseringsprocesser.

4.6. Endelig kan den sociale økonomis eksterne dimension være yderst nyttig til at skabe beskæftigelse med ordentlige vilkår i lande med en høj andel af sort arbejde eller lande, hvis økonomiske model er under udvikling. Den kan også bidrage til at undgå, at virksomheder lukker ned, da den kan beskæftige disse medarbejdere inden for en retslig og organisatorisk kooperativ ramme.

5. Den sociale økonomi og EU's handels- og investeringspolitik

5.1. Handelspolitikken er en af søjlerne i EU's udenrigsanliggender. Det organiserede civilsamfund deltager i diverse EU-aftaler med lande og regioner i resten af verden (handelsaftaler, partnerskabsaftaler, økonomiske partnerskabsaftaler) gennem blandede rådgivende udvalg og nationale rådgivende grupper, der er nedsat gennem disse aftaler. EØSU anbefaler, at tilstedeværelsen af den sociale økonomi, der allerede er part i flere aftaler, bliver mere udbredt, og at denne økonomi bliver en fast del af aftalerne, og foreslår, at man derved udnytter erfaringerne fra den sociale økonomi i kapitlerne om bæredygtig udvikling i disse aftaler til oprettelse af virksomheder på baggrund af den sociale økonomis værdier og karakteristika. Ligeledes bør den sociale økonomis organisationer regelmæssigt indgå i sammensætningen af de rådgivende grupper i civilsamfundet, der er omhandlet i de nævnte kapitler, og i de erhvervsmissioner, som Kommissionen arrangerer i tredjelande.

5.2. Den sociale økonomis tilstedeværelse i blandede rådgivende udvalg og nationale rådgivende gruppe kan føre til et bedre samarbejde og forståelse og tættere bånd mellem forskellige regioner. Dette gør sig for eksempel allerede gældende mellem EU's sociale økonomi og dens modparter i Latinamerika og det sydlige Middelhavsområde.

5.3. ENP har gennem ENI brugt 15,4 milliarder euro på at nå sine målsætninger i perioden 2014-2016. EEIP⁽¹⁰⁾, som er en international ramme til at forbedre investeringer i Afrika og i EU's nabolande, kan være et nyttigt instrument til at styrke den sociale økonomi i disse geografiske områder.

5.4. I november 2017 afholdes det femte topmøde mellem Afrika og EU, hvor partnerskabet mellem Afrika og EU bliver omformet og uddybet⁽¹¹⁾. Kommissionen bør fremme inddragelsen af den sociale økonomi i den strukturerede dialog, som Kommissionen sammen med den private sektor i Europa og Afrika støtter inden for rammerne af en platform af bæredygtige virksomheder for Afrika.

5.5. Kommissionen har anerkendt den vigtige rolle, som VSØ'er kan spille med hensyn til udviklingen af den cirkulære økonomi, som de kan yde et »væsentligt bidrag« til⁽¹²⁾. I Europa er der mange eksempler på bedste praksis på dette område, primært inden for vedvarende energi.

5.6. VSØ'erne kan på grund af deres karakteristika og værdier spille en vigtig rolle i de planlagte investeringer i EEIP inden for vedvarende energi i Afrika, navnlig hvad angår konkurrencemæssige fordele, der er resultatet af en bedre styring af ressourcer, råvarer og tilknytning til området, der baner vejen for at skabe nye arbejdspladser i lokalmiljøet, især til unge og kvinder. Den særlige støtte til VSØ'er med tilknytning til den sociale økonomi bidrager til, at den økonomiske vækst bliver

⁽¹⁰⁾ Kommissionens meddelelse af 14.9.2016 (COM(2016) 581 final).

⁽¹¹⁾ JOIN(2017) 17 final, 4.5.2017 (Fornyset fremdrift i partnerskabet mellem Afrika og EU).

⁽¹²⁾ COM(2015) 614 final, 2.12.2015.

mere bæredygtig, reducerer de negative indvirkninger på miljøet gennem bedre styring af ressourcer og nedbringer udledninger og forurening.

5.7. Partnerskabsinstrumentet ⁽¹³⁾ for samarbejde med tredjelande, der er rettet mod udviklede lande og udviklingslande, kan bidrage til internationaliseringen af EU's sociale økonomi ved at styrke konkurrenceevnen, innovationen og forskningen.

5.8. Som angivet flere gange er der ikke mekanismer i finansmarkedet, der lægger op til at støtte VSØ'ers udvikling. De traditionelle finansielle instrumenter fungerer ikke for VSØ'erne, der har brug for skræddersyede instrumenter. Derfor kan VSØ'ernes sande potentiale kun indfries, hvis der dannes et tilpasset og fuldstændigt integreret finansielt økosystem, der lader VSØ'erne få adgang til finansiering ⁽¹⁴⁾.

5.9. GECES har ligeledes fremhævet behovet for, at Kommissionen afsætter midler til »særlig direkte eller indirekte finansiering af VSØ'erne, herunder de virksomheder, der er aktive i denne sektor, i tredjelande sammen med disse landes regeringer, og støtte til sociale finansielle institutioner« (henstilling 13 i GECES's rapport »Fremtiden for den sociale økonomi og de virksomheder, der driver virksomhed i denne sektor«).

5.10. Både ENI og andre finansielle instrumenter bør i denne forbindelse systematisk bidrage til at fremme den sociale økonomi, både i forbindelse med kandidatlandes tiltrædelsesforhandlinger med EU og i forbindelse med forhandlinger med andre nabolande, der nyder godt af sær aftaler.

5.11. Kommissionen iværksatte for nylig en række eksterne initiativer, f.eks. »Rammeaftalen for partnerskab mellem Kommissionen og Den Internationale Kooperative Alliance (ICA) med henblik på at styrke den kooperative sektor på verdensplan«, der mellem 2016 og 2020 skal gennemføre et program med et budget på otte millioner euro. Ikke desto mindre forbigår såvel ENP som den globale strategi om udenrigs- og sikkerhedspolitik VSØ'erne og inkluderer dem ikke udtrykkeligt som virksomhedsaktører i EU's udenrigspolitikker og -programmer og opretter ikke nogen særlig budgetpost til VSØ'erne i de midler, der afsættes til EEIP og EFSD, og de er heller ikke omfattet af tiltagene til internationalisering af europæiske virksomheder.

5.12. Kommissionen og den sociale økonomi bør styrke inddragelsen af G20 og G7 for specifikt at fremme de politikker, der støtter virksomhederne og de integrerende VSØ'er (i henhold til G20's integrerede virksomhedsramme), der bedre afspejler disse organisationers forskellige værdier, principper og eksistensberettigelser, jf. anbefalingerne fra GECES (anbefaling nr. 12).

5.13. Den sociale økonomis rolle i internationale fora (UNTFSSSE, ILGSSE, G20, G7, ILO osv.) og samarbejdet med internationale finansielle organisationer som GSG (Global Social Impact Investment Steering Group) bør fremmes gennem det økonomiske diplomati, og den sociale økonomi bør for eksempel være med i arrangementer om finansiering, der tilrettelægges af ILGSSE.

6. Den sociale økonomis betydning for opfyldelse af SDG

6.1. FN's 2030-dagsorden omfatter 17 SDG, der er baseret på tre søjler: en økonomisk, en social og en miljømæssig. Den sociale økonomi spiller en vigtig rolle i opnåelsen af disse mål. De mange forskellige aktører, der udgør den sociale økonomi, og de tværgående juridiske rammer, som kendetegner den, gør det svært at indsamle aggregerede data om de aktiviteter, der foregår i den sociale økonomi. Man må dog anerkende, at de data, der er til rådighed for kooperativer, gensidige selskaber og andre lignende enheder, bekræfter, at den sociale økonomi og særligt kooperativerne er helt grundlæggende faktorer for at kunne nå 2030-dagsordenens mål for bæredygtig udvikling.

6.2. I denne forbindelse bør den for at bidrage til opfølgning og revision af SDG omfatte en regelmæssig rapport om samarbejdspolitikken mellem landene, andre offentlige myndigheder og den sociale økonomi, herunder kooperativerne, der er særdeles vigtige til opfyldelsen af SDG. Landene bør ligeledes tilskyndes til at indsamle data og udarbejde statistikker.

⁽¹³⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 234/2014 af 11.3.2014.

⁽¹⁴⁾ EØSU's sonderende udtalelse om »udvikling af et finansielt økosystem for socialøkonomiske virksomheder« (EUT C 13 af 15.1.2016, s. 152).

6.3. For så vidt angår målsætningen om bekæmpelse af fattigdom og bæredygtig udvikling spiller kooperativerne en grundlæggende rolle i flere regioner i Afrika, Asien og Amerika. Helt konkret er det tale om spare- og låneforeninger og landbrugskooperativer, der beskæftiger sig med produktion, forsyning og markedsføring (af FAO tildelt en central rolle). I lande som Tanzania, Etiopien, Ghana, Rwanda eller Sri Lanka er spare- og låneforeningerne meget vigtige for at skabe midler til sikring af arbejdsforhold, driftskapital eller varige forbrugsgoder til fattige mennesker. Kooperativerne i de nævnte lande har også en ledende rolle i de processer, der søger at forbedre kvinders forhold⁽¹⁵⁾. I Afrika findes der 12 000 spare- og låneforeninger med 15 millioner brugere i 23 lande⁽¹⁶⁾.

6.4. Kooperativerne og de gensidige selskaber er meget relevante inden for sundhedssektorer verden over, såvel i udviklede lande som nye vækstlande. Verden over er der mere end 100 millioner familier, der benytter sig af sundhedskooperativer⁽¹⁷⁾.

6.5. Kooperativerne spiller en vigtig rolle i adgangen til rent vand og sanering og bidrager på denne måde betydeligt til opnåelsen af et af målene for bæredygtig udvikling. I Bolivia (Santa Cruz de la Sierra) findes verdens største leverandør af drikkevand. Her forsyner man 1,2 millioner mennesker med rent drikkevand af meget høj kvalitet. I Filippinerne, Indien og flere afrikanske lande leverer vandforsyningskooperativerne rent vand til titusinder af hjem. I nogle tilfælde har kooperativerne gravet brønde og dannet lokale grupper til vedligeholdelsen af disse. I USA er der tæt på 3 300 kooperativer, der leverer vand til mennesker, brandbeskyttelse, kunstvanding og bortskaffelse af spildevand⁽¹⁸⁾.

6.6. Kooperativerne er en meget effektiv ressource for de aktiviteter, der beskæftiger sig med adgang til værdig bolig og forbedring af slumkvarterer. I Indien har Den Nationale Sammenslutning for Boligkooperativer i samarbejde med fattige familier fra urbane områder fremmet 92 000 boligkooperativer med 6,5 samarbejdspartnere og 2,5 boliger, hvoraf det overvejende flertal har været til familier med lav indkomst. I Kenya har den nationale forening for boligkooperativer igangsat et program, der skal forbedre levestandarden i slumområder ved at udvikle kooperativer, hvor indbyggerne kan engagere sig med henblik på at skabe værdige boliger⁽¹⁹⁾.

6.7. Kooperativerne er et værdifuldt redskab til at mindske de høje rater for sort arbejde (50 % af alt arbejde på verdensplan), der altid fører uværdige levestandarder og arbejdsforhold med sig. De kollektive iværksætterinitiativer, der er knyttet til kooperativerne, er af stor social værdi, forbedrer menneskers værdighed og levestandarder (værdigt arbejde) og fungerer som et svar på en model, der frembringer usikkerhed og ulighed. VSØ'erne står for en vigtig udvikling for så vidt angår empowerment af de svageste grupper, herunder kvinder, unge og handicappede, og skaber desuden bæredygtige økonomiske indtægter samt succesfulde sociale innovationsprocesser.

6.8. Udover kooperativerne og de gensidige selskaber er det nødvendigt at fremhæve den rolle, som nonprofitorganisationerne og de ikke-statslige organisationer (NGO'er) spiller. De er alle en integreret del af den sociale økonomi i den tredje sektor, der beskæftiger sig med socialt arbejde. Disse enheder mobiliserer vigtige ressourcer, heraf frivillige, der gør, at de kan forvalte sociale tjenester såsom sundhedsydelse, uddannelsesydelse og andre ydelser og ofte fremme initiativer inden for socialt iværksætteri i lokalbefolkningen.

6.9. Virksomhedernes erfaringer, der er nævnt i de forrige punkter, viser, at den sociale økonomis virksomhedsmodel tager afsæt i et værdisystem og er deltagerstyret, hvilket gør den særligt egnet til at løse mange af de udfordringer, som er omfattet i målene for bæredygtig udvikling. Europa-Parlamentet har mindet om, at »størstedelen af de sociale problemer skal håndteres lokalt med henblik på at løse konkrete situationer og problemer«⁽²⁰⁾. Den opgave, som FN's Taskforce for Social og Solidarisk Økonomi påtager sig med henblik på at fremme den sociale og solidariske økonomi på verdensplan, skal fremhæves sammen med de europæiske kooperativers initiativer og projektet ICA-EU om international udvikling gennem kooperativerne.

⁽¹⁵⁾ ICA-ILO.

⁽¹⁶⁾ B. Fonteneau y P. Develtere, *African Responses to the Crisis through the Social Economy*.

⁽¹⁷⁾ ICA-ILO.

⁽¹⁸⁾ Ibidem.

⁽¹⁹⁾ Ibidem.

⁽²⁰⁾ Europa-Parlamentets betænkning om social økonomi (2008/2250(INI)).

6.10. Da de er stærkt integreret i lokalsamfundene, og deres vigtigste målsætning er at imødekomme folks behov, bliver disse virksomheder ikke flyttet ud. Derved bremser de affolkningen af landdistrikterne effektivt og bidrager til udviklingen af dårligt stillede regioner og kommuner ⁽²¹⁾. Udvalget understreger det arbejde, der udføres af Globalt Forum for den Sociale Økonomi (GSEF), der holder sit næsten møde i EU (Bilbao 2018).

6.11. Den sociale økonomis virksomhedsmodel:

- skaber vækst i landområder og dårligt stillede områder ved at udvikle og støtte virksomhedsinitiativer, der er økonomisk gennemførlige og bæredygtige på mellemlangt sigt;
- fremmer og støtter iværksætteri, uddannelse, virksomhedsledelse inden for socialt udstødt grupper og i befolkningen generelt, hvilket skaber nationalt fungerende samrådsinstanser;
- udvikler finansieringsredskaber gennem kredit- eller mikrokreditforeninger for at garantere adgang til finansiering;
- garanterer en vis levestandard for udsatte personer gennem en bedre adgang til fødevarer og basale sociale ydelser som sundhed, uddannelse, bolig og rent vand,
- bidrager til at mindske forekomsten af sort arbejde ved at styrke initiativer til fremme af kollektivt iværksætteri, hvortil andelsforeningerne er et fortrinligt redskab,
- bidrager i høj grad til bæredygtig økonomisk vækst og til at reducere de negative virkninger på miljøet.

Bruxelles, den 5. juli 2017.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽²¹⁾ COM(2004) 18 final, punkt 4.3 (Fremme af kooperativer i Europa).

III

(Forberedende retsakter)

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

EØSU'S 527. PLENARFORSAMLING DEN 5.-6. JULI 2017

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om ændring af direktiv 2010/40/EU for så vidt angår perioden for vedtagelse af delegerede retsakter

(COM(2017) 136 final — 2017/0060 (COD))

(2017/C 345/10)

Ordfører: **Jorge PEGADO LIZ**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 03/04/2017 Rådet, 31/03/2017
Retsgrundlag	Artikel 114 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug
Vedtaget i sektionen	07/06/2017
Vedtaget på plenarforsamlingen	05/07/2017
Plenarforsamling nr.	527
Resultat af afstemningen	124/1/3
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU tager Kommissionens forslag til efterretning.

1.2. Udvalget er principielt enig i forslaget og glæder sig over, at Kommissionen har fundet det hensigtsmæssigt at forlænge de delegerede beføjelser med et givet tidsrum, som kan forlænges, medmindre Rådet eller Parlamentet modsætter sig en sådan forlængelse. Dette er netop, hvad udvalget altid har været fortalende for.

2. Formålet med forslaget

2.1. Ifølge Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/40/EU af 7. juli 2010⁽¹⁾ om rammerne for indførelse af intelligente transportsystemer på vejtransportområdet og for grænsefladerne til andre transportformer (ITS-direktivet)⁽²⁾ skal der ved hjælp af delegerede retsakter vedtages specifikationer inden for de fire prioritetsområder.

⁽¹⁾ EUT L 207 af 6.8.2010, s. 1; EUT C 277 af 17.11.2009, s. 85.

⁽²⁾ EUT L 207 af 6.8.2010, s. 1.

2.2. Direktivet giver Kommissionen beføjelse til at vedtage sådanne retsakter for en begrænset periode, nemlig frem til den 27. august 2017. Siden ITS-direktivet trådte i kraft, er der vedtaget fire delegerede retsakter. Den femte delegerede retsakt omhandler tilrådgivningsstillelse af EU-dækkende multimodale rejseinformationstjenester.

2.3. Kommissionen arbejder i forbindelse med den europæiske strategi for samarbejdende intelligente transportsystemer ⁽³⁾ (C-ITS) p.t. sammen med medlemsstaternes eksperter om at fastlægge en juridisk og teknisk ramme, som skal støtte indførelsen af samarbejdende intelligente transportsystemer. Ud over dette arbejde skal der stadig tages hånd om adskillige andre tiltag under de fire prioritetsområder ⁽⁴⁾ i ITS-direktivet såsom specifikationer og standarder for kontinuitet i og interoperabilitet mellem trafik- og godsstyringstjenester (prioritetsområde II), specifikationer for andre foranstaltninger i forbindelse med ITS-applikationer inden for færdselssikkerhed og -sikring (prioritetsområde III) og definition af de nødvendige foranstaltninger til at integrere forskellige ITS-applikationer i en åben platform i køretøjet (prioritetsområde IV).

2.4. For at Kommissionen kan vedtage yderligere specifikationer ved hjælp af delegerede retsakter, anses det for nødvendigt at forlænge delegationen af beføjelser. Desuden kan der være behov for at ajourføre specifikationer, som allerede er vedtaget, så de afspejler den teknologiske udvikling eller erfaringerne med deres gennemførelse i medlemsstaterne.

2.5. Kommissionen foreslår følgelig, at delegationen af beføjelser forlænges med en periode på fem år fra den 27. august 2017 og herefter forlænges stiltiende for perioder af samme varighed, medmindre Europa-Parlamentet eller Rådet modsætter sig en sådan forlængelse. Det eneste mål med det foreliggende forslag er dermed at forlænge varigheden af de beføjelser, som Kommissionen har fået tillagt med henblik på at vedtage delegerede retsakter, med en periode på fem år, der forlænges stiltiende for perioder af samme varighed, medmindre Europa-Parlamentet eller Rådet modsætter sig en sådan forlængelse, uden at ændre de politiske målsætninger eller anvendelsesområdet for ITS-direktivet.

3. Baggrund

3.1. Dette forslag fra Kommissionen er et led i dens mere overordnede forslag til en forordning [COM(2016) 799 final] om tilpasning af en række retsakter, der indeholder bestemmelser om brug af forskriftsproceduren med kontrol, til artikel 290 og 291 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, og som EØSU allerede har afgivet udtalelse om ⁽⁵⁾. Efterhånden som de perioder, hvor der skal vedtages delegerede retsakter inden for de forskellige gældende lovgivningsinstrumenter, udløber, skal behovet for at forlænge de oprindelige frister således vurderes.

3.2. Kommissionen aflægger rapport om de undersøgelser, den har gennemført med henblik på at påvise nødvendigheden af at forlænge (fra august 2017) den delegation af beføjelser, der gør det muligt for Kommissionen at vedtage delegerede retsakter om ITS-specifikationer, bl.a.:

- a) en rapport om gennemførelsen af ITS-direktivet fra oktober 2014 ⁽⁶⁾
- b) målrettede høringer af interessentgrupper, der er blevet gennemført for nylig, navnlig af det europæiske ITS-udvalg og medlemmerne af den europæiske rådgivende ITS-gruppe.

4. Generelle bemærkninger

4.1. EØSU henleder opmærksomheden på sine informationsrapporter og sin udtalelse om delegerede retsakter ⁽⁷⁾, som man kan finde et resumé af i udvalgets nylige udtalelse om forskriftsproceduren med kontrol ⁽⁸⁾, og som giver et billede af udvalgets holdning.

4.2. Efter EØSU's opfattelse bør delegationen af beføjelser afgrænses nøje i alle enkeltheder, dvs. i forhold til:

- a) nøje definition af målsætningerne
- b) præcis fastsættelse af indholdet

⁽³⁾ *En europæisk strategi for samarbejdende intelligente transportsystemer — en milepæl hen imod samarbejdende, opkoblet og automatiseret mobilitet* [COM(2016) 766 final].

⁽⁴⁾ Se bilag I til dette direktiv.

⁽⁵⁾ INT/813 (endnu ikke offentliggjort i EUT).

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/transport/themes/its/road/action_plan/its_reports_en.htm

⁽⁷⁾ EUT C 13 af 15.1.2016, s. 145; EUT C 67 af 6.3.2014, s. 104; INT/656 (informationsrapport).

⁽⁸⁾ INT/813 (endnu ikke offentliggjort i EUT).

c) nøjagtig angivelse af rækkevidden

d) striks fastlæggelse af varigheden.

4.3. Ikke mindst hvad angår varigheden har EØSU altid været af den opfattelse, at princippet bør være en præcis varighed, med eventuel mulighed for forlængelse i en tilsvarende periode, undtagen i ekstraordinære, begrundede tilfælde.

4.4. EØSU konstaterer, at Kommissionen i det behandlede forslag netop har defineret en periode på yderligere fem år fra den 27. august 2017, som kan forlænges stiltiende for perioder af samme varighed, medmindre Europa-Parlamentet eller Rådet modsætter sig en sådan forlængelse.

4.5. EØSU mener, at dette forslag forener retssikkerhed og fleksibilitet, således at der kan tages hensyn til den teknologiske udvikling, og så der rettidigt kan vedtages de tekniske, funktionelle og organisatoriske specifikationer, der er nødvendige for at sikre, at intelligente transportsystemer (ITS) inden for vejtransport fungerer, som de skal. Udvalget bakker derfor op om forslaget.

4.6. EØSU mener også, at hvis de beføjelser, som Kommissionen har fået delegeret, ikke forlænges, vil det bringe den integrerede og koordinerede indførelse i EU af interoperable ITS-systemer inden for vejtransport og deres kontaktflader med andre transportformer i fare. Det gælder navnlig i lyset af meddelelsen COM(2016) 766 final⁽⁹⁾.

4.7. Det er imidlertid nødvendigt, at Kommissionen gennemfører relevante høringer under sit forberedende arbejde, herunder på ekspertniveau, og at disse høringer gennemføres i overensstemmelse med principperne i den interinstitutionelle aftale om bedre lovgivning af 13. april 2016. For at sikre lige deltagelse i forberedelsen af delegerede retsakter bør Europa-Parlamentet og Rådet navnlig modtage alle dokumenter på samme tid som medlemsstaternes eksperter, og deres eksperter bør have systematisk adgang til møder i Kommissionens ekspertgrupper, der beskæftiger sig med forberedelsen af delegerede retsakter.

Bruxelles, den 5. juli 2017.

Georges DASSIS

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽⁹⁾ En europæisk strategi for samarbejdende intelligente transportsystemer — en milepæl hen imod samarbejdende, opkoblet og automatiseret mobilitet, 30.11.2016. EØSU's udtalelse TEN/621, (endnu ikke offentliggjort i EUT).

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om styrkelse af de nationale konkurrencemyndigheders forudsætninger for at håndhæve konkurrencereglerne effektivt og sikring af et velfungerende indre marked

(COM(2017) 142 final — 2017/0063 (COD))

(2017/C 345/11)

Ordfører: **Juan MENDOZA CASTRO**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 26.4.2017 Rådet, 27.3.2017
Retsgrundlag	Artikel 114 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug
Vedtaget på plenarforsamlingen	5.7.2017
Plenarforsamling nr.	527
Resultat af afstemningen	130/0/2
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. Konklusioner og anbefalinger

- 1.1. EØSU bifalder Kommissionens forslag, som udvalget ser som en vigtig forudsætning for en effektiv håndhævelse af forordning (EF) nr. 1/2003.
- 1.2. Selv om der stadig findes forskelle, har ordningerne i de forskellige medlemsstater dog via en frivillig harmonisering nærmet sig hinanden betydeligt med udgangspunkt i EU's regler.
- 1.3. Systemet med sagsfordeling (case allocation) inden for rammerne af Det Europæiske Konkurrencenetværk skal sikre, at man undgår, at flere forskellige medlemsstater træffer retslige skridt i samme sag.
- 1.4. EØSU foreslår, at man i fremtiden overvejer at regulere de civile og forvaltningsretlige bestemmelser ved hjælp af en forordning.
- 1.5. Konkurrencepolitikken bør sikre lige muligheder. EØSU understreger betydningen af, at de nationale konkurrencemyndigheder råder over retsmidler og -instrumenter til at bekæmpe hemmelige karteller, og henleder opmærksomheden på de alvorlige skader, som misbrug af en dominerende stilling giver anledning til.
- 1.6. Respekten for de undersøgte parters **grundlæggende rettigheder** bør være forenelig med en fuld anvendelse af artikel 101 og 102 i EUF-traktaten.
- 1.7. EØSU er bekymret over de alvorlige mangler, vi er vidner til i en lang række medlemsstater, når det gælder de nationale konkurrencemyndigheders **uafhængighed og ressourcer**. Det er af afgørende betydning, at de nationale konkurrencemyndigheder reelt er uafhængige af myndighederne, og derfor bør den øverste ledelse bestå af uafhængige eksperter med dokumenteret erfaring. Personalet bør være stabilt og have en passende uddannelse.
- 1.8. Skader forårsaget af konkurrencebegrænsende adfærd er i mange tilfælde svære eller endda umulige at rette op på. Derfor anbefaler EØSU, at de beføjelser, der tildeles de nationale konkurrencemyndigheder, også anvendes i forebyggende øjemed.
- 1.9. EØSU har tidligere sagt, at **sanktionerne** »bør have afskrækkende virkning og bør skærpes i gentagelsestilfælde«, og udvalget er enig i, at den udøvende myndigheds sanktionsbeføjelser er et centralt element i konkurrencepolitikken.
- 1.10. Kommissionen, der sædvanligvis anvender **mildere** foranstaltninger, kan siges at have gode erfaringer hermed, og det er vigtigt for eksistensen af en egentlig europæisk konkurrenceret, at de nationale konkurrencemyndigheder anvender disse ensartet. Mildere foranstaltninger bør imidlertid ikke forhindre, at de skadelidte (herunder forbrugerne) kan opnå erstatning for de skader, de har lidt, ved hjælp af kollektive søgsmål.

1.11. På grund af den grænseoverskridende karakter af de nationale konkurrencemyndigheders handlinger, spiller **gensidig bistand** en vigtig rolle.

1.12. Ved gennemførelsen af direktivet bør bestemmelserne om **suspension af forældelsesfristerne** tilpasses de almindelige forældelsesfrister i medlemsstaterne.

1.13. Det er hensigtsmæssigt at lade de nationale konkurrencemyndigheder have **beføjelse til at optræde som part i retssager**, da manglen på en sådan ret mindsker konkurrencereglernes effektivitet i en række medlemsstater.

1.14. EØSU understreger, at det er vigtigt, at de nationale konkurrencemyndigheder kan anvende enhver form for **bevismateriale**, uanset hvilket medie dette er lagret på.

1.15. Der er behov for oplysningskampagner, da størstedelen af befolkningen er uvidende om konkurrencereglerne.

2. Kommissionens forslag

2.1. EU's medlemsstater er Kommissionens vigtige partnere ved håndhævelsen af EU's konkurrenceregler. Siden 2004 har EU-medlemsstaternes nationale konkurrencemyndigheder haft beføjelse til at anvende EU's konkurrenceregler parallelt med Kommissionen, jf. Rådets forordning (EF) nr. 1/2003. I mere end 10 år har Kommissionen og de nationale konkurrencemyndigheder i nært samarbejde håndhævet EU's konkurrenceregler inden for rammerne af Det Europæiske Konkurrencenetværk. Konkurrencenetværket blev oprettet i 2004 med netop dette formål for øje.

2.2. Kommissionens og de nationale konkurrencemyndigheders fælles håndhævelse af EU's konkurrenceregler er en væsentlig forudsætning for et åbent, konkurrencepræget og innovativt indre marked og afgørende for at skabe jobs og vækst i vigtige sektorer af økonomien, navnlig energi- og telesektoren, den digitale sektor og transportsektoren.

2.3. EU's konkurrenceregler er helt grundlæggende for det indre marked: Konkurrencefordrejninger hindrer en fuld udnyttelse af det indre markeds potentiale og dets evne til at skabe de rette betingelser for en holdbar økonomisk vækst. En af forudsætningerne for et dybere og mere fair indre marked er, at reglerne for det indre marked håndhæves effektivt, således at det kommer borgerne til gode.

2.4. EU's konkurrenceregler håndhæves i dag i et omfang, som Kommissionen aldrig ville kunne have opnået på egen hånd. Kommissionen undersøger normalt konkurrencebegrænsende praksis eller aftaler, der påvirker konkurrencen i tre eller flere medlemsstater, eller når det er relevant for at statuere et eksempel, som kan danne præcedens for hele Europa. De nationale konkurrencemyndigheder har til gengæld særlige forudsætninger for at gribe ind, når det i væsentlig grad er på deres territorier, konkurrencen påvirkes. De har særlig indsigt i, hvordan markederne i deres egen medlemsstat fungerer. Denne viden er yderst værdifuld ved håndhævelsen af konkurrencereglerne.

2.5. Der er potentiale til, at de nationale konkurrencemyndigheder håndhæver EU's konkurrenceregler endnu mere effektivt, og det potentiale bør udnyttes. Forordning (EF) nr. 1/2003 omhandlede ikke de midler og instrumenter, som de nationale konkurrencemyndigheder kan benytte til at håndhæve EU's konkurrenceregler, og mange af disse myndigheder råder ikke over alle de fornødne midler og instrumenter til effektivt at håndhæve EUF-traktatens artikel 101 og 102.

2.6. Mangler i og begrænsninger af de nationale konkurrencemyndigheders redskaber og garantier betyder, at sager vedrørende virksomheder, som benytter sig af konkurrencebegrænsende metoder, kan falde meget forskelligt ud, afhængigt af hvilken medlemsstat virksomhederne er aktive i. Nogle virksomheder kan helt undgå håndhævelse af EUF-traktatens artikel 101 og 102 eller blot være genstand for en ineffektiv håndhævelse, f.eks. fordi der ikke kan indhentes beviser for en konkurrencebegrænsende praksis, eller fordi virksomhederne slipper for at betale bøder. Den uensartede håndhævelse af EU's konkurrenceregler fordrejer konkurrencen i det indre marked og undergraver systemet med decentraliseret håndhævelse, som blev indført med forordning (EF) nr. 1/2003.

2.7. Kommissionen mener derfor, der er behov for et lovgivningsforslag, som har to separate strategiske målsætninger:

— Med EUF-traktatens artikel 103 som retsgrundlag er det hensigten at styrke de nationale konkurrencemyndigheder, så de kan gennemføre EU's konkurrenceprincipper mere effektivt, og sikre dem den nødvendige uafhængighed og tilstrækkelige ressourcer samt de nødvendige beføjelser.

— Med EUF-traktatens artikel 114 som retsgrundlag søger Kommissionen at styrke det indre marked ved at nedbryde de nationale barrierer, som forhindrer de nationale konkurrencemyndigheder i at håndhæve reglerne effektivt, for på den måde at eliminere konkurrencefordrejningerne og opnå en mere ensartet håndhævelse af reglerne, hvilket vil komme både forbrugere og virksomheder til gode.

2.8. Hvis de nationale konkurrencemyndigheder får øgede muligheder for effektivt at yde hinanden gensidig bistand, vil der endvidere blive skabt mere lige konkurrencevilkår, og det vil også fremme et nært samarbejde i Det Europæiske Konkurrencenetværk.

3. Generelle bemærkninger

3.1. EØSU bifalder Kommissionens forslag, som udvalget ser som en vigtig forudsætning for en effektiv håndhævelse af forordning (EF) nr. 1/2003. Oprettelsen af et europæisk konkurrencesystem kræver, at de barrierer og mangler, som i øjeblikket findes i en række medlemsstater, elimineres for at sikre den fulde virkning af artikel 101 og 102 i EUF-traktaten.

3.2. Decentraliseringen af håndhævelsen af konkurrencereglerne, som følger af forordning (EF) nr. 1/2003, har ikke som frygtet ført til en fragmentering af beføjelserne til håndhævelse af konkurrencepolitikken. Selv om der stadig findes forskelle, har ordningerne i de forskellige medlemsstater dog via en frivillig harmonisering nærmet sig hinanden betydeligt med udgangspunkt i EU's regler ⁽¹⁾.

3.3. EØSU understreger, at eksistensen af parallelle kompetencer for henholdsvis EU og medlemsstaterne i visse tilfælde kræver en indsats med henblik på at tilpasse de nationale love og institutioner. Systemet med sagsfordeling (case allocation) inden for rammerne af Det Europæiske Konkurrencenetværk skal under alle omstændigheder sikre, at man undgår, at der træffes retslige skridt i samme sag i flere forskellige medlemsstater.

3.4. Kommissionen mener, at et direktiv er en passende retsakt, fordi det tager hensyn til »alle medlemsstaternes retstraditioner og institutionelle særtræk«. Målet om, at de nationale konkurrencemyndigheder skal sikre en ensartet og sammenhængende gennemførelse af reglerne, navnlig når det gælder sanktionsmuligheder (kapitel V) og bødefritagelse og bødenedsættelse (kapitel VI), kræver imidlertid, at man overvinder de store forskelle, som findes i øjeblikket. EØSU foreslår derfor, at man i fremtiden overvejer at regulere de civile og forvaltningsretlige bestemmelser ved hjælp af en forordning, mens medlemsstaterne bevarer deres fulde selvstændighed for så vidt angår straffelovgivningen.

3.5. Konkurrencepolitikken bør sikre lige muligheder. EØSU understreger betydningen af, at de nationale konkurrencemyndigheder råder over retsmidler og -instrumenter til at bekæmpe hemmelige karteller (som defineret i forslaget artikel 2, stk. 9), og henleder opmærksomheden på de alvorlige skader, som misbrug af en dominerende stilling (normalt begået af store virksomheder eller sammenslutninger af sådanne) forårsager for andre virksomheder (især SMV'er), forbrugere og andre.

3.6. Medlemsstaterne bør overveje at gennemføre oplysningskampagner, da størstedelen af befolkningen er uvidende om konkurrencereglerne.

4. Særlige bemærkninger

4.1. Grundlæggende rettigheder

4.1.1. I Kommissionens forslag henvises der til EU-rettens almindelige principper og Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder ⁽²⁾. Hermed gives der en garanti for så vidt angår respekten for virksomheders ret til at forsvare sig, retten til at drive virksomhed, ejendomsretten, retten til god forvaltning og retten til adgang til effektive retsmidler (artikel 16, 17, 41 og 47 i chartret).

4.1.2. EØSU minder om, at anerkendelsen af de vidtrækkende beføjelser, som de nationale konkurrencemyndigheder bør være i besiddelse af, hvis de skal kunne varetage deres opgaver, kræver, at der indføres beskyttelsesforanstaltninger og garantier for de undersøgte parters rettigheder, og at disse er forenelige med den fulde gennemførelse af artikel 101 og 102 i EUF-traktaten. De nationale konkurrencemyndigheder og i givet fald de nationale domstole bør sikre, at disse garantier rent faktisk anvendes. Ifølge EU-Domstolens retspraksis udgør uskyldsformodningen et almindeligt EU-retligt princip (artikel 48, stk. 1, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder), som medlemsstaterne er forpligtet til at overholde, når de gennemfører EU-konkurrenceretten ⁽³⁾. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har på sin side bekræftet anvendelsen af artikel 6 i den europæiske menneskerettighedskonvention (retten til en retfærdig rettergang) ⁽⁴⁾ og har udtalt sig om Kommissionens legitimitet ⁽⁵⁾ og *ne bis in idem*-princippet ⁽⁶⁾ i forbindelse med konkurrencesager.

⁽¹⁾ »An academic View on the Role and Powers of National Competition Authorities«, Europa-Parlamentet, 2016.

⁽²⁾ Jf. dommen i sag C-292/97, Kjell Karlsson m.fl., ECLI:EU:C:2000:202, præmis 37.

⁽³⁾ Domme i sagerne Eturas, (C-74/14, ECLI:EU:C:2016:42), præmis 38, E.ON Energie AG mod Kommissionen (C-89/11 P, ECLI:EU:C:2012:738), præmis 72 og VEBIC (C-439/08, ECLI:EU:C:2010:739), præmis 63.

⁽⁴⁾ Sagen Menarini Diagnostics S.R.L. mod Italien (HUDOC 43509/08)

⁽⁵⁾ Sagen Kommissionen mod Tetra Laval (C-12/03 P, ECLI:EU:C:2005:87).

⁽⁶⁾ Sagen Menarini Diagnostics S.R.L. mod Italien.

4.2. Uafhængighed og ressourcer

4.2.1. Garantien for uafhængighed indebærer, at beføjelserne udøves »på en uvildig måde og med henblik på at sikre en effektiv og ensartet håndhævelse« af reglerne (artikel 4, stk. 1).

4.2.2. Det kræver, at medlemsstaterne sørger for, at de ansatte i de nationale konkurrencemyndigheder og medlemmerne af beslutningsorganerne varetager deres opgaver (artikel 4, stk. 2):

- uafhængigt af politisk eller anden udefrakommende indblanding
- uden at søge eller modtage instrukser fra en regering eller anden offentlig eller privat enhed
- og i den forbindelse afstår fra enhver handling, der er uforenelig med varetagelsen af deres opgaver;
- endvidere:
 - kan de alene afskediges, hvis de ikke længere opfylder de nødvendige betingelser for at varetage deres opgaver, eller hvis de har gjort sig skyldige i alvorlige forseelser i henhold til national lovgivning
 - bør afskedigelsesgrundene være fastlagt på forhånd i national ret
 - må de ikke blive afskediget af årsager relateret til en korrekt varetagelse af deres opgaver eller udøvelse af deres beføjelser.

4.2.3. EØSU er bekymret over de alvorlige mangler i den forbindelse, som vi ifølge Kommissionen er vidner til i en lang række medlemsstater. Det er afgørende, at der er tilstrækkelige menneskelige, økonomiske og tekniske ressourcer til rådighed (artikel 5), hvis de nationale konkurrencemyndigheder skal kunne varetage deres opgaver. Uafhængighed indebærer en grundlæggende selvstændighed i statens struktur (⁷), som ikke udelukker:

- domstolskontrol
- underretning af parlamentet
- regelmæssige aktivitetsrapporter
- opfølgning på budgettildelinger.

4.2.4. EØSU mener, det er afgørende, at de nationale konkurrencemyndigheder reelt er uafhængige af de øvrige myndigheder. Derfor bør den øverste ledelse bestå af uafhængige eksperter med dokumenteret erfaring. Personalet bør være stabilt og have en passende uddannelse.

4.3. Beføjelser

4.3.1. De nationale konkurrencemyndigheder vil være i besiddelse af følgende beføjelser (artikel 6-11):

- **Uanmeldt kontrolundersøgelse i forretningslokaler, med eller uden dommerkendelse, i henhold til medlemsstatens lovgivning:** Dette indebærer som minimum retten til at få adgang til virksomhedens »lokaler, grunde og transportmidler«, at kontrollere bøger og andre forretningspapirer, at tage eller indhente kopi »under enhver form«, at »forsegle alle forretningslokaler samt bøger eller andre forretningspapirer« samt at afkræve forklaringer. Hvis en virksomhed modsætter sig en administrativ eller retslig kontrolundersøgelse, »kan de nationale konkurrencemyndigheder anmode politiet eller et tilsvarende retshåndhævende organ om den fornødne bistand«. En sådan bistand »kan også indhentes som en præventiv foranstaltning«.
- **Uanmeldt kontrolundersøgelse i andre lokaler med dommerkendelse:** En sådan foretages, når der foreligger »rimelig mistanke« om, at der findes elementer, som kan være relevante som bevis for en grov overtrædelse af EUF-traktatens artikel 101 eller 102.
- **Anmodninger om oplysninger**
- **Påbud om at bringe en overtrædelse til ophør**

(⁷) »Independence and accountability of competition authorities«, UNCTAD 2008.

— **Pålæg om foreløbige forholdsregler:** Et sådant anvendes »i hastetilfælde, hvor der er risiko for alvorlig og ubodelig skade på konkurrencen, og på grundlag af en umiddelbar konstatering af en overtrædelse«. Pålægget gælder i et bestemt tidsrum og kan forlænges.

— **De tilsagn, som virksomhederne har afgivet, kan gøres bindende.**

4.3.2. Skader forårsaget af konkurrencebegrænsende adfærd er i mange tilfælde svære eller endda umulige at rette op på. Derfor anbefaler EØSU, at de beføjelser, der tildeles de nationale konkurrencemyndigheder, også anvendes i forebyggende øjemed.

4.4. **Bøder og tvangsbøder**

4.4.1. Det kan pålægges »effektive, forholdsmæssige og retfærdige« **bøder**, såfremt der »forsætligt eller uagtsomt« udvises en bestemt adfærd, dvs. hvis virksomheden f.eks. modsætter sig kontrolundersøgelse, bryder en forsegling, giver urigtige eller vildledende svar eller usande oplysninger eller overtræder de foreløbige forholdsregler. **Tvangsbøder** anvendes bl.a., hvis virksomheden nægter at lade sig underkaste en kontrolundersøgelse (artikel 12 og 15).

4.4.2. Ifølge det sædvanlige kriterium inden for strafferetten skal de bøder, som medlemsstaterne fastsætter, tage hensyn til »både overtrædelsens grovhed og varighed«, og bødens maksimale størrelse »fastsættes til mindst 10 % af virksomhedernes samlede omsætning på verdensplan i det regnskabsår, der går forud for afgørelsen« (artikel 13, stk. 1, og artikel 14). Når det gælder virksomhedssammenslutninger er der fastlagt forskellige scenarier for tildeling af ansvaret for betaling af bøderne (artikel 13, stk.2).

4.4.3. Det skal understreges, at udvidelsen af ansvaret for betalingen af bøden, så alle medlemmer af sammenslutningen eller gruppen af virksomheder hæfter solidarisk (artikel 13, stk. 2), lukker et hul i den gældende lovgivning ⁽⁸⁾.

4.4.4. Forslagets anvendelsesområde omfatter kun virksomheder, som kan pålægges administrative sanktioner. En adfærd, som måtte udgøre en straffelovsovertrædelse, hører under medlemsstaternes kompetence. EU-Domstolen har tidligere udtalt sig om foreneligheden af administrative og strafferetlige sanktioner ⁽⁹⁾.

4.4.5. EØSU, som tidligere har gjort opmærksom på, at sanktionerne »bør have afskrækkende virkning og bør skærpes i gentagelsestilfælde« ⁽¹⁰⁾, er enig i, at den udøvende myndigheds sanktionsbeføjelser er et centralt element i konkurrencepolitikken. Udvalget er endvidere bekymret over, at konkurrencelovgivningen i øjeblikket »håndhæve[s] i meget ringe omfang« på grund af de store forskelle mellem landenes lovgivninger og de nationale konkurrencemyndigheders struktur.

4.5. **Bødefritagelse eller -nedsættelse (mildere foranstaltninger)**

4.5.1. Medlemsstaterne får beføjelser til at fastslå betingelserne og procedurerne for bødefritagelse og bødenedsættelse, men inden for en nærmere beskrevet ramme, som omfatter:

- krav i forbindelse med fritagelse (artikel 16) og nedsættelse (artikel 17)
- betingelser for at anvende sådanne foranstaltninger (artikel 18)
- ansøgninger om straflempe (artikel 19)
- registrering af en formel ansøgning om bødefritagelse (artikel 20)
- forkortede ansøgninger, som indgives samtidig til Kommissionen og en national konkurrencemyndighed (artikel 21)
- sikkerhedsgarantier for dem, der søger om bødefritagelse (artikel 22).

⁽⁸⁾ Dom i sag C-97/08, AkzoNobel NV mod Kommissionen, ECLI:EU:C:2009:536, præmis 45 og 77.

⁽⁹⁾ Dom af 26.2.2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, ECLI:EU:C:2013:280.

⁽¹⁰⁾ Udtalelse om beretning om konkurrencepolitikken 2014, EUT C 71 af 24.2.2016, s. 33.

4.5.2. Forslagets berettigelse ligger i, at ordninger for straflempe er et vigtigt redskab til at afsløre karteller. De store eksisterende forskelle mellem de nationale lovgivninger og disses håndhævelse skaber imidlertid juridisk usikkerhed og begrænser incitamentet til at ansøge om straflempe, hvilket gør EU's konkurrencepolitik ineffektiv. Desuden anvender medlemsstaterne ikke Det Europæiske Konkurrencenetværks standardordning for straflempe (¹¹), hvis vigtigste aspekter derfor indarbejdes i de nye regler.

4.5.3. Efter EØSU's mening er det vigtigt, at de nationale konkurrencemyndigheder anvender mildere foranstaltninger på en ensartet måde, hvis der skal være tale om en egentlig europæisk konkurrenceret, og Kommissionens erfaringer med sådanne foranstaltninger (¹²), som den anvender løbende, må siges at være positive. Mildere foranstaltninger bør imidlertid ikke forhindre, at de skadelidte (herunder forbrugerne) kan opnå erstatning for de skader, de har lidt, ved hjælp af kollektive søgsmål.

4.6. *Gensidig bistand*

4.6.1. I lyset af de nye beføjelser, som dette forslag giver de nationale konkurrencemyndigheder, kræver deres samarbejde, at de bistår hinanden i forbindelse med kontrolundersøgelser (artikel 23), hvilket forpligter medlemsstaterne til at meddele foreløbige klagepunkter (artikel 24) og efterkomme anmodninger om fuldbyrdelse af afgørelser (artikel 25). Beføjelser vedrørende tvister begrænses (artikel 26).

4.6.2. Da konkurrencepolitikken er grænseoverskridende af natur, mener EØSU det er berettiget at indføre disse forpligtelser.

4.7. *Suspension af forældelsesfrister for pålæg af sanktioner*

4.7.1. Kommissionen foreslår, at forældelsesfristen suspenderes i to specifikke tilfælde, nemlig »i hele det tidsrum, hvor nationale konkurrencemyndigheder i andre medlemsstater eller Kommissionen behandler sager om overtrædelse i forbindelse med den samme aftale, vedtagelse af sammenslutning eller samordnede praksis« (artikel 27, stk. 1), og når der verserer en retssag (artikel 27, stk. 2).

4.7.2. EØSU påpeger, at der i forbindelse med gennemførelsen af direktivet bør tages højde for den mulige konflikt med nationale regler, som også suspenderer fristerne i forbindelse med retssager.

4.8. *De nationale konkurrencemyndigheders beføjelse til at optræde som part i retssager*

4.8.1. Ifølge forslaget bør de nationale konkurrencemyndigheder have ret til at indbringe en sag direkte for den retslige myndighed og deltage som anklager, sagsøgt eller indstævnet og have de samme rettigheder som de øvrige parter i sagen (artikel 28).

4.8.2. EØSU mener, at det forhold, at denne mulighed ikke er til stede i øjeblikket, vanskeliggør de nationale konkurrencemyndigheders rolle i nogle medlemsstater (¹³), da dette har afgørende betydning for, om de kan opfylde de krav, som EU's konkurrencepolitik stiller til dem.

4.9. *De nationale konkurrencemyndigheders antagelse af bevismateriale* (¹⁴)

4.9.1. EØSU understreger, at det er vigtigt, at de nationale konkurrencemyndigheder kan benytte bevismateriale i form af »dokumenter, mundtlige erklæringer, optagelser og alle andre genstande indeholdende oplysninger, uanset hvilket medie oplysningerne er lagret på« (artikel 30).

Bruxelles, den 5. juli 2017.

Georges DASSIS

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

(¹¹) Kommissionens meddelelse om bødefritagelse eller bødenedsættelse i kartelsager, EUT C 298 af 8.12.2006, s. 17.

(¹²) Se »Cartel leniency in EU: overview«, Thompson Reuters. Eksempler på, at Kommissionen har foretaget bødefritagelser og -nedsættelser: Riberebro 50 % (EUT C 298 af 8.12.2006, s. 17); Hitachi 30 %, m.fl.; Philips, eftergivet; Hitachi 50 %; Schenker m.fl. 55 % - 40 %; DHL, immunitet (C-428/14, DHL/AGCM); Eberspächer 45 % og Webasto, immunitet.

(¹³) I sit svar på Kommissionens spørgeskema anførte de tyske konkurrencemyndigheder (Bundeskartellamt) denne mangel som en af årsagerne til, at systemet »i høj grad er dysfunktionelt«.

(¹⁴) Begrænsning af brugen af oplysninger (artikel 29). Kommissionen meddeler, at denne artikel muligvis vil blive revideret.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om grænseoverskridende udveksling mellem Unionen og tredjelande af visse værker og andet materiale, der er beskyttet af ophavsret og beslægtede rettigheder, i tilgængeligt format til gavn for personer, der er blinde, svagsynede eller på anden måde læsehandicappede

(COM(2016) 595 final — 2016/0279 (COD))

(2017/C 345/12)

Ordfører: **Pedro ALMEIDA FREIRE**

Anmodning om udtalelse	Rådet, 05/04/2017 Europa-Parlamentet, 28/06/2017
Retsgrundlag	Artikel 114 og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug
Vedttaget på plenarforsamlingen	05/07/2017
Plenarforsamling nr.	527
Resultat af afstemningen	215/3/8
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. Konklusioner og anbefalinger

- 1.1. EØSU bifalder formandskabets kompromisforslag, der muliggør en hurtig ratificering af Marrakeshtraktaten ⁽¹⁾.
- 1.2. Udvalget forventer, at EU hurtigt implementerer Marrakeshtraktaten, der er vigtig og nødvendig, da den giver mange EU-borgere, som er blinde, svagsynede eller på anden måde læsehandicappede, adgang til et større antal af tilgængelige værker og dermed åbner døren for dem til kultur, uddannelse og beskæftigelse og således til ægte social integration.
- 1.3. Udvalget støtter forslaget til forordning ⁽²⁾ og forslaget til direktiv ⁽³⁾ til gennemførelse af Marrakeshtraktaten, eftersom de indfører en obligatorisk undtagelse og sikrer fremstilling og udveksling af sådanne tilgængelige formater både i det indre marked og uden for EU.
- 1.4. Udvalget bifalder målsætningen om at muliggøre grænseoverskridende udveksling af disse formater mellem EU og tredjelande, der er parter i Marrakeshtraktaten.
- 1.5. Der bør foretages en evaluering af gennemførelsen af Marrakeshtraktaten i EU inden for en rimelig frist.

2. Kommissionens og formandskabets forslag

- 2.1. Forslaget til forordning blev vedtaget af Kommissionen den 14. september 2016 som en del af pakken om ophavsret ⁽⁴⁾, der indeholder en række lovgivningsmæssige foranstaltninger med fire målsætninger:

— sikre en bredere adgang til indhold i EU og nå nye målgrupper

⁽¹⁾ Marrakeshtraktaten om fremme af adgang til offentliggjorte værker for personer, der er blinde, synshemmede eller på anden måde læsehandicappede.

⁽²⁾ COM(2016) 595 final.

⁽³⁾ COM(2016) 596 final.

⁽⁴⁾ COM(2016) 593 final, COM(2016) 594 final, COM(2016) 596 final (EUT C 125 af 21.4.2017, s. 27).

- tilpasse visse undtagelser til det digitale og grænseoverskridende miljø
- fremme en velfungerende og retfærdig markedsplads for ophavsret
- give blinde, synshæmmede eller på anden måde læsehandicappede mulighed for at få bedre adgang til værker eller andet materiale.

2.2. Med denne forordning foreslår Kommissionen lovgivning til gennemførelse af Marrakeshtraktaten om fremme af adgang til offentliggjorte værker for personer, der er blinde, svagsynede eller på anden måde læsehandicappede.

2.3. Marrakeshtraktaten blev vedtaget i 2013 af Verdensorganisationen for Intellectuel Ejendomsret (WIPO) med henblik på at fremme global adgang til og grænseoverskridende udveksling af bøger og andet trykt materiale i tilgængelige formater. Unionen undertegnede traktaten ⁽⁵⁾ i april 2014.

2.4. De foreslåede foranstaltninger er vigtige for at sikre, at ophavsretten — i tråd med FN's konvention om rettigheder for personer med handicap (»UNCRPD«) ⁽⁶⁾ — ikke udgør en urimelig eller diskriminerende hindring for, at alle borgere kan deltage fuldt ud i samfundet, og vil gøre det muligt at udveksle tilgængelige formater internt i EU og med tredjelande, der er parter i traktaten, så dobbeltarbejde og ressourcespild undgås.

2.5. Ratificeringsprocessen blev imidlertid mødt med det juridiske spørgsmål om, hvorvidt EU har enekompetence til at ratificere traktaten.

2.6. Kommissionen besluttede derfor at indhente en udtalelse fra EU-Domstolen i juli 2015.

2.7. I mellemtiden har Kommissionen vedtaget sit forslag (COM(2016) 595 final) på grundlag af EUF-traktatens artikel 207. Høring af EØSU var derfor ikke obligatorisk.

2.8. Den 14. februar 2017 bekræftede EU-Domstolen ⁽⁷⁾ EU's enekompetence og fastslog, at Marrakeshtraktaten ikke henhører under den fælles handelspolitik.

2.9. På mødet den 22. marts nåede man i De Faste Repræsentanters Komité til enighed om formandskabets kompromisforslag, hvormed retsgrundlaget blev ændret fra EUF-traktatens artikel 207 (den fælles handelspolitik) til EUF-traktatens artikel 114, og Rådets høring af EØSU blev obligatorisk.

3. Generelle bemærkninger

3.1. Om retsgrundlaget

3.1.1. I lyset af EU-Domstolens nylige udtalelse kan EØSU kun være enig i formandskabets kompromisforslag, der muliggør en hurtig ratificering af Marrakeshtraktaten.

3.1.2. Desuden gør ændringen af retsgrundlaget EØSU's udtalelse obligatorisk, og der lægges større vægt på de bemærkninger, der allerede er blevet fremsat i denne henseende i udvalgets nylige udtalelse om pakken om ophavsret ⁽⁸⁾.

3.2. Om indholdet

3.2.1. EØSU henviste allerede i sin udtalelse om pakken om ophavsret til det nuværende forslag. Udvalget minder om, hvor vigtigt og nødvendigt det er, at EU snarligst ratificerer Marrakesh-traktaten om fremme af adgang til offentliggjorte værker for personer, der er blinde, svagsynede eller på anden måde læsehandicappede, som trådte i kraft den 30. september 2016. Traktaten vil give mange EU-borgere, der er blinde, svagsynede eller på anden måde læsehandicappede, adgang til et større antal af tilgængelige værker og dermed åbne døren for dem til kultur, uddannelse og beskæftigelse og således til ægte social integration.

3.2.2. Forslagene til forordning og direktiv, der var en del af pakken om ophavsrettigheder, vil gøre det muligt for Unionen at opfylde en international forpligtelse i medfør af Marrakeshtraktaten. Dette er også i overensstemmelse med EU's forpligtelser i henhold til FN's konvention om handicappedes rettigheder.

⁽⁵⁾ EUT L 115 af 17.4.2014, s. 1.

⁽⁶⁾ UNCRPD.

⁽⁷⁾ EUT C 112 af 10.4.2017, s. 3, udtalelse 3/15 fra EU-Domstolen (Store Afdeling) af 14.2.2017.

⁽⁸⁾ EUT C 125 af 21.4.2017, s. 27.

3.2.2.1. Forslaget til direktiv vil fastsætte en obligatorisk undtagelse og sikre, at denne føres ud i livet, således at disse kopier kan blive fremstillet og udvekslet i tilgængelige formater i det indre marked.

3.2.2.2. Undtagelsen er udelukkende til brug for målgruppepersonerne i snæver forstand, således som det er fastsat i artikel 2, stk. 2, i forordningsforslaget.

3.2.2.3. Forslaget til forordning vil muliggøre grænseoverskridende udveksling af disse kopier mellem EU og tredjelande, der er parter i Marrakeshtraktaten.

4. Supplerende bemærkninger

4.1. EØSU er enig i, at forordningen er det eneste egnede middel til at fjerne de eksisterende juridiske forskelle medlemsstaterne imellem.

4.2. Udvalget understreger, at medlemsstaterne som fastsat i direktivet bør spille en vigtig rolle i forbindelse med at fremme og give målgruppepersonerne adgang til de tilgængelige værker, såvel i deres eget land som i tredjelande, der er parter i Marrakeshtraktaten.

4.3. EØSU står parat til at deltage aktivt i den evalueringsproces, som både forordningen og direktivet lægger op til.

4.4. Evalueringen bør navnlig tage hensyn til den mulighed, medlemsstaterne i henhold til direktivet har for at anvende kompensationsordninger for rettighedsindehavere. Som det også fremgår af direktivet, bør det nøje overvåges, at sådanne kompensationsordninger ikke får negative virkninger for adgangen til og tilrådighedsstillelsen af tilgængelige værker for målgruppen.

Bruxelles, den 5. juli 2017.

Georges DASSIS

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EU) nr. 904/2010 om administrativt samarbejde og bekæmpelse af svig vedrørende merværdiafgift

(COM(2016) 755 final — 2016/0371 (CNS))

om forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 2006/112/EF og direktiv 2009/132/EF for så vidt angår visse momsforpligtelser i forbindelse med levering af ydelser og fjernsalg af varer

(COM(2016) 757 final — 2016/0370 (CNS))

om forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 2006/112/EF for så vidt angår momssatser for bøger, aviser og tidsskrifter

(COM(2016) 758 final — 2016/0374 (CNS))

(2017/C 345/13)

Ordfører: **Amarjite SINGH**

Anmodning om udtalelse	Rådet, 20/12/2016 og 21/12/2016
Retsgrundlag	Artikel 113 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed
Vedttaget i sektionen	05/05/2017
Vedttaget på plenarforsamlingen	05/07/2017
Plenarforsamling nr.	527
Resultat af afstemningen	123/1/2
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU hilser pakken om modernisering af momsreglerne for e-handel på tværs af grænserne velkommen og støtter både dens målsætninger og dens fokus på at gøre noget ved SMV'ernes bekymringer. De regler, der foreslås, vil få stor betydning for virksomheder, der sælger varer og tjenesteydelser online, idet de vil kunne drage fordel af mere retfærdige regler, lavere efterlevelseselementer og vilkår, der er de samme som for virksomheder fra ikke-EU-lande. På langt sigt vil forslagene også bidrage til at fremtidssikre EU's momssystem.

1.2. Gennemførelsen af mini-one-stop-shoppen for moms (MOSS-systemet) har reduceret efterlevelseselementerne væsentligt. Virksomheder af forskellige størrelser har imidlertid ikke nødvendigvis kunnet opnå samme besparelser. Navnlig SMV'er har kæmpet med forskellige efterlevelseselementer i MOSS-systemet og har givet udtryk for store betænkeligheder. EØSU har derfor glædet sig over, at de foreslåede ændringer af MOSS-systemet tager hånd om disse betænkeligheder.

1.3. I betragtning af den succes, MOSS-systemet indtil videre har haft med at nedbringe efterlevelseselementerne for virksomheder, der driver grænseoverskridende handel, er det et naturligt skridt at udvide systemet til at omfatte andre tjenester, end dem der i øjeblikket indgår i det, samt til køb inden for EU og import af varer. Ud over den potentielle nedbringelse af efterlevelseselementerne vil udvidelsen også skabe lige vilkår blandt e-handelsvirksomheder, hvilket formentlig vil få positive konsekvenser for navnlig SMV'er. Udvidelsen af MOSS-systemet til at omfatte varer skaber de rette vilkår for en mulig afskaffelse af ordningen for forsendelser af ringe værdi (LVCR), som har forårsaget konkurrenceforvridning, idet virksomheder, der er etableret uden for EU, har en konkurrencemæssig fordel i forhold til virksomheder med base inden for EU. EØSU hilser derfor den foreslåede udvidelse af MOSS-systemet velkommen.

1.4. Ændringerne af reglerne vedrørende momssatserne for e-publikationer vil eliminere sondringen mellem fysiske og ikke-fysiske publikationer og sikre neutralitet på dette marked. Skønt EØSU hilser fjernelsen af denne konkurrencefordrivning velkommen, er udvalget dog også opmærksom på, at en sådan fjernelse indebærer en risiko for momsgrundlaget. EØSU bemærker endvidere, at de foreslåede foranstaltninger af Kommissionen ses som en optakt til en mere omfattende reform af EU's momssatsstruktur, og udvalget er betænkeligt med hensyn til, hvilke konsekvenser en sådan afharmonisering vil få for virksomheder, navnlig SMV'er, der er beskæftiget med grænseoverskridende handel.

2. Baggrund

2.1. Kommissionen har foreslået en række konkrete nye foranstaltninger som en del af pakken om modernisering af momsreglerne for e-handel mellem virksomheder og forbrugere på tværs af grænserne. Foranstaltningerne har til formål at støtte grænseoverskridende e-handel for så vidt angår overholdelse af momsreglerne ved at fjerne momsbarrierer for onlinevirksomheder, navnlig nystartede virksomheder og SMV'er, samt bekæmpe ikke-EU-virksomheders momsunddragelse online.

2.2. Disse foranstaltninger omfatter navnlig:

2.2.1. Ændringer af det eksisterende MOSS-system (mini-one-stop-shop), som sætter nogle virksomheder i stand til at overholde deres momsforpligtelser i en hvilken som helst medlemsstat gennem en digital onlineportal, som findes hos deres egen skatteforvaltning og på deres eget sprog. Disse ændringer omfatter indførelse af en grænseoverskridende momstærskel internt i EU og nye forenkledede efterlevelseskra.

2.2.2. Udvidelse af det eksisterende MOSS-system til at omfatte leveringer inden for EU af tjenesteydelser ud over dem, som systemet omfatter på nuværende tidspunkt, og fjernsalg af varer, både internt i EU og fra tredjelande.

2.2.3. Afskaffelse af de nuværende tærskler for fjernsalg inden for EU og af momsfrigagelsen for indførsel af småforsendelser fra lande uden for EU.

2.2.4. Ændring af de gældende regler for at give medlemsstaterne mulighed for at anvende en reduceret momssats for e-publikationer såsom e-bøger og elektroniske aviser, ligesom det allerede er tilfældet med deres trykte ækvivalenter.

Ændringer af mini-one-stop-shoppen for moms (MOSS-systemet)

2.3. MOSS-systemet har været fuldt operativt siden 1. januar 2015 og blev oprettet med henblik på at forenkle momsefterlevelselsesforpligtelserne for virksomheder, der er beskæftiget med grænseoverskridende handel i EU. I stedet for at virksomhederne er forpligtet til at lade sig momsregistrere, indberette og betale moms i hver enkelt af de medlemsstater, hvor de afsætter deres varer og tjenesteydelser, giver MOSS-systemet dem mulighed for blot at indgive momsangivelser via internettet én gang i kvartalet hos deres egen nationale myndighed.

2.4. Forud for fremsættelsen af forslagene om ændringer afholdt Kommissionen fra februar til september 2015 en række intensive høringer. Denne proces, som omfattede evaluering, samråd, seminarer og konsekvensanalyser, fokuserede navnlig på virkningerne for SMV'er af de nuværende MOSS-regler. Den løftede sløret for en række specifikke problemer — såsom behovet for en tærskel, anvendelse af hjemlandets regler i forbindelse med en række specifikke momsforpligtelser som f.eks. fakturering og opbevaring af regnskaber samt koordinering af kontroller — som værende de vigtigste bekymringer for SMV'erne, hvilket afspejles i de foreslåede ændringer.

2.5. Ifølge de foreslåede regler indføres der en ny EU-intern grænseoverskridende momstærskel på 10 000 EUR. For virksomheder der opererer på nettet, og hvis grænseoverskridende salg ligger under tærskelværdien, vil dette salg blive behandlet som hjemmemarkedssalg, hvor der betales moms til deres egen skattemyndighed. Med hensyn til efterlevelse er kravet om indgivelse af to stykker dokumentation for leverandører af elektroniske tjenesteydelser, hvis omsætning er mindre end 100 000 EUR, bortfaldet. Desuden vil det være tilladt onlinesælgere at anvende hjemlandets regler på områder såsom fakturering og opbevaring af regnskaber, hvilket gør det nemmere for dem at efterleve momsreglerne, og der vil blive indført nye koordinerede kontroller, hvilket vil forhindre, at disse sælgere udsættes for separate nationale kontrolanmodninger.

Udvidelse af MOSS-systemet for moms

2.6. I øjeblikket finder MOSS-systemet kun anvendelse for telekommunikation, radio- og tv-spredningstjenester og elektroniske tjenesteydelser. Ifølge de foreslåede ændringer udvides anvendelsen af MOSS-systemet til andre EU-interne leveringer af tjenesteydelser og til fjernsalg af varer, både internt i EU og fra tredjelande. Ifølge de foreslåede regler vil denne udvidelse blive indfaset, efter at ændringerne af de eksisterende MOSS-regler er trådt i kraft, med ikrafttræden den 1. januar 2021.

2.7. Den foreslåede udvidelse af MOSS-systemet til indførte varer, der er bestilt online, vil medføre en drastisk forenkling af momsopkrævningen. Kommissionen mener derfor, at denne udvidelse skaber de rette vilkår for en afskaffelse af momsordningen for forsendelser af ringe værdi, også kendt under navnet LVCR. Ifølge denne ordning momsfritages indførsler af ringe værdi, som ikke overstiger en samlet værdi på 22 EUR. Forslaget omfatter derfor en fjernelse af denne fritagelse fra den 1. januar 2021.

Ændringer af momssatserne for e-publikationer

2.8. Ifølge de gældende regler har medlemsstaterne mulighed for at anvende en nedsat momssats på alle former for fysiske medier. Momsdirektivet forhindrer imidlertid medlemsstaterne i at anvende de samme momssatser på e-publikationer, som i øjeblikket gælder for fysiske publikationer. Denne opfattelse er blevet bekræftet af Domstolen i en række nyere domme i forbindelse med flere medlemsstaters anvendelse af nedsatte momssatser for e-publikationer ⁽¹⁾.

2.9. Ifølge de foreslåede nye regler vil medlemsstaterne få lov til at tilpasse momssatserne for e-publikationer til de nuværende momssatser for trykte publikationer, uanset hvilken sats de anvender. Dette forslag kommer efter overvejelse af de forskellige muligheder for at bringe behandlingen af e-publikationer i tråd med behandlingen af fysiske publikationer, og det vil sætte medlemsstaterne i stand til at anvende nedsatte momssatser under minimumssatsen på 5 %, hvis de anvender en sats på fysiske bøger, der ligger under denne minimumssats.

2.10. De ovenstående forslag vil ændre tre lovgivningsinstrumenter, nemlig:

- Direktiv 2006/112/EF af 28. november 2006 om det fælles merværdiafgiftssystem (momsdirektivet) ⁽²⁾.
- Forordning om ændring af Rådets forordning (EU) nr. 904/2010 af 7. oktober 2010 om administrativt samarbejde og bekæmpelse af svig vedrørende merværdiafgift ⁽³⁾.
- Direktiv 2009/132/EF af 19. oktober 2009 om fastlæggelse af anvendelsesområdet for artikel 143, litra b) og c), i direktiv 2006/112/EF for så vidt angår fritagelse for merværdiafgift ved visse former for endelig indførsel af goder ⁽⁴⁾.

2.11. Den samlede pakke ventes at øge medlemsstaternes momsindtægter med 7 mia. EUR om året frem mod 2021 og reducere de administrative byrder for virksomhederne med 2,3 mia. EUR årligt.

3. Generelle bemærkninger

3.1. Moms er en af EU-medlemsstaternes vigtigste indtægtskilder og udgør i øjeblikket over 20 % af indtægterne, hvilket er en stigning på mere end 10 % siden 1995 ⁽⁵⁾. Den relative betydning af afgiften for medlemsstaternes indtægter steg i kølvandet på den økonomiske og finansielle krise, da landene vendte sig mod momspolitikken for at løse deres budgetproblemer. Mellem 2008 og 2014 satte 23 medlemsstater momssatsen op og/eller udvidede momsgrundlaget ⁽⁶⁾. Momsen spiller en væsentlig og stadig større rolle for bæredygtigheden af medlemsstaternes offentlige finanser og de sociale udgifter.

⁽¹⁾ Sagerne C-219/13, K Oy; C-479/13, Kommissionen mod Frankrig; og C-502/13, Kommissionen mod Luxembourg; og C-390/15, RPO.

⁽²⁾ EUT L 347 af 11.12.2006, s. 1.

⁽³⁾ EUT L 268 af 12.10.2010, s. 1.

⁽⁴⁾ EUT L 292 af 10.11.2009, s. 5.

⁽⁵⁾ R. de la Feria, »Blueprint for Reform of VAT Rates in Europe« (2015) Intertax 43(2), s. 154-171.

⁽⁶⁾ Ibid.

3.2. Det er afgørende, at momsgrundlaget beskyttes mod både potentielle tilfælde af svig og mod udhuling gennem omfattende brug af nedsatte satser. I 2014 blev momsgabet i EU-27 anslået til 159,5 milliarder EUR, dvs. 14 % af de samlede momsindtægter⁽⁷⁾. Selv om momsgabet også omfatter mistede momsindtægter som følge af f.eks. fejl, konkurser og undgåelse, er momsunddragelse dets vigtigste bestanddel. Udhuling af momsgrundlaget i EU-27 er også stor, da næsten 50 % af alt forbrug er ubeskattet eller beskattes til lavere momssatser.

3.3. EØSU hilser derfor pakken om modernisering af momsreglerne for e-handel på tværs af grænserne velkommen og støtter både dens målsætninger og dens fokus på at gøre noget ved SMV'ernes bekymringer. De regler, der foreslås, vil få stor betydning for virksomheder, der sælger varer og tjenesteydelser online, idet de vil kunne drage fordel af mere retfærdige regler, lavere efterlevelseselementer og vilkår, der er de samme som for virksomheder fra ikke-EU-lande. På langt sigt vil forslagene også bidrage til at fremtidssikre EU's momssystem.

Ændringer af mini-one-stop-shoppen for moms (MOSS-systemet)

3.4. Den gradvise gennemførelse af MOSS-systemet, hvis sidste fase trådte i kraft den 1. januar 2015, var en af de væsentligste ændringer af EU's momssystem siden afskaffelsen af de fiskale grænser i 1993. Systemet giver virksomheder, der opererer i flere medlemsstater, mulighed for at udvælge én medlemsstat, deres hjemland, som deres eneste kontaktpunkt for momsregistrering, indgivelse af momsangivelser og betaling af skyldig moms til alle medlemsstater.

3.5. En evaluering af gennemførelsen af MOSS-systemet, der blev gennemført af Kommissionen, bekræfter, at foranstaltningen har reduceret efterlevelseselementerne væsentligt. MOSS-systemet har sparet virksomhederne for 500 millioner EUR — i gennemsnit 41 000 EUR pr. virksomhed — sammenlignet med alternativet med direkte registrering og betaling. Dette svarer til et fald i disse omkostninger på 95 %.

3.6. Virksomheder af forskellige størrelser har imidlertid ikke nødvendigvis kunnet opnå samme besparelser. Høringer foretaget af Kommissionen tyder på, at SMV'er, selv om de potentielt ville kunne drage fordel af de lempede registreringskrav, i praksis har kæmpet med forskellige efterlevelseselementer i MOSS-systemet. Disse vanskeligheder har været mere fremtrædende for SMV'er med base i medlemsstater, hvor momsregistreringstærsklen er højest, f.eks. Storbritannien.

3.7. EØSU har glædet sig over, at de foreslåede ændringer af MOSS-systemet, tager hånd om disse betænkeligheder.

Udvidelse af MOSS-systemet for moms

3.8. Udvidelsen af MOSS-systemet har haft høj prioritet hos Kommissionen siden 2011⁽⁸⁾. I betragtning af den succes, MOSS-systemet indtil videre har haft med at nedbringe efterlevelseselementerne for virksomheder, der driver grænseoverskridende handel, er det et naturligt skridt at udvide systemet til at omfatte andre tjenester, end dem der i øjeblikket indgår i det, samt til køb inden for EU og import af varer.

3.9. Ud over den potentielle nedbringelse af efterlevelseselementerne vil udvidelsen også skabe lige vilkår blandt e-handelsvirksomheder, hvilket formentlig vil få positive konsekvenser for navnlig SMV'er. Udvidelsen vil gøre en ende på forskellen mellem e-handelsvirksomheder, som kan benytte sig af MOSS-systemet under de nuværende regler, og de virksomheder, som også er involveret i grænseoverskridende e-handel, men som på grund af arten af de tjenester og varer, de leverer, indtil nu ikke har kunnet udnytte de samme fordele i forbindelse med efterlevelsen. Udvidelsen vil også komme e-handelsvirksomheder til gode, som er involveret i forskellige former for grænseoverskridende handel, og som indtil nu har været underlagt to sæt efterlevelseselementer, nemlig forpligtelserne under MOSS-systemet og forpligtelserne under den normale ordning, men som nu kun vil være underlagt et enkelt sæt regler under MOSS-systemet.

⁽⁷⁾ CASE, *Study and Reports on the VAT Gap in the EU-28 Member States: 2016 Final Report*, TAXUD/2015/CC/131, 2016.

⁽⁸⁾ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om momssystemets fremtid — På vej mod et enklere, mere solidt og effektivt momssystem, der er afpasset efter det indre marked, COM(2011) 851 final af 6.12.2011.

3.10. Udvidelsen af MOSS-systemet til også at omfatte varer, skaber de rette vilkår for en mulig afskaffelse af LVCR-ordningen (ordningen for forsendelser af ringe værdi). Mens denne ordning tidligere var en velkommen forenkling, voksede mængden af goder, som var omfattet af ordningen, angiveligt med 268 % i perioden 1999-2013, hvilket højst sandsynligt kan tilskrives stigningen i almindelige menneskers indkøb på nettet⁽⁹⁾. Denne vækst har igen ført til en stigning i mistede momsindtægter i alle medlemsstater.

3.11. LVCR-ordningen har også forårsaget konkurrenceforvridning, idet virksomheder, der er etableret uden for EU, har en konkurrencemæssig fordel i forhold til virksomheder med base inden for EU. Denne konkurrencefordel har også ført til yderligere to uønskede konsekvenser, nemlig misbrug af LVRC-ordningen og forvridning af handels- og importmønstre.

3.12. EØSU hilser derfor den foreslåede udvidelse af MOSS-systemet velkommen.

Ændringer af momssatserne for e-publikationer

3.13. Listen over produkter, der kan pålægges nedsatte momssatser, som fastsat i momsdirektivet, stammer tilbage fra 1992. Udviklingen i teknologien og forbrugernes adfærd inden for de seneste 25 år har ført til mange juridiske problemer i forhold til fortolkningen af de produkter, der optræder på listen. Disse juridiske problemer har ført til en lang række retssager ved EU-Domstolen.

3.14. I flere nylige domme har Domstolen konkluderet, at de produkter, der optræder på listen over fysiske publikationer, ikke på baggrund af en juridisk fortolkning kunne udvides til e-publikationer. Kun med juridiske ændringer af de eksisterende bestemmelser i momsdirektivet er det dermed muligt at nå dette mål.

3.15. De foreslåede regler vil eliminere sondringen mellem fysiske og ikke-fysiske publikationer og sikre neutralitet på dette marked. Skønt EØSU hilser fjernelsen af denne konkurrenceforvridning velkommen, er udvalget dog også opmærksom på, at en sådan fjernelse indebærer en risiko for momsgrundlaget. Medtagelsen af e-publikationer på listen over produkter, som kan gøres til genstand for en nedsat momssats, vil ikke alene føre til et øjeblikkeligt indtægtstab, men kan også give anledning til at argumentere for, at andre produkter også bør medtages på listen, hvorved momsgrundlaget udhules yderligere. Desuden vil en udvidelse af anvendelsen af nedsatte satser under minimumsniveauet på 5 % til e-publikationer, når sådanne satser anvendes på fysiske bøger, måske give anledning til yderligere anmodninger om anvendelse af satser under dette minimumsniveau. En sådan udvikling ville underminere eksistensen af en minimumssats og også føre til yderligere udhuling af momsgrundlaget.

3.16. EØSU bemærker endvidere, at de foreslåede foranstaltninger af Kommissionen ses som en optakt til en mere omfattende reform af EU's momssatsstruktur⁽¹⁰⁾. Selv om der i øjeblikket er to muligheder under overvejelse, vil denne mere omfattende reform overordnet set give medlemsstaterne yderligere frihed og fleksibilitet i forbindelse med anvendelsen af nedsatte satser ved i praksis at afharmonisere momssatserne.

3.17. EØSU er betænkelig med hensyn til, hvilke konsekvenser en sådan afharmonisering vil få for virksomheder, der er beskæftiget med grænseoverskridende handel. Det gælder ikke mindst SMV'er, som vil finde det vanskeligt at afgøre, hvilke momssatser der vil være gældende for deres produkter rundt omkring i EU.

3.18. EØSU er også opmærksom på, at EUF-traktatens artikel 113, som udgør retsgrundlaget for godkendelse af EU-lovgivning, kun giver EU-institutionerne beføjelser til at godkende momsharmoniseringslovgivning, som har til formål at etablere og forbedre det indre marked.

⁽⁹⁾ E&Y, *Assessment of the Application and Impact of the VAT Exemption for Importation of Small Consignment*, Specific Contract No 7, TAXUD/2013/DE/334, Final Report, maj 2015.

⁽¹⁰⁾ Kommissionen, åben offentlig høring om reformen af momssatserne (Forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 2006/112/EF om det fælles merværdiafgiftssystem for så vidt angår reglerne om anvendelse af momssatser).

4. Særlige bemærkninger

Ændringer af mini-one-stop-shoppen for moms (MOSS-systemet)

4.1. For SMV'er med base i lande med en høj tærskel har gennemførelsen af MOSS-systemet betydet, at de var nødt til at momsregistrere sig og overholde momsforpligtelserne for første gang. Da mange risikerer at gå konkurs på grund af de nye efterlevelseshomkostninger, virksomhederne skal afholde, har en gruppe mikrovirksomheder, hvoraf mange er etableret i Storbritannien, oprettet en pressionsgruppe⁽¹¹⁾ med det formål at gøre EU-institutionerne og de britiske skattemyndigheder opmærksom på deres bekymringer.

4.2. Fastsættelsen af en tærskel på 10 000 EUR, som giver SMV'er mulighed for at anvende momsreglerne i deres eget land, indtil de når tærsklen, hilses velkommen og vil utvivlsomt forenkle driften for små virksomheder og deltidsvirksomheder. Selv om EØSU bifalder denne mulighed for mikrovirksomheder, er udvalget imidlertid opmærksom på, at unge virksomheder og virksomheder i vækst hurtigt kan komme op over denne tærskel.

Udvidelse af MOSS-systemet for moms

4.3. Der er blevet rapporteret om omfattende misbrug af LVRC-ordningen i Storbritannien (via Kanaløerne) og Finland (fra Åland), hvor virksomhederne flytter deres aktiviteter ud af EU med henblik på at benytte sig af ordningen⁽¹²⁾. Dette misbrug skaber yderligere konkurrencemæssige ulemper for virksomheder i EU, og navnlig for SMV'er, som typisk påvirkes mere heraf. I 2010 oprettede SMV'er med base i Storbritannien en gruppe, som skulle føre en kampagne mod det påståede misbrug af LVCR-ordningen på Kanaløerne⁽¹³⁾.

4.4. For nylig har en anden gruppe ved navn *VAT Fraud*⁽¹⁴⁾ oprettet af SMV'er i Storbritannien henledt opmærksomheden på problemer med påstået svindel med forbindelse til LVCR-ordningen foretaget online af erhvervsdrivende med base uden for EU. Selv om svindelen vedrører varer med en værdi, som falder uden for ordningen, skaber ordningens eksistens angiveligt hindringer for håndhævelsen af momsreglerne, da tolderne har vanskeligt ved at afgøre, hvilke leverancer der falder ind under ordningen.

4.5. LVCR-ordningen har også angiveligt haft betydning for handelsmønstre og importmønstre blandt forbrugere i flere medlemsstater, bl.a. Slovenien, Tyskland, Sverige, Danmark og Storbritannien⁽¹⁵⁾.

Ændringer af momssatserne for e-publikationer

4.6. Til grund for de juridiske problemer i forhold til fortolkningen af de produkter, der optræder på listen over produkter, hvor der kan være tale om en nedsat sats, ligger et afgørende dilemma for EU's momssystem. Skal man eliminere potentielle konkurrenceforvridninger ved at udvide anvendelsesområdet for listen over produkter, som kan gøres til genstand for en nedsat momssats, og dermed yderligere udhule momsgrundlaget? Eller skal man fortsat begrænse antallet af produkter og beskytte momsgrundlaget, men tillade konkurrenceforvridninger?

4.7. Domstolen vælger en kasuistisk tilgang til sådanne fortolkningsproblemer. I retsafgørelser vedrørende medtagelsen af e-publikationer på denne liste har Domstolen imidlertid konkluderet, at dens anvendelsesområde ikke kan udvides til disse produkter, og dermed vælger Domstolen en streng juridisk fortolkning af reglerne.

Bruxelles, den 5. juli 2017.

Georges DASSIS
Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹¹⁾ Ved navn *EU VAT Action* (www.euvataction.org).

⁽¹²⁾ E&Y, *Assessment of the Application and Impact of the VAT Exemption for Importation of Small Consignment*, Specific Contract No 7, TAXUD/2013/DE/334, Final Report, maj 2015.

⁽¹³⁾ Ved navn RAVAS — Retailers Against VAT Avoidance Schemes (www.ravas.org.uk).

⁽¹⁴⁾ www.vatfraud.org.

⁽¹⁵⁾ E&Y, *Assessment of the Application and Impact of the VAT Exemption for Importation of Small Consignment*, Specific Contract No 7, TAXUD/2013/DE/334, Final Report, maj 2015.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 883/2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger og af forordning (EF) nr. 987/2009 om de nærmere regler til gennemførelse af forordning (EF) nr. 883/2004

(Tekst af relevans for EØS og for Schweiz)

(COM(2016) 815 final — 2016/0397 (COD))

(2017/C 345/14)

Ordfører: **Philip VON BROCKDORFF**

Medordfører: **Christa SCHWENG**

Anmodning om udtalelse:	Europa-Kommissionen: 17.2.2017 Rådet: 15.2.2017
Retsgrundlag	Artikel 48 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Plenarforsamlingens beslutning	5.7.2017
Kompetence	Sektionen for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab
Vedtaget i sektionen	13.6.2017
Vedtaget på plenarforsamlingen	5.7.2017
Plenarforsamling nr.	527
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	135/2/1

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU er af den opfattelse, at forslaget til en ny forordning om koordinering af de sociale sikringsordninger bør sigte mod at lette den frie bevægelighed for jobsøgende og arbejdstagere og ikke begrænse den. Grunden hertil er, at en bedre koordinering af de sociale sikringsordninger fremmer arbejdstagernes frie bevægelighed ved at skabe fordele for dem (udvikling af færdigheder og større tilpasningsevne) såvel som for arbejdsgiverne (en motiveret arbejdsstyrke med teknisk knowhow). Koordineringen gavner også økonomien som helhed ved at modvirke forskelle i arbejdsløsheden mellem EU's medlemsstater, fremme en mere effektiv fordeling af menneskelige ressourcer og bidrage til EU's økonomiske vækst og konkurrenceevne.

1.2. Regler, som er velfungerende og rimelige for de borgere, som er mobile, men også for dem, som ikke er det, er vigtige faktorer for opnåelse af politisk accept af mobilitet. EØSU anfører, at målet med denne øvelse bør være at opnå en rimelig balance mellem hjemlande og værtslande.

1.3. Hvad angår de vilkår, der gælder for borgere med ret til at »eksportere« ydelser ved plejebenhov af ubegrænset varighed, når de flytter til udlandet, mener EØSU, at de nye regler giver borgerne en bedre beskyttelse i grænseoverskridende situationer. EØSU pointerer dog, at de nye regler ikke indfører en ny ret til langtidspleje i alle medlemsstater, eftersom dette afhænger af, om den slags ydelser findes i værtslandet.

1.4. EØSU bemærker, at forslaget om revision af forordningen om koordinering af de sociale sikringsordninger og direktivet om udstationering af arbejdstagere begge har betydning for arbejdskraftens mobilitet. Eftersom de to instrumenter tager fat i vidt forskellige problemstillinger, mener EØSU dog, at en henvisning i forslaget til forordning om koordinering af de sociale sikringsordninger til definitioner i det foreslåede reviderede udstationeringsdirektiv i praksis vil skabe mindre juridisk klarhed.

1.5. EØSU bemærker, at det foreslåede krav om, at en arbejdstager skal have arbejdet mindst tre måneder i værtsmedlemsstaten for at have ret til ydelser ved arbejdsløshed, vil forsinke »sammenlægningen af forsikringsperioder«, som giver ret til ydelser. Dette krav kan gøre reglerne mere rimelige for værtslandene, men kan også fratage lysten til mobilitet.

1.6. EØSU er ikke overbevist om, at forslaget om at forlænge perioden for eksport af ydelser ved arbejdsløshed fra de nuværende 3 til mindst 6 måneder reelt vil give jobsøgende flere beskæftigelsesmuligheder, eftersom dette vil afhænge af situationen på arbejdsmarkedet, som er forskellig fra land til land.

1.7. EØSU anfører, at større konvergens mellem ydelser, sammenlægning og aktivering vil hjælpe med til at forbedre og lette koordineringen af de sociale sikringsordninger. De offentlige arbejdsformidlinger bør også være bedre til at hjælpe mobile jobsøgende med at finde passende beskæftigelse.

1.8. EØSU opfordrer medlemsstaterne til at vise større vilje til at give ikke-erhvervsaktive mobile EU-borgere mulighed for at bidrage på en forholdsmæssig måde og i overensstemmelse med princippet om ligebehandling til en sygesikringsordning i værtsmedlemsstaten. Medlemsstaterne bør desuden overveje fordelene ved at tage imod mobile borgere generelt, også dem, som ikke er erhvervsaktive, men som på den ene eller den anden måde alligevel bidrager til økonomien (og den kulturelle mangfoldighed) i værtslandet.

1.9. Endelig har EØSU den holdning, at intet i de foreslåede nye regler bør begrænse de grundlæggende rettigheder, der er anerkendt i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

2. Foreslåede ændringer til reglerne om koordinering af de sociale sikringsordninger

2.1. Da det grænseoverskridende arbejdsmarked er under stadig udvikling, og de sociale sikringsordninger er under forandring, er der et klart behov for at opdatere eller tilpasse de eksisterende regler. Dette er sammen med behovet for enklere og nemmere håndhævelsesmetoder udgangspunktet for de foreslåede ændringer, som Kommissionen har fremlagt i sin meddelelse af 13. december 2016.

2.2. Formålet med dette forslag er at sikre, at reglerne er klare, retfærdige og mulige at håndhæve for at lette arbejdskraftens mobilitet. Arbejdstagernes frie bevægelighed er fortsat et af det indre markedes nøglekomponenter. De nationale myndigheder opfordres dog også til at bekæmpe misbrug og socialt bedrageri.

2.3. De vigtigste foreslåede ændringer omhandler:

- i) Eksport af ydelser ved arbejdsløshed: Perioden for »eksport« af ydelser ved arbejdsløshed (i tilfælde hvor der »eksporteres« ydelser til en anden medlemsstat, hvor den pågældende søger et arbejde) skal forlænges fra en minimumsperiode på tre til seks måneder med mulighed for en yderligere forlængelse for det resterende tidsrum, hvor den arbejdsløse har ret til ydelsen.
- ii) En medlemsstat vil i forbindelse med vurderingen af, hvorvidt en jobsøgende har ret til ydelser ved arbejdsløshed, skulle kontrollere og tage højde for tidligere forsikringsperioder i andre medlemsstater (det samme gør sig gældende i henhold til de aktuelle regler). Dette er dog kun en mulighed, hvis personen har arbejdet i den pågældende medlemsstat i mindst tre måneder (nyt forslag). Er personen ikke berettiget til ydelserne, vil ydelserne skulle udbetales af den medlemsstat, han/hun tidligere har været ansat i.
- iii) Ydelser ved arbejdsløshed til grænsearbejdere: Det er i henhold til de foreslåede regler det tidligere beskæftigelsesland, der er ansvarlig for udbetalingen af ydelser ved arbejdsløshed, når grænsearbejderen har arbejdet dér i mindst 12 måneder. I henhold til de nuværende regler betaler grænsearbejdere dog p.t. bidrag og skat i den medlemsstat, de arbejder i. Ved ansættelsesperioder under 12 måneder skal ydelserne ved arbejdsløshed udbetales af bopælsmedlemsstaten.
- iv) Sociale sikringsydelser til personer, der ikke er erhvervsaktive: I dette tilfælde har forslaget til formål at kodificere Domstolens seneste retspraksis, hvorefter ikke-erhvervsaktive personer, som flytter fra én medlemsstat til en anden, kun har ret til sociale sikringsydelser, hvis de har lovlig opholdsret i henhold til direktivet om fri bevægelighed. Imidlertid kan ikke-erhvervsaktive personer kun få opholdstilladelse, hvis de kan dokumentere, at de har de nødvendige midler til deres underhold og en sygeforsikring, der dækker samtlige risici. Dette krav gælder ikke for aktive jobsøgende: Deres opholdsret i en anden medlemsstat har direkte hjemmel i artikel 45 i TEUF.

- v) Social sikring til udstationerede arbejdstagere: Det erklærede mål med de foreslåede regler er at styrke de administrative værktøjer til koordinering af de sociale sikringsordninger for udstationerede arbejdstagere for at sikre, at de nationale myndigheder har passende midler til at kontrollere disse arbejdstageres socialsikringsstatus og afhjælpe en potentiel illoyal praksis eller et potentielt misbrug.
- vi) Familieydelse: Med forslaget opdateres reglerne om ydelse ved forældreorlov, der kompenserer en forælder for tabt indtægt eller løn i børneoppassningsperioder. Forslaget ændrer dog ikke de eksisterende regler om eksport af børnepenge. Der er heller ingen planer om en indeksering af børnepenge.

3. Oversigt over de sociale sikringsordninger i EU

3.1. De sociale sikringsordninger dækker typisk områder såsom sygdom, moder-/faderskab, familie, alder, arbejdsløshed og andre lignende ydelser og er udelukkende underlagt de nationale myndigheders ansvar. Det betyder, at den enkelte stat bærer ansvaret for udformningen af sin egen sociale sikringsordning. Derfor er de sociale sikringsordninger, som borgerne modtager rundt omkring i EU, meget forskellige både hvad angår de faktisk modtagne ydelser og den måde, hvorpå systemerne er organiseret.

3.2. Det må efter EØSU's mening give anledning til alvorlig bekymring, at der er en stor præstationskløft mellem velfærdssystemerne i de forskellige EU-lande: de bedste systemer er med til at mindske fattigdomsrisikoen med 60 %, mens de mindst effektive nedbringer denne med under 15 %. EU-gennemsnittet er 35 %⁽¹⁾. Denne kløft er delvis skyld i de forskelligartede sociale forhold, som borgerne i EU lever under. Desto vigtigere er det, at EU's medlemsstater bliver enige om nogle principper for effektive og pålidelige socialsikringsordninger, således som EØSU har opfordret til i sine udtalelser om *Principper for effektive og pålidelige socialsikringsordninger*⁽²⁾ og om *Den europæiske søjle for sociale rettigheder*⁽³⁾. Fælles europæiske værdier og økonomisk udvikling forudsætter, at hver enkelt medlemsstat sikrer en mindsteindkomst, basale sundhedsydelser, passende sociale ydelser og deltagelse i samfundslivet. Dette kan være med til at styrke solidariteten i medlemsstaterne og desuden reducere makroøkonomiske ubalancer.

3.3. Arbejdskraftens frie bevægelighed er en af de fire grundlæggende friheder i Den Europæiske Union. EØSU mener, at denne frie bevægelighed bør fremmes mere effektivt og respekteres i dens forskellige dimensioner, for i praksis er der ikke nogen fri bevægelighed for arbejdstagerne, hvis de mobile borgeres og arbejdstageres sociale rettigheder ikke respekteres ud fra princippet om ligebehandling, som nævnt nedenfor. Koordineringen af de sociale sikringsordninger er én af disse dimensioner. Historien om dens gennemførelse er generelt en succeshistorie og har gennem de sidste ti år bidraget til, at mange millioner arbejdstagere, som har nydt godt heraf, nu er de bedste »ambassadører« for arbejdskraftens frie bevægelighed.

3.4. For at lette arbejdstageres og borgernes frie bevægelighed er bedre koordinering af de sociale sikringsordninger nødvendig for at give dem større klarhed over og sikkerhed for, hvilke ydelser, de er berettigede til. Til dette formål råder EU over regler på området til koordinering af de nationale sociale sikringsordninger. Disse regler afgør, hvilken medlemsstats sociale sikringsordning en borger eller en arbejdstager er dækket af. Reglerne har også til formål at undgå dobbeltdækning i grænseoverskridende situationer og skal samtidig sikre beskyttelse af personer, der arbejder i et andet land eller søger arbejde inden for EU.

3.5. Det skal understreges, at de gældende regler drejer sig om koordinering og ikke harmonisering af de sociale sikringsordninger. Reglerne er indeholdt i forordning (EF) nr. 883/2004 og forordning (EF) nr. 987/2009. EU-reglerne bygger på fire principper:

- i) ét land: en person kan kun være dækket af den sociale sikringsordning i en enkelt medlemsstat ad gangen, så han/hun kun betaler bidrag i og modtager ydelser fra ét land;
- ii) ligebehandling: en person har de samme rettigheder og forpligtelser som statsborgerne i det land, han/hun er forsikret i;

⁽¹⁾ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=751>.

⁽²⁾ EUT C 13 af 15.1.2016, s. 40.

⁽³⁾ EUT C 125 af 21.4.2017, s. 10.

- iii) sammenlægning af forsikringsperioder: søger en person om en ydelse, skal der alt efter det enkelte tilfælde fremlægges dokumentation for forsikrings-, beskæftigelses- eller opholdsperioder, der er tilbagelagt i andre medlemsstater (eksempelvis for at dokumentere, at personen har været dækket i en minimumsperiode i henhold til national lov for at være berettiget til ydelser);
- iv) eksport af ydelser: er en person berettiget til at modtage en ydelse i én medlemsstat, vil den pågældende også kunne modtage denne ydelse, selvom han/hun bor i en anden medlemsstat.

3.6. Bestemmelserne i forordning (EF) nr. 883/2004 og forordning (EF) nr. 987/2009 dækker enhver, som flytter til en anden medlemsstat for at tage permanent ophold eller arbejde eller studere i en begrænset periode. Dette omfatter også grænsearbejdere. Derudover kan personer, der søger arbejde i en anden medlemsstat, i en fastsat periode modtage ydelser ved arbejdsløshed fra deres egen medlemsstat, mens de søger arbejde.

4. Generelle bemærkninger

4.1. I 2015 boede omkring 11,3 mio. EU28-borgere i den erhvervsaktive alder (20-64 år) i en anden EU-medlemsstat. Heraf var 8,5 mio. i beskæftigelse eller jobsøgende (Tallene for begge aspekter varierer mellem medlemsstaterne.) Dette svarer til 3,7 % af EU's samlede erhvervsaktive befolkning. EU kunne tælle 1,3 millioner grænsearbejdere (som arbejder i en anden EU-medlemsstat end den, de bor i). Antallet af udstationerede arbejdstagere lå på omkring 1,92 millioner. Dette svarer til 0,7 % af den samlede EU-beskæftigelse med en gennemsnitlig udstationering på fire måneder.

4.2. Koordineringen af de sociale sikringsordninger letter arbejdstagernes frie bevægelighed, idet arbejdstagerne og indirekte også arbejdsgiverne får ret til ydelser. Dermed forbedres økonomien som helhed, hvilket skaber vækst og konkurrenceevne. Den altovervejende del af de borgere, som er mobile i EU, ønsker at forbedre deres indkomst- og jobmuligheder.

4.3. Ud fra et arbejdstagersynspunkt skaber retten til at arbejde i en anden medlemsstat ikke blot jobmuligheder, men understøtter også opnåelsen af nye færdigheder, styrker tilpasningsevnen og skaber merværdi for arbejdstageren selv gennem nye arbejds erfaringer. Derudover afhjælpes manglen på arbejdskraft og kvalifikationsgabet gennem arbejdstagernes bevægelighed. Mobilitet har også tendens til at bidrage til finansieringen af de offentlige tjenesteydelser i værtsmedlemsstaten og kan muligvis medvirke til at lette en del af den stigende skattebyrde og opveje de faldende bidrag fra en aldrende befolkning.

4.4. Ud fra et makroøkonomisk synspunkt er arbejdskraftens mobilitet med til at udligne forskellene i arbejdsløshed EU-medlemsstaterne imellem og bidrager til en mere effektiv fordeling af de menneskelige ressourcer. Undersøgelser tyder ligeledes på, at mobiliteten inden for EU har spillet en væsentlig rolle for afværgelsen af yderligere ustabilitet i kølvandet på finanskrisen og recessionen.

4.5. Arbejdskraftmobilitet kan, hvis den udøves på retfærdige vilkår, være til gavn for arbejdstagerne, virksomhederne og samfundet som helhed. Den kan være en fantastisk chance for personlig udfoldelse og økonomisk og social udvikling for borgere og arbejdstagere og bør derfor let kunne udøves. Det er vigtigt for den politiske accept af mobiliteten, at reglerne er velfungerende og retfærdige både for mobile borgere, men også for alle andre. Målet med dette bør være at opnå en retfærdig balance mellem destinations- og oprindelseslande.

4.6. I lyset af ovennævnte har EØSU den holdning, at enhver foreslået ændring bør sigte mod at lette den frie bevægelighed for jobsøgende og arbejdstagere og ikke begrænse den. EØSU mener også, at reglerne om koordinering af sociale sikringsordninger bør lette adgangen til beskæftigelse for personer med andre kvalifikationer. Ligebehandling af arbejdstagere fra andre EU-lande og nationale arbejdstagere i forbindelse med aktive arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger er nøglen til overvindelse af sociale kløfter.

5. Særlige bemærkninger

5.1. Hvad angår koordineringsordningen for grænsearbejdere tager EØSU forslaget om at lade ansvaret for udbetaling af ydelser ved arbejdsløshed overgå til den medlemsstat, hvor den seneste beskæftigelse fandt sted, til efterretning, men mener, at kravet om at skulle have arbejdet i den pågældende medlemsstat i mindst 12 måneder kan mindske den positive effekt af denne ændring. EØSU erkender dog, at forslaget også er forbundet med en udfordring for de medlemsstater, der får ansvaret for udbetalingen af ydelserne.

5.2. Med hensyn de vilkår, der gælder for borgere, som har ret til at »eksportere« ydelser ved plejebestanden af ubegrænset varighed, når de flytter til et andet land, mener EØSU, at de nye regler giver borgerne en bedre beskyttelse i grænseoverskridende situationer. De nye regler er særligt relevante i lyset af befolkningsaldringen og tendensen til større uafhængighed og mobilitet for handicappede, idet stadig flere med længerevarende plejebestanden flytter fra én medlemsstat til en anden. EØSU understreger dog, at de nye regler ikke berettiger til pleje af ubegrænset varighed i alle medlemsstater, idet dette afhænger af, hvorvidt værtslandet tilbyder denne slags ydelser.

5.3. EØSU mener, at de nye regler vil lette inddrivelsesproceduren for uberettiget udbetalte sociale sikringsydelse. Medlemsstaterne får gavn af et ensartet instrument for inddrivelse af uberettiget udbetalte sociale sikringsydelse og klarere procedurer for grænseoverskridende gensidig retshjælp.

5.4. EØSU bemærker, at forslaget om revision af forordningen om koordinering af de sociale sikringsordninger og direktivet om udstationering af arbejdstagere begge har betydning for arbejdskraftens mobilitet. De to instrumenter tager dog fat i vidt forskellige problemstillinger. Mens udstationeringsdirektivet omhandler vilkår og betingelser (herunder aflønning) for udstationerede arbejdstageres beskæftigelse, har forordningen om koordinering af de sociale sikringsordninger til formål at definere, hvilken social sikringsordning der finder anvendelse. Det nye forslag ændrer ikke ved anvendelsen af EU's regler om koordinering af sociale sikringsordninger eller ved direktivet om udstationering af arbejdstagere. EØSU frygter derfor, at en henvisning til definitioner i det foreslåede reviderede udstationeringsdirektiv i forordningen om koordinering af de sociale sikringsordninger, som sigter mod at lette deres anvendelse, i praksis vil skabe mindre juridisk klarhed. Det giver anledning til retlige betænkeligheder, når der i en forordning (som er bindende og finder direkte anvendelse i alle medlemsstater) henvises til et direktiv (kun bindende for medlemsstaterne for så vidt angår de resultater, der skal opnås).

5.5. EØSU bemærker, at der er et behov for at sikre ensartede betingelser for anvendelsen af de specifikke regler om koordinering af de sociale sikringsordninger på udstationerede arbejdstagere. Dette omfatter en bestemmelse af, hvornår der skal udstedes A1-formularer, hvilke elementer der skal kontrolleres inden udstedelsen samt fastlæggelse af procedurer for tilbagetrækning i tilfælde af indsigelse. Disse aspekter kan være af afgørende betydning for den praktiske anvendelse af artikel 12 og 13 i forordning (EF) nr. 883/2004, hvorfor EØSU udtrykker bekymring over en sådan tildeling af disse uklare beføjelser til Kommissionen. EØSU modtager gerne tilbagemeldinger vedrørende gennemførelsen af disse beføjelser og en efterfølgende evaluering af de nye procedurers effekt, da emnet udstationering af arbejdstagere er yderst følsomt. EØSU er endvidere bekymret over den kumulative virkning af de nye regler om udstationering, de tidligere omtalte tekniske ændringsforslag til forordningen om sociale sikringsordninger og det stigende antal nationale initiativer til kontrol af arbejdstagere fra andre EU-lande. Den stigende kompleksitet som følge af kombinationen af disse forskellige ordninger kan betyde, at den transnationale mobilitet begrænses, og situationen bør overvåges nøje på europæisk plan. Desuden er der behov for, at reglerne om social sikring for udstationerede arbejdstagere bliver overholdt.

5.6. I henhold til de nye regler skal en mobil EU-arbejdstager have arbejdet mindst tre måneder i værtsmedlemsstaten for at have ret til ydelser ved arbejdsløshed i den pågældende medlemsstat. EØSU mener, at dette forslag begrænser adgangen til ydelser ved arbejdsløshed for mobile arbejdstagere i værtslandet sammenlignet med de aktuelle vilkår (i henhold til hvilke retten allerede opnås efter én dags arbejde). Ved at indtage denne holdning forsinkes forslaget rent faktisk den »sammenlægning af forsikringsperioder« (uanset hvor personen sidst havde bopæl), som giver ret til ydelser. På den ene side kan dette påvirke lysten til mobilitet i en negativ retning. På den anden side kan det gøre reglerne mere retfærdige for modtagerlandene.

5.7. I henhold til de foreslåede nye regler vil den minimumsperiode, hvor jobsøgende kan eksportere de ydelser ved arbejdsløshed, der er opnået ret til i én medlemsstat, til en anden, blive forlænget fra de aktuelle tre til seks måneder. I den aktuelle lovgivning kan den ydelseeksporterende medlemsstat frit vælge mellem tre og seks måneder. EØSU anser denne ændring for at være en anerkendelse fra Kommissionens side af de problemer, der er forbundet med hurtigt at finde arbejde i en anden medlemsstat. EØSU er dog usikker på, hvordan forslaget om at forlænge tidsrummet for »eksporten« af ydelserne ved arbejdsløshed reelt skal kunne skabe beskæftigelsesmuligheder for de jobsøgende, idet dette afhænger af situationen på arbejdsmarkedet, som varierer fra land til land. EØSU betvivler også nytten af dette forslag på et tidspunkt, hvor arbejdsløsheden og navnlig ungdomsarbejdsløsheden fortsat er høj i mange EU-medlemsstater.

5.8. EØSU mener, at de foreslåede nye regler ikke tager højde for de eksisterende problemer, der er forbundet med en koordineret social sikringsordning, idet denne oprindeligt er blevet udviklet til medlemsstater med forholdsvis ensartet købekraftsparitet og ensartede sociale sikringsordninger. Derfor er der behov for mere effektive foranstaltninger, således at der kan skabes konvergens i varigheden af ydelserne ved arbejdsløshed, størrelsen af de modtagne ydelser og

sammenlægningsperioden, der giver ret til ydelser ved arbejdsløshed. En sådan konvergens ville kunne bidrage til og lette koordineringen af de sociale sikringsordninger. Spørgsmålet om, hvordan denne konvergens kan opnås, bør behandles for sig og ikke i denne udtalelse. De foreslåede nye regler vedrørende »eksport« af ydelser ved arbejdsløshed styrker — om ikke andet i princippet — samarbejdet mellem de offentlige arbejdsformidlinger på alle niveauer. Med revisionen præciseres det, hvilke forpligtelser arbejdsformidlingen i værtsmedlemsstaten har med hensyn til at understøtte jobsøgende med jobsøgningsaktiviteter og overvåge og indberette deres aktiviteter til den medlemsstat, der står for udbetalingen af ydelserne ved arbejdsløshed. EØSU mener dog, at de offentlige arbejdsformidlinger bør gøre mere for at hjælpe mobile jobsøgende med at finde stabilt arbejde, navnlig i lyset af den begrænsede tid, de har til at finde et job. Dermed vil de bidrage til at opnå større konvergens som nævnt i ovenstående punkt.

5.9. EØSU noterer sig, at de foreslåede nye regler i de tilfælde, hvor en mobil EU-borgere flytter fra én medlemsstat til en anden (værtsmedlemsstaten) og ikke arbejder eller er aktivt jobsøgende, kan gøre adgangen til specifikke sociale sikringsydelser betinget af, at han/hun kan fremlægge bevis for lovlig opholdsret i henhold til EU-retten. Denne ret er på sin side betinget af, at den pågældende har tilstrækkelige subsistensmidler og en sygeforsikring, der dækker samtlige risici. Med andre ord skal medlemsstaterne opfylde betingelserne i direktivet om fri bevægelighed (direktiv 2004/38/EF). Medlemsstaterne bør desuden overveje fordelene ved at tage imod mobile borgere generelt, også dem, som ikke er erhvervsaktive og ikke betaler bidrag til sociale sikringsordninger, men som på den ene eller den anden måde alligevel ender med at bidrage til økonomien (og den kulturelle mangfoldighed) i værtslandet.

5.10. Det pointeres faktisk i betragtning 5b) i Kommissionens forslag, at medlemsstaterne bør sikre, at ikke-erhvervsaktive mobile EU-borgere ikke forhindres i at opfylde betingelsen om at have en sygeforsikring, der dækker samtlige risici i værtsmedlemsstaten. Dette indebærer også, at disse borgere skal have mulighed for at bidrage på en forholdsmæssig måde til en ordning for sundhedsdækning i værtsmedlemsstaten. EØSU opfordrer medlemsstaterne til at vise større vilje til at åbne op for denne mulighed.

5.11. EØSU har den holdning, at intet i de foreslåede nye regler bør begrænse de grundlæggende rettigheder, der er anerkendt i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, herunder navnlig retten til menneskelig værdighed (artikel 1), retten til social sikring og social bistand (artikel 34) og retten til sundhedsbeskyttelse (artikel 35).

5.12. EØSU konkluderer, at der ikke kan ses bort fra nødvendigheden af at finde en balance mellem modtagende og udsendende medlemsstater i forbindelse med jobsøgning, men at de foreslåede nye regler ikke nødvendigvis letter de jobsøgendes bevægelighed. De mest skrøbelige og svagere samfundslag i Europa vil forblive lige så sårbare, som de er i dag, og de socioøkonomiske skel i og mellem EU's medlemsstater vil fortsat bestå.

Bruxelles, den 5. juli 2017.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Næste skridt hen imod en bæredygtig europæisk fremtid — En europæisk indsats for bæredygtighed

(COM(2016) 739 final)

(2017/C 345/15)

Ordfører: **Etele BARÁTH**

Anmodning om udtalelse	Kommissionen, 8.12.2016
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Plenarforsamlingens beslutning	13.12.2016
Kompetence	Sektionen for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø
Vedtaget i sektionen	15.6.2017
Vedtaget på plenarforsamlingen	5.7.2017
Plenarforsamling nr.	527
Resultat af afstemningen	124/0/7
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU er skuffet over meddelelsen *Næste skridt hen imod en bæredygtig europæisk fremtid*, da den giver indtryk af, at EU's eksisterende politikker allerede har håndteret og opfyldt alle de vigtigste målsætninger og krav i FN's 2030-dagsorden for bæredygtig udvikling. Meddelelsen indfører ikke det paradigmeskift i EU's politikker, der lægges op til i 2030-dagsordenen i form af en ny udviklingsmodel, der er økonomisk mere bæredygtig, socialt set mere inklusiv og miljømæssigt mere bæredygtig på langt sigt. Som påpeget af Det Europæiske Center for Politisk Strategi⁽¹⁾ og også af EØSU i tidligere udtalelser er der et påtrængende behov for et sådant paradigmeskift, hvis de 17 mål for bæredygtig udvikling skal gennemføres korrekt i EU. Baggrunden er de stigende sociale uligheder og den høje arbejdsløshed i Europa samt europæisk økonomi lidet bæredygtige miljøaftryk.

1.2. EØSU har altid påskønnet Kommissionens lederskab i forbindelse med oprettelsen af FN's 2030-dagsorden for bæredygtig udvikling. Nu, hvor de 17 mål for bæredygtig udvikling skal føres ud i livet, føler EØSU, at det skorter på et sådant håndgribeligt lederskab fra EU's side, da der ikke er blevet fremlagt nogen ambitiøs køre- og handlingsplan for gennemførelsen af bæredygtighedsmålene med en tidshorisont frem til 2030, og ej heller er blevet vist nogen vilje fra EU's side til at foretage en kritisk gennemgang af Unionens nuværende politikker og eventuelt ændre disse.

1.3. Indtil videre er 2030-dagsordenen ikke blevet brugt som anledning til at udforme en ny, proaktiv, forandrende og positiv diskurs om Europa, således som EØSU, Europa-Parlamentet og mange aktører fra civilsamfundet har opfordret til: en ny vision om et mere bæredygtigt og inklusivt Europa, som er til gavn for borgerne og ikke lader nogen i stikken; en fremadskuende vision, som bygger på de værdier, der har gjort Europa til et eksempel til efterfølgelse, nemlig solidaritet og menneskerettigheder, social retfærdighed og lighed, demokrati og deltagelse, initiativ og miljømæssig ansvarlighed. Hverken Kommissionens Hvidbog om Europas fremtid eller Romerklæringen i anledning af 60-året for EU's oprettelse anerkender i tilstrækkeligt omfang den værdi, som en bæredygtig udvikling i Europa har for de europæiske borgere.

⁽¹⁾ EPSC Strategic Notes, Sustainability Now! A European Vision for Sustainability, 20. juli 2016; EØSU's udtalelse om et europæisk civilsamfundsforum for bæredygtig udvikling (EUT C 303 af 19.8.2016, s. 73); EØSU's udtalelse om bæredygtig udvikling: Kortlægning af EU's interne og eksterne politikker (EUT C 487 af 28.12.2016, s. 41).

1.4. EØSU beklager, at Kommissionen ikke har indledt en deltagelsesbaseret proces, som kunne føre til en overordnet og integreret strategi for et bæredygtigt Europa i 2030 og tiden derefter. Der er behov for en sådan strategi med henblik på at levere den nødvendige langsigtede tidshorisont, politiske koordinering og sammenhæng i forbindelse med gennemførelsen af FN's 2030-dagsorden. Den bør indgå i én enkelt ny, langsigtet strategisk politisk ramme for tiden efter 2020.

1.5. EØSU er bekymret over manglen på koordinering mellem EU og medlemsstaterne i forbindelse med gennemførelsen af 2030-dagsordenen. Den førnævnte overordnede strategi bør tjene som en fælles ramme for en koordineret indsats.

1.6. EØSU værdsætter Kommissionens arbejde med at fastslå, hvorledes Kommissionens ti prioriteter potentielt kan bidrage til gennemførelsen af 2030-dagsordenen. EØSU understreger dog, at kortlægningen af de eksisterende EU-politikker til opfyldelse af bæredygtighedsmålene nødvendigvis må suppleres med en dybtgående analyse af de reelle mangler, der helt klart findes i EU's opfyldelse af disse mål. Kun et realitetstjek vil sætte EU i stand til at identificere områder med et særligt presserende behov for en indsats og til at foretage en kritisk gennemgang af effektiviteten af EU's politikker, når det gælder gennemførelse af bæredygtighedsmålene.

1.7. EØSU glæder sig over Kommissionens beslutning om at lancere en multistakeholderplatform om gennemførelsen af bæredygtighedsmålene i EU ⁽²⁾. EØSU peger på behovet for at sikre, at ikkestatslige interessenter er i stand til at samarbejde på lige fod med institutionelle repræsentanter i forbindelse med denne platform, således at FN's 2030-dagsordens strategi for inddragelse af et bredt udsnit af interessenter kan slå igennem i EU's politik for bæredygtig udvikling. Platformen bør inddrage en bred kreds af ikkestatslige interessenter i hele processen med gennemførelse af målene for bæredygtig udvikling i EU, lige fra udformning af nye politiske initiativer, langsigtede strategier og oplysningsaktiviteter til gennemgang og overvågning af politikgennemførelsen samt udveksling af bedste praksis. Platformen bør også lette samarbejde og partnerskaber mellem mange forskellige aktører. EØSU vil støtte platformens arbejde ved at udpege et medlem af EØSU, som kan repræsentere udvalget i platformen og stille ekspertise til rådighed samt gøre det lettere at nå ud til civilsamfundet og bidrage med andre aktiviteter.

1.8. Når det gælder fremme af bæredygtig udvikling mener EØSU, at den flerårige finansielle ramme for perioden efter 2020 bør bringes i overensstemmelse med prioriteterne for bæredygtig udvikling i EU. Den bør øge andelen af egne midler og indtægter betydeligt og effektivisere gennemførelsen.

1.9. Efter EØSU's mening er det nødvendigt, at man ved siden af den almindeligt anerkendte BNP-indikator, som har vist sig egnet indtil nu, også begynder at anvende andre indikatorer, der kan måle ikke kun den økonomiske vækst, men også dens virkning og resultater, når det gælder borgernes velfærd og miljøet ⁽³⁾. Dette beror på, at gennemførligheden af den ønskede udvikling indtil 2030 kun kan garanteres ved at gennemføre og overvåge komplekse sociale og miljømæssige forandringer.

2. Indledning

2.1. Med FN's 2030-dagsorden for bæredygtig udvikling enedes verdens ledere i 2015 om en handlingsplan af hidtil uset omfang, som skulle gøre en ende på fattigdom, beskytte planeten, sikre menneskerettighederne og garantere fremgang for alle. De 17 mål for bæredygtig udvikling for 2030 kræver gennemgribende forandringer i alle lande, både udviklingslande og de udviklede lande.

2.2. Med udgangspunkt i resultaterne af en række konferencer fremsatte EØSU i 2016 sine anbefalinger for gennemførelsen af 2030-dagsordenen i EU med en pakke på tre udtalelser ⁽⁴⁾.

⁽²⁾ C(2017) 2941 final.

⁽³⁾ EØSU's udtalelse om nye foranstaltninger til udviklingsorienteret forvaltning og gennemførelse — Anbefalinger til midtvejs-evalueringen af de europæiske struktur- og investeringsfonde (EUT C 487 af 28.12.2016, s. 1); se også OECD, Measuring wellbeing and progress <http://www.oecd.org/statistics/measuring-well-being-and-progress.htm>.

⁽⁴⁾ EØSU's udtalelse om et europæisk civilsamfundsforum for bæredygtig udvikling (EUT C 303 af 19.8.2016, s. 73); EØSU's udtalelse om bæredygtig udvikling: Kortlægning af EU's interne og eksterne politikker (EUT C 487 af 28.12.2016, s. 41); EØSU's udtalelse om dagsordenen for 2030 — En Europæisk Union, der arbejder for bæredygtig udvikling på globalt niveau (EUT C 34 af 2.2.2017, s. 58).

2.3. Med sin meddelelse *Næste skridt hen imod en bæredygtig europæisk fremtid*⁽⁵⁾ har Kommissionen fastlagt sin strategi for gennemførelsen af 2030-dagsordenen som en del af EU's interne og eksterne politikker. Meddelelsen var ledsaget af en række andre dokumenter, ikke mindst en meddelelse om en ny europæisk konsensus om udvikling og en meddelelse om et fornyet partnerskab med AVS-landene. EØSU har givet mere specifikt udtryk for sine synspunkter om disse meddelelser i separate udtalelser⁽⁶⁾.

3. Generelle bemærkninger

3.1. Ifølge meddelelsens indledning er EU fuldt opsat på at føre an i gennemførelsen af 2030-dagsordenen⁽⁷⁾.

3.2. Kommissionen har dog ikke løftet udfordringen ved at udvise lederskab og fremlægge en ambitiøs køreplan for gennemførelsen af målene for bæredygtig udvikling.

3.3. Meddelelsen opfylder ikke sit formål, der blev bebudet i Kommissionens arbejdsprogram for 2016, og som gik ud på at levere en ny tilgang til sikring af Europas økonomiske vækst og sociale og miljømæssige bæredygtighed ud over 2020-tidsrammen og gennemføre målene for bæredygtig udvikling i EU's interne og eksterne politikker på en integreret måde.

3.4. Ifølge meddelelsen vil EU's svar på 2030-dagsordenen omfatte to arbejdsstrømme: fuld integration af de bæredygtige udviklingsmål i EU's nuværende politikramme samt overvejelser om den langsigtede gennemførelse af de bæredygtige udviklingsmål efter 2020.

3.5. EØSU anerkender Kommissionens bestræbelser, som beskrives i denne meddelelse, på at sammenkæde bæredygtighedsmålene med EU's nuværende politikker og Kommissionens ti arbejdsprioriteter. Imidlertid er meddelelsen i for høj grad fokuseret på den daglige drift af EU's politikker. Kommissionen opfatter ikke 2030-dagsordenen som en opfordring til en kritisk gennemgang og ændring af sin egen politik. Meddelelsen afspejler ikke det paradigmeskift, som bæredygtighedsmålene står for⁽⁸⁾, nemlig en ny udviklingsmodel, der er økonomisk mere bæredygtig, socialt set mere inklusiv og miljømæssigt mere bæredygtig på lang sigt, og som sikrer, at vores planets ressourcer deles retfærdigt blandt den voksende verdensbefolkning⁽⁹⁾.

3.6. Indtil videre har hverken Kommissionen eller Rådet udnyttet 2030-dagsordenen som en lejlighed til at opstille en ny, proaktiv, forandrende og positiv diskurs om Europa, således som EØSU, Europa-Parlamentet⁽¹⁰⁾ og mange aktører fra civilsamfundet har opfordret til: en ny vision om et mere bæredygtigt og inklusivt Europa, som er til gavn for borgerne og ikke lader nogen i stikken⁽¹¹⁾. Hverken Kommissionens Hvidbog om Europas fremtid eller Romerkæringen fra lederne af 27 medlemsstater, Kommissionen, Rådet og Europa-Parlamentet i anledning af 60-året for EU's oprettelse afspejler i tilstrækkeligt omfang den værdi, som en langsigtet bæredygtig udvikling i Europa har for de europæiske borgere, eller behovet for, at et forenet Europa fører dette ud i livet.

3.7. Endvidere leverer meddelelsen ikke den hårdt tiltrængte ramme for det fremtidige arbejde med at gennemføre 2030-dagsordenen. Indtil videre har Kommissionen ikke planer om at indlede en deltagelsesbaseret proces med henblik på at opstille en overordnet og integreret strategi for et bæredygtigt Europa i 2030 og fremover, således som EØSU har opfordret til⁽¹²⁾. I dag opererer EU's strategiske rammer med år 2020 som horisont. Dette er uacceptabelt, ikke kun fordi FN's dagsorden fastlægger en tidshorisont frem til 2030, og klimaaftalen fra Paris har et endnu mere langsigtet perspektiv, men

⁽⁵⁾ COM(2016) 739 final.

⁽⁶⁾ EØSU's udtalelse om dagsordenen for 2030 — En Europæisk Union, der arbejder for bæredygtig udvikling på globalt niveau (EUT C 34 af 2.2.2017, s. 58).

⁽⁷⁾ COM(2016) 739 final, s. 3.

⁽⁸⁾ »We need to turn around our economies« Tale ved næstformand for Kommissionen, Frans Timmermans, på FN's topmøde den 27. september 2015.

⁽⁹⁾ EUT C 487 af 28.12.2016, s. 41, punkt 3.4.

⁽¹⁰⁾ Beslutning af 12. maj 2016, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2016-0224+0+DOC+XML+V0//EN>.

⁽¹¹⁾ Fælles opfordring til de europæiske ledere fra europæiske civilsamfundsorganisationer og fagforeninger, 21. marts 2017 »The Europe we want« https://concordeurope.org/wp-content/uploads/2017/03/EuropeWeWant_Statement_English_201703.pdf?1855fc; Indlæg ved Solidar om »Our Common Future« <http://www.solidar.org/en/news/statement-our-common-european-future>.

⁽¹²⁾ EUT C 487 af 28.12.2016, s. 41, punkt 1.5.

også i betragtning af, hvor lang tid økonomiske og sociale forandringsprocesser tager. Der bør udarbejdes én enkelt overordnet strategi for tiden efter 2020, som bygger på Kommissionens 10 arbejdsprioriteter, Europa 2020-strategien med dens syv flagskibsinitiativer samt de 11 tematiske mål for EU's samhørighedspolitik, og som integrerer den flerårige finansielle ramme for tiden efter 2020.

3.8. Kommissionen fører ikke 2030-dagsordenens multiinteressenttilgang helt ud i livet. I modsætning til den proces, der ledte frem til vedtagelsen af 2030-dagsordenen, er Kommissionen indtil videre ikke gået særligt gennemsnitligt og inklusivt til værks.

4. Særlige bemærkninger

4.1. Kortlægning af de europæiske politikker, der bidrager til de bæredygtige udviklingsmål (kapitel 2.1 i meddelelsen)

4.1.1. Denne kortlægning ligner rent papirarbejde: Der er tale om en kompilering af EU-politikker, som på den ene eller anden måde tackler spørgsmål relateret til de 17 bæredygtighedsmål. Kortlægningen afspejler ikke i tilstrækkelig grad realiteterne i Europa. Kommissionen kan ikke med rette konkludere, at EU gør en politisk indsats vedrørende alle 17 mål for bæredygtig udvikling, eftersom der ikke er foretaget nogen vurdering af, om EU-politikkerne reelt er effektive eller modvirkes af andre, modstridende foranstaltninger. Eksempelvis siges Europa 2020-strategien at tage fat på bæredygtighedsmålene vedrørende fattigdom og ulighed, men meddelelsen forbigår det faktum, at strategiens relevante overordnede mål ikke vil blive nået.

4.1.2. Derfor må kortlægningen af de eksisterende EU-politikker suppleres med en detaljeret mangelanalyse for at kunne afgøre, hvor langt EU i virkeligheden er nået med gennemførelsen af målene for bæredygtig udvikling⁽¹³⁾. Kun et realitetstjek vil gøre det muligt for de europæiske politiske beslutningstagere at opstille de rette prioriteter for gennemførelsen af målene. De konklusioner, som Kommissionen drager ud fra kortlægningen, er ikke helt troværdige og er ikke baseret på fakta.

4.1.3. Samtidig med meddelelsen offentliggjorde Eurostat den første statistiske oversigt over den aktuelle situation i EU's medlemsstater, for så vidt angår bæredygtighedsmålene⁽¹⁴⁾. Kommissionen har imidlertid ikke gjort noget forsøg på at beskrive de nødvendige sammenhænge mellem kortlægningen, de statistiske data og indkredsningen af politiske prioriteter for gennemførelsen af bæredygtighedsmålene.

4.1.4. EØSU håber, at indførelsen af en komplet overvågningsramme for gennemførelsen af bæredygtighedsmålene i EU vil give mulighed for en mere faktabaseret tilgang til identificeringen af de største mangler og udfordringer for EU med hensyn til 2030-dagsordenen.

4.1.5. Som EØSU tidligere har understreget, er EU især nødt til at sætte ind på at reducere sit miljøaftryk og skabe et mere inklusivt Europa, hvis bæredygtighedsmålene skal nås: mål 12 (bæredygtigt forbrug og bæredygtig produktion); mål 13 (klimaindsats); mål 14 og 15 (om bevarelse af økosystemer); mål 2 (bæredygtigt landbrug); mål 9 (investeringer i infrastruktur og innovation); mål 10 (reduktion af ulighed); mål 8 (produktiv beskæftigelse og anstændigt arbejde); mål 1 (udryddelse af fattigdom); mål 5 (ligestilling); mål 4 (uddannelse)⁽¹⁵⁾.

4.2. Bidraget fra Kommissionens ti prioriteter til 2030-dagsordenen (kapitel 2.2 i meddelelsen)

4.2.1. Meddelelsen demonstrerer, hvordan Kommissionens 10 arbejdsprioriteter kan bidrage til gennemførelsen af målene for bæredygtig udvikling. Kommissionen bør imidlertid også have mod til om nødvendigt at revidere/tilpasse sine arbejdsprioriteter for at få det fulde udbytte af potentielle synergier med arbejdet med at gennemføre bæredygtighedsmålene.

4.2.2. Efter EØSU's opfattelse bør der rettes større opmærksomhed mod den kulturelle dimension af bæredygtig udvikling og den rolle, som kommunikation spiller i forbindelse med fremme af 2030-dagsordenen.

⁽¹³⁾ EUT C 487 af 28.12.2016, s. 41, punkt 1.7.

⁽¹⁴⁾ Eurostat, *Bæredygtig udvikling i Den Europæiske Union*, 2016.

⁽¹⁵⁾ EUT C 487 af 28.12.2016, s. 41, punkt 4.1.

4.3. **Forvaltningspraksis (kapitel 3.1 i meddelelsen)**

4.3.1. EØSU anbefaler, at der i tilslutning til den langsigtede strategi for gennemførelse af 2030-dagsordenen skabes en ramme for styring og koordinering for at sikre sammenhæng mellem centrale og decentrale foranstaltninger og inddrage det organiserede civilsamfund på nationalt og regionalt plan.

4.3.2. Det europæiske semester bør udvikles til et instrument for vertikal koordinering af gennemførelsen af målene for bæredygtig udvikling i medlemsstaterne⁽¹⁶⁾. Desværre benytter Kommissionen ikke lejligheden til i sin meddelelse at udvikle det europæiske semester yderligere i den retning.

4.3.3. EØSU mener, at selv om bæredygtig udvikling siden 2010 er blevet bygget ind i Europa 2020-dagsordenen, er der ikke opnået sammenhæng mellem økonomiske, sociale og miljømæssige målsætninger. Der er brug for stærkere mekanismer, som kan sikre sammenhæng i politikkerne for bæredygtig udvikling.

4.3.4. EØSU ser positivt på den mere integrerede tilgang i Kommissionens nye struktur og første næstformands koordinerende rolle i arbejdet med gennemførelsen af bæredygtighedsmålene. Dog må de koordinerende enheder i Kommissionen udstyres med tilstrækkelig kapacitet til at sætte skub i disse processer med den nødvendige kraft.

4.3.5. Det er op til EU's ledere at udnytte potentialet til forbedring af styringen, styrke forvaltningen, forstå vigtigheden af en tværgående koordineringsmetode for at forbedre samspillet og eventuelt overdrage kontrollen til de socioøkonomiske spillere i forberedelsesfasen for at gøre »deltagelsen« mere effektiv. Dermed vil de kunne drage fordel af de store latente kræfter, som vil dukke op under gennemførelsesprocessen.

4.3.6. Det er skuffende, at meddelelsen ikke kommer ind på spørgsmålet om, hvordan man kan gribe denne proces an og forbedre den.

4.4. **Finansiering (kapitel 3.2 i meddelelsen)**

4.4.1. Fastlæggelsen af den flerårige finansielle ramme for perioden efter 2020 bør bruges som en mulighed for at sikre, at der afsættes tilstrækkelige EU-midler til gennemførelsen af prioriteterne for bæredygtig udvikling i EU.

4.4.2. EØSU er enig i, at EU yderligere bør udvikle sit økonomiske støttesystem, der forbedrer den økonomiske effektivitet på territorialt, regionalt og lokalt niveau og fremmer almenvellet, samtidig med at der tages hensyn til behovet for bæredygtighed. Økonomisk velstand bør danne det økonomiske grundlag for bæredygtighedsmålene, men der bør fastsættes regler for at sikre, at de sociale og miljømæssige mål nås. EØSU er af den opfattelse, at en reform af det europæiske skattesystem vil kunne konsolidere en forøgelse af budgetmidlerne og bane vej for en bedre gennemførelse af 2030-dagsordenen.

4.4.3. Kommissionen lægger særlig vægt på spørgsmål vedrørende bæredygtig finansiering. Særlig betydning har efter EØSU's opfattelse behovet for at skabe de rette rammebetingelser for private og offentlige investorer med henblik på de massive langtidsinvesteringer i modernisering af infrastruktur og innovation, der er brug for, hvis man skal fremme overgangen til en mere bæredygtig økonomi⁽¹⁷⁾.

4.5. **Måling af fremskridt (kapitel 3.3 i meddelelsen)**

4.5.1. EØSU sætter pris på, at Kommissionen vil foretage en detaljeret, regelmæssig overvågning af de bæredygtige udviklingsmål i EU-sammenhæng ved at trække på en bred vifte af løbende overvågningsprocesser, som foretages af Kommissionen, agenturerne, EU-Udenrigstjenesten og medlemsstaterne. Dog siges der intet om, hvordan dette overvågningssystem nærmere bestemt kommer til at se ud.

4.5.2. EØSU hilser Eurostats arbejde med et sæt af indikatorer for overvågning af gennemførelsen af bæredygtighedsmålene i EU velkommen. EØSU understreger, at beslutninger om overvågning og navnlig udformning af indikatorer har betydelige politiske konsekvenser. Derfor må den fortsatte udvikling af indikatorer debatteres, og civilsamfundet høres efter en gennemsigtig fremgangsmåde.

⁽¹⁶⁾ EUT C 487 af 28.12.2016, s. 41, punkt 1.11 (EØSU's udtalelse om *Den årlige vækstundersøgelse 2017* EUT C 173 af 31.5.2017, s. 73).

⁽¹⁷⁾ EØSU's udtalelse om *Bæredygtig udvikling: Kortlægning af EU's interne og eksterne politikker* (EUT C 487 af 28.12.2016, s. 41); se også EØSU's udtalelse om *Langsigtet finansiering* (EUT C 327 af 12.11.2013, s. 11); se desuden grønbogen, UK's regering https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/220541/green_book_complete.pdf.

4.5.3. EØSU forventer, at der efter offentliggørelsen af en regelmæssig overvågningsrapport fra Eurostat og et tilstrækkeligt langt tidsrum, som giver civilsamfundsorganisationerne lejlighed til at konsultere deres bagland, vil blive ført en dialog via multiinteressentplatformen om konklusionerne af overvågningen og nødvendige politiske tiltag.

4.5.4. Flere af EØSU's undersøgelser har bekræftet, at der ved siden af den almindeligt anerkendte BNP-indikator, som har vist sig egnet indtil nu, er behov for endnu en indikator, der ikke kun afspejler økonomisk vækst, men også dens virkning og resultater (bruttonationalresultat). Overvågningen af den tilstræbte udviklingsproces indtil 2030 bør baseres på et komplekst sæt af økonomiske, sociale og miljømæssige indikatorer ⁽¹⁸⁾.

4.5.5. Overvågningsrammen bør også være knyttet til det europæiske semester.

4.5.6. FN's 2030-dagsordenen kræver, at medlemsstaterne fastlægger en ramme for overvågning og *evaluering*, dvs. at de skal indføre instrumenter til hele den politiske cyklus lige fra strategilægning til gennemførelse, overvågning og evaluering af strategierne. Evalueringsfasen er ikke medtaget i meddelelsen. Dette kan skyldes, at der mangler en overordnet strategi og handlingsplan for gennemførelsen af bæredygtighedsmålene, som regelmæssigt kan evalueres.

4.6. *Fælles ansvar og en tilgang med mange forskellige interessenter*

4.6.1. Målene for bæredygtig udvikling er en dagsorden med flere aktører. De kan kun føres ud i livet, hvis civilsamfund, erhvervsliv, fagforeninger, lokale samfund og andre interessenter påtager sig en aktiv rolle og erhverver ejerskab. Der er brug for deltagerorienterede forvaltningsmekanismer for at sikre, at civilsamfundet bliver inddraget på alle niveauer, lige fra det lokale og nationale til EU- og FN-niveauerne. De bæredygtige udviklingsmål kræver, at institutioner og interessenter samarbejder på en integreret måde og på tværs af forskellige sektorer.

4.6.2. Kommissionen besluttede for nylig at lancere en multistakeholderplatform om gennemførelsen af bæredygtighedsmålene i EU ⁽¹⁹⁾. EØSU hilser dette nye projekt velkommen og tilbyder sin hjælp til at gøre platformen til en succes.

4.6.3. EØSU er dog skuffet over, at Kommissionen i sin meddelelse ikke har reageret på EØSU's forslag om oprettelse af et europæisk forum for bæredygtig udvikling i partnerskab med Kommissionen og udvalgets anbefalinger om udformningen af et sådant forum ⁽²⁰⁾, som var baseret på resultaterne af indlæg om det foreslåede forum på konferencer, i arbejdsgrupper i Rådet, Kommissionen og under interessenthøringer, hvor deltagerne gav udtryk for støtte til et sådant forum.

4.7. EØSU sætter pris på, at Kommissionen i sin beslutning om at oprette multistakeholderplatformen har udvidet platformens opgaver med hensyn til opfølgning på gennemførelsen af bæredygtighedsmålene og udveksling af bedste praksis og har givet den en rådgivende rolle, som skal udfyldes af civilsamfundsrepræsentanter, i forbindelse med overvejelserne omkring den langsigtede gennemførelse af bæredygtighedsmålene samt inddragelse i overvågningen og revisionen af gennemførelsespolitikkerne. Platformen bør også lette samarbejde og partnerskaber mellem mange forskellige aktører. EØSU mener, at denne form for partcipatorisk platform bør spille en afgørende rolle i en ny form for styring i Europa, der bør være kendetegnet af et fælles ansvar.

Bruxelles, den 5. juli 2017.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁸⁾ Mere herom kan findes på: Genuine progress indicator (GPI), Happy Planet index, the »footprint index«, osv.

⁽¹⁹⁾ C(2017) 2941 final.

⁽²⁰⁾ EØSU's udtalelse om *Et europæisk civilsamfundsforum for bæredygtig udvikling* (EUT C 303 af 19.8.2016, s. 73).

**Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen —
Arbejdsplan for miljøvenligt design for 2016-2019**

(COM(2016) 773 final)

(2017/C 345/16)

Ordfører: **Cillian LOHAN**

Anmodning om udtalelse Kommissionen,	27.1.2017
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Præsidiets henvisning	13.12.2016
Kompetence	Sektionen for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø
Vedttaget i sektionen	15.6.2017
Vedttaget på plenarforsamlingen	5.7.2017
Plenarforsamling nr.	527
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	130/0/1

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Anvendelsesområdet for arbejdsplanen for miljøvenligt design for 2016-2019 er for begrænset til at kunne blive en stærk drivkraft for omfattende adfærdsændringer gennem forsyningskæderne for varer og tjenesteydelser i et tempo, der afspejler ambitionerne for handlingsplanen for cirkulær økonomi.

1.2. Miljøvenligt design af varer og tjenesteydelser skal række videre end bare energihensyn. Selvom disse er vigtige, er det nødvendigt at fokusere på produkter i hele deres livscyklus, herunder deres holdbarhed, vedligeholdelses- og reparationsvenlighed, potentiale til deling og digitalisering, genbrug, opgraderbarhed, genanvendelighed og faktiske videreanvendelse i form af sekundære materialer i nye produkter på markedet.

1.3. Miljøvenligt design skal i lyset af digitaliseringen, deleøkonomien og den funktionelle økonomi indarbejde principperne om cirkulær økonomi for at sikre overensstemmelse mellem de forskellige strategier for tilvejebringelse af en ny økonomisk model.

1.4. Et produkts komponentdele bør være nemme at nyttiggøre til genanvendelse og/eller genfremstilling og fremme oprettelsen af et stærkt marked for sekundære råmaterialer.

1.5. Krav om mærkning kan fremme bedre strategier for miljødesign og hjælpe forbrugerne i beslutningsprocessen og dermed blive en drivkraft for adfærdsændringer. Mærkningen bør indeholde et produkts forventede levetid og/eller dets vigtige komponenter.

1.6. EØSU gentager sin støtte til, at man anvender det udvidede producentansvar som et værktøj til at fremme overgangen til forretningsmodeller for cirkulær økonomi, og understreger, at dette også kan få betydning for markedsføringen af et miljøvenligt design.

2. Baggrund

2.1. Arbejdsplanen for miljøvenligt design for 2016-2019 er et bidrag til Kommissionens nye initiativ vedrørende den cirkulære økonomi. Det overordnede mål er at fremme omstilling til en cirkulær økonomisk model, der tager hensyn til produkter og materialer i hele deres livscyklus.

2.2. Den er en opfølgning på tidligere arbejdsplaner for miljøvenligt design for perioderne 2009-2011 og 2012-2014. Den har sin lovgivningsmæssige baggrund i både rammedirektivet om miljøvenligt design 2009/125/EF og rammedirektivet om energimærkning 2010/30/EF. Der foreskrives løbende arbejdsplaner i artikel 16, stk. 1, i direktivet om miljøvenligt design.

2.3. Dette er tænkt som en hjælp til at styrke Europas konkurrenceevne og fremme økonomisk vækst, samtidig med at der skabes nye arbejdspladser.

2.4. Der har været en vis forventning om, at en revision af direktivet om miljøvenligt design eller en opdatering af arbejdsplanen ville føre til en udvidelse af anvendelsesområdet for de tidligere initiativer vedrørende miljøvenligt design.

3. Oversigt over arbejdsplanen for miljøvenligt design for 2016-2019

3.1. Lovrammen for miljøvenligt design og energimærkning tjener et dobbelt formål ⁽¹⁾. For det første skal den sikre, at mere effektive produkter gradvis gennem miljøvenligt design får tilladelse til at blive markedsført. For det andet skal den give forbrugerne et incitament til og mulighed for at købe de mest effektive produkter gennem energimærkning.

3.2. I den nuværende plan opstilles de vedtagne gennemførelsesforanstaltninger, herunder 28 forordninger om miljøvenligt design, 16 delegerede forordninger om energimærkning og tre anerkendte frivillige aftaler.

3.3. Andre indsatsområder omfatter en foranstaltning for miljøvenligt design for luftvarme- og køleprodukter, der vil tage form af en forordning, og en række ændringer af forordninger med henblik på at forbedre produkttest og reducere mulighederne for snyd gennem miljøvenligt design og energimærkning. Disse initiativer supplerer denne arbejdsplan og omtales, men indgår ikke specifikt i den.

3.4. Evalueringen og fremlæggelsen af det eksisterende og igangværende arbejde vil fokusere på energimærkning og opnåelse af en vis grad af miljøvenligt design udelukkende set i forhold til effektivitet og ydeevne.

3.5. Nye produktgrupper er blevet tilføjet til listen over produktgrupper, som den eksisterende lovgivning eller revisioner tager sigte på. Der er tale om:

- systemer til bygningsautomation og bygningsstyring
- elkedler
- håndtørre
- elevatorer
- solpaneler og vekslerettere
- kølecontainere
- højtryksrensere.

4. Principper om miljøvenligt design

4.1. Miljøvenligt design kan bidrage til at afkoble økonomisk vækst fra ressourceforbrug gennem mindre brug af materialer og energi, en højere genanvendelsesgrad og mindre affaldsproduktion ⁽²⁾. Den cirkulære økonomiske models gennemslagskraft beror på et samspil mellem skabelse af økonomisk velstand, sociale fordele og miljømæssige gevinster. Miljøvenligt design kan blive en vigtig drivkraft for social bæredygtighed.

4.2. Selv om direktivet om miljøvenligt design er blevet anvendt til at forbedre produkters energieffektivitet, kan det også anvendes mere intensivt til at stimulere cirkulært produktdesign, f.eks. ved at udelukke designstrategier, der hæmmer reparation eller udskiftning af defekte komponenter ⁽³⁾.

4.3. Miljøvenligt design sikrer produktservicesystemer og produkter, der er fremstillet med færre ressourcer, med anvendelse af genanvendte og vedvarende ressourcer, samtidig med at farlige materialer undgås, og med anvendelse af komponenter, der har længere levetid og er nemmere at vedligeholde, reparere, opgradere og genanvende. Der sondres mellem to tilgange: ændring af produktets design baseret på gradvise forbedringer af eksisterende produkter og nyt

⁽¹⁾ EUT C 82 af 3.3.2016, s. 6.

⁽²⁾ Ellen MacArthur Foundation, *Towards the circular economy: Opportunities for the consumer goods sector*, 2013. Dokumentet er tilgængeligt på: https://www.ellenmacarthurfoundation.org/assets/downloads/publications/TCE_Report-2013.pdf.

⁽³⁾ Det Europæiske Miljøagentur, *Environmental indicator report 2014: Environmental impacts of production-consumption systems in Europe*, 2014. Dokumentet er tilgængeligt på: <https://www.eea.europa.eu/publications/environmental-indicator-report-2014>.

produktdesign, der søger at udvikle nye ressourceeffektive produkter, som kan repareres, opgraderes og genanvendes⁽⁴⁾. Gennemførelsen af direktivet om miljøvenligt design har hidtil hovedsagelig støttet den første gradvise tilgang, men man bør nu intensivere anvendelsen af den anden tilgang i forbindelse med udvikling af revideret, hensigtsmæssig mærkning og med støtte fra de europæiske standardiseringsorganisationers igangværende arbejde på disse områder.

4.4. Et vigtigt element i cirkulært design er, at et produkt kan blive til en tjenesteydelse ved et fokusskift fra ejerskab til bruger, fra salg af et produkt til resultatbaseret ordregivning, f.eks. produktservicesystemer og serviceleveranceaftaler.

4.5. Det bør bemærkes, at bæredygtige fødevarerproduktionssystemer i landbrugssektoren og inden for fødevarerproduktionen, såsom navnlig økologiske produktionssystemer, er et eksempel på både cirkularitet og miljøvenligt design.

4.6. Det nyligt iværksatte fælles initiativ mellem EØSU og Kommissionen om oprettelse af en europæisk multistakeholderplatform for cirkulær økonomi kan gøre det lettere at kortlægge bedste praksis på dette område og identificere de politiske hindringer for overgangen til miljøvenligt design.

5. Huller og udeladelser

5.1. En integreret strategi

5.1.1. Miljøvenligt design af varer og tjenesteydelser skal række videre end bare energihensyn. Selv om disse er vigtige, er det nødvendigt at fokusere på produkter i hele deres livscyklus, herunder deres holdbarhed, vedligeholdelses- og reparationsvenlighed, potentiale til deling og digitalisering, genbrug, opgraderbarhed, genanvendelighed og faktiske videreanvendelse i form af sekundære materialer i nye produkter på markedet. Miljøvenligt design skal være en del af en integreret strategi, hvor både energieffektivitet og produkternes ydeevne tages i betragtning sammen og på lige fod med effektivitet og ydeevne med hensyn til ressource- og materialebrug.

5.1.2. Den nuværende arbejdsplan anerkender begrænsningerne ved primært at fokusere på energieffektivitet. Der er et tydeligt behov for en mere omfattende strategi for miljøvenligt design af hensyn til både konsekvens og klarhed. Direktivet om miljøvenligt design er i sig selv ikke begrænset til energirelaterede produkters energimæssige ydeevne, men omhandler ligeledes det overordnede anvendelsesområde for sådanne produkters materielle dele og de overordnede virkninger af og omkostninger ved manglende ressourceeffektivitet.

5.1.3. Principperne om cirkulær økonomi kræver holdbare, genanvendelige, reparerbare og genbrugelige varer og tjenesteydelser. Miljøvenligt design skal i lyset af digitaliseringen⁽⁵⁾, deleøkonomien⁽⁶⁾ og den funktionelle økonomi⁽⁷⁾ indarbejde disse principper for at sikre overensstemmelse mellem de forskellige strategier for tilvejebringelse af en ny økonomisk model. Risiciene forbundet med den aktuelle inkonsekvens kan føre til usikkerhed i erhvervssektoren, hvilket igen hæmmer innovation eller investering i forretningsmodeller, der er baseret på en mere omfattende model for cirkulær økonomi. Det vil også føre til en udvikling i retning af ressourceeffektivitet på bekostning af et uforholdsmæssigt energiforbrug og omvendt. Det aktuelle og fremtidige udvalg af produkter, der hidtil har været baseret på dårlig energieffektivitet, bør udvides med produkter og tjenesteydelser med en dårlig ressourceeffektivitet.

5.1.4. Et solidt marked for sekundære råmaterialer er afgørende for udviklingen af en cirkulær økonomi. Miljøvenligt design bør bidrage til udviklingen af produkter og tjenesteydelser, der gør det muligt at skille et produkts komponentdele ad. Det vil sige, at et produkts komponentdele bør være nemme at nyttiggøre til genbrug og/eller genfremstilling. Design bør muliggøre en sådan genanvendelse af sekundære råmaterialer til at forsyne markedet med rene materialer af høj kvalitet.

⁽⁴⁾ United Nations Environment Programme and Delft University of Technology, *Design for sustainability — A step-by-step approach*, 2009. Dokumentet er tilgængeligt på: <http://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/8742/DesignforSustainability.pdf?sequence=3&isAllowed=y>.

⁽⁵⁾ EUT C 303 af 19.8.2016, s. 36.

⁽⁶⁾ EUT C 75 af 10.3.2017, s. 1.

⁽⁷⁾ European Environment Agency, *Circular by design — Products in the circular economy*, EEA report No 6-2017, juni 2017. Dokumentet er tilgængeligt på: <https://www.eea.europa.eu/publications/circular-by-design>. EØSU er i gang med at se på det samlede potentiale af nye bæredygtige økonomiske modeller i en særskilt udtalelse (SC/048), som forventes vedtaget i anden halvdel af 2017.

5.1.5. Anvendelse af design som drivkraft for et stærkt marked med sekundære råmaterialer skal ske også under hensyntagen til vigtigheden af holdbarhed og modulopbygning inden for design.

5.2. *Adfærdsændring*

5.2.1. Der bør anvendes en række strategier til at ændre forbrugernes adfærd. Mærkning alene vil ikke være tilstrækkelig til at opnå en omfattende adfærdsændring. Der er allerede i tidligere EØSU-udtalelser blevet gjort opmærksom på behovet for at anvende økonomiske instrumenter ⁽⁸⁾, mærkning af produkter med deres levetid ⁽⁹⁾ og adfærdsøkonomi ⁽¹⁰⁾ (navnlig »nudging« ⁽¹¹⁾) som en del af værktøjskassen til at gennemføre overgangen.

5.2.2. Behovet for en adfærdsændring er ikke begrænset til forbrugere og slutbrugere. Erhvervslivet har brug for støtte gennem incitamenter og sikkerhed med hensyn til en strategi for at fremme ændringer. Dette er især vigtigt i SMV-sektoren, hvor uddannelse og støtteværktøjer kan fremme forståelsen og anvendelsen af principperne om miljøvenligt design og sikre, at enhver overgang ledsages af en omfordeling af arbejdstagere efter behov for at minimere afskedigelser.

5.2.3. EØSU gentager sin opbakning til, at det udvidede producentansvar anvendes som et værktøj til at fremme overgangen til forretningsmodeller for cirkulær økonomi, og understreger, at dette også kan få betydning for styrkelsen af et miljøvenligt design.

5.2.4. I EØSU's udtalelse om Pakken om cirkulær økonomi ⁽¹²⁾ henvises der til nye ejerskabsmodellers rolle, der omfatter leasing af produktservice. Dette kan også fremme miljøvenligt design som en kommerciel nødvendighed til fordel for både miljøet og samfundet som helhed.

5.3. *Revisionsklausuler*

5.3.1. De fleste foranstaltninger til gennemførelse af miljøvenligt design og energimærkning indeholder revisionsklausuler, som kommer i spil i de kommende år. Disse vil specifikt undersøge produkternes ressourceeffektivitet, reparerbarhed, genanvendelighed og holdbarhed.

5.3.2. EØSU understreger vigtigheden af at anvende disse principper i de igangværende undersøgelser af den eksisterende produktliste og ikke blot for de nye produktgrupper, der skal medtages i denne arbejdsplan.

5.3.3. Disse principper bør ikke kun anvendes eksternt i revisionerne, men bør også integreres i arbejdsplanen for miljøvenligt design.

5.4. *Tilvejebringelse af en aktuel og relevant arbejdsplan for miljøvenligt design*

5.4.1. EØSU bemærker, at den nuværende arbejdsplan for miljøvenligt design blev taget op til genovervejelse i lyset af handlingsplanen for cirkulær økonomi. Samrådet med konsultationsforummet vedrørende forslagene til en arbejdsplan for miljøvenligt design blev afholdt i slutningen af oktober 2015 i overensstemmelse med artikel 18 i direktivet om miljøvenligt design, dvs. inden iværksættelsen af handlingsplanen for cirkulær økonomi.

5.4.2. Konsultationsforummet bør tage det organiserede civilsamfunds officielle holdning, som kommer til udtryk gennem EØSU's arbejde, til efterretning.

5.4.3. IKT-produkter er medtaget i arbejdsplanen udelukkende som en »særskilt gruppe« som følge af komplikationer og vanskeligheder i forbindelse med hurtigt omsættelige produkter og usikkerheden omkring den fremtidige markedsudvikling. Det bemærkes, at det typisk tager alt for lang tid at udvikle mærkningen for disse produkter (i gennemsnit 4 år), og at frivillige aftaler ikke leverer de ønskede miljømæssige, økonomiske og sociale resultater med tilstrækkelig beslutsomhed og hastighed.

⁽⁸⁾ EUT C 226 af 16.7.2014, s. 1.

⁽⁹⁾ EUT C 67 af 6.3.2014, s. 23.

⁽¹⁰⁾ Det Europæiske Miljøagentur, *Circular by design — Products in the circular economy*, (<https://www.eea.europa.eu/publications/circular-by-design>) op. cit., s. 31.

⁽¹¹⁾ EUT C 75 af 10.3.2017, s. 28.

⁽¹²⁾ EUT C 264 af 20.7.2016, s. 98.

5.4.4. Den særskilte behandling af IKT-produkter i arbejdsplanen er vigtig. Der skal fastsættes en specifik og klar retning og ambition for denne sektor med henblik på at fremme innovation inden for miljøvenligt design for disse produkter. Anvendelsen af miljøvenligt design til f.eks. mobiltelefoner kunne gøre mobiltelefoner til ambassadører for miljøvenligt design ved at anvende en kommunikationsenhed til at oplyse et bredt publikum om den praktiske anvendelighed af miljøvenligt design og dets konsekvenser og fordele.

5.4.5. Energy Star-aftalen mellem EU og USA udløber i 2018. Den fastsætter de samme frivillige effektivitetskrav til kontorudstyr i begge jurisdiktioner. Der kan være risici forbundet med en forlængelse af denne aftale i lyset af den nye politiske dynamik i USA. Revisionen bør tage hensyn til de konkurrencefordele, som en stærk støtte til miljøvenligt design giver de europæiske virksomheder. EU har mulighed for at blive verdensførende på dette område. Betydningen af gensidighed og internationale aftaler bør ikke undervurderes, når der gøres forsøg på at integrere miljøvenligt design.

5.4.6. Der er god grund til at tro, at der vil blive udarbejdet et mere omfattende afsnit om miljøvenligt designs bidrag til den cirkulære økonomi i planen. Denne erkendelse af behovet for at udvide anvendelsesområdet er velkommen, men skal ledsages af specifikke korte leveringstider.

5.4.7. Udvikling af en cirkulær-økonomisk værktøjskasse til miljøvenligt design, såsom the Circular Design Guide, der fornylig blev udgivet af Ellen MacArthur Foundation, kan fremme ændringer, men dette kræver opbakning fra en solid, hensigtsmæssig lovgivning, der bakkes op af baggrundsforskning, omfattende høringer af interessenter og støtte til standardisering. Produktprisen og økonomiske incitamenter vil både fra forbrugernes og virksomhedernes perspektiv afgøre, i hvilken udstrækning en sådan værktøjskasse vil blive anvendt. »Forureneren betaler«-princippet kan understøtte bedste praksis inden for dette område.

5.4.8. De udfordringer, man står over for med hensyn til markedsovervågning og internationalt samarbejde, bør ikke undervurderes. EØSU bemærker, at der på medlemsstatsniveau er et øget behov for gennemførelse og rapportering gennem markedsovervågning. Hvis dette ikke finder sted, kan der blive behov for stærkere overvågningsmekanismer på nationalt niveau, der koordineres enten indirekte eller direkte via tilsyn på EU-plan. Man bør også overveje at anvende andre overvågnings- eller inspektionsmekanismer end dem, der normalt anvendes i dag til miljøvenligt design og energimærkning, for at reducere forekomsten af »frihjuls«-producenter og -importører på EU's marked og beskytte og belønne de investeringer, der foretages af virksomheder, der følger god og gennemsigtig praksis inden for miljøvenligt design, mærkning og tilvejebringelse af produktoplysninger og varedeklarationer.

5.4.9. Mærkning er afgørende, når det drejer sig om forbrugere og gennemsigtighed, men er ikke nogen mirakelløsning og er måske slet ikke det mest hensigtsmæssige værktøj, når der er tale om produkter og tjenesteydelser mellem virksomheder. Mærkning bør, hvor det er hensigtsmæssigt, tage hensyn til den forventede levetid og ikke blot fokusere på energieffektivitet. For eksempel kan en bygning takket være sin energieffektivitet være højt vurderet, men kan også høste større anerkendelse for de materialer, der er anvendt til opførelsen af den. Eller også kan et større sammensat produkt (f.eks. visse varme-, køle- og ventilationssystemer) opnå yderligere anerkendelse for de anvendte materialer og disses reparabilitet, udskiftelighed, holdbarhed og genanvendelighed.

Bruxelles, den 5. juli 2017.

Georges DASSIS

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Affald-til-energis rolle i den cirkulære økonomi

(COM(2017) 34 final)

(2017/C 345/17)

Ordfører: **Cillian LOHAN**

Medordfører: **Antonello PEZZINI**

Anmodning om udtalelse	Kommissionen, 17/02/2017
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø
Vedttaget i sektionen	15/06/2017
Vedttaget på plenum	05/07/2017
Plenarforsamling nr.	527
Resultat af afstemningen	140/0/2
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. Konklusioner og anbefalinger

- 1.1. EØSU støtter, at beslutninger om affaldshåndtering⁽¹⁾, herunder om affald-til-energi-processer, træffes på grundlag af affaldshierarkiet.
- 1.2. Der bør etableres en koordineret strategi til at sprede budskabet om det første trin i affaldshierarkiet, som i første omgang er forebyggelse af affaldsproduktion.
- 1.3. EØSU bifalder princippet om bæredygtighed i anvendelsen af EU's offentlige midler set i lyset af målene for bæredygtig udvikling⁽²⁾, og at offentlig finansiering altid bør forbedre de europæiske borgernes velfærd. Offentlig finansiering bør også være knyttet til princippet om ikke at støtte nogen form for aktivitet, der skader borgerne.
- 1.4. Manglerne i de eksisterende direktiver om affaldsbehandling må fjernes i fremtidig lovgivning for at sikre, at overgangen til en cirkulær økonomisk model er retfærdig, konsekvent og systemisk.
- 1.5. Det er vigtigt, at der ikke på grund af investeringer i forældede affald-til-energi-processer skabes infrastrukturelle hindringer for at opnå højere genanvendelsesmængder.
- 1.6. Særsomt indsamling af affald er en prioritet, især for medlemsstater med stor afhængighed af deponering, men det skal modsvares af en øget genvindingsgrad, hvis det skal bidrage til at overgangen til en forbedret cirkularitet lykkes.

⁽¹⁾ EØSU's udtalelse om den cirkulære økonomipakke, punkt 4.3 (EUT C 264 af 20.7.2016, s. 98).

⁽²⁾ EØSU's udtalelse om bæredygtig udvikling: Kortlægning af EU's interne og eksterne politikker, punkt 4.3.5.5 (EUT C 487 af 28.12.2016, s. 41).

1.7. Det store antal forbrændingsanlæg, som for øjeblikket findes i nogle medlemsstater er i strid med den ambition om højere mål for genanvendelse, der foreslås i handlingsplanen om den cirkulære økonomi ⁽³⁾. Udfordringen består i at få disse medlemsstater til at gå væk fra forbrændingsafhængighed og over til en bred vifte af affaldshåndteringsløsninger ved hjælp af politiske »push and pull«-faktorer, herunder:

- indførelse af beskatning
- udfasning af støtteordninger
- et moratorium for nye faciliteter og nedlæggelse af ældre.

1.8. Overgangen til en cirkulær økonomi er hæmmet i EU på grund af mangel på de rigtige prissignaler. Dette understreges af fortsat uberettigede subsidier til ikkebæredygtige produktionssystemer, specielt til den fossile brændstofsektor ⁽⁴⁾. EØSU bifalder den udtrykkeligt angivne sammenhæng mellem adgangen til fondene under samhørighedspolitikken samt de nationale planer for affaldshåndtering og handlingsplanen for den europæiske cirkulære økonomi. Forbindelsen til Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer kunne være stærkere.

1.9. Biogas giver muligheder på flere fronter på EU-plan med hensyn til jobskabelse, emissionsreduktion, fremme af brændstofsikkerhed mm. De lovgivningsmæssige og politiske rammer, som bedst understøtter optimeringen af de tilknyttede muligheder, bør udvikles ved hjælp af eksempler på bedste praksis, både inden for og uden for medlemsstaterne.

1.9.1. Biodigestion (rådnetaanke) til fremstilling af biomethan til biler er i overensstemmelse med Parisaftalen. En nylig vurdering fra Kommissionen ⁽⁵⁾ viser, at biogasproduktionen i EU frem til 2030 kunne stige til mindst det dobbelte og muligvis til det tredobbelte af det nuværende niveau.

1.10. En adfærds- og kulturændring er påkrævet og kan opnås gennem uddannelse på alle niveauer i samfundet.

2. Baggrund

2.1. Den 2. december 2015 vedtog Kommissionen en EU-handlingsplan for den cirkulære økonomi, der har en forandringsdagsorden med et betydeligt potentiale for nye jobs og vækst, og som sigter mod at fremme bæredygtige forbrugs- og produktionsmønstre i overensstemmelse med EU's forpligtelser i henhold til 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling. Meddelelsen fokuserer på nyttiggørelse af energi fra affald og dens rolle i den cirkulære økonomi. Affald-til-energi er et bredt begreb, der omfatter meget mere end affaldsforbrænding.

2.2. Hovedformålet med meddelelsen er at sikre, at nyttiggørelse af energi fra affald i EU støtter målene i handlingsplanen for cirkulær økonomi og styres stramt af EU's affaldshierarki. Det undersøges også, hvordan affald-til-energi-processerne kan optimeres, så de kan bidrage til at opfylde målene i energiunionsstrategien og Parisaftalen. Ved at fremhæve dokumenteret energieffektive teknologier skal tilgangen til affald-til-energi, som den er fremlagt i meddelelsen, samtidig give incitamenter til innovation og bidrage til at skabe beskæftigelse af høj kvalitet.

2.3. Denne udtalelse fastlægger EØSU's holdning til hvert af de tre afsnit i meddelelsen, nemlig:

- Placering af affald-til-energi-processer i affaldshierarkiet og den offentlige økonomiske støttes rolle,

⁽³⁾ Kommissionens meddelelse, Kredsløbet lukkes — en EU-handlingsplan for den cirkulære økonomi (COM(2015) 614 final) 2.12.2015.

⁽⁴⁾ David Coady, Ian Parry, Louis Sears, Baoping Shang, *How Large Are Global Energy Subsidies?*, IMF Working Papers, WP/15/105, maj 2015.

⁽⁵⁾ Kommissionen, *Optimal use of biogas from waste streams An assessment of the potential of biogas from digestion in the EU beyond 2020*, marts 2017.

- affald-til-energi-processer til behandling af restaffald: at finde den rigtige balance
- optimering af bidraget fra affald-til-energi-processer til EU's klima- og energimål i den cirkulære økonomi.

Den opregner endvidere de øvrige hensyn, som bør medtages set fra civilsamfundets perspektiv, og som bygger på EØSU's allerede vedtagne holdninger.

2.4. EØSU fremhæver behovet for at imødegå EU's umiddelbare behov med hensyn til affaldshåndtering inden for rammerne af den eksisterende lovgivning og af den eksisterende affaldshåndteringsinfrastruktur. Selvom visse former for suboptimal praksis vil fortsætte, går den generelle langsigtede tendens i retning af en produktionsmodel med mindre affaldsdannelse, hvor affaldsforebyggelse, -genbrug, -genforarbejdning og -genanvendelse er de væsentligste processer i fasen brug i materialestrømmene. Udfordringen handler om at opmuntre til en hurtig og konstant, retfærdig overgang for at opfylde de langsigtede mål.

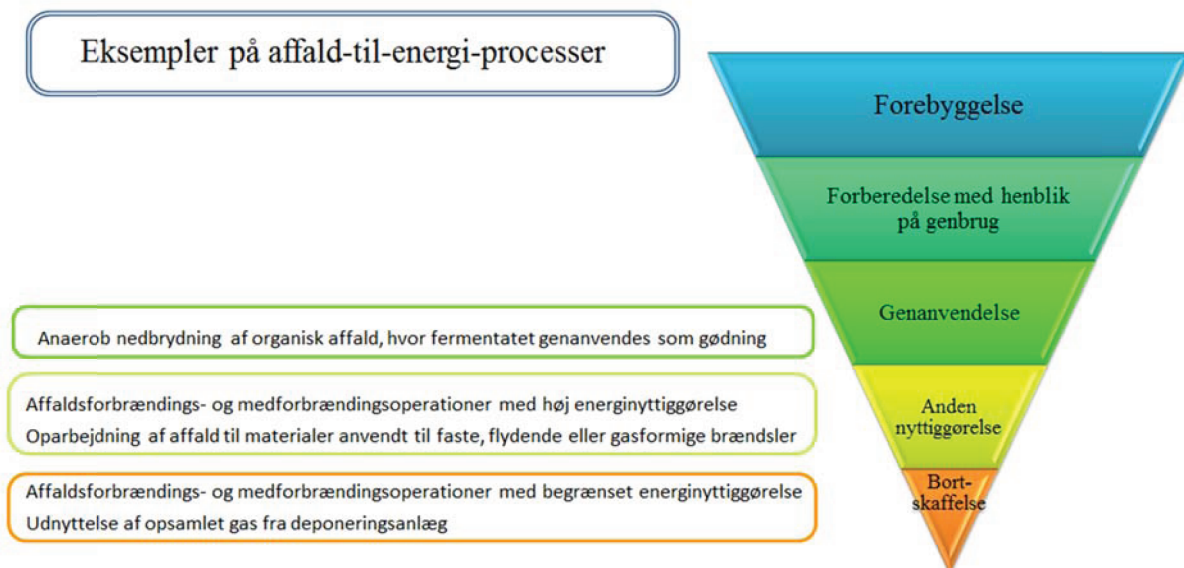
2.5. Med en gennemsnitlig produktion af byaffald på ca. 480 kg pr. indbygger i hele EU i 2015 varierer mængden af sådant affald fra land til land, fra 3 kg i det mest effektive til over 150 kg i det mindst effektive.

3. Placering af affald-til-energi i affaldshierarkiet og den offentlige økonomiske støttes rolle

3.1. EØSU støtter, at beslutninger om affaldshåndtering ⁽⁶⁾, herunder om affald-til-energi-processer, træffes på grundlag af affaldshierarkiet.

3.2. Det er vigtigt at bemærke, at affald-til-energi ikke altid er en mulighed, som er i tråd med ambitionerne og principperne for den cirkulære økonomi. For eksempel er forbrænding af affaldsmaterialer, der kunne være blevet forberedt med henblik på genbrug eller genanvendt, ikke det optimale valg i forhold til ressourceeffektivitet og optimal udnyttelse af råmaterialer. Ligeledes vil transport af affald over store afstande med høje energiomkostninger for at opnå et forholdsvis mindre energifkast gennem en affald-til-energi-proces resultere i en nettoenergiomkostning med dertil knyttet indvirkning på klimaet. Det er ikke de eneste eksempler.

3.3. Diagrammet viser forholdet mellem affald-til-energi-processerne i meddelelsen og affaldshierarkiet.

⁽⁶⁾ EØSU's udtalelse om den cirkulære økonomipakke, punkt 4.3 (EUT C 264 af 20.7.2016, s. 98).

3.4. Det kan ikke kun være affaldshierarkiet, der afgør om affald-til-energi-processer er hensigtsmæssige eller ej. EØSU bifalder princippet om bæredygtighed i anvendelsen af EU's offentlige midler set i lyset af målene for bæredygtig udvikling, og at offentlig finansiering altid bør forbedre de europæiske borgernes sundhed. Offentlig finansiering bør også være knyttet til princippet om ikke at støtte nogen form for aktivitet, der skader borgerne.

3.5. Det er vigtigt, at svaghederne i affaldsrammedirektivet ikke føres videre til initiativerne om den cirkulære økonomi. Det kunne f.eks. være den mulighed, der er for, at en medlemsstat kan fritages for forpligtelsen til særskilt indsamling på grund af manglende teknisk eller finansiell kapacitet til at opfylde den. Fokus bør være på at bruge offentlige midler til at overvinde tekniske vanskeligheder eller på at anvende økonomiske politiske instrumenter til at fjerne de økonomiske begrænsninger for gennemførelse af bedste praksis. For materialer med giftige stoffer kan det være berettiget at vælge bortskaffelse eller energiudnyttelse frem for genbrug eller genanvendelse.

3.6. Meddelelsen repræsenterer en markant udvikling i forhold til handlingsplanen for den cirkulære økonomi med et højt ambitionsniveau for mere effektivitet i affald-til-energi-processerne og øget fokus på affaldshierarkiet som afgørende for forskellige processers cirkularitet. Den lovgivning, som meddelelsen bygger på, navnlig affaldsrammedirektivet, har imidlertid altid indeholdt svagheder, som også fremover vil skabe problemer og svække meddelelsen, hvis de ikke afhjælpes. Det er nødvendigt at revidere affaldsklassificeringen, eventuelt på baggrund af de muligheder, der opstår som følge af nye teknologier i affald-til-energi-anlæg (f.eks. kommer en ødelagt tomat ikke på markedet, mens en tomat, der ikke sælges, betragtes som affald), og eventuelt også medtage slam fra byspildevand til biodigestionsprocesser. Ambitionen om at inkludere disse spørgsmål i handlingsplanen for den cirkulære økonomi må afspejles i de lovændringer, der er nødvendige på alle relevante niveauer.

3.7. Placering af affald-til-energi-processer i affaldshierarkiet kan være vildledende på grund af begrænsningerne for, hvordan processerne behandles i lovgivningen. Placeringen afgøres af definitioner fastlagt i lovgivningen og ikke af videnskabelige analyser af disse affald-til-energi-processers faktiske indvirkning.

3.8. Der er også tekniske aspekter af beregningsmetoden forbundet med definitioner og tærskler i affaldsrammedirektivet. Det er de beregningsmetoder, der bestemmer placeringen af de forskellige affald-til-energi-processer i affaldshierarkiet. Disse detaljerede beregninger bør tages op til fornyet overvejelse af Kommissionen for at sikre, at de holder især i den cirkulære økonomi, men også i forhold til målene for bæredygtig udvikling, energiunionen og Parisaftalen.

3.9. Forpligtelsen til særskilt indsamling, som indgår i den europæiske affaldslovgivning⁽⁷⁾, er afgørende for at affaldshåndteringen forbedres.

3.10. De teknologiske fremskridt vil fortsat give bedre muligheder for at maksimere produkters og energistrømmes effektivitet, hvilket vil føre til innovative løsninger med henblik på mere effektive processer.

3.11. Miljøvenligt design af varer og tjenesteydelse, som skal anvendes alle steder i et fælleseuropæisk system, vil føre til en reduktion af affald til et minimum, når den cirkulære økonomi er blevet realiseret. Miljøvenligt design er i denne henseende et element af afgørende betydning for at kunne tilbyde rene produkter, der kan repareres, genbruges, genanvendes og ændres og vil i sidste ende føre til afskaffelse af affald sådan som vi opfatter det på nuværende tidspunkt.

3.12. Ovennævnte punkter betyder, at der vil være stadig mindre blandet affald til rådighed som forsyningskilde til forbrændingsanlæg, og derfor bør tilskuddene hertil udfases på nationalt plan, ligesom der ikke bør være planer om nye investeringer på dette område, medmindre der er tale om at modernisere eksisterende infrastruktur og gøre den mere ressource- og energieffektiv.

⁽⁷⁾ Direktiv 2008/98/EF, særligt artikel 11 (papir, metal, plast, glas og bygge- og nedrivningsaffald) og 22 (bioaffald) (EUT L 312 af 22.11.2008, s. 3).

4. Affald-til-energi-processerne til behandling af restaffald — at finde den rigtige balance

4.1. Det er vigtigt, at der ikke på grund af investeringer i forældede affald-til-energi-processer skabes infrastrukturelle hindringer for at opnå højere genanvendelsesmængder.

4.2. I 2013 blev 2,5 mt brændsel — for det meste affaldsbaseret — transporteret mellem medlemsstaterne med henblik på energiudnyttelse ⁽⁸⁾.

4.3. Dette transportaspekt skal medtages i affald-til-energi-evalueringer, for når det først er regnet med i målingen af emissionerne knyttet til forskellige affaldshåndteringsmetoder, kan det være afgørende for processens faktiske indvirkning på udledningen af emissioner.

4.4. Ser man på fordelingen af forbrændingsanlæg, er der en geografisk skillelinje i Europa, idet de fleste aktive forbrændingsanlæg i Europa findes i Tyskland, Holland, Danmark, Sverige og Italien. Generelt er mange af de øvrige medlemsstater fortsat alt for afhængige af deponering af affald. Dette bør ændres for at imødegå de nye udfordringer og opfylde de mål, der er fastsat i den affaldslovgivning, der knytter sig til handlingsplanen for cirkulær økonomi.

4.5. Medlemsstater med stor afhængighed af deponering og lav eller ingen forbrænding bør i første omgang fokusere på særskilt indsamling. Særskilt indsamling ved kilden er afgørende for forsyning af affald af høj kvalitet til genanvendelse og bør tilskyndes.

4.6. Der findes imidlertid mange eksempler i medlemsstaterne på en høj grad af særskilt indsamling, som ikke modsvares af tilsvarende genanvendelsesmængder. Dette åbenlyse modsætningsforhold skal afhjælpes med fokuserede politiske redskaber.

4.7. I meddelelsen opfordres de nationale regeringer til at søge andre mulige løsninger end forbrændingsanlæg med hensyn til finansieringsstøtte og -strategier ved at undersøge amortiseringsperioden, råvarernes tilgængelighed og nabolandenes kapacitet.

4.8. Udnyttelse af et naboforbrændingsanlæg kan i nogle tilfælde være den bedste løsning, men der bør forinden gennemføres en hel livscyklusanalyse. Det er yderst vigtigt, at denne omfatter de tilknyttede økonomiske og miljømæssige transportomkostninger.

4.9. Bortset fra enkelte meget specifikke tilfælde og takket være teknologiske fremskridt vil forbrænding sandsynligvis hverken være den mest ressourceeffektive løsning eller »bedste praksis«-løsning for udfordringerne vedrørende affaldshåndtering.

4.10. Medlemsstater med et stort antal forbrændingsanlæg står i øjeblikket i modsætningsforhold til ambitionen om højere mål for genanvendelse. Udfordringen er at få disse medlemsstater til at forbrænde mindre ved hjælp af politiske »push and pull«-faktorer, herunder:

— indførelse af afgifter

— udfasning af støtteordninger

— moratorium for nye faciliteter og nedlæggelse af ældre.

4.11. EØSU understreger, at indførelsen af en generel afgift på forbrænding uden tilgængelige rimelige alternativer for slutbrugeren ganske enkelt vil føre til højere omkostninger for civilbefolkningen. Anvendelsen af afgifter som et økonomisk instrument bør ske på en målrettet og fornuftig måde.

4.12. Der er behov for en effektiv procedure i den enkelte medlemsstat for anmodning om og tildeling af tilladelser til at udføre affaldshåndteringsaktiviteter.

⁽⁸⁾ Europæisk temacenter for affald og materialer i en grøn økonomi (ETC/WMG), *Vurdering af affaldsforbrændingskapacitet og transport af affald i Europa*, januar 2017.

5. Optimering af bidrag fra affald-til-energi-processer med henblik på at opfylde EU's klima- og energimål i den cirkulære økonomi

5.1. EØSU er enig i, at affald-til-energi kun kan optimere den cirkulære økonomis bidrag til dekarbonisering i overensstemmelse med strategien for energiunionen og Parisaftalen, hvis affaldshierarkiet respekteres. Bionedbrydning med henblik på fremstilling af biomethan til biler er i overensstemmelse med Parisaftalen. Køretøjer, der drives af biomethan, kan på effektiv vis bidrage til at dekarbonisere transporten i Europa.

5.2. For at optimere affald-til-energi-processernes bidrag til EU's klima- og energimål i den cirkulære økonomi må det sikres, at de mest effektive teknikker og teknologier anvendes i forbindelse med »affald til energi-processer«. Dette er i overensstemmelse med Kommissionens foreslåede ændringer af direktivet om vedvarende energi. Der bør imidlertid tilskyndes til disse kriterier for alle nye anlæg uanset størrelse, herunder mindre anlæg på under 20 MW.

5.3. Beskatning af indsamling af affald påvirker i stadig stigende grad familiernes og virksomhedernes ressourcer. En sådan beskatning bør derfor anvendes fremadrettet og med hensyntagen til miljøbeskyttelse.

5.4. Den offentlige og den private sektor bør have mulighed for at samarbejde om langsigtede projekter med henblik på at gøre cirkularitet mere konkret. Virksomhedernes sociale ansvar kan også spille en vigtig rolle i forbindelse med overgangen til en mere bæredygtig affaldshåndtering.

5.5. Overgangen til en cirkulær økonomi har i EU været hæmmet af manglen på rigtige prissignaler. Dette kommer tydeligt til udtryk, idet der forsat uberettiget tildeles subsidier til ikkebæredygtige produktionssystemer, navnlig i sektoren for fossile brændstoffer⁽⁹⁾. EØSU bifalder den fastslåede sammenhæng mellem adgangen til fondene under samhørighedspolitikken, de nationale og regionale planer for affaldshåndtering og handlingsplanen for den europæiske cirkulære økonomi.

5.6. Forbindelsen til finansiering fra Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer kunne være stærkere for at sikre, at disse investeringer prioriterer muligheder, der fremmer målene i handlingsplanen for den cirkulære økonomi. Visse former for incitamenter kunne undersøges nærmere med henblik på at skabe en passende kæde i et efterfølgende led i forhold til faciliteterne, f.eks. distribution af brændstoffer og/eller sekundære råmaterialer samt fremstilling af yderligere produkter til en eventuel anvendelse.

6. Andre muligheder

6.1. Biomethan

6.1.1. Produktion af biogas via anaerob nedbrydning omtales i meddelelsen. Dette er en mulighed for de forskellige medlemsstater, som bør udvikles. En nylig vurdering fra Kommissionen⁽¹⁰⁾ viser, at biogasproduktionen i EU frem til 2030 kan stige til mindst det dobbelte og muligvis det tredobbelte niveau i forhold til de nuværende niveauer.

6.1.2. Biogas fungerer som arbejdsmodel i mange medlemsstater, især i Italien og Tyskland. Disse lande kan som praktiske eksempler også bidrage med værdifulde erfaringer fra gennemførelse i praksis.

6.1.3. I øjeblikket er omkostningerne ved biomethan højere end omkostningerne ved methan fra fossile kilder. Anvendelsen af biomethan er imidlertid berettiget på grund af de indirekte omkostninger ved mutagene og kræftfremkaldende stoffer — f.eks. NO_x og olierøg, der opstår ved forbrænding af fossile brændstoffer⁽¹¹⁾.

6.1.4. Først og fremmest er de eventuelt højere omkostninger ved biomethan i overensstemmelse med de mål, der er nedfældet i Parisaftalen om at reducere drivhusgasemissionerne fra traditionelle brændstoffer⁽¹²⁾.

⁽⁹⁾ David Coady, Ian Parry, Louis Sears, Baoping Shang, *How Large Are Global Energy Subsidies?*, IMF Working Papers, WP/15/105, maj 2015.

⁽¹⁰⁾ Kommissionen, *Optimal use of biogas from waste streams An assessment of the potential of biogas from digestion in the EU beyond 2020*, marts 2017.

⁽¹¹⁾ COM/2017/011 final — 2017/04 (COD).

⁽¹²⁾ »L'opera loda l'artefice«, Machiavelli said.

6.1.5. Det er afgørende, at råvarer, der anvendes til anaerob nedbrydning, har få eller ingen indirekte konsekvenser med hensyn til ændringer i arealanvendelse (ILUC) og ikke påvirker fødevarerproduktionen negativt. Biogasfaciliteter placeres mest hensigtsmæssigt tæt på en råvareforsyning (primært landbrugsaffald) og med det formål at fungere som en affaldshåndterings- og energibehovsløsning. Det bør undgås at skabe anaerobe nedbrydere og dermed efterspørgsel efter nye råvareforsyninger, enten affald eller afgrøder.

6.1.6. Biogasanlæggets placering er meget vigtig. Der er behov for en påvist effektiv anvendelse af den producerede energi, således at effektivt produceret energi ikke går til spilde. Det er desuden vigtigt at bemærke, at anaerobe nedbrydere ikke er en løsning, der passer til alle landbrugsområder i EU, og at indsatsen for at fremme disse bør begrænses til områder, der indeholder færdigforarbejdede råvarer, som på nuværende tidspunkt udgør problematisk affald.

6.1.7. Udvikling af en grundigt planlagt biogasproduktion og anvendelse af infrastruktur kan imidlertid være en meget effektiv måde at håndtere landbrugsaffald og dermed potentielt miljøskadelige stoffer på samt gøre sikker bortskaffelse nemmere. Samtidig kan lokalsamfundenes behov for brændstoffer til opvarmning og transport imødekommes.

6.1.8. Anaerob nedbrydning kan medvirke til at forbedre folkesundheden, gøde jorden, bidrage til emissionsreduktion og udgøre et praktisk eksempel på cirkularitet.

6.1.9. Anaerob nedbrydning kan være meget effektiv ved anvendelse af principperne for den cirkulære økonomi, navnlig i forbindelse med »små sløjfer«, hvor råvarerne til nedbryderen hentes lokalt og energiproduktionen anvendes lokalt (med undtagelse af brændstoffer til lastbiler). Investeringer bør fremme målet om at reducere affaldstransport til et niveau så tæt som muligt på nul kilometer.

6.1.10. De beskæftigelsesmæssige og økonomiske fremskridt, der knytter sig til udviklingen af et integreret biogaselement i et nationalt eller regionalt energimiks bør analyseres og fremhæves. Mulighederne for at lette og fremskynde de administrative procedurer for tilladelse til projekter vedrørende bioaffaldsnedbrydere bør også overvejes.

6.1.11. En politik for og økonomisk støtte til projekter, der opfylder alle kriterierne, vil fremme innovationen og kan udgøre et af de mange værktøjer, der letter overgangen til en lav CO₂-økonomi.

6.1.12. CEN's revision af mandat M/475 bør udbygges, således at biomethan fra kilder, der på nuværende tidspunkt ikke er godkendt, såsom deponerings- og spildevandsrensningssgas, slam og usorteret byaffald samt andet affald kan tilføres naturgasnetværk. Denne type biomethan er allerede tilgængelig.

6.1.13. Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer spiller en afgørende rolle for indførelsen af anaerobe nedbrydningsprocesser i projekter, som endnu ikke er økonomisk levedygtige.

6.1.14. Der bør fremsættes incitamenter i lighed med dem, der traditionelt anvendes i sektoren for fossile brændstoffer med henblik på anvendelse af køretøjer drevet af biogas. Sådanne incitamenter bør være til gavn for slutbrugerne og give forbrugerne tilgængelige alternative transportmuligheder til en rimelig pris.

6.2. Kulturelle forandringer og uddannelse

6.2.1. Det må erkendes, at kulturelle forskelle er en udfordring. Adfærdsmæssige ændringer i forbindelse med særskilt indsamling af affald ved kilden bør betragtes som et tegn på, at der er behov for kulturelle forandringer. Mange værktøjer kan anvendes, ikke mindst en »nudging«-tankegang⁽¹³⁾, for at opnå sådanne forandringer.

6.2.2. Der bør foreligge en koordineret strategi for spredning af budskabet på affaldshierarkiets første trin, nemlig forebyggelse af affaldsproduktion som det første.

⁽¹³⁾ EØSU's udtalelse om anvendelse af en »nudging«-tankegang i EU's politikformulering (EUT C 75 af 10.3.2017, s. 28).

6.2.3. Adfærdsmæssige ændringer kan også opnås gennem udvikling af programmer om disse emner til skoler. Dette bør gælde for alle uddannelsesniveauer lige fra børnehaver og grundskoler til universiteter og uddannelser på arbejdspladsen, så børn og borgere kan blive undervist og oplyst som led i en langsigtet tilgang.

6.2.4. Universiteter og offentlige organer kan bidrage til at skabe legitimitet for nye teknologier og ny praksis og kan som sådan fungere som modeller for bedste praksis og regionale ambassadører for affald-til-energi-processer ⁽¹⁴⁾.

Bruxelles, den 5. juli 2017.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁴⁾ I en række medlemsstater findes der eksempler herpå, bl.a. på University College Cork i Irland, hvor egne små anaerobe nedbrydere anvendes i forbindelse med forskning.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2011/65/EU om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr

(COM(2017) 38 final — 2017/0013 (COD))

(2017/C 345/18)

Ordfører: **Brian CURTIS**

Anmodning om udtalelse	Rådet, 20.2.2017 Europa-Parlamentet, 1.2.2017
Retsgrundlag	Artikel 114 og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø
Vedtaget i sektionen	15.6.2017
Vedtaget på plenarforsamlingen	5.7.2017
Plenarforsamling nr.	526
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	139/0/4

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU mener, at ændringen af dette direktiv kommer på det rigtige tidspunkt og er nødvendig for at forhindre handelshindringer og konkurrenceforvriddning i EU.

1.2. EØSU konstaterer, at der har fundet en omfattende interessenthøring sted og været foretaget en konsekvensanalyse. Resultaterne heraf er afspejlet i Kommissionens forslag.

1.3. Udelukkelsen af pibeorgler fra direktivets anvendelsesområde, som skyldes både økonomiske og kulturelle hensyn, vil bidrage til at undgå et tab på op mod 90 % af arbejdspladserne i sektoren og et årligt tab på op mod 65 mio. EUR inden 2025.

1.4. EØSU støtter, at friktionsdrevne, mobile ikke-vejgående maskiner udelukkes fra direktivets anvendelsesområde. Dette vil støtte sektorens industrielle udvikling ved at fjerne forskelsbehandlingen af maskinerne.

1.5. EØSU mener ikke, at direktivet i sig selv er nok til at opnå affaldshierarkiets højeste prioritet — affaldsforebyggelse. Udvalget anbefaler en kombination af RoHS-direktivet, direktivet om miljøvenligt design og WEEE-direktivet for at sikre opfyldelse af disse mål.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Forslagets begrundelse og formål

2.1.1. I direktiv 2011/65/EU (RoHS 2) fastsættes regler om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr (EEE). Bestemmelserne i RoHS 2 gælder alt EEE på EU-markedet, uanset om det er fremstillet i EU eller i tredjelande. RoHS 2 berører primært industriproducenter, importører og distributører af EEE såvel som EEE-kunder.

2.1.2. RoHS 2 fokuserer på affaldshierarkiets højeste prioritet, nemlig affaldsforebyggelse. Affaldsforebyggelse omfatter bl.a. foranstaltninger, der begrænser indholdet af skadelige stoffer i materialer og produkter. Reduktion af mængden af farlige stoffer i elektrisk og elektronisk affald letter affaldshåndteringen. Det fremmer genbrug af produkter og genanvendelse af brugte materialer, hvilket gavner den cirkulære økonomi.

2.1.3. RoHS 2 er nødvendig for at forhindre handelsbarrierer og konkurrenceforvridning i EU, som kan opstå, hvis der er forskelle mellem medlemsstaternes love eller administrative foranstaltninger vedrørende begrænsningen af anvendelsen af farlige stoffer i EEE. Det bidrager også til at beskytte menneskers sundhed og til miljørigtig bortskaffelse og nyttiggørelse af elektrisk og elektronisk affald.

2.1.4. RoHS 2 er en omarbejdning af det tidligere RoHS-direktiv 2002/95/EF (RoHS 1). Begge RoHS-direktiver har ført til en reduktion i brugen af farlige stoffer i hele verden: adskillige lande, herunder Kina, Korea og USA, har indført lovgivning, der minder om RoHS. Med RoHS 2 blev der indført nye definitioner, og anvendelsesområdet blev udvidet til at omfatte medicinsk udstyr og overvågnings- og reguleringsinstrumenter. Effekten af disse bestemmelser blev vurderet i Kommissionens forslag i 2008. Der blev imidlertid også indført andre ændringer med RoHS 2, nemlig det »åbne anvendelsesområde«, via en ny kategori 11: »Andet EEE, der ikke er dækket af ovenstående kategorier«. Med disse ændringer gøres direktivet gældende for alt EEE (undtagen udstyr, der eksplicit er udelukket), og der åbnes op for en bredere fortolkning af EEE baseret på en ny definition af elafhængigheden. Bestemmelserne om et »åbent anvendelsesområde« blev ikke vurderet særskilt, da de blev indført i RoHS 2.

2.1.5. Kommissionen har beføjelser til at undersøge behovet for at ændre direktivets anvendelsesområde hvad angår det åbne anvendelsesområde, der blev indført med omarbejdningen i 2011. Kommissionen har foretaget denne vurdering og konstateret en række problemer vedrørende anvendelsesområdet for RoHS 2, som skal løses for at undgå, at lovgivningen får utilsigtede følgevirkninger. Hvis Kommissionen ikke fremlægger et forslag, vil følgende problemer opstå efter den 22. juli 2019:

- forbud mod aktiviteter på det sekundære marked (f.eks. videresalg, handel med brugte varer) for EEE, der for nylig er omfattet af anvendelsesområdet (det såkaldte »hard-stop«)
- afskaffelse af muligheden for at bruge reservedele til at reparere en undergruppe af EEE, der for nylig er omfattet af anvendelsesområdet, og som er markedsført før denne dato
- (forvridende) forskelsbehandling af ledningsforbundne, mobile ikke-vejgående maskiner i forhold til ellers identiske maskiner, der er batteri- eller motordrevne (p.t. udelukket fra RoHS's anvendelsesområde)
- de facto-forbud mod markedsføring af pibeorgler i EU (fordi de ikke er i overensstemmelse med RoHS pga. det bly, der anvendes for at frembringe den ønskede lyd).

Disse fire problemer kan påvirke EU-markedet, producenterne og borgerne og få negative økonomiske, miljømæssige, sociale og kulturelle konsekvenser.

Kommissionens forslag omhandler derfor håndteringen af de problemer med anvendelsesområdet, der ikke kan løses ved erstatning af stofferne eller ved undtagelser og vejledning, f.eks. for specifikke produktgrupper, hvor der er et konstant problem med overholdelse af reglerne, eller hvor bestemmelserne om anvendelsesområdet skaber markedsforvridninger, nemlig:

- aktiviteter på det sekundære marked for EEE henhørende under RoHS 2, der falder uden for anvendelsesområdet for RoHS 1
- reservedele til EEE henhørende under RoHS 2, der falder uden for anvendelsesområdet for RoHS 1
- friktionsdrevne, ledningsforbundne, mobile ikke-vejgående maskiner
- pibeorgler.

I forslaget tages der ligeledes hensyn til de erfaringer, der er høstet med gennemførelsen af RoHS 2, i overensstemmelse med de overordnede målsætninger og kravene om juridisk klarhed.

2.2. Konsekvensanalyse

2.2.1. Ifølge Kommissionens konsekvensanalyserapport vil det have følgende virkninger at genoprette det sekundære marked og øge tilgængeligheden af reservedele til visse former for elektrisk og elektronisk udstyr (EEE):

- En nedsættelse af omkostningerne og den administrative byrde for virksomhederne, heriblandt SMV'erne, og for de offentlige myndigheder.
- Yderligere markedsmuligheder for reparationserhverv og videresalg.
- Positive sociale virkninger, herunder for EU's sygehuse, som vil kunne spare omkring 170 mio. EUR efter 2019, fordi de beholder muligheden for at videresælge og købe brugt medicinsk udstyr.
- Miljøfordele i form af en reduktion af den samlede affaldsproduktion: Muligheden for at forlænge anvendelsen af EEE vil udskyde det tidspunkt, hvor udstyret er udtjent og skal bortskaffes, hvorved produktionen af affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE) også udskydes. I de fleste tilfælde er de miljømæssige virkninger ved produktionen af yderligere reservedele ubetydelige i sammenligning med fordelen ved, at udstyret som helhed forbliver i brug. Denne foranstaltning vil forebygge produktionen af mere end 3 000 ton farligt affald pr. år i EU, hvilket vil støtte initiativet om en cirkulær økonomi. En længere levetid for EEE vil ligeledes føre til yderligere besparelser i energi og råmaterialer.

3. Sammenhæng med de gældende regler

3.1. Ved at fokusere på aktiviteter på det sekundære marked sigter forslaget på atter at bringe RoHS 2 i fuld overensstemmelse med EU's generelle produktlovgivningsprincipper.

3.2. RoHS 2 gør det muligt for EEE, som er uden for anvendelsesområdet for RoHS 1, men som ikke overholder RoHS 2, fortsat at være tilgængeligt på markedet indtil den 22. juli 2019. Efter den dato vil både den første markedsføring og aktiviteter på det sekundære marked (f.eks. videresalg) af EEE, der ikke er i overensstemmelse med reglerne, imidlertid være forbudt. EEE, der er omfattet af dette »hard-stop« af aktiviteter på det sekundære marked, er medicinsk udstyr, overvågnings- og reguleringsinstrumenter og andet EEE, der for nylig er blevet omfattet af anvendelsesområdet. Denne hindring af aktiviteter på det sekundære marked stemmer ikke overens med den generelle harmonisering af EU's produktlovgivning. Kommissionen foreslår derfor at afskaffe dette »hard-stop« af aktiviteter på det sekundære marked.

3.3. RoHS 2 indeholder en undtagelse (til den generelle begrænsning af stoffer) for kabler og reservedele til reparation af udstyr, genbrug, opdatering af funktioner eller opgradering af kapacitet for de grupper af EEE, der gradvist bliver omfattet af anvendelsesområdet. Andet EEE, der for nyligt er blevet omfattet af anvendelsesområdet, (udover medicinsk udstyr og overvågnings- og reguleringsinstrumenter) er ikke opført. Dette gør det umuligt at anvende reservedele efter den 22. juli 2019 og udgør en ubegrundet forskelsbehandling. Kommissionen foreslår derfor at indføre en særlig bestemmelse med henblik på at udelukke reservedele fra begrænsningen af stoffer, således at det til enhver tid er muligt at reparere alt EEE under RoHS 2's anvendelsesområde, som er bragt i omsætning i EU.

3.4. I RoHS 2 oplistes 10 særlige former for udstyr, som er undtaget fra bestemmelserne om »åbent anvendelsesområde«. En af de typer udstyr, som er udelukket (»mobile ikke-vejgående maskiner, der udelukkende gøres tilgængelige til erhvervmæssig brug«), omfatter kun maskiner med en indbygget strømkilde. Bestemmelsen betyder, at to typer maskiner, som i øvrigt er identiske, betragtes som forskellige i henhold til to forskellige regelsæt af den ene årsag, at deres strømforsyning er forskellig (indbygget eller ekstern). Kommissionen foreslår at ændre definitionen af »mobile ikke-vejgående maskiner, der udelukkende gøres tilgængelige til erhvervmæssig brug« til også at omfatte friktionsdrevne maskiner.

3.5. Kommissionen foreslår ligeledes at tilføje pipeorgler til listen over udelukket udstyr grundet manglende alternativer til erstatning.

3.6. I henhold til RoHS 2 bør undtagelserne fra begrænsningen af stoffer være af en begrænset varighed.

3.7. Om end artikel 5, stk. 5, ikke indeholder en specifik frist for, hvornår Kommissionen skal træffe afgørelse om ansøgninger om nye undtagelser, er fristen for, hvornår Kommissionen skal træffe afgørelse om ansøgninger om fornyelse af en undtagelse, fastsat til at være senest seks måneder inden undtagelsen udløber, hvilket har vist sig ikke at kunne lade sig gøre i praksis. Kombineret med kravet om, at en ansøgning om fornyelse skal indgives senest 18 måneder før undtagelsens

udløb, betyder fristen, at Kommissionen skal træffe afgørelse om ansøgninger om fornyelse af gældende undtagelser inden for 12 måneder, efter at denne ansøgning er indgivet, medmindre der findes særlige forhold, der berettiger andre frister. Overholdelse af denne frist er praktisk talt umulig pga. de mange obligatoriske proceduremæssige skridt i vurderingen af ansøgningen om fornyelse. Bestemmelsen om fastsættelse af en frist for, hvornår Kommissionen skal træffe afgørelse om ansøgninger om fornyelse af en undtagelse, bør følgelig fjernes.

4. Sammenhæng med Unionens politik på andre områder

4.1. De foreslåede ændringer ændrer ikke på den grundlæggende tilgang ved RoHS 2 og dens overensstemmelse med anden lovgivning. RoHS 2 og REACH-forordningen er i tråd med hinanden, hvad angår samspillet mellem politikker.

4.2. RoHS 2 er ligeledes i overensstemmelse med anden produktrelateret lovgivning såsom Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/19/EU om affald af elektrisk og elektronisk udstyr og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/53/EF om udrangerede køretøjer. Anden EU-lovgivning kan indeholde selvstændige forpligtelser vedrørende brugsfasen af EEE, men der er ingen sammenfald med RoHS 2-forpligtelserne.

Bruxelles, den 5. juli 2017.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — EU's revision af gennemførelsen af miljøreglerne: Fælles udfordringer og en samlet indsats for at levere bedre resultater

(COM(2017) 63 final)

(2017/C 345/19)

Ordfører: **Mihai MANOLIU**

Anmodning om udtalelse	23.3.2017
Retsgrundlag	Artikel 33 og 114 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Plenarforsamlingens beslutning	24.1.2017
Kompetence	Sektionen for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø
Vedtaget i sektionen	15.6.2017
Vedtaget på plenarforsamlingen	5.7.2017
Plenarforsamling nr.	527
Resultat af afstemningen	139/1/4
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EU's revision af gennemførelsen af miljøreglerne (EIR) afdækker efter EØSU's opfattelse, at en dårlig, fragmenteret og ujævn gennemførelse af EU's miljølovgivning er et alvorligt problem i mange EU-medlemsstater. Nogle af de underliggende årsager til den dårlige gennemførelse, som EIR har blotlagt, synes at være, at mange medlemsstatsregeringer mangler den politiske vilje til at gøre væsentlige forbedringer til en politisk prioritet og til at afsætte tilstrækkelige ressourcer. EIR-landerapporterne anskueliggør præcis, hvor meget EU er nødt til at gøre for at nå de mål og de milepæle, der blev fastlagt i det 7. miljøhandlingsprogram, for:

- at beskytte, bevare og forbedre Unionens naturkapital
- at omstille Unionen til en ressourceeffektiv, grøn og konkurrencedygtig lavemissionsøkonomi
- at beskytte Unionens borgere mod miljørelaterede belastninger og risici for deres sundhed og trivsel.

1.2. EØSU understreger, at en korrekt gennemførelse af EU's miljølovgivning er i de europæiske borgeres interesse med reelle økonomiske og sociale fordele til følge. Et sundt miljø er en nødvendighed for borgernes sundhed. Velfungerende økosystemer er en forudsætning for landbrug og mange andre økonomiske aktiviteter. Ensartet gennemførelse af miljøstandarder i alle medlemsstater sikrer lige vilkår for virksomheder. Hvis økonomien udvikles i retning af miljøansvarlig adfærd, skabes der et stort potentiale for økonomisk modernisering og innovation, erhvervs- og beskæftigelsesmuligheder og gode arbejdsbetingelser.

1.3. Hovedansvaret for gennemførelsen ligger hos medlemsstaterne, mens Kommissionen spiller en væsentlig rolle i at sikre, at gennemførelsen foregår hensigtsmæssigt og på ensartet vis. Politisk vilje, integration af miljø- og andre politikker og aktiv inddragelse af civilsamfundet i beslutningstagningen og revisionen er helt afgørende forudsætninger for en vellykket gennemførelse af miljølovgivningen i medlemsstaterne.

1.4. Europæerne værdsætter EU for de høje miljøstandarder. En dårlig gennemførelse af disse standarder svækker EU's troværdighed i forhold til at sikre, at standarderne håndhæves på samme måde i alle EU-medlemsstater.

1.5. EØSU ser positivt på EIR som en ny fremgangsmåde og en vigtig etape i en igangværende proces, hvis mål er, at Kommissionen og medlemsstaterne i fællesskab forpligter sig til at forbedre gennemførelsen af miljøpolitikkerne og -lovgivningen. Denne proces skal videreføres med fokus på synergier, en samlet tilgang, gennemsigthed og inklusion.

1.6. EØSU bifalder den integrerede politiske tilgang, der er anlagt med EIR, og påpeger, at en sådan også bør følges i forbindelse med integrationen af miljø- og socialpolitikker. En bedre gennemførelse af målsætningerne på miljøområdet forudsætter en omhyggelig og proaktiv hensyntagen til de sociale virkninger, dvs. konsekvenserne for arbejdsmarkedet og forbrugerne, navnlig sårbare grupper. Markedsbaserede instrumenter som omlægning af miljøafgifter er vigtige redskaber for at nå målsætningerne i miljølovgivningen. I den forbindelse gør EØSU opmærksom på, at tilsagnene om at udfase miljømæssigt skadelige subsidier skal føres ud i livet.

1.7. EIR bør videreudvikles i de kommende år ved at udvide revisionen til andre lovgivningsområder af betydning for miljøet såsom klima- og kemikalielovgivningen.

1.8. Gennemførelsen af miljøreglerne bør indgå i et samspil med andre politikområder. For at gøre det nemmere at finde løsninger, der omfatter flere politikområder, bør der arrangeres fælles drøftelser mellem Rådet for Miljø og andre rådssammensætninger. Forbindelsen mellem det europæiske semester og EIR bør præciseres yderligere med henblik på at garantere, at mulighederne i de forskellige instrumenter udnyttes optimalt.

1.9. EØSU bifalder Kommissionens anstrengelser for at etablere strukturerede dialoger med medlemsstaternes regeringer, der tager udgangspunkt i landerapporternes konklusioner. For at få den ønskede virkning skal dialogerne være åbne og levere klare resultater samt følges op. Det bør overvejes at formulere og fastlægge en række forudsætninger for en effektiv dialogproces gældende for alle involverede parter.

1.10. EØSU gør opmærksom på, at effektiv gennemførelse af miljøbeskyttelsesforanstaltninger til dels afhænger af, at civilsamfundet — arbejdsgivere, arbejdstagere og andre samfundsrepræsentanter — tildeles en aktiv rolle, således at befolkningen får mulighed for at kontrollere, at miljølovgivningen gennemføres korrekt via fri adgang til miljøinformation, deltagelse i udformningen af miljøpolitikken og adgang til klage og domstolsprøvelse. Borgerne skal have adgang til nøjagtige rapporter om gennemførelsen af miljølovgivningen, de steder hvor de bor og arbejder. Al positiv udvikling inden for miljøbeskyttelse har indbefattet væsentlig inddragelse af civilsamfundet, demokratiets vagthund.

1.11. EØSU beklager, at civilsamfundets vigtige rolle ikke afspejles tilstrækkeligt i EIR. En tættere inddragelse af civilsamfundet vil kunne styrke EIR-processen. På nationalt niveau må civilsamfundsorganisationer gives mulighed for at bidrage med deres ekspertise og viden til landerapporterne og til de strukturerede lantedialoger og opfølgningen på dem. EØSU er villig til at være formidler for civilsamfundsdialoger på EU-niveau.

2. Indledning

2.1. I maj 2016 lancerede Kommissionen revisionen af gennemførelsen af miljøreglerne (EIR)⁽¹⁾ med det sigte at forbedre gennemførelsen af EU's miljølovgivning i EU-medlemsstaterne. EIR er et informations- og samarbejdsbaseret politikinstrument, som ikke indfører juridiske forpligtelser eller indberetningspligt. Den er tilrettelagt som en løbende proces med halvårlige landerapporter udarbejdet af Kommissionen og dialoger med medlemsstaterne.

⁽¹⁾ COM(2016) 316 final.

2.2. I februar 2017 offentliggjorde Kommissionen det første sæt af 28 landerapporter for medlemsstaterne og en meddelelse om EIR med en sammenfatning af resultaterne og konklusionerne og de foranstaltninger, Kommissionen agter at iværksætte.

3. Generelle bemærkninger

3.1. EU-retten på miljøområdet er omfattende, men der er alvorlige problemer med den korrekte gennemførelse. EIR-landerapporterne viser, at gennemførelsen af miljølovgivningen i medlemsstaterne er fragmenteret og ujævn. EIR beskriver helt rigtigt fordelene ved korrekt gennemførelse for de europæiske borgeres livskvalitet, lige vilkår for virksomheder og jobskabelsen ⁽²⁾. Omkostningerne ved manglende gennemførelse anslås til 50 mia. EUR pr. år ⁽³⁾.

3.2. Det 7. miljøhandlingsprogram, som Europa-Parlamentet og Rådet vedtog i 2013 ⁽⁴⁾, har gjort bedre gennemførelse af lovgivningen til en af de allervigtigste prioriteter. EØSU påskønner, at Kommissionen omsætter dette til praksis med EIR.

3.3. Landerapporterne sammenfatter information, som ikke er helt ny. Men de har en klar merværdi, derved at manglerne i gennemførelsen for første gang ses i et sammenhængende og horisontalt perspektiv med inddragelse af de vigtigste områder af miljølovgivningen og alle medlemsstater. Denne nye grad af evaluering gør det muligt at analysere fælles underliggende årsager og strukturelle hindringer med henblik på at sikre en bedre gennemførelse og udvikle afhjælpende foranstaltninger og støtteredskeer.

3.4. Den tilgang, der er anlagt med EIR, muliggør endvidere en udvikling fra reaktivt at indlede overtrædelsesprocedurer som følge af dårlig gennemførelse af lovgivningen til proaktivt at iværksætte foranstaltninger over for de underliggende årsager til den dårlige gennemførelse. Imidlertid ligger hovedansvaret for gennemførelsen af EU's miljølovgivning hos EU's medlemsstater. Det må erkendes, at det i mange tilfælde er manglende politisk vilje hos mange medlemsstaters regeringer til at gøre væsentlige forbedringer til en politisk prioritet og til at afsætte tilstrækkelige ressourcer dertil, som synes at være de underliggende årsager til den dårlige gennemførelse, der er blevet afdækket af EIR ⁽⁵⁾. EØSU hilser det derfor velkommen, hvis EIR kan medvirke til at sætte behovet for bedre gennemførelse på den politiske dagsorden i EU's medlemsstater og på Rådets møder.

3.5. Kommissionen er nødt til at tackle medlemsstaternes dårlige gennemførelse af EU-lovgivningen ved hjælp af passende og skrappe foranstaltninger, herunder overtrædelsesprocedurer. EØSU finder det bekymrende, at disse foranstaltninger ikke hidtil har været effektive. Europæerne værdsætter bl.a. EU for de høje miljøstandarder. Dårlig gennemførelse af disse standarder svækker derfor EU's troværdighed i borgernes øjne.

3.6. Landerapporterne er et godt udgangspunkt for en struktureret dialog mellem Kommissionen og hver enkelt medlemsstat, ligesom de skaber mulighed for, at medlemsstaterne kan lære af hinanden, kortlægge fælles problemer og lære af bedste praksis efter princippet om, at viden er magt.

3.7. Da borgerne, lokalsamfund og virksomheder er de reelle aktører, når det gælder gennemførelsen af miljøforanstaltninger, er civilsamfundet nødt til at spille en aktiv rolle i EIR. Det er altafgørende, at civilsamfundet bliver en partner i disse bestræbelser.

3.8. EØSU sætter pris på, at Kommissionen opfatter inddragelse af civilsamfundet som et vigtigt aktiv i opfølgningen på EIR. Imidlertid er EIR noget væg med hensyn til, hvordan civilsamfundet skal inddrages. Civilsamfundets deltagelse skal sikres igennem hele EIR-forløbet, ikke blot i forbindelse med opfølgningen. Dette aspekt af EIR bør videreudvikles.

⁽²⁾ COM(2017) 63 final, s. 2.

⁽³⁾ European Parliament, At a glance, Environmental Implementation Review.

⁽⁴⁾ EUT L 354 af 28.12.2013, s. 171.

⁽⁵⁾ Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om et generelt EU-miljøhandlingsprogram frem til 2020 »Et godt liv i en ressourcebegrænset verden«, EUT C 161 af 6.6.2013, s. 77, stk. 1.2.

4. Specifikke bemærkninger

4.1. *Anvendelsesområdet for EIR*

4.1.1. Indtil videre dækker revisionen af gennemførelsen af miljøreglerne den cirkulære økonomi og affaldshåndtering, natur og biodiversitet, luftkvalitet og støj samt vandkvalitet og -forvaltning — et stort område af miljølovgivningen. Andre sektorer med en tæt forbindelse til disse politikker bør medtages i næste omgang. Det gælder især modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, der har afgørende betydning for mange miljøpolitikker såsom beskyttelse af naturen og biodiversiteten og vandforvaltning. Gennemførelsen af kemikalielovgivningen er vigtig for et sundt miljø, trivsel og en ren cirkulær økonomi.

4.2. *Landerapporter*

4.2.1. Landerapporterne giver et rigtig godt overblik over de miljøudfordringer, medlemsstaterne står over for, og hvor de står med hensyn til gennemførelsen af miljølovgivningen. EØSU sætter endvidere pris på, at landerapporterne henviser til de mål for bæredygtig udvikling, der knytter sig til disse udfordringer. Det anskueliggør, at bedre miljøresultater er et element i en mere overordnet tilgang til bæredygtig udvikling, hvor fremskridt på det økonomiske, sociale og miljømæssige område søges opnået på en integreret, helhedsorienteret og balanceret måde.

4.2.2. Landerapporterne skaber desuden en merværdi for borgere og civilsamfundsorganisationer i de respektive lande, idet de ikke blot giver ikkestatslige interessenter et godt overblik over situationen i deres hjemland, men tillige giver dem mulighed for at sammenligne præstationen med andre medlemsstater og identificere mangler og ikkeudnyttet potentiale. Landerapporterne må betragtes som et værdifuldt redskab for civilsamfundet i EU's medlemsstater til at holde deres regeringer ansvarlige for at garantere et sundt miljø. De gør det muligt for civilsamfundet at presse på for en bedre gennemførelse af miljølovgivningen.

4.2.3. Dette potentiale kunne imidlertid styrkes yderligere ved at inddrage civilsamfundet endnu mere i udarbejdelsen af landerapporterne, strukturerede dialoger og opfølgningen samt i revisionen af rapporterne i den næste halvårige cyklus. Civilsamfundsorganisationer besidder betydelig ekspertise, som kan bruges i forbindelse med kortlægningen af de store miljøudfordringer, deres lande står over for. De bør derfor tages med på råd helt fra starten.

4.2.4. For at EIR bliver en fortløbende proces er det vigtigt at føre tilsyn med fremskridtene med gennemførelsen af anbefalingerne i de foregående landerapporter og sammenfatte resultaterne i forbindelse med den næste omgang EIR-rapporter.

4.3. *Underliggende årsager til dårlig gennemførelse og redskaber, der kan bane vej for forbedringer*

4.3.1. EØSU værdsætter, at Kommissionen benytter EIR som en anledning til at analysere fælles underliggende årsager til dårlig gennemførelse. Den indledende vurdering i meddelelsen bør tages op med medlemsstaterne, og der bør tages højde for de ikkestatslige aktørers førstehåndserfaringer og -kendskab og den forskning, der er gennemført af akademikere, tænketanke og EU-netværket for gennemførelse og håndhævelse af miljølovgivning (IMPEL).

4.3.2. Kommissionen har allerede identificeret nogle vigtige fælles underliggende årsager: ineffektiv koordinering mellem lokale, regionale og nationale myndigheder, manglende administrativ kapacitet og utilstrækkelig finansiering, manglende viden og data, utilstrækkelige mekanismer til sikring af overholdelse, manglende integration og sammenhæng i politikker.

4.3.3. Kommissionen nævner nogle eksempler på bedre politikkoordinering og -integration såsom en koordineret tilgang til politikken om ren luft og mobilitetspolitikker. EØSU bifalder denne integrerede politiske tilgang og påpeger, at en sådan tilgang også må anvendes ved integrationen af miljø- og socialpolitikker. En bedre gennemførelse af målsætningerne på miljøområdet forudsætter en omhyggelig og proaktiv hensyntagen til de sociale virkninger, dvs. konsekvenserne for arbejdsmarkedet og forbrugere, navnlig sårbare grupper.

4.3.4. I sidste ende er det manglen på politisk vilje, der er årsag til mange af disse problemer ⁽⁶⁾. Det er derfor vigtigt, at EIR opfylder målsætningen om at behandle gennemførelsen af miljølovgivningen som et politisk spørgsmål, og at det bliver sat på EU's dagsorden.

4.3.5. EØSU understreger endvidere, at myndighedernes kompetencer og viden er afgørende for en korrekt gennemførelse. Derudover er bevidsthed og kommunikation vigtige, for at civilsamfundet kan deltage i EIR-processen.

4.3.6. Kommissionen omtaler markedsbaserede instrumenter og investeringer som redskaber, der kan gøre det nemmere at nå de mål, der er fastlagt i lovrammerne for miljøområdet. EØSU har i en tidligere udtalelse peget på, at det med en omlægning af miljøafgifterne er muligt at flytte skattebyrden fra arbejdskraft til ressourceforbrug med det sigte at mindske de miljøskadelige virkninger ⁽⁷⁾.

4.3.7. I samme udtalelse kritiserede EØSU, at der fortsat ydes miljøskadelige subsidier. Der er ikke gjort store fremskridt. Kommissionen omtaler i sin meddelelse både afgiftsomlægning og udfasning af miljøskadelige subsidier som vigtige redskaber, der kan bane vej for en bedre gennemførelse. Der fremlægges dog ingen strategi for løsning af den fastlåste situation.

4.4. *Det videre forløb*

4.4.1. Som påpeget af Kommissionen er det medlemsstaterne, der har hovedansvaret for en korrekt gennemførelse af EU's miljølovgivning. Men der er bestemt også vigtige spørgsmål på EU-niveau, der kan hindre eller fremme en korrekt gennemførelse. Intelligent integration af miljømålene og andre politikområder skal starte på EU-niveau med intelligent og konsekvent regulering og øremærkning af midler. Processen for at gøre den fælles landbrugs politik grønnere er et godt eksempel herpå, og der er erfaringer, der kan tages ved lære af. Større sammenhæng i politikkerne for bæredygtig udvikling på EU-niveau kan også bidrage til at forbedre miljøresultaterne i EU-medlemsstaterne. EIR bør tillige bruges som en mekanisme til at modtage feedback om, hvorvidt de EU-politikker og den EU-lovgivning, der gennemføres, skal ændres eller opdateres.

4.4.2. Baseret på konklusionerne af den første omgang EIR tilbyder Kommissionen at lette medlemsstaternes arbejde ved at etablere en struktureret dialog om gennemførelsen med hver enkelt medlemsstat, hvorunder eksperter i medlemsstaterne kan få skræddersyet støtte fra eksperter i andre medlemsstater, og fælles spørgsmål af strukturel karakter kan drøftes i Rådet. EØSU hilser disse foranstaltninger velkommen, men nærer dog en vis tvivl over for, om de vil være tilstrækkelige til at forbedre den overordnede kvalitet af medlemsstaternes miljøresultater.

4.5. *Strukturerede dialoger*

4.5.1. Allerede i det 7. miljøhandlingsprogram ⁽⁸⁾ omtales indførelsen af strukturerede dialoger lig den tilgang, der anlægges under det europæiske semester. Meddelelsen indeholder ikke oplysninger om de praktiske foranstaltninger i forbindelse med disse dialoger, som ikke bør overlades til medlemsstaternes regeringer. Det bør overvejes at formulere og fastlægge en række forudsætninger for en effektiv dialogproces gældende for alle involverede parter.

4.5.2. Der skal være garanti for en afbalanceret deltagelse af en lang række ikkestatslige aktører og lokale myndigheder. De skal inviteres i god tid i forvejen og tilsendes tilstrækkelig information til, at de kan forberede deres bidrag.

4.5.3. For at få den ønskede virkning skal dialogerne være resultatorienterede. Resultaterne og de næste skridt, deltagerne forpligtelser og frister bør fastlægges klart og overvåges. I det 7. miljøhandlingsprogram omtales »partnerskabsaftaler om gennemførelse« mellem Kommissionen og medlemsstaterne. Det bør overvejes også at anvende dette instrument i forbindelse med EIR. Ikkestatslige aktører som industrien, detailsektoren og landbruget kan også indgå forpligtelser.

⁽⁶⁾ Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om et generelt EU-miljøhandlingsprogram frem til 2020 »Et godt liv i en ressourcebegrænset verden«, 7. EU-miljøhandlingsprogram, EUT C 161 af 6.6.2013, s. 77.

⁽⁷⁾ Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om markedsbaserede instrumenter til fremme af en ressourceeffektiv og kulstoffattig økonomi i EU (initiativudtalelse), EUT C 226 af 16.7.2014, s. 1

⁽⁸⁾ 7. miljøhandlingsprogram, punkt 59.

4.6. *Peer-to-peer-støtte*

4.6.1. EØSU glæder sig over, at der bliver mulighed for peer-to-peer-støtte for eksperter i medlemsstaterne. De mange og mangeårige erfaringer i EU-netværket for gennemførelse og håndhævelse af miljølovgivning (IMPEL) bør tages i betragtning.

4.6.2. Enkeltstående udveksling af eksperter bør suppleres af mere omfattende programmer for gensidig støtte mellem medlemsstater lig Phare-twinning-projekterne, som i høj grad var medvirkende til de gode resultater med tilpasning af EU-retten i forbindelse med EU-udvidelserne mellem 2004-2007. Man bør også overveje at indføre peerevalueringsprogrammer, der svarer til OECD's program for gennemgang af miljøindsatsen ⁽⁹⁾.

4.7. *Debat om fælles spørgsmål af strukturel karakter i Rådet*

4.7.1. Kommissionen har planer om, at der i Rådet skal være en debat om fælles strukturelle hindringer for korrekt gennemførelse. På den måde vil spørgsmålet om gennemførelsen blive sat på den politiske dagsorden. Der mangler information om de praktiske foranstaltninger herom.

4.7.2. Med »forgrønnelsen« af det europæiske semester er der i de senere år blevet gjort forsøg på at anvende denne mekanisme for koordinering af den centrale styring mellem Kommissionen og medlemsstaterne til også at forbedre miljøresultaterne. Derved får regeringscheferne direkte oplysninger om problemerne med hensyn til miljøresultater, og det bliver lettere at finde integrerede løsninger.

4.7.3. Imidlertid har forgrønnelsen af det europæiske semester ikke endnu været særligt vellykket. Kommissionen ønsker ikke at erstatte forgrønnelsen af semesterprocessen med EIR. Imidlertid bør forbindelsen mellem det europæiske semester og EIR i dette tilfælde præciseres yderligere med henblik på at garantere, at mulighederne i de forskellige instrumenter udnyttes optimalt.

4.7.4. Drøftelser på møder i Rådet for Miljø vil nok ikke være tilstrækkelige, hvis de står alene. For at fremme integrerede og horisontale løsninger bør der være fælles drøftelser med andre rådssammensætninger, bl.a. fælles drøftelser med ministrene for transport og beskæftigelse og sociale anliggender.

4.8. *Retsmidler til håndhævelse af lovgivningen*

4.8.1. Kommissionen har helt rigtigt præciseret, at EIR ikke bør træde i stedet for retlige skridt for at forbedre gennemførelsen af miljølovgivningen, hvilket ikke er EIR's opgave. Men den mere samarbejdsbaserede tilgang under EIR vil kun blive en succes, hvis muligheden for juridiske følger og sanktioner anvendes på troværdig og effektiv vis. Det gælder overtrædelsesprocedurer, der indledes af Kommissionen i tilfælde af overtrædelse af miljølovgivningen og de retsmidler, der er til rådighed for borgerne og civilsamfundet for at holde regeringerne i medlemsstaterne og EU-niveauet ansvarlige.

4.8.2. EØSU ønsker at minde Kommissionen og medlemsstaterne om, at der i det 7. miljøhandlingsprogram blev medtaget nogle foranstaltninger, der giver flere muligheder for at håndhæve miljølovgivningen, men at disse endnu ikke er taget i anvendelse. Det drejer sig om:

- en udvidelse af de bindende kriterier for en effektiv gennemførelse af medlemsstaternes inspektioner og tilsyn til hele Unionens miljølovgivning;
- sikring af ensartede og effektive mekanismer på nationalt plan til behandling af klager vedrørende gennemførelsen af Unionens miljølovgivning.

4.8.3. EØSU vil behandle Kommissionens kommende meddelelse om borgernes adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet i en særskilt udtalelse.

Bruxelles, den 5. juli 2017.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽⁹⁾ <https://www.oecd.org/site/peerreview/environmentalperformancereviews.htm>.

**Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om rapport fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget —
Energipriser og -omkostninger i Europa**

(COM(2016) 769 final)

(2017/C 345/20)

Ordfører: **Laure Batut**

Anmodning om udtalelse	Kommissionen, 17.2.2017
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationsområdet
Vedtaget i sektionen	14.6.2017
Vedtaget på plenarforsamlingen	5.7.2017
Plenarforsamling nr.	527
Resultat af afstemningen	127/15/4
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. Anbefalinger

1.1. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) minder om, at EU's energipakke ønsker at sætte »forbrugeren i centrum«, og efterlyser en definition og en gennemførelse af dette princip. Forbrugeren kan kun udfylde sin nye rolle, hvis han kan støtte sig til tydelige tekster, der sætter ham i stand til at agere. Det er EØSU's opfattelse, at hvis energiunionen skal blive en succes, er der brug for en fremtidsvision om, hvad borgerne og virksomhederne har at vinde med dette projekt, som f.eks. mere lighed.

1.2. EØSU mener, at en indsats i forhold til energiefterspørgslen, der baserer sig på bevidstgørelse af borgere og fagfolk (undervisning, uddannelse), kan gøre disse ansvarlige for deres energivalg og -adfærd. Energieffektiviteten kan medtages i opgørelser over energibehov, kan bidrage til at reducere forbruget og dermed påvirke omkostningerne, selv når priserne stiger. Den kan dog ikke i sig selv løse de energirelaterede problemer vedrørende klimaændringer, forsyningssikkerhed eller energifattigdom⁽¹⁾. Energieffektivitet og ikkeforbrug af energi udgør ikke energikilder.

1.3. EØSU foreslår, at dataanalysen i de kommende år udvides med inddragelse af undersøgelser af flere energikilder, og at man interesserer sig for tre slags forbrug, nemlig husholdningernes, industriens og servicevirksomhedernes.

1.4. Rapporten bør endvidere omfatte en evaluering af hvordan energiefterspørgslen tilfredsstilles, således at man får kendskab til, i hvor stort omfang behovene opfyldes til en overkommelig pris (artikel 14 i EUF-traktaten).

1.5. EØSU foreslår endvidere, at rapporten beskæftiger sig med de beløb, som virksomhederne og/eller forbrugerne betaler til FoU og til omsættelse af forskningen i energilagring i praksis. Dette bør afspejles i energiprisen og i omkostningerne til finansiering af netværkene.

1.6. Miljøomkostningerne bør evalueres og oplysningerne herom være let tilgængelige for alle.

1.7. EØSU foreslår, at Kommissionens toårige rapporter om energipriser og -omkostninger indledes af en ordforklaring, som letter forståelsen for alle forbrugere.

⁽¹⁾ EØSU's udtalelse om »Ren energi til alle europæere« (EUT C 246 af 28.7.2017, s. 64).

1.8. I samme gennemsigtighedsøjemed anmoder udvalget Kommissionen om at tilføje et faktablad for hver af de undersøgte medlemsstater med fem referencepunkter for hver energikilde:

- den årlige prisforskel mellem engros- og detailmarkedet
- råstofkomponentens, netkomponentens og skatte- og afgiftskomponentens relative andel i prisen for forbrugerne
- den årlige fortjeneste for virksomhederne i værdikæden, navnlig de nationale leverandører
- procentdelen og fordelingen af EU-støtte til medlemsstaten og til virksomhederne
- de lovfastede taksters og de sociale taksters andel i den samlede detailpris.

2. Indledning

2.1. I 2014 udarbejdede Kommissionen en første rapport om energipriser og -omkostninger i Den Europæiske Union (EU). Mangelfuldheden af de indsamlede data fik Kommissionen til at foreslå en forordning⁽²⁾ om europæiske statistikker over priserne på naturgas og elektricitet.

2.2. Målsætningen er at gøre status over udviklingen af det indre marked for energi, som ikke er fuldført, og at bidrage til at fastlægge, hvilke foranstaltninger der skal træffes for at styrke energieffektiviteten og forsyningssikkerheden på dette område med delt kompetence.

3. Resumé af Kommissionens rapport

3.1. Den foreliggende rapport fra Kommissionen er således nummer to i rækken. Rapporten vurderer situationen med hensyn til energipriser på områderne gas, elektricitet og olieprodukter og disses konsekvenser for husholdningerne og erhvervslivet, ligesom den fremhæver EU's strategiske politikker med henblik på at virkeliggøre energiunionen.

4. Prisen på elektricitet

4.1. Kommissionen nævner visse forudsætninger for at influere på priserne, nemlig øget energieffektivitet og anvendelse af alternativ energi, hvor EU ønsker at være verdensførende.

4.2. EU-medlemsstaternes nettoimport af elektricitet genereret af fossilt brændstof — og parallelt hermed deres afhængighed — er steget, hvilket har sat nyt liv i den vanskelige debat om skiferolie og -gas.

4.3. Engrospriserne er faldet regelmæssigt siden 2008 og har konvergeret i det indre marked, hvilket har ført til et fald i prisen på kul og gas. Imidlertid er der mange nationale faktorer, der forhindrer, at dette fald smitter af på detailpriserne, som fortsat stiger, idet **den gennemsnitlige pris for husholdningerne** er steget med 3,2 % i samme periode:

- energikomponenten er faldet med 15 % mellem 2008 og 2015
 - netkomponenten er steget med 3,3 % om året
 - skatte- og afgiftskomponenten, som omfatter 10 delkomponenter⁽³⁾, herunder moms, sociale takster, beskæftigelse, kompensationer, forsyningssikkerhed, koncessionsafgifter osv., er steget med 10 procentpoint fra 28 % til 38 % af prisen.
- 4.4. **Elektricitetspriserne for virksomhederne** er steget mindre, nemlig mellem 0,8 og 3,1 % om året fra 2008 til 2015, idet de »store« forbrugere kan nyde godt af særlige takster.
- 4.5. Kommissionen anfører, at der er **meget store forskelle mellem medlemsstaterne**, idet forskellen for husholdningerne kan være helt oppe på 300 %, på grund af skatte- og afgiftskomponenten (59 % i Danmark, 5 % i Malta).
- 4.6. Den gennemsnitlige elektricitetspris i Europa er højere end i USA, men betydeligt lavere end i Japan.

⁽²⁾ EUT L 311 af 17.11.2016, s. 1.

⁽³⁾ COM(2016) 769 final, s. 6, fodnote nr. 8.

5. Prisen på gas

5.1. Gas udgør 23 % af EU's primære energiforbrug, og 15 % går til elektricitetsproduktion. Gas dækker næsten »en tredjedel af både husholdningernes og industriens endelige energibehov«.

5.2. EU importerer 69 % af sin gas fra et begrænset antal leverandører og er tvunget til at følge verdensprisernes udsving.

5.3. Engrospriserne er faldet med 50 % siden 2013, primært på grund af en svag global efterspørgsel, USA's produktion af skifergas og indekseringen af gasprisen efter olieprisen.

5.4. Detailpriserne er steget med 2 % om året siden 2008 **for husholdningerne**. Også hér spiller skatte- og afgiftskomponenten, som er steget med 4,2 % om året, en betydelig rolle og forklarer — sammen med netafgifterne — forskellene medlemsstaterne imellem, hvor den højeste pris (i Sverige) er fire gange højere end den laveste (i Rumænien).

5.5. For **virksomhederne** og de »store« industriforbrugere **er priserne faldet**, og det er energikomponenten, der har størst betydning for prisdannelsen, hvilket har ført til, at engrospriserne har smittet af på detailpriserne, og til at der er sket en større konvergens i det indre marked.

5.6. På verdensplan ligger Europa konvergensmæssigt i midten med en nedadgående tendens siden 2013, omend over priserne i USA og Rusland.

6. Prisen på olie

6.1. Fra maj 2014 til januar 2016 faldt dollarprisen på råolie på 19 måneder med 77 %, hvorefter den er steget, men dog er forblevet på halvdelen af 2014-prisen.

6.2. **Detailprisen** er blevet påvirket i mindre grad, da euroen er faldet i forhold til dollaren, og eftersom skatter og afgifter er en vigtig komponent i prisen.

EU har fastsat minimumssatser for punktafgifter ⁽⁴⁾, men næsten alle medlemsstater vælger at fastsætte højere satser. I 2015 tegnede **afgifterne** sig for 63 % af den gennemsnitlige detailpris på benzin og 57 % af dieselprisen, med forskelle fra den ene medlemsstat til den anden.

6.3. Sammenfattende kan det fastslås, at priserne på de tre energikilder er faldet siden den seneste rapport, og at faldet har påvirket engrospriserne. Det har også påvirket detailpriserne for olieprodukter, mens priserne for gas og elektricitet er steget på grund af stigende netomkostninger og især stigende skatter og afgifter.

7. Husholdningernes udgifter til energi

7.1. For de tre energikilder har husholdningernes **forbrug** ligget **forholdsvis stabilt** siden 2008.

Deres **udgifter er steget** som følge af stigningen i detailpriser på gas og el (eksklusiv transport). Den del af indkomsten, der går til energi, varierer betydeligt mellem medlemsstaterne, hvilket naturligvis mest berører fattige husholdninger: 8,6 % i 2016 mod 6,2 % i 2004. Husholdningernes forbrug er faldet med 4 % i perioden.

7.2. Kommissionen understreger, at sociale foranstaltninger rettet mod sårbare forbrugere er nødvendige for at bekæmpe energifattigdommen.

8. Virksomhedernes energiomkostninger

8.1. For 14 energiintensive industrisektors vedkommende **faldt** virksomhedernes energiomkostninger mellem 2008 og 2013, og energiomkostningernes andel af produktionsomkostningerne har i de seneste år i gennemsnit ligget mellem 5 og 10 %. Dette skyldes faldende priser for de store forbrugere, fritagelser og reduktioner i energiskatter og -afgifter og ikke i nævneværdig grad tiltag for øget energieffektivitet.

8.2. Kommissionen mener, at EU's økonomi internationalt set ikke er en stærkt energiintensiv økonomi, og at konkurrenceevnen og et velfungerende energimarked burde bidrage til, at virksomhederne og husholdningerne kan forsynes med den nødvendige energi på så rentabel vis som muligt, idet enhver inflationsskabende effekt undgås, og uden at der anvendes offentlig støtte, som vil være urimeligt konkurrenceforvridende. I 2012 blev der således udbetalt 113 mia. EUR, hvoraf 17,2 mia. i direkte støtte, og i 2014 blev der opkrævet 263 mia. i energiskatter, svarende til 1,88 % af EU's BNP.

⁽⁴⁾ EUT L 283 af 31.10.2003, s. 51.

9. Generelle bemærkninger

9.1. Energi er et centralt element for økonomierne og husholdningerne. Forbruget af energi afstedkommer CO₂-emissioner, som er skadelige for klimaet og levende væsener. EU har indledt en omstilling til en kulstoffattig økonomi. En forståelse af mekanismerne for fastlæggelse af energiomkostningerne og -priserne bør kunne befordre en bedre omstilling og bekæmpelse af energifattigdommen⁽⁵⁾.

9.2. Den foreliggende rapport fra Kommissionen viser, at der ikke er én pris på energi i EU, men forskellige priser for de forskellige energivektorer, der varierer afhængigt af den geografiske placering, nationale praksisser, tidspunktet for og karakteren af brugerens forbrug.

9.3. Et »barometer« for husholdningernes energipriser (European Climate Foundation) publiceres i flere europæiske lande, og Kommissionen udgiver på sin side sine rapporter hvert andet år.

10. Vektorerne

10.1. Olie, kul og gas, som sammen med biomasse, kerneenergi og elektricitet stadig leverer hovedparten af den energi, der forbruges i verden, kan ikke oplagres og transporteres i samme grad:

- olie kan let transporteres, og dens pris kan være ensartet over store geografiske områder
- gas skal gøres flydende og behøver dyre infrastrukturer understøttet af forskellige enheder
- elektricitet, som er et »afledt« produkt af andre energikilder, kan ikke oplagres, behøver produktions- og transportinfrastrukturer og har forskellige slutpriser for brugere og virksomheder.

10.2. Energipriserne har en virkning på en sektors konkurrenceevne, der er en funktion af den mængde energi, der forbruges direkte, og den energi, der indgår i det mellemliggende forbrug ved fremstillingen af et gode. En lav energiomkostning kan påvirke konkurrenceevnen (jf. amerikansk skifergas) uden dermed at være en strukturel produktivitetfaktor.

10.3. Mange medlemsstater importerer energi fra deres EU-naboer eller fra andre lande i naboområdet. Den geopolitiske situation har således konsekvenser for forsyningssikkerheden og priserne.

10.4. Prisen for en tønde olie fastsættes altid i dollars. Derfor spiller valutakurserne og dermed europæisk økonomis generelle konkurrenceevne en rolle for konkurrencen og for prisdannelsen for slutforbrugeren.

10.5. Den energipris, der betales af virksomhederne og husholdningerne, påvirker den globale efterspørgsel. I EU-handelen foregår vareudvekslingen primært inden for EU og vedrører forarbejdede produkter, som er følsomme over for variationer i energiprisen.

11. Priser og omkostninger

11.1. Priser

11.1.1. Omkostninger eller priser? I daglig tale bruger man ofte begreberne i flæng. Kommissionens rapport [COM (2017) 769] ville have vundet i klarhed, hvis den var startet med dette punkt.

11.1.2. Det mest oplagte er *prisen*. Prisen er udvekslingsværdien af en enhed energigode eller -tjenesteydelse. På et fuldstændig »frit« marked ville den udgøres af balancepunktet mellem udbud og efterspørgsel.

11.1.3. På et sofistikeret verdensmarked findes der lige så mange priser, som der er markeder. Og i hver enkelt transaktionsetape påvirkes prisen af ydre elementer (eksternaliteter). Dertil kommer medlemsstaternes interne politiske elementer, f.eks. sektorens struktur, afgifter, klima, husholdningernes købekraft, virksomhedernes konkurrenceevne osv.

11.1.4. Energiunionen kunne under overholdelse af nærhedsprincippet udglatte disse elementer, der skaber forskelle og urimeligheder mellem europæerne.

⁽⁵⁾ EUT C 341 af 21.11.2013, s. 21.

11.2. Omkostninger

11.2.1. Omkostningerne udgøres af prisen for de energiråstoffer, der er nødvendige for fremstillingen af en vare eller en tjenesteydelse, og tilrådighedsstillelsen for forbrugerne (»Les prix et les coûts des sources d'énergie«, Jean-Marie Martin-Amouroux, 20.2.2017). Der kan være meget betydelige forskelle i omkostningerne afhængigt af valget af produktionsvejen for den forbrugte energi (SWD(2016) 420 final).

11.2.2. For SMV'erne, der udgør 90 % af den europæiske økonomi, kan det, selv om de ikke er klassificeret som store energibrugere, forholde sig således, at omkostningen for den energi, de benytter, og omkostningen for den energi, der er indlagt i de råprodukter, de forarbejder, kan have en betydelig indvirkning på fabrikationsprisen for de fremstillede goder og på salget af disse.

11.2.3. Dertil kommer, at energiomkostningerne ikke er en faktor, der let kan ændres. Der er tale om en pålagt udgift. Når den udgør en væsentlig andel af fremstillingsprisen, belaster den varernes salgspris. Dermed påvirkes forbrugernes købekraft, og efterspørgslen kan blive hæmmet (som det f.eks. er tilfældet med biler). For virksomheden er energikilden substituerbar: hvis olie bliver for dyr, går man over til gas osv.

11.2.4. Spørgsmålet om energiomkostningerne hænger sammen med EU's diplomati og fastlæggelse af en EU-industripolitik, ikke kun for de energiforbrugsintensive sektorer.

12. Særlige bemærkninger

12.1. Det foreliggende dokument indgår i pakken »Ren energi til alle europæere«⁽⁶⁾, hvor Kommissionen gør status over energipriser og -omkostninger i Europa. EØSU beklager, at omstillingsperspektivet ikke har en større plads. Prisdifferentiering som funktion af forskellige kilder til elektricitetsproduktion ville være lettere at forstå. En vares energiindhold afhænger af hele produktionskæden og af energiomkostningerne. Virksomhedernes konkurrenceevne står på spil og dermed deres evne til at skabe varige arbejdspladser og beskytte miljøet.

12.2. EU's forskellige tekster har gjort EU til en fælles reference i landenes kamp mod drivhusgasserne, for energieffektivitet og fremme af vedvarende energikilder. Men valget af »miks« tilkommer medlemsstaterne. Der er forskelle mellem disse, navnlig med hensyn til afgifter og deres måde at bekæmpe klimaforandringerne på. Der er tale om en situation, der skaber dumping, hvilket vanskeliggør forvaltning af energiunionen⁽⁷⁾.

12.3. Med en udelukkende konkurrencebaseret tilgang, som var i højsædet i firserne, tager man hverken hensyn til de globale realiteter i energisektoren eller til EU's nye kurs: forbrugeren er i »centrum for systemet«, man kan ikke længere beklage hverken »markedets manglende perfektion«, de mange tilfælde af offentlig intervention for at støtte energisektoren, hvilket er det samme som »subsidiar«, eller beskatningsgrundlaget for de offentlige indtægter. Man kan betegne dette som en omfordeling, der kompenserer for energiens samfundsmæssige omkostning, der er blevet utålelig for mange borgere.

12.4. Forøgelsen af prisen på energi, og navnlig på elektricitet, kan medføre en udflytning af beskæftigelse. En stabil politik er afgørende vigtig for lønmodtagerne, virksomhederne og investorerne.

12.5. Uligheden mellem enkeltpersoner og mellem medlemsstater er fortsat notorisk. Den forekommer også mellem virksomheder, de store forbrugere og de øvrige, og mellem privatpersoner og virksomheder. Liberaliseringen af det europæiske marked, som har ødelagt de nationale monopoler til fordel for indførelse af konkurrence med henblik på at tilgodese forbrugerne, har være forbundet med større gas- og elregninger for slutbrugerne, men har ikke forhindret, at der er opstået oligopoler uden konkurrence. Udvalget finder, at begrebet lighed mellem »forbrugerne«, man kunne også sige »udligning«, kunne gøres til et EU-begreb.

12.6. Ifølge en meddelelse fra Kommissionen, der vedrører hurtigere innovation inden for ren energi⁽⁸⁾, er »energisystemet (...) nået til et vendepunkt«, idet »vedvarende energi bliver mere og mere omkostningseffektiv«. Det Europæiske Råd har vedtaget foranstaltninger vedrørende dekarbonisering af økonomien og integration af energimarkedet. Vedvarende energi udgør en stigende del af elektricitetsproduktionen, og energiintensitetsraten — der måler energiforbruget i forhold til den økonomiske ydeevne — er faldende, navnlig i de udviklede økonomier.

⁽⁶⁾ COM(2015) 80 final.

⁽⁷⁾ EØSU's udtalelse om »Forvaltning af energiunionen« (EUT C 246 af 28.7.2017, s. 34).

⁽⁸⁾ EØSU's udtalelse om »Hurtigere innovation inden for ren energi« (TEN/619), endnu ikke offentliggjort i EUT.

12.7. Med den foreliggende meddelelse fremlægges der en pakke af lovgivningsmæssige foranstaltninger på grundlag af tre overordnede mål:

- prioritere energieffektiviteten
- være verdensførende inden for vedvarende energi
- sørge for lige behandling af forbrugerne.

12.8. EU's tilgang til spørgsmålene om priser og omkostninger bør ændre sig radikalt og tage de sårbare forbrugere i betragtning. Samtidig bør det bestemmes, i hvilket omfang der skal være offentlig støtte til vedvarende energikilder, således at husholdningerne ikke rammes for hårdt af de afledte afgifter. Kommissionen lægger op til en mere intuitiv og forbrugerorienteret regional tilgang, med henblik på fremskridt i retning af et indre marked.

12.9. Kommissionen understreger, at sociale foranstaltninger rettet mod sårbare forbrugere er nødvendige for at bekæmpe energifattigdommen. Det er meget fint, men det er ikke disse energisektors store virksomheders indtjening, der finansierer disse foranstaltninger. Det er de øvrige borgere og de skatter, de betaler, samt medlemsstaternes budgetter.

12.10. Udvalget bemærker, at rapporten indeholder en lang række oplysninger, der er indsamlet fra et stort antal aktører, men beklager, at denne **gennemsigtighed** både hvad angår priser og omkostninger ikke strækker sig helt ned til husholdningsniveauet. For vedvarende energikilder kan netværksomkostninger udgøre 50 % (rapport fra Centre d'analyse stratégique, 2012, Frankrig). Gode statistikker, således som der lægges op til i Kommissionens forslag til forordning (se fodnote 1), er nødvendige, for at forbrugerne kan vælge og træffe beslutninger. De bør omfatte miljøomkostningerne og være let tilgængelige for dem, for hvem disse foranstaltninger iværksættes, og som ønsker at forstå, hvorfor og hvordan de opnår og betaler for energien.

Bruxelles, den 5. juli 2017.

Georges DASSIS

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 1008/2008 om fælles regler for driften af luftrafik tjenester i Fællesskabet

(COM(2016) 818 final — 2016/0411 (COD))

(2017/C 345/21)

Ordfører: **Jacek KRAWCZYK**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 16/02/2017 Rådet for Den Europæiske Union, 13/02/2017
Retsgrundlag	Artikel 100, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet
Vedtaget i sektionen	14/06/2017
Vedtaget på plenarforsamlingen	05/07/2017
Plenarforsamling nr.	527
Resultat af afstemningen	135/1/1
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Den foreslåede ændring af forordning (EF) nr. 1008/2008 (forslaget) vedrører kun artikel 13, stk. 3, litra b). Ændringen vil, hvis den vedtages, betyde, at dette stykke indledes med ordene »medmindre andet er fastsat i en international aftale, som Unionen har indgået«.

1.2. Udvalget støtter Kommissionens hensigt om at forsøge at løse konflikten mellem bestemmelserne i artikel 13, stk. 3, litra b), i forordning (EF) nr. 1008/2008 og lufttransportaftalen mellem EU og USA (ATA-aftalen) om wet-leasingaftaler. Ved at fjerne uoverensstemmelser og begrænsninger for wet-leasingaftaler, som ikke er gensidige, eller som ikke er omfattet af ATA-aftalen og fortsat er uklare, begrænser mulighederne for EU's luftfartsselskaber, og der dannes muligvis grundlag for overdrevne og divergerende fortolkninger. Kommissionen bør tage det alvorligt, at en u hensigtsmæssig formulering rent faktisk kan afvige fra intentionerne i EU's luftfartsstrategi og bane vejen for nye utilsigtede hybride forretningsmodeller.

1.3. Da forslaget er meget teknisk og dets anvendelsesområde meget snævert og i forventningen om yderligere mere omfattende præciseringer af forordning (EF) nr. 1008/2008 med hensyn til offentlig serviceforpligtelse, ejerskab og kontrolbestemmelser, kan det forekomme at være et tvivlsomt skridt at foreslå denne specifikke ændring separat. Kommissionen havde imidlertid allerede i sin køreplan for evalueringen⁽¹⁾ lagt op til en særskilt behandling af tidsbegrænsningen af wet-leasingordninger. Desuden vidner de specifikke aspekter af ATA-aftalen og de langtrukne diskussioner om dette punkt i Det Fælles Udvalg, der er nedsat i henhold til denne aftale, om at der må findes en særlig løsning. Endelig er dette emne så specifikt, at det ikke bør behandles i samme kontekst som politisk komplekse spørgsmål såsom ejerskab og kontrol. Det er derfor berettiget at behandle denne foreslåede ændring for sig. EØSU bemærker, at Kommissionen i den forbindelse ikke har anset en konsekvensanalyse for at være nødvendig. EØSU noterer sig imidlertid de indvendinger mod forslaget, der er fremsat af fagforeninger og andre civilsamfundsorganisationer.

⁽¹⁾ Evaluering af forordning (EF) nr. 1008/2008 om fælles regler for driften af luftrafik tjenester i Fællesskabet af 21.11.2016 (GD MOVE, kontor E4), se kapitel C1.

1.4. EØSU udtrykker bekymring over, at hvis der ikke sker præciseringer af den foreslåede indledning i artikel 13, stk. 3, litra b), kan forhandlere og eventuelt interessenter fortolke ændringen som om, at der som et politisk middel gives mulighed for at afskaffe begrænsninger af »ekstraordinære omstændigheder«, hvorved man ikke blot påvirker de tilsigtede forhandlinger med USA om en ny wet-leasingaftale, men også forhandlingerne med ethvert andet givent tredjeland. EØSU er overbevist om, at hvis der på passende vis redegøres for den foreslåede ændrings meget restriktive karakter, både med hensyn til anvendelsesområde og indhold, bl.a. under høringer med den bredest mulige vifte af interessenter, både fra erhvervslivet og civilsamfundet, vil man sikre, at utilsigtede konsekvenser af ændringen af artikel 13, stk. 3, litra b), i forordning (EF) nr. 1008/2008, kan undgås og drøftelserne begrænses til at omhandle wet-leasingaftalen mellem EU og USA. Det er vigtigt, at Kommissionen under høringen af interessenterne sikrer, at alle relevante parter, herunder anerkendte arbejdsmarkedsparter og andre civilsamfundsorganisationer, inddrages.

1.5. EØSU ser frem til den kommende mere omfattende revision af forordning (EF) nr. 1008/2008, der er blevet bebudet, og understreger behovet for en omfattende høring med deltagelse af den bredest mulige vifte af interessenter, både fra erhvervslivet og civilsamfundet. EØSU er rede til aktivt at fremme en sådan debat.

1.6. På grund af manglende pålidelige data fra begge sider om den aktuelle anvendelse af wet-leasing bør de to parter, der forhandler om en wet-leasingaftale, anmode om, at alle wet-leasinger bliver registreret i Det Fælles Udvalg til statistiske formål. Et sådant register bør, hvis det er muligt, omfatte sociale forhold for at sikre både rimelige arbejdsvilkår og rettigheder for rejsende, som kan blive påvirket.

2. Lovgivningsmæssig kontekst

2.1. Den foreslåede ændring af forordning (EF) nr. 1008/2008 vedrører efter hensigten kun artikel 13, stk. 3, litra b), og ATA. I sin nuværende ordlyd fastsætter dette stykke i tilslutning til kravet om, at alle sikkerhedsnormer svarende til fællesskabslovgivningen skal opfyldes ⁽²⁾, at et EF-luftfartsselskabs ret til at wet-lease et luftfartøj, der er registreret i et tredjeland, er begrænset til det, der er nødvendigt for at opfylde sæsonbestemte kapacitetsbehov ⁽³⁾ eller for at kunne klare operationelle vanskeligheder ⁽⁴⁾ eller til situationer med ekstraordinære behov i en periode på højst syv måneder, der kan fornys én gang for en yderligere periode på op til syv måneder ⁽⁵⁾. Ændringen vil, hvis den vedtages, betyde, at dette stykke indledes med ordene »medmindre andet er fastsat i en international aftale, som Unionen har indgået«. Den foreslåede ordlyd har derfor ingen indvirkning på den licensudstedende myndigheds rettigheder eller på det væsentlige krav om overholdelse af sikkerhedsreglerne i fællesskabslovgivningen.

2.2. EU's eneste internationale aftale med et tredjeland af betydning i denne forbindelse er ATA-aftalen med USA. Det bør præciseres gennem fortolkende retningslinjer, at formålet med den foreslåede ændring er at afhjælpe konflikten mellem bestemmelserne i artikel 13, stk. 3, litra b), og ATA. Hvis dette præciseres på passende vis, vil de foreslåede ændringer derfor kun få betydning for én bestemt international luftfartsaftale og ikke indebære grundlæggende ændringer af politikken og vilkårene for wet-leasingordninger i almindelighed.

2.3. Som Kommissionen påpeger i begrundelsen for forslaget, har initiativet et meget specifikt formål og et begrænset anvendelsesområde. Kommissionen foreslår derfor ikke at udføre en konsekvensanalyse. På grund af frykten for eventuelle overdrevne fortolkninger af den foreslåede ændring og deraf følgende drøftelser med USA og eventuelt andre tredjelands på mellemlang sigt bør Kommissionen overveje at underbygge sit forslag om ikke at medtage en konsekvensanalyse. Det bør fremgå helt tydeligt, at virkningerne af den foreslåede ændring af forordning (EF) nr. 1008/2008 vil være et resultat af indholdet i de kommercielle wet-leasingaftaler mellem parterne og ikke af den foreslåede ændring af lovgivningen.

⁽²⁾ Forordning (EF) nr. 1008/2008, artikel 13, stk. 3, litra a).

⁽³⁾ Forordning (EF) nr. 1008/2008, artikel 13, stk. 3, litra b), ii).

⁽⁴⁾ Forordning (EF) nr. 1008/2008, artikel 13, stk. 3, litra b), iii).

⁽⁵⁾ Forordning (EF) nr. 1008/2008, artikel 13, stk. 3, litra b), i).

2.4. Kommissionens køreplan »Establishment of unrestricted wet-lease agreements between the EU and the USA through a wet-lease agreement between the parties«⁽⁶⁾ understreger baggrunden for dette lovgivningsmæssige forslag, som harmoniserer de aftalte principper for grænseoverskridende overførsel af fly mellem EU og USA og dermed overvinder dødvandet i drøftelserne mellem EU og USA i Det Fælles Udvalg.

2.5. Forslaget opfylder den europæiske luftfartssektors behov. ATA-aftalen, der blev undertegnet i 2007, omfatter en åben ordning for wet-leasing mellem parterne. Tidsfristen for overvindelse af operationelle vanskeligheder og opfyldelse af sæsonbestemte kapacitetsbehov er begrænset af ordlyden. Begrænsningen til to perioder på syv måneder for opfyldelsen af »ekstraordinære behov« kan ses i en historisk sammenhæng⁽⁷⁾, men forekommer at være vilkårlig og hindrer udnyttelsen af kommercielle muligheder for effektiv overførsel af fly til nye operatører. Eftersom den sædvanlige varighed af en typisk wet-leasingaftale er 36 måneder, skaber begrænsningen på 7 + 7 måneder juridisk og kommerciel usikkerhed for EU-luftfartsselskaber.

2.6. Kommissionen har gjort gældende, at den foreslåede ændring ikke har en betydelig indvirkning på de arbejdsretlige krav. Wet-leasingaftaler er generelt et meget følsomt emne for arbejdstagerorganisationerne. De økonomiske begrænsninger fra luftfartsselskaber uden for EU, som er beliggende i lande med lave sociale standarder og følgelig lave omkostningsgrundlag — og endog forskellene på de sociale bestemmelser i EU — har gjort wet-leasing til et fokusområde, som konstant overvåges af arbejdsmarkedsparterne. Hvis Pandoras æske åbnes på grund af utilsigtede og ubegrundede fortolkninger af dette ændringsforslag, kan spørgsmålet om wet-leasing hurtigt udvikle sig til et stort problem, fremfor en simpel »teknisk rettelse« af modstridende lovgivning. De arbejdsretlige krav vil derfor skulle vurderes i lyset af den fremtidige udvikling, både i forbindelse med drøftelserne mellem EU og USA om en wet-leasingaftale inden for rammerne af ATA og med den efterfølgende markedspraksis.

2.7. Med indføjelser af henvisningen til internationale aftaler baner den foreslåede ændrede ordlyd vej for en specifik wet-leasingaftale mellem EU og USA, uden at forhandlingerne om hele lufttransportaftalen skal genåbnes. Den løsning, som Kommissionen har valgt, vil derfor målrettet, effektivt og hurtigt kunne afhjælpe modstridende bestemmelser samt genoprette stabiliteten i planlægningen for de kommercielle parter og forhindre mulig gengældelse fra parter i USA. Dette kan imidlertid kun ske, hvis Kommissionen på passende vis præciserer, at ændringen er udformet, så det er muligt at gennemføre forhandlinger med USA gennem løsning af modstridende lovgivning, der vedrører dette ene land.

2.8. EØSU har tidligere udtalt sig positivt om ATA-aftalen og dens gennemførelse. Som nævnt i den tidligere EØSU-udtalelse tillader »et åbent luftfartsområde (...) wet-leasing af luftfartøjer under ikke-diskriminerende, gennemsigtige forhold«⁽⁸⁾.

3. Vurdering af forslaget

3.1. Kommissionen har vurderet forskellige løsningsmuligheder⁽⁹⁾.

3.1.1. At ændre den gældende luftfartsaftale ville være meget tidskrævende. Det har vist sig, at parterne i ATA-aftalen blev enige om at anvende aftalen midlertidigt fra marts 2008. Rådets afgørelse blev vedtaget i 2016, efter at medlemsstaternes parlamenter havde ratificeret aftalen. Det ville i betragtning af de muligheder, som industrien ville risikere at gå glip af, være helt ude af proportioner og uberettiget, hvis en så besværlig procedure skulle begynde forfra for at få ændret bestemmelserne om wet-leasing.

3.1.2. Det er ikke retligt muligt for EU at indføre USA-specifikke undtagelser fra bestemmelserne i forordning (EF) nr. 1008/2008 for at opfylde EU's og USA's krav til wet-leasing. Medlemsstaterne er bundet af alle bestemmelserne i EU's forordninger.

3.1.3. En fælles aftale om gensidige begrænsninger ville — også selv om den var helt klar — stride mod ånden i aftalen og skade luftfartsindustriens kommercielle interesser.

⁽⁶⁾ Køreplan offentliggjort den 7. marts 2016, GD MOVE/E.1.

⁽⁷⁾ Denne begrænsning blev indført i forordning (EF) nr. 1008/2008 for at undgå uklarheden i de tidligere EU-forordninger (EØF) nr. 2407/92, (EØF) nr. 2408/92 og (EØF) nr. 2409/92 (som (EF) nr. 1008/2008 erstattede) med hensyn til den nøjagtige betydning af »ekstraordinære behov«.

⁽⁸⁾ EUT C 306 af 16.12.2009, s. 1.

⁽⁹⁾ Kommissionens køreplan »Establishment of unrestricted wet-lease arrangements between the EU and the US through a wet-lease agreement between the parties«, side 7.

3.1.4. Som interessenterne gentagne gange har påpeget, er den bedste løsning en wet-leasingaftale mellem EU og USA, der fuldt ud overholder ATA-aftalen og hverken strider mod nationale bestemmelser eller EU-bestemmelser. Alle spørgsmålene vedrørende detaljerne i en sådan aftale er blevet drøftet siden januar 2014. Det må forventes, at der hurtigt kan opnås konsensus. Der er enighed om, at en så teknisk aftale må baseres på de gældende trafikrettigheder i henhold til ATA-aftalen og ikke skabe nye rettigheder eller ændre på eksisterende. Kommissionen bør på passende vis præcisere, at hensigten med ændringen ikke er at lave om på, ændre eller tilføje yderligere trafikrettigheder mellem EU og USA. En sådan aftale ville imidlertid kræve en ændring af artikel 13 i forordning (EF) nr. 1008/2008, som fastsatte en 7 + 7 måneders begrænsning af EU-luftfartsselskabers wet-leasing fra luftfartsselskaber uden for EU. Den tilsigtede ordlyd opfylder fuldt ud kravet om, at det skal stå klart, at artikel 13 kun finder anvendelse i det omfang, betingelserne i artikel 13, stk. 3, litra b), ikke er omhandlet på anden vis i en international aftale.

3.2. Kommissionens evaluering konkluderer, at den foreslåede foranstaltning er relevant, forholdsmæssig og juridisk gennemførlig, og at den er i medlemsstaternes og EU-industriens interesse uden ulemper for nogen af de berørte parter.

4. Baggrund

4.1. Kommissionens forslag drejer sig kun om wet-leasing. Wet-leasing er normalt et middel til at fremskaffe kapacitet i spidsbelastningsperioder, under årlige omfattende eftersyn og for at overvinde punktuelle operationelle vanskeligheder i luftfartsflåden. Wet-leasing er en leasingaftale, hvor et flyselskab (udlejer) gennemfører flyvninger ved at stille fly og besætning til rådighed for et andet luftfartsselskab (indlejer). Flyet opereres i henhold til luftfartsselskabets driftstilladelse og derfor på udlejerens driftsmæssige ansvar.

4.2. Wet-leasing anses generelt af hele luftfartssektoren for at være et aktiv for den driftsmæssige fleksibilitet, som ikke bør indskrænkes vilkårligt. På linje med EU's luftfartssektor og de fleste — om ikke alle — medlemsstater forventer den amerikanske luftfartssektor og den amerikanske regering problemet løst for de nuværende og fremtidige aktiviteter med wet-leasede fly under de bilaterale forbindelser.

4.3. Kommissionens forslag bør ikke ændre politikken eller principperne for wet-leasing. Det bør udelukkende have til formål at løse en konflikt mellem bestemmelserne i EU's forordning (EF) nr. 1008/2008 og ATA.

4.4. EØSU anbefaler på det kraftigste, at Det Fælles Udvalg indsamler statistiske oplysninger om wet-leasing, der finder sted inden for rammerne af ATA. Et sådant register bør, hvis det er muligt, omfatte sociale forhold for at sikre både rimelige arbejdsvilkår og rettigheder for rejsende, som kan blive påvirket.

5. Specifikke bemærkninger

5.1. EØSU accepterer Kommissionens begrundelse for at ændre forordning (EF) nr. 1008/2008 for at give mulighed for ubegrænsede wet-leasingaftaler på et gensidigt grundlag mellem EU og amerikanske luftfartsselskaber for internationale flyvninger inden for rammerne af ATA. Den foreslåede nye ordlyd må imidlertid ikke — hverken i henhold til ATA eller nogen kommende luftfartsaftale med et tredjeland — give mulighed for en langsigtet wet-leasingaftale af andre grunde end dem, der er anført i forordningens artikel 13. EØSU er enig i, at det ATA-relaterede forslag er en mere fleksibel ordning — på et gensidigt grundlag — for wet-leasing, typisk i perioder op til 36 måneder. Sådanne ordninger vil ikke have nogen indvirkning på de sociale forhold. Det ville imidlertid bekymre EØSU, hvis den foreslåede ændring af begrænsningerne for wet-leasing blev anvendt til at sikre langsigtede underleverancearrangementer for at skabe ringere beskæftigelsesvilkår og -rettigheder eller ringere vilkår og rettigheder for forbrugerne. Udvalget opfordrer derfor på det kraftigste Kommissionen til i forbindelse med indgåelsen af den planlagte wet-leasingaftale mellem EU og USA at inkludere en formulering, der forbyder en sådan praksis. Forslaget må ikke fortolkes som et middel til at lease luftfartøjer fra luftfartsselskaber, som enten forsætligt eller uforsætligt undgår langsigtet national sociallovgivning.

Bruxelles, den 5. juli 2017.

Georges DASSIS

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Opbygning af en europæisk dataøkonomi

(COM(2017) 9 final)

(2017/C 345/22)

Ordfører: **Joost VAN IERSEL**

Anmodning om udtalelse	Kommissionen, 17/02/2017
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet
Vedtaget i sektionen	14/06/2017
Vedtaget på plenarforsamlingen	05/07/2017
Plenarforsamling nr.	527
Resultat af afstemningen	148/0/7
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. Konklusion og anbefalinger

Konklusioner

1.1. EØSU glæder sig over meddelelsen »Opbygning af en europæisk dataøkonomi«, der vedrører anvendelse af data som en central og afgørende katalysator for den nye økonomi⁽¹⁾.

1.2. I meddelelsen drøftes ikkepersonlige og/eller fuldt anonymiserede data. I de tilfælde, hvor data kan betragtes som personoplysninger, gælder rammen for databeskyttelse, især den generelle databeskyttelsesforordning.

1.3. Den vigtigste udfordring er at opbygge et europæisk baseret økosystem for data som en uundværlig vektor for økonomisk og social fremgang samt en robust konkurrenceevne i en verden, der befinder sig midt i en gennemgribende transformation med stærke konkurrenter i USA og Asien. Der er et stort behov for offentlig-private investeringer i infrastruktur på hele kontinentet for at skabe flere forbindelses- og oplagringsmuligheder.

1.4. Hvis der skal etableres et økosystem for data, skal der først og fremmest afholdes oplysningskampagner inden for erhvervslivet, i den offentlige forvaltning, i samfundet og blandt medlemsstaterne. Der er behov for større tillid og åbenhed, og alle aktører skal være mere indstillede på at udveksle data.

1.5. EØSU understreger, at der står meget mere på spil end retlige og praktiske bestemmelser. Europæiske kernekompetencer skal tilpasses hurtigst muligt i forbindelse med den aktuelle transformationsproces. Europa er bagud på dette strategiske område. Der er behov for en proaktiv indstilling i virksomhederne, så de kan åbne sig op for stigende datastrømme og udvikle evnen til at behandle big data. Der er behov for fleksible og tilpasningsdygtige forretningsmodeller.

1.6. Instrumenter, der kan muliggøre innovation og samtidig beskytte erhvervslivets og borgernes legitime interesser, omfatter EU-dækkende platforme og workshops, feltlaboratorier, oprettelse af ekspertisecentre, etablering af fællesskaber,

⁽¹⁾ Meddelelsen »Opbygning af en europæisk dataøkonomi«, COM(2017) 9 final, 10. januar 2017. Se også motivationsbrevet af 2. december 2016 fra 14 stats- og regeringschefer om fri udveksling af data Non-paper on the Free Flow of Data initiative.

fremtidens fabrikker, testområder, udvekslinger, applikationsprogrammeringsgrænseflader, coaching i virksomheder, modelkontrakter, interaktion mellem forskning og erhvervsliv og fælles teknologiinitiativer samt offentlig-private partnerskaber, hvor den offentlige og private sektor deltager, f.eks. i store demonstratorer.

1.7. Privat egenkapital og et mere modent europæisk venturekapitalmarked er absolut nødvendige.

Anbefalinger

1.8. Kommissionen bør gennemføre en nærmere analyse af situationen og de defensive holdninger til fri dataudveksling i medlemsstaterne for at fjerne uberettigede hindringer ved at indføre de relevante retlige og tekniske bestemmelser. Afskaffelsen af uberettigede hindringer for fri datastrøm bør være en integreret del af en EU-industripolitik. En åbning af de nationale markeder bør også omfattes af det europæiske semester.

1.9. Navnlige SMV'er og innovation lider under datalokalisering. EØSU støtter i høj grad Kommissionens forslag om, at datalagring i medlemsstaterne bør underlægges princippet om fri bevægelighed. EØSU efterlyser en køreplan og frister for åbning af nationale markeder. Det europæiske semester bør også dække dette spørgsmål.

1.10. Offentlig forskning er en meget vigtig datakilde. Kommissionen bør tilskynde til, at der sker en større udbredelse i Europa.

1.11. Af principielle grunde bør aftalefrihed i den private sektor respekteres. Det er ønskeligt med en general EU-ramme for standarder, men standarder må på ingen måde hæmme innovationen. Der bør arbejdes for at fremme portabilitet.

1.12. Ansvar er et komplekst problem: Det kan være nødvendigt at revidere produktansvarsdirektivet og overveje at indføre særlige lovbestemmelser for kommunikation mellem maskiner (M2M).

1.13. Kommissionen bør opfordres til at tage behørigt hensyn til aspekter af data på flere sprog som led i dataenes fri bevægelighed og adgang til data.

1.14. Den menneskelige faktor er afgørende. Der skal iværksættes EU-programmer for at forberede medarbejdere og unge på den fremtidige udvikling. Uddannelse og jobtræning er afgørende for at kunne imødekomme det overvældende behov for flere dataanalytikere.

1.15. Disse processer skal overvåges på behørig vis både i erhvervslivet, af Kommissionen og på nationalt plan, således at der kan danne sig reelt lige konkurrencevilkår på EU-niveau.

2. Baggrund

2.1. Der skelnes mellem personlige og ikkepersonlige data — personrelaterede og ikkepersonlige massedata. Begge indgår i det digitale marked, men er rettet mod forskellige områder og omfattet af særskilte EU-lovbestemmelser⁽²⁾.

2.2. Meddelelsen om big data⁽³⁾, en opfølgning til meddelelsen »Hen imod en blomstrende datadrevet økonomi«⁽⁴⁾, handler om ikkepersonlige eller anonyme data.

2.3. Personlige og ikkepersonlige data overlapper hinanden i visse tilfælde på grund af mulige interaktioner mellem de to områder og samspillet mellem den private og den offentlige sektor. Tag f.eks. sundhedssektoren, hvor patienters personlige interesser, erhvervslivets interesser og offentlighedens interesser delvis overlapper hinanden.

2.4. Forandringerne er mangesidede og uforudsigelige. Løbende processer vedrørende den vertikale og horisontale indvirkning af data skaber stadig flere muligheder for at indsamle, analysere og behandle data. Big data er en afgørende byggesten for en fremtidig »kundedrevet økonomi«.

⁽²⁾ EUT C 71 af 24.2.2016, s. 65.

⁽³⁾ Meddelelsen om »Opbygning af en europæisk dataøkonomi«, COM(2017) 9 final, 10. januar 2017.

⁽⁴⁾ Meddelelsen COM(2014) 442 final, 2. juli 2014. Se også EUT C 242 af 23.7.2015, s. 61.

2.5. Data har store konsekvenser for produktionslinjer, samspillet mellem serviceydelser og produktion og værdikæder. De forstærker fragmenteringen af værdikæderne.

2.6. Det stigende antal nystartede virksomheder og vækstvirksomheder viser, hvilken central rolle data spiller. SMV'er er meget afhængige af gunstige internationale (europæiske) vilkår og af finansiering.

2.7. En kundedreven økonomi er en følge af big data, M2M-kommunikation (»machine-to-machine«) og fri datastrøm. Den genererer avancerede produkter og tjenester. Alle sektorer og alle niveauer i virksomhederne tilpasser sig til disse forandringer. Der er dog betydelige forskelle mellem sektorer og mellem store og små virksomheder og de forskellige placeringer, som virksomheder har i værdikæder, varierende afhængighed blandt virksomheder, forskellige perspektiver for produktion og service og dermed forskellige synspunkter blandt virksomheder.

2.8. Hvis EU ikke formår at realisere det fulde digitaliseringspotentiale, vil hovedparten af en merværdi på 605 mia. EUR være i farezonen frem til 2025. Den positive effekt er på den anden side endnu mere imponerende: En undersøgelse for det tyske industriforbund har anslået, at der kan genereres 1,25 trillioner EUR i merværdi i Europa frem til 2025.

2.9. Lignende processer finder sted på verdensplan. Komparative undersøgelser viser, at EU er bagud på dette område på trods af de i øjeblikket fremragende økonomiske resultater på verdensplan i en række sektorer.

2.10. Der er betydelige kulturelle forskelle mellem amerikansk og europæisk erhvervsliv. I Europa befinder de vigtigste datalokomotiver sig i dele af fremstillingsindustrien⁽⁵⁾. Big data-industrien i USA drives derimod primært af service- og databaserede virksomheder, de såkaldte GAFA, og på det seneste NATU⁽⁶⁾. USA har et stort og dynamisk indre marked og fremragende finansieringsbetingelser. Erhvervslivet har en risikovillig mentalitet. Amerikanske virksomheder har desuden hurtige netværk og stor lagerkapacitet til rådighed. Antallet af store kinesiske platforme stiger ligeledes støt.

2.11. Selvom Europa halter bagud, henviser Kommissionens meddelelse overraskende nok ikke til Europas største internationale konkurrenter, skønt de er hovedårsagen til, at EU uden tøven skal udvikle sit output og sin politikkoordinering. Nationale mål blev defineret for nylig i USA og Kina for at opnå og bibeholde en dominerende økonomisk stilling på verdensplan. Disse lande og med dem en række andre lande støtter og promoverer bevidst big data som et redskab til at konsolidere amerikanske og kinesiske virksomheders konkurrencemæssige fordele. I USA vedtog Obama-administrationen en meget klar fremgangsmåde for at realisere USA's tredje industrielle revolution, der svarer til Industry 4.0 i EU, som grundlag for at styrke den amerikanske konkurrenceevne og økonomiske dominans. En *America first*-strategi vil sandsynligvis intensivere denne politik. Videre udvikling af big data skal også betragtes som en geopolitisk faktor.

3. Fri datastrøm mellem medlemsstater

3.1. Blandt årsagerne til, at den »europæiske digitale økonomi har været langsom til at slutte sig til datarevolutionen sammenlignet med USA og også mangler en tilsvarende industriel kapacitet«⁽⁷⁾, peger Kommissionen med rette på sammenhængen mellem hindringer for fri udveksling af data og slæbende europæisk markedsudvikling.

⁽⁵⁾ The Digital Transformation of Industry, Bundesverband der Deutschen Industrie, 1. februar 2015.

⁽⁶⁾ GAFA står for Google, Apple, Facebook og Amazon, som har en samlet omsætning på 468 mia. USD. NATU står for Netflix, Airbnb, Tesla og Uber. GAFA har i øjeblikket en samlet markedsværdi på 2,3 mia. USD. Dette matcher næsten markedsværdien for de 50 førende EURO STOXX-selskaber, 2,9 mia. EUR. Dette forhold understreger big data-/platformsvirksomhedernes økonomiske magt og deres enorme værdiskabelse.

⁽⁷⁾ Meddelelse COM(2017) 9 final, s. 2.

3.2. Mens databeskyttelse i USA hovedsageligt er baseret på princippet om bevidst dataudlevering og henhører under forbrugerbeskyttelsesområdet, når det gælder private data, har de fleste europæiske lande lovgivning om databeskyttelse og har ofte stadfæstet databeskyttelse som en forfatningsmæssig ret. På den ene side kan Europas datasikkerhedstilgang betragtes som en konkurrencefordel. På den anden side forekommer anvendelsen og behandlingen af big data at være så begrænset, at det står i vejen for innovation.

3.3. Der må sættes en stopper for markedsfragmenteringen. Kommissionen skal pålægges at undersøge, hvordan og i hvilket omfang forskelle i tilgang medlemsstaterne imellem skal fjernes for at mindske de udviklings- og metodemæssige forskelle.

3.4. I lyset af de stadigt stigende datamængder som følge af tingenes internet, fremtidens fabrikker og autonome netforbundne systemer, er det særligt nødvendigt og af strategisk betydning at indføre foranstaltninger på europæisk plan. Det juridiske og tekniske grundlag for frie datastrømme i hele Europa er en hjørnesten i bestræbelserne på at opbygge en stor og robust digital økonomi⁽⁸⁾.

3.5. Der skal etableres en EU-industripolitik. Uberettigede hindringer for fri datastrøm skal afskaffes. Et indre marked er uforeneligt med 28 forskellige industripolitikker, der hver har deres egne værktøjer og mål. Dette er ikke anderledes i den digitale tidsalder⁽⁹⁾. Kommissionen og regeringerne bør derfor fungere som formidlere med en langsigtet vision, der fastlægger spillereglerne og rammebetingelserne på grundlag af offentlig-private partnerskaber⁽¹⁰⁾.

3.6. Kommissionen peger med rette på argumenter, som nationale myndigheder bruger til at begrænse frie datastrømme. Lokaliseringsforanstaltninger, der reelt set genindfører en digital »grænsekontrol«⁽¹¹⁾, skal erstattes af en tilfredsstillende europæisk ramme.

3.7. EØSU opfordrer til, at der foretages en detaljeret analyse af den aktuelle situation i medlemsstaterne og de meget store forskelle, der findes i Europa. Førrende fremstillingsvirksomheder i Tyskland er længst fremme, når det gælder dataproduktion, efterfulgt af avancerede produktionsklynger i andre lande, både store og små. På den anden side er der f. eks. også stærk vækst inden for servicebaseret big data i Frankrig og Storbritannien og visse mindre økonomier.

3.8. Frie datastrømme hæmmes alvorligt af medlemsstaternes defensive holdninger. Der er indtil videre identificeret mindst 50 juridiske og administrative hindringer. Der er også betydelige forskelle i krav til offentlige indkøb mellem medlemsstaterne. Kulturelle og traditionsmæssige forskelle tegner billedet. National erhvervs politik skaber forskelle i lovgivningsbetingelserne. Der findes ikke nogen fælles industriramme. Mistillid vedrørende ikkepersonlige data kan også opstå som følge af forskelle i den måde, personoplysninger skal behandles på rent juridisk. Defensiv holdninger i regering og i erhvervsliv i forskellige lande har en tendens til at styrke hinanden.

3.9. Derimod er det kun øget tillid mellem medlemsstaterne, som kan skabe et indre marked, der udvikler sig som et sikkert område for data og et frugtbart innovationsgrundlag.

3.10. Nationale mål, såsom innovationsfremme og gradvis etablering af merværdi, realiseres bedst ved at skabe et fælles marked for big data, hvor der opnås sikker datalagring med topmoderne IKT-forvaltning i stor skala og sammenlægning af potentiale.

3.11. Ud over at have en uheldig indvirkning på gennemsigtigheden og hæmme innovation har datalokalisering en negativ indvirkning på SMV'er med grænseoverskridende aktiviteter. EØSU bakker derfor stærkt op om Kommissionens forslag om, at »alle medlemsstaternes tiltag, der påvirker datalagring eller -behandling, styres af et »princip om fri udveksling af data inden for EU«⁽¹²⁾.

⁽⁸⁾ Se også 2016-brevet fra 14 regeringer om dette spørgsmål Non-paper on the Free Flow of Data initiative. Er det et dårligt tegn, at ingen af de store lande, bortset fra Storbritannien, underskrev brevet?

⁽⁹⁾ EUT C 71 af 24.2.2016, s. 65 og EUT C 389 af 21.10.2016, s. 50.

⁽¹⁰⁾ FME-CWM, en hollandsk sammenslutning for teknologisektoren, anbefaler at lade et ministerielt lederteam koordinere digitaliseringen i Holland, 16. marts 2017.

⁽¹¹⁾ Meddelelse COM(2017) 9 final, s. 5.

⁽¹²⁾ Meddelelse COM(2017) 9 final, s. 7.

3.12. EØSU understreger, at spørgsmålet om at åbne de nationale markeder for europæisk dataformidling også bør dækkes af det årlige europæiske semester, herunder de landespecifikke anbefalinger. Ved at holde adgangen til offentlige data åben overalt i Europa fuldføres det indre marked, og der skabes lige konkurrencevilkår. Den generelle forordning om databeskyttelse bidrager til at skabe et fælles grundlag⁽¹³⁾.

3.13. Regioner og byområder har også dynamiske data til deres rådighed. Regionale platforme med offentlige og private aktører vil fremme regionale økonomier og kan styrke regionale klynger i international sammenhæng. Regioner og byer bør overbevises om at være åbne i deres tilgang. Også her kan EU spille en vigtig rolle med hensyn til at udveksle bedste praksis og stille avanceret knowhow til rådighed for regionale instanser.

3.14. Offentlig forskning er en meget vigtig datakilde. Da det involverer skatteydernes penge, er det vigtigt at sørge for, at sådanne data distribueres bredere. Især SMV'er kan drage nytte af databeholdninger fra forskning.

3.15. Sådanne offentlige data påvirker ofte private aktiviteter. Med kontraktmæssige aftaler med den kommercielle sektor ændres databehandlingen. Eksempler er ikkepersonlige data genereret inden for transport, i energisektoren, via satellitter, i tingbøger og i andre offentlige tjenester.

3.16. På baggrund af de beklageligt store forskelle i Europa påpeger EØSU, at en ubegrænset datastrøm i hele Europa også kan bidrage til konvergens mellem de nationale økonomier, hvilket er af stor interesse for både de mere avancerede økonomier og dem, der halter bagud. Offentlige myndigheder kan blive bedt om at støtte og vejlede hinanden for at få de rigtige mekanismer på plads.

3.17. Meddelelsen omhandler ikke aspekter af data på flere sprog som led i dataenes fri bevægelighed eller adgang til data. Eftersom de(t) sprog, dataene findes på, kan blive genereret af en maskine, bør Kommissionen efter EØSU's mening styrke sin indsats for at støtte forskning og innovation samt indførelse af automatisk oversættelse af data på forskellige sprog til alle officielle EU-sprog.

3.18. EØSU understreger behovet for at anvende en holistisk tilgang og skabe en følelse af fælles sag i Konkurrencerådet og videre for at skabe gensidig tillid. Tillid er helt afgørende. At åbne det europæiske marked for fri udveksling af ikkepersonlige data har også en stor politisk indvirkning. En bred vifte af aspekter er her relevante, såsom styrkelse af grundlaget for det indre marked og for innovation i små og store virksomheder, forbedring af mulighederne for økonomisk vækst og beskæftigelse, fremme af økonomisk konvergens mellem medlemsstaterne og konkurrenceevne.

4. Dataadgang og overførsel af data på markedet

4.1. Meddelelsen omhandler en række mulige interaktioner mellem virksomheder af forskellig størrelse på dataområdet (»business-to-business« eller B2B). Også offentlige tjenester bør tages i betragtning. Der er ingen grænser for mangfoldigheden af data, og det er derfor uforudsigeligt, hvordan data vil udvikle sig.

4.2. Kommissionen giver med rette målsætningen om adgang for alle slags markedsaktører til store og forskelligartede datasæt høj prioritet. Den fremhæver, at der er mange hindringer for fri adgang, og bemærker, at »udvekslingen af data på nuværende tidspunkt (...) fortsat (er) begrænset«⁽¹⁴⁾.

4.3. Årsagerne til, at virksomhederne beholder data for sig selv, er indlysende. Produkter og tjenester fremstilles på grundlag af virksomhedernes produktionsordninger eller mere bredt virksomhedernes strategier, som ikke deles med andre. Kontraktfrihed skal respekteres og sikres som en principiel sag⁽¹⁵⁾.

⁽¹³⁾ Generel forordning om databeskyttelse, maj 2016. EØSU's udtalelse (EUT C 229 af 31.7.2012, s. 90).

⁽¹⁴⁾ Meddelelse COM(2017) 9 final, s. 10.

⁽¹⁵⁾ Se også Orgalimes bemærkninger til Kommissionens kommende initiativ »Opbygning af en europæisk dataøkonomi«, 21. september 2016, og DIGITALEUROPE's Initial Views on Building the European Data Economy Communication, 14. februar 2017.

4.4. Billedet er meget broget. Store virksomheder har ofte deres egen forskning til rådighed med en bred vifte af mulige anvendelser. Mindre virksomheder har pr. definition begrænset kapacitet. Men i alle tilfælde er der overvældende argumenter for at dele data med andre virksomheder, med direkte fordele for alle involverede virksomheder.

4.5. Intellektuelle ejendomsrettigheder omfatter generelt ikke M2M-data. Imidlertid findes der EU-lovgivning for specifikke applikationer, der kræver retlig beskyttelse. I andre tilfælde er disse data og måden, de behandles på, underlagt aftalebaserede løsninger, f.eks. dataejerskab og -priser.

4.6. De juridiske rammer for data bør give samme grad af beskyttelse til virksomhedernes rettigheder som den, der gælder for fysiske varer.

4.7. Der er kun begrænset behov for nye retsakter. Eksisterende lovgivning dækker de fleste områder og kan om nødvendigt omformuleres i henhold til de særlige krav, der gælder for den digitale tidsalder.

4.8. I betragtning af den aktuelle dynamik og udviklingens forudsigelighed må en eventuel ramme for standarder på ingen måde hæmme innovationen. Eksisterende standarder begrænser ofte innovation, og der kan næppe fastsættes nye standarder uden et bedre kendskab til udviklingen. Der er derfor behov for nye måder at regulere markedet på. Der bør arbejdes for at fremme portabilitet.

4.9. Ansvar er et komplekst problem⁽¹⁶⁾. Der eksisterer et antal direktiver, og efterhånden som teknologiens anvendelsesområde udvides, skal de muligvis revideres, for eksempel for at sikre, at produktansvarsdirektivet også er egnet til tingenes internet og kunstig intelligens. M2M kan nødvendiggøre særlige juridiske bestemmelser vedrørende ansvar. I lyset af den store variation og fortsat skiftende relationer mellem virksomheder hvad angår data, mener EØSU, at den eksisterende lovgivning langt henad vejen er tilfredsstillende. Eventuel ny lovgivning bør fremme innovation, under alle omstændigheder ikke hindre den.

4.10. Der kan opnås en større datastrøm via kontrakter mellem virksomheder ved at benytte eksisterende eller nye platforme og workshops, helst internationalt, applikationsprogrammeringsgrænseflader⁽¹⁷⁾ og ved at intensivere målrettede relationer mellem forskningen og virksomhederne. Forskningen bør også være repræsenteret i platforme og workshops. Mange af disse eksisterer allerede som led i Industry 4.0, for eksempel regionale feltlaboratorier. Det bør gøres obligatorisk at udbrede data, som er genereret af forskningscentre og finansieret med offentlige midler⁽¹⁸⁾.

4.11. EØSU går ind for »testområder« og åbne markedspladser for datahandel for at opmuntre dem, der påtænker at indføre større åbenhed. Områder, som der er enighed om, kan identificeres og konsolideres. En organisation bør tildeles ansvaret for at udpege behov for testområder og lette et frugtbart samarbejde af høj kvalitet mellem de involverede myndigheder.

4.12. EØSU henleder opmærksomheden på et meget nyttigt initiativ, der blev lanceret af Kommissionen og Big Data Value Association i 2014⁽¹⁹⁾. En nylig erklæring fra begge parter fremhævede fire vigtige instrumenter, som offentlig-private partnerskaber (PPP) skal implementere:

- store demonstratorer (»fyrtårnsprojekter«) i erhvervssektorer;
- dataintegration og eksperimentering (»innovationsrum«);
- tekniske projekter på nøgleområder;
- netværk, fællesskabsopbygning og støtteforanstaltninger.

⁽¹⁶⁾ Meddelelse COM(2017) 9 final, s. 14 og 15.

⁽¹⁷⁾ Meddelelse COM(2017) 9 final, s. 12.

⁽¹⁸⁾ Regionen Wallonien planlægger et dekret om dette spørgsmål.

⁽¹⁹⁾ Dette initiativ bringer Kommissionen, erhvervslivet og forskningen sammen i et »offentlig-privat partnerskab for at samarbejde om datarelateret forskning og innovation, forbedre opbygning af fællesskaber omkring data og lægge grunden til en blomstrende datastyret økonomi i Europa« (fælles udtalelse fra Kommissionen og Big Data Value Association).

Dette er en eksemplarisk fremgangsmåde for fremtidige europæiske initiativer. Udover forsknings-PPP'er er der fælles teknologiinitiativer, der fokuserer på innovation.

4.13. Europæiske modelkontrakter om samarbejde kunne være en mulighed.

5. Opmærksomhed blandt og indstilling i virksomhederne

5.1. Ud over lovgivningsmæssige og praktiske bestemmelser behøver en robust digital økonomi et klima præget af mere åbenhed i det europæiske erhvervsliv. At kunne agere proaktivt i forhold til paradigmeskiftet er først og fremmest et spørgsmål om opmærksomhed og indstilling.

5.2. Verdensøkonomien som helhed gennemgår store forandringer. Alle industrier — store som små — skal involveres i denne proces, hvor der ingen modsætning er mellem eksisterende industrier og yngre sektorer, mellem »gamle« og »nye«. De europæiske kernekompetencer skal omdannes hurtigere og mere effektivt, og alle industrier skal sættes i stand til at deltage i denne proces.

5.3. Selve processen er i vid udstrækning bundstyret og dermed en opgave for erhvervssektorerne og virksomhederne. Ud over de værdifulde værktøjer, som Kommissionen stiller til rådighed ⁽²⁰⁾ for at gøre det lettere for markederne at foretage proaktiv tilpasning, peger EØSU på behovet for en mentalitetsændring i store dele af det europæiske erhvervsliv.

5.4. Data er et følsomt spørgsmål i virksomheder, og det vil det i stigende grad blive i fremtiden. Kun et begrænset antal virksomheder er tilhængere af åbne data. En liste med eksempler etableret af Kommissionen ville være nyttig. Mange virksomheder har desuden stadig den fejlagtige opfattelse, at deres nuværende sofistikerede produktionsniveau vil sikre dem markedspositionen fremover.

5.5. Forskellen mellem USA og Europa er slående. Tekniske traditioner i Europa tenderer til en lukket mentalitet. Avanceret teknik og meget avanceret datahåndtering er af afgørende betydning for konkurrencefordele. USA er meget avanceret inden for B2C (business-to-consumer) og mere åben over for fri adgang. Europa er meget avanceret inden for høj kvalitetsproduktion og B2B, men virksomhederne ønsker at bevare kontrollen med deres egne data.

5.6. Det bør alvorligt overvejes, om Europa lige nu formår at håndtere big data på passende vis. EU-virksomheder må med andre ord se den udfordring i øjnene, at evnen til at konvertere data til forretningsaktiviteter i vid udstrækning befinder sig i USA, hvilket betyder, at de data, de skal håndtere, opbevares på amerikanske virksomheders servere, herunder de relevante algoritmer til at generere nye ideer ⁽²¹⁾.

5.7. Det haster med ændringer. Den bedste vej frem er at anlægge en strategi baseret på bevarelse af fremstillingssektorens aktuelt stærke sider, samtidig med at der gradvis åbnes op for stigende datastrømme. Forandningsprocessen kan ikke finde sted lige med ét, kun trinvis. Det europæiske erhvervsliv må finde den mest effektive europæiske vej frem: ikke gå mod strømmen, men ændre sig på en acceptabel måde ⁽²²⁾.

5.8. Mange europæiske virksomheder må indhente det forsømte, både ved at forbedre deres evne til at arbejde med data og ved at forbedre produktionen. Det kan lyde underligt, men i en række virksomheder bør åbenhed og gennemsigtighed med hensyn til big data starte med, at man ændrer interne procedurer og interne virksomhedstilgange.

5.9. Et centralt aspekt er fleksible forretningsmodeller, der er lettere at tilpasse, og som gradvis erstatter det traditionelle landskab bestående af vertikalt integrerede fremstillingsvirksomheder ⁽²³⁾. Sådanne forretningsmodeller skal gøre virksomhederne i stand til at operere mere effektivt på et marked med stadig flere produkter og tjenesteydelser og fuld integration af produktion og tjenesteydelser. Virksomhederne må nogle gange acceptere ulemper for at opnå større fordele.

⁽²⁰⁾ Meddelelse COM(2017) 9 final, s. 11-13.

⁽²¹⁾ Et godt eksempel er bilindustrien, Europas drivkraft, over for helt nye koncepter som f.eks. fra Google, der ikke vil sælge biler, men i samarbejde med kunden vil sælge mobilitet og mobilitetspakker.

⁽²²⁾ Se hvidbogen WHITE PAPER DIGITAL PLATFORMS Digital regulatory policy for growth, innovation, competition and participation fra den tyske regering, ministeriet for økonomi og energi, marts 2017.

⁽²³⁾ Bilindustriens fremtidige udvikling er et godt eksempel: se EØSU's rapport CCMI/148, 22. februar 2017.

5.10. Der bør arrangeres udveksling mellem offentlige og private partnere for at diskutere det spændingsfelt, der hersker mellem bevarelse af dataenes virksomhedsidentitet og det uundværlige behov for innovation i en international sammenhæng, samt for at søge de mest effektive måder, hvorpå virksomhederne kan åbne sig. Det vil være en stor hjælp, hvis Kommissionen bibringer denne udveksling en europæisk dimension.

5.11. Der er behov for idéer med henblik på at oprette forskningshubs som modstykke til Silicon Valley og de store amerikanske universiteter.

5.12. Et eksempel er behovet for at uddybe det underudviklede europæiske kapitalmarked. Håndtering af big data på en dynamisk måde kræver ikke blot velfungerende nystartede virksomheder, men også vækstvirksomheder, som der er for få af. Et mere dynamisk venturekapitalmarked i Europa er derfor uundværligt. Foranstaltninger til at forbedre og fremme dets udvikling på grundlag af bedste praksis, som f.eks. det israelske eksempel, bør undersøges og tilpasses.

5.13. Det Forenede Kongerige har en levende datagenererende økonomi. EØSU mener, at den europæiske og den britiske industri fortsat bør arbejde tæt sammen om gennemsigtig og åben datagenerering.

6. Samfundet og arbejdsmarkedet

6.1. Synspunkterne i tidligere EØSU-udtalelser⁽²⁴⁾ vedrørende virkningen af Industry 4.0 for samfundet og for arbejdsmarkedet er ligeledes relevante i en tid med frie datastrømme. Visse aspekter bør fremhæves.

6.2. Samfundet og navnlig arbejdsstyrken i europæiske virksomheder bør have fuld forståelse af dynamikken inden for dataudvikling og -udbredelse. Der er behov for opdateret kommunikation for at skabe tilstrækkelig viden og offentlig forståelse for den dybe transformationsproces. Arbejdsmarkedets parter har en rolle at spille heri.

6.3. Den menneskelige faktor er afgørende. Der bør være en social dialog på alle niveauer om de nødvendige tilpasninger og for at iværksætte programmer, der forbereder medarbejdere og unge på den nye virkelighed. Der er behov for mange flere dataanalytikere og dataloger.

6.4. Dette peger også på udfordringen med at udvikle nye former for organisationer for uddannelse og medvirken af ansatte i alle samfundets lag, hvis arbejde vil mindskes. De eksisterende sociale systemer er ikke tilpasset disse udfordringer med nogle få undtagelser, såsom »buffervirksomheder« i Finland, som gør det muligt for funktionærer at gå over til crowd working, samtidig med at de beholder deres socialsikring. Alle skal være klar over, at tingene nu foregår på andre betingelser.

6.5. Udviklingen på arbejdsmarkedet og social inklusion indgår også i et bredere koncept omkring industripolitik. Undersøgelserne svinger mellem at vise jobtab på op til 50 %, især blandt funktionærer, og en stigning på 20 % nye job som følge af digitalisering og avanceret produktion. Alle involverede parter bør fokusere på omstillingen for at fjerne hindringer for tilpasning og for at gøde jorden for resultater, der skaber nye muligheder for folk, navnlig ved udvikling af tjenesteydelser.

6.6. Uddannelse og jobtræning af arbejdsstyrken på alle niveauer er af stor interesse for alle sektorer og i alle lande. Dette bør dække mere end blot tekniske områder.

6.7. EØSU peger på den støtterolle, som Kommissionen kan spille ved at vise vejen frem og identificere problemer og muligheder. EU-baserede workshops og udveksling, herunder om bedste praksis, bør organiseres mellem virksomheder, arbejdsmarkedsparter og regeringer. Der skal findes og udvikles et fælles fundament og fælles tilgange blandt de mange forskellige kulturer i Europa.

Bruxelles, den 5. juli 2017.

Georges DASSIS

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽²⁴⁾ EUT C 13 af 15.1.2016, s. 161.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om respekt for privatliv og beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med elektronisk kommunikation og om ophævelse af direktiv 2002/58/EF (forordning om databeskyttelse inden for elektronisk kommunikation)

(COM(2017) 10 final — 2017/0003 (COD))

(2017/C 345/23)

Ordfører: **Laure BATUT**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 16/02/2017 Rådet for Den Europæiske Union, 09/03/2017
Retsgrundlag	Artikel 16 og 114 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationsområdet
Vedtaget i sektionen	14/06/2017
Vedtaget på plenarforsamlingen	05/07/2017
Plenarforsamling nr.	527
Afstemningsresultat	155/0/5
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU beklager stærkt, at disse tekster om databeskyttelse er overlappende, omfattende og filtret ind i hinanden, og at det er nødvendigt at læse dem skiftevis for at forstå dem, hvilket gør det usandsynligt, at andre end de få indviede kommer til at læse dem og anvende dem. Deres merværdi er således ikke indlysende for den almindelige borger — et begreb, som er fraværende i hele forslaget til forordning. Udvalget anbefaler, at der offentliggøres en sammenfattende brochure online med en beskrivelse af forslagene, som gør dem tilgængelige for den brede offentlighed.

1.2. EØSU peger på, at blandt de løsningsmodeller, der foreslås i konsekvensanalysen, har Kommissionen valgt den, som styrker privatlivets fred »moderat«. Er det for at sikre en balance med industriens interesser? Kommissionen forklarer ikke, hvilke elementer i en »vidtgående« styrkelse af privatlivets fred der ville kunne skade industriens interesser. Denne tilgang svækker teksten lige fra dens tilblivelse.

1.3. EØSU anbefaler Kommissionen at:

- 1) betænke, at alt fremover kan udgøre en personoplysning og gøres til genstand for elektronisk kommunikation, som får konsekvenser for privatlivets fred for fysiske og juridiske personer;
- 2) afklare, hvordan Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder samt menneskerettighederne udmøntes i forslaget (artikel 5, 8 og 11), og hvilke begrænsninger, der kan foretages i henhold til national ret (betragtning 26);
- 3) revidere artikel 5 og 6 i forslaget. Ved at give mulighed for elektronisk kommunikation er internet og mobiltelefoni tjenesteydelser af almen interesse, som bør stå til rådighed for alle, være tilgængelige og prisoverkommelige, uden at forbrugerne for at nyde godt heraf tvinges til at give deres samtykke til behandling af de data, som operatøren kræver oplyst. Derfor bør det være et krav, at brugeren altid skal have mulighed for afslå dette ud fra en forståelig information (cookies, webtracking-værktøjer osv.);
- 4) klart slå fast, at den særlovgivning, der foreslås for at supplere den generelle forordning om databeskyttelse, overholder de generelle principper heri og ikke svækker den beskyttelse, som er fastlagt i den generelle forordning. Det bør også slås fast, at enhver behandling, herunder måling af internetbesøgende, følger principperne i den generelle forordning (artikel 8);

- 5) garantere borgere og virksomheder en reguleringsmæssig stabilitet og i dette øjemed tydeliggøre forordningens tekst og indholdet af gennemførelsesbestemmelserne for at undgå for mange delegerede retsakter;
- 6) udvikle en strategi med det mål at informere alle forbrugere om, at EU forbliver tro mod sine principper om respekt for menneskerettighederne og stræber efter, at ikke kun udbydere af elektronisk kommunikation, men også OTT-tjenesterne (over-the-top-tjenester) skal respektere privatlivets fred;
- 7) forhindre, at sundhedsområdet bliver en åben dør for udnyttelse af privatliv og personoplysninger til kommercielle formål via elektronisk telekommunikation;
- 8) tage fat på den kollaborative økonomi, transmission og udnyttelse af data gennem elektronisk kommunikation via platforme, som ofte er beliggende uden for EU;
- 9) gøre sig overvejelser over tingenes internet, som er meget indgribende og kan udnyttes til at krænke privatlivets fred i forbindelse med datatransmission gennem elektronisk kommunikation;
- 10) tage højde for det, der følger efter datatransmissionen, og beskytte de data, som lagres af personer, eftersom de fleste er privatpersoner (uanset grænseflade, herunder cloudcomputing);
- 11) præcisere beskyttelsen af datatransmission mellem maskiner og afsætte en artikel og ikke kun en betragtning (12) hertil;
- 12) oprette en europæisk portal (GD for Retlige Anliggender), som er frit tilgængelig for alle, forståelig og som giver adgang til EU- og nationale tekster, klagemuligheder og retspraksis (f.eks. uddybe betragtning 25 og artikel 12 og 13) for at hjælpe borgerne med at finde vej i virvaret af tekster og udøve deres rettigheder;
- 13) give tilsynsmyndighederne ressourcer til at udføre deres opgaver (Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse og de nationale myndigheder);
- 14) give forbrugerne mulighed for at anlægge kollektive søgsmål på EU-niveau og gøre deres rettigheder gældende ved at udarbejde et nyt direktiv, der går videre end henstilling C(2013) 401 og 3539⁽¹⁾.

2. Den lovgivningsmæssige kontekst i korte træk

2.1. De elektroniske kommunikationsnet har udviklet sig meget, siden **direktiverne** 95/46/EF og **2002/58/EF**⁽²⁾ om beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor trådte i kraft.

2.2. **Den generelle forordning om databeskyttelse, som blev vedtaget i 2016** (forordning (EU) 2016/679), danner grundlaget for indsatsen og fastlægger de vigtigste principper, herunder for retlige og strafferetlige data. I henhold til denne forordning må personoplysninger kun indsamles til udtrykkeligt angivne og legitime formål og under iagttagelse af kravet om fortrolighed (artikel 5 den generelle forordning om databeskyttelse).

2.2.1. I **oktober 2016** fremlagde Kommissionen et forslag til direktiv om en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation⁽³⁾ (på 300 sider), som endnu ikke er blevet vedtaget, men som den henviser til, når en definition hverken er fastlagt i den generelle forordning eller i den foreliggende tekst.

2.2.2. **To forslag fra januar 2017** præciserer visse aspekter med udgangspunkt i den generelle forordning. Der er tale om et forslag til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger i Unionens institutioner og organer (**COM(2017) 8 final**, ordfører: Jorge Pegado Liz), og den foreliggende tekst (**COM(2017) 10 final**) om respekt for privatliv og beskyttelse af personoplysninger.

2.3. Alle tre tekster **træder i kraft den 25. maj 2018** og tilsigter en harmonisering af rettigheder og kontrolprocedurer.

2.4. For at fremme dette arbejde har man valgt at anvende en EU-forordning i stedet for et direktiv, når det gælder beskyttelsen af privatlivets fred.

⁽¹⁾ 11.06.2003, IP/13/525 og Memo13/531-GD for Retlige Anliggender.

⁽²⁾ Direktiv 2002/58/EF forbyder navnlig uanmodet kommunikation (spam) (artikel 13), og ved ændringen i 2009 blev det såkaldte »opt-in«-princip indført, hvorefter operatøren skal indhente samtykke fra modtageren til at sende »kommerciel kommunikation«.

⁽³⁾ COM(2016) 590 final af 12.10.2016, forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation, s. 2 (EUT C 125 af 21.4.2017, s. 56).

3. Indledning

- 3.1. I en verden, der tegner sig til at blive helt igennem digital, vil civilsamfundet gerne vide, om EU tilfører en merværdi, som sikrer et frirum for udfoldelse af privatlivet uden frygt.
- 3.2. Data genereres løbende og betyder, at alle brugere kan spores og identificeres overalt. Den databehandling, der foregår i fysiske centre, som for de flestes vedkommende ligger uden for Europa, giver anledning til bekymring.
- 3.3. Big data er blevet gangbar mønt. Ved hjælp af intelligent databehandling giver de mulighed for at profilere fysiske og juridiske personer, reducere dem til »varer« og tjene penge på det, ofte uden brugernes vidende.
- 3.4. Først og fremmest er det dog fremkomsten af nye aktører i behandlingssektoren ud over internetleverandører, der har gjort en revision af teksterne nødvendig.

4. Resumé af forslaget

- 4.1. Med denne tekst vil Kommissionen skabe balance mellem forbrugerne og industrien:

- den giver leverandører af elektroniske kommunikationstjenester ret til at behandle elektroniske kommunikationsmetadata med baggrund i slutbrugernes udtrykkelige samtykke;
- den kræver, at operatørerne oplyser, hvad de vil gøre med disse data;
- den har valgt den tredje løsningsmodel i konsekvensanalysen, som prioriterer en »moderat« styrkelse af privatlivets fred, og ikke den fjerde, som ville betyde en »vidtgående« styrkelse.

4.2. Forslaget skal gennemføre den generelle forordning om databeskyttelse, der ligesom fortroligheden af personoplysninger og retten til sletning finder generel anvendelse, og drejer sig om respekt for privatliv og beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med elektronisk kommunikation. Der foreslås at indføre skærpede regler om beskyttelse af privatlivets fred såvel som koordinerede kontrolprocedurer og sanktioner.

4.3. Forslaget fastlægger ingen konkrete foranstaltninger vedrørende lækning af personoplysninger, som brugerne selv er ansvarlige for, men bekræfter allerede i de første artikler (artikel 5) princippet om fortroligheden af elektroniske kommunikationsdata.

- 4.4. Leverandørerne må behandle elektronisk kommunikationsindhold med det formål at:

- levere en tjeneste til en slutbruger, som har givet sit samtykke, eller
- til slutbrugere, som har givet deres samtykke (artikel 6, stk. 3, litra a) og b)).

- 4.5. De skal slette eller anonymisere indholdet, når modtagerne har modtaget det.

4.6. I henhold til artikel 4, stk. 11, i den generelle forordning om databeskyttelse er »samtykke« fra den registrerede: enhver frivillig, specifik, informeret og utvetydig viljestilkendegivelse fra den registrerede, hvorved den registrerede ved erklæring eller klar bekræftelse indvilliger i, at personoplysninger, der vedrører den pågældende, gøres til genstand for behandling.

4.7. Forslaget opretholder kravet om den **utvetydige viljestilkendegivelse** i henhold til den generelle forordning om databeskyttelse, og bevisbyrden påhviler operatørerne.

4.8. Behandlingen hviler på dette samtykke. Den dataansvarlige skal »kunne påvise, at den registrerede har givet samtykke til behandling af sine personoplysninger« (artikel 7, stk. 1, i den generelle forordning om databeskyttelse).

4.9. Gennem lovgivning kan EU eller medlemsstaterne indføre visse begrænsninger af fortroligheden for at sikre samfundsinteresser eller kontrolfunktioner.

4.10. Fysiske personer skal have givet deres samtykke til at blive opført i en offentligt tilgængelig fortegnelse, og de skal have mulighed for at kontrollere og rette oplysninger, der vedrører dem (artikel 15).

4.11. En indsigtelsesret giver brugeren mulighed for at afvise, at en tredjepart (for eksempel en forhandler), som har fået overdraget vedkommendes kontaktoplysninger, anvender oplysningerne. Denne ret har brugeren også, hver gang der sendes en meddelelse (artikel 16). De nye regler vil give brugerne en bedre forståelse af deres indstillinger (sporingsscookies, brugernavn), og uanmodet kommunikation (spam, beskeder, sms, opkald) kan blokeres i mangel af brugerens samtykke.

4.12. Med hensyn til identificering af opkald og blokering af uønskede opkald (artikel 12 og 14) understreges det i forordningen, at disse rettigheder også gælder for juridiske personer.

4.13. Opbygningen af et kontrolsystem er i overensstemmelse med den generelle forordning om databeskyttelse (kapitel VI om tilsynsmyndighederne og kapitel VII om samarbejde mellem tilsynsmyndighederne).

4.13.1. Det er medlemsstaterne og deres nationale myndigheder med ansvar for databeskyttelse, som skal sørge for, at fortrolighedsreglerne overholdes. De øvrige tilsynsmyndigheder kan som led i gensidig bistand formulere klager, der eventuelt indbringes for de nationale myndigheder. De skal samarbejde med sidstnævnte og med Kommissionen inden for rammerne af sammenhængsmekanismen (artikel 63 i den generelle forordning om databeskyttelse).

4.13.2. Det Europæiske Databeskyttelsesråd har for sin part til opgave at sikre ensartet anvendelse af den foreliggende forordning (artikel 68 og 70 i den generelle forordning om databeskyttelse).

Det kan udstede retningslinjer, henstillinger og bedste praksis for at fremme anvendelsen af forordningen.

4.14. Fysiske og juridiske personer har adgang til retsmidler for at hævde deres interesser, hvis de har lidt skade som følge af overtrædelser. De har ret til erstatning for den lidte skade.

4.15. Størrelsen af de administrative bøder skal virke afskrækkende, idet de for operatørernes vedkommende kan være på op til 10 mio. EUR og for en virksomheds vedkommende på op til 2 % af dens samlede globale årlige omsætning i det foregående regnskabsår, såfremt dette beløb er højere (artikel 23). Medlemsstaterne fastlægger sanktioner for de tilfælde, hvor der ikke er mulighed for administrative bøder, og giver Kommissionen meddelelse herom.

4.16. Den nye forordning om respekt for privatliv og beskyttelse af personoplysninger vil være **gældende fra den 25. maj 2018**, altså samtidig med den generelle forordning om databeskyttelse fra 2016 og forordningen om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger i Unionens institutioner og organer samt forslaget til direktiv om omarbejdningen af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation (COM(2016) 590), hvis de vedtages.

4.17. Anvendelsesområde for *særlovgivningen* til gennemførelse af den generelle forordning om databeskyttelse:

— *Ratione jure: retsgrundlag*

Forslaget er baseret på artikel 16 (beskyttelse af personoplysninger om vedkommende selv) og 114 (det indre marked) i TEUF, men også på artikel 7 og 8 i charteret om grundlæggende rettigheder. Forordningen skal supplere den generelle forordning om databeskyttelse, for så vidt angår data, der kan betegnes som personoplysninger.

— *Ratione personae: aktører*

Det er slutbrugerne, fysiske eller juridiske personer, som defineret i forslaget til europæisk kodeks for elektronisk kommunikation, over for samtlige leverandører af elektroniske kommunikationstjenester, ikke kun de traditionelle leverandører, men frem for alt nye aktører med nye tjenester, som ikke yder brugerne samme garantier. De såkaldte OTT-tjenester (instant messaging, sms, VoIP, flere grænseflader osv.) er i dag ikke omfattet af anvendelsesområdet for de gældende retsakter.

— *Ratione materiae: data*

Forslaget indeholder ingen bestemmelser om datalagring i cloudcomputing og overlader det til medlemsstaterne at træffe foranstaltninger i henhold til artikel 23 i den generelle forordning om databeskyttelse vedrørende begrænsning af indsigelsesretten og Domstolens retspraksis (se punkt 1.3 i Begrundelsen).

Brugeren skal give sit samtykke til lagring af data og metadata i systemerne (dato, klokkeslæt, sted osv.), og i modsat fald skal disse data anonymiseres eller slettes.

— *Ratione loci: hvor?*

Leverandører af elektroniske kommunikationstjenester, der foretager behandlingsaktiviteter i medlemsstaterne, eller deres repræsentant i en medlemsstat betragtes som »kontaktpunkt« i kontrolsammenhænge. De nationale tilsynsmyndigheder vil spille deres rolle og Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse vil overvåge hele processen.

4.18. EU's mål: det digitale indre marked

- Et af målene med det digitale indre marked er at skabe forudsætningerne for sikre digitale tjenester og opbygge brugernes tillid blandt andet med det mål at udvikle e-handel, innovationer og dermed arbejdspladser og vækst (Begrundelsen, punkt 1.1).
- Det foreliggende forslag til forordning sigter også mod en form for harmonisering af lovteksterne og sammenhæng mellem medlemsstaterne.
- Kommissionen vil hvert tredje år evaluere forordningens gennemførelse og fremlægge resultaterne for Europa-Parlamentet, Rådet og EØSU (artikel 28).

5. Generelle bemærkninger

5.1. Udvalget glæder sig over, at der på samme tid i hele EU indføres et sammenhængende regelsæt med det mål at beskytte fysiske og juridiske personers rettigheder ved anvendelsen af digitale data i forbindelse med elektronisk kommunikation.

5.1.1. Det glæder sig over, at EU spiller sin rolle som forsvarer for borgernes og forbrugernes rettigheder.

5.1.2. Det understreger, at omend der sigtes mod en harmonisering, overlades fortolkningen af mange begreber til medlemsstaterne, hvilket forvandler forordningen til et slags direktiv, der giver et stort spillerum for kommercialisering af private data. Navnlig er sundhedsområdet en åben dør for indsamling af enorme mængder private oplysninger.

5.1.3. Artikel 11, stk. 1, artikel 13, stk. 2, artikel 16, stk. 4 og 5, og artikel 24 er snarere at betegne som »gennemførelsesbestemmelser«, der ville høre hjemme i et direktiv, men ikke i en forordning. Der gives operatørerne for vide rammer med det mål at forbedre kvaliteten af tjenesterne (artikel 5 og 6). Denne forordning burde indgå i forslaget til direktiv om en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation (COM(2016) 590 final).

5.1.4. EØSU beklager stærkt, at disse tekster er overlappende, omfattende og filtret ind i hinanden, hvilket gør det usandsynligt, at andre end de få indviede kommer til at læse dem. Man må faktisk læse dem skiftevis for at forstå dem. Desuden vil borgerne ikke kunne se deres merværdi. At forslaget er svært tilgængeligt og kompliceret strider mod programmet for målrettet og effektiv regulering (REFIT) og målet om en bedre lovgivningspraksis. Det vanskeliggør forståelsen og skaber huller i beskyttelsen.

5.1.5. Eksempelvis indeholder forslaget til forordning ingen definition af »operatør«. Den må man finde i forslaget til europæiske kodeks for elektronisk kommunikation⁽⁴⁾, som endnu ikke er trådt i kraft, og som vil ændre reguleringen af sektoren med henblik på det digitale indre marked, dvs. ramedirektivet 2002/21/EF, »tilladelsesdirektivet« 2002/20/EF, »forsyningspligt-direktivet« 2002/22/EF, »adgangs-direktivet« 2002/19/EF og ændringerne til disse direktiver samt forordning (EF) nr. 1211/2009 om oprettelse af BEREC, beslutning nr. 676/2002/EF om et frekvenspolitisk regelsæt, afgørelse 2002/622/EF om en frekvenspolitikgruppe og afgørelse 243/2012/EU om indførelse af et flerårigt radiofrekvenspolitikprogram. Den grundlæggende referenceramme er og bliver naturligvis den generelle forordning om databeskyttelse (se punkt 2.2), som det foreliggende forslag skal supplere og derfor er underordnet.

5.2. EØSU henleder især opmærksomheden på indholdet af artikel 8 om beskyttelse af oplysninger, der opbevares på slutbrugerens terminaludstyr, og de mulige undtagelser herfra. Det er en artikel af afgørende betydning, da den giver informationssamfundet mulighed for at få adgang til private oplysninger. Desuden fremhæves artikel 12 om visning af opkaldende nummer og opkaldt nummer samt begrænsning heraf. Disse artikler er svært tilgængelige for uindviede læsere.

5.2.1. Direktivet fra 1995 (artikel 2) definerede »personoplysninger« som »enhver form for information om en identificeret eller identificerbar fysisk person (den registrerede)«. Det foreliggende forslag til forordning udvider databeskyttelsen til også at omfatte metadata og gælder for såvel fysiske personer som juridiske personer. Det skal atter understreges, at forslaget har et dobbelt formål: på den ene side at beskytte personoplysninger og på den anden side at sikre fri bevægelighed for elektroniske kommunikationsdata og elektroniske kommunikationstjenester i EU (artikel 1).

⁽⁴⁾ COM(2016)590 og bilag 1-11 af 12.10.2016 (EUT C 125 af 21.4.2017, s. 56).

5.2.2. EØSU peger på, at ønsket om at beskytte juridiske personers data (artikel 1, stk. 2) går imod andre tekster, som ikke har dette sigte: det siges ikke klart, at de også gælder for juridiske personer (jf. den generelle forordning om databeskyttelse, personoplysninger i Unionens institutioner).

5.3. EØSU rejser det spørgsmål, om det reelle sigte med dette forslag ikke snarere er at lægge større vægt på artikel 1, stk. 2, dvs. at sikre »fri bevægelighed for elektroniske kommunikationsdata og elektroniske kommunikationstjenester i Unionen«, som forslaget hverken begrænser eller forbyder af hensyn til respekten for juridiske og fysiske personers privatliv og kommunikation, end på artikel 1, stk. 1, nemlig »retten til respekt for privatlivet og kommunikation, samt [...] beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger«.

5.4. Alt hviler på den fysiske eller juridiske persons samtykke. Følgelig bør brugerne efter EØSU's mening informeres, uddannes og være forsigtige, for når de én gang har givet deres samtykke, kan leverandøren bearbejde indholdet og metadataene yderligere for at opnå så mange handlemuligheder og så stor fortjeneste som muligt. Hvor mange ved — før de accepterer dem — at cookies er en sporingsteknik? Uddannelse af brugerne i at gøre brug af deres rettigheder bør ligesom anonymisering og kryptering være prioriterede mål i forbindelse med denne forordning.

6. Særlige bemærkninger

6.1. Private oplysninger bør kun indsamles af organer, der selv opfylder meget strenge krav og har kendte, legitime formål (den generelle forordning om databeskyttelse).

6.2. Udvalget beklager endnu en gang, at »der er alt for mange undtagelser og begrænsninger, som har konsekvenser for den fastslåede principielle ret til beskyttelse af personoplysninger«⁽⁵⁾. Balancen mellem frihed og sikkerhed bør stadig være EU's kendetegn, snarere end balancen mellem personers grundlæggende rettigheder og industrien. Artikel 29-Gruppen vedrørende Databeskyttelse har i sin gennemgang af forslaget til forordning (WP247 af 4.4.2017, udtalelse 1/2017, punkt 17) anført, at forslaget reducerer det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i den generelle forordning om databeskyttelse, især med hensyn til lokalisering af terminaludstyret, manglende afgrænsning af de data, som må indsamles, og at forslaget desuden ikke fastlægger en privatlivsbeskyttelse som standard (punkt 19).

6.3. Data udgør en forlængelse af en persons identitet, en »skyggeidentitet«. Dataene tilhører den person, der genererer dem, men når de er behandlet, har den pågældende ikke længere nogen indflydelse på dem. Opbevaring og transmission af data: den enkelte medlemsstat er stadig ansvarlig, og der foretages ingen harmonisering på grund af de muligheder for begrænsning af rettighederne, som forslaget åbner op for. Udvalget peger på risikoen for, at der opstår skævheder, fordi begrænsningen af rettighederne overlades til medlemsstaternes skøn.

6.4. For ansatte i virksomheder er der især ét spørgsmål, der trænger sig især på: hvem tilhører de data, som de genererer under deres arbejde? Og hvordan er de beskyttet?

6.5. Kontrolsystemet er ikke særligt klart⁽⁶⁾, skønt det overvåges af Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse. Garantierne mod vilkårlighed synes ikke at være tilstrækkelige, og det er ikke blevet evalueret, hvor lang tid der går, før en procedure kan resultere i en sanktion.

6.6. **EØSU opfordrer til oprettelse af en europæisk portal**, som samler og ajourfører alle EU- og nationale lovtekster, alle rettigheder, klagemuligheder, retspraksis og praktiske oplysninger for at hjælpe borgerne og forbrugerne med at finde vej i virvaret af tekster og praksisser, så de kan udøve deres rettigheder. En sådan portal bør lade sig inspirere af kravene i direktiv (EU) 2016/2102 af 26. oktober 2016 om tilgængeligheden af offentlige organers websteder og mobilapplikationer og om principperne under betragtningerne 12, 15 og 21 i forslaget til direktiv under betegnelsen *EU-lov om tilgængelighed 2015/0278 (COD)* og tilbyde tilgængeligt og forståeligt indhold for alle slutbrugere. EØSU er rede til at deltage i udføringsfaserne af denne portal.

6.7. I artikel 22 savnes en henvisning til »kollektive søgsmål«, således som EØSU allerede har påpeget i udtalelsen om den europæiske kodeks for elektronisk kommunikation.

⁽⁵⁾ EUT C 125 af 21.4.2017, s. 56 og EUT C 110 af 9.5.2006, s. 83.

⁽⁶⁾ I kapitel IV, artikel 19 og 21, i udkastet til forordning henvises til kapitel VIII og navnlig artikel 68, stk. 3 og 6, i den generelle forordning om databeskyttelse.

6.8. Begrænsningen af det materielle anvendelsesområde (artikel 2, stk. 2), den udvidede tilladelse til behandling af data uden den berørte persons samtykke (artikel 6, stk. 1 og 2) og det næsten uopnåelige samtykke fra ALLE berørte slutbrugere (artikel 6, stk. 3, litra b), og artikel 8, stk. 1, 2 og 3) samt de begrænsninger af rettighederne, som medlemsstaterne kan foretage, hvis de anser dette for at være en »nødvendig, hensigtsmæssig og forholdsmæssig« foranstaltning, er allesammen regler, hvis indhold i den grad er åbent for fortolkning, at det ikke er foreneligt med en ægte beskyttelse af privatlivets fred. Der bør endvidere rettes særlig opmærksomhed mod beskyttelsen af mindreåriges personoplysninger.

6.9. EØSU glæder sig over den ret til indsigt, der er omhandlet i artikel 12, men fremhæver dens meget uigennemskuelige formulering, som synes at prioritere muligheden for at foretage »anonyme« eller »skjulte« opkald, som om anonymitet var anbefalelsesværdigt, hvorimod princippet bør være, at opkald skal kunne identificeres.

6.10. Uanmodet kommunikation (artikel 16) og direkte markedsføringsmeddelelser er allerede omfattet af direktivet om »urimelig handelspraksis«⁽⁷⁾. Det bør som standard være en ordning med opt-in (samtykkebaseret) og ikke opt-out (ikke samtykkebaseret).

6.11. Kommissionens evaluering skal foretages hvert tredje år, men på det digitale område er dette tidsrum for langt. Allerede efter to evalueringer vil den digitale verden have ændret sig fuldstændigt. Derimod bør delegationen af beføjelser (artikel 25), som kan udvides, være af en bestemt varighed og eventuelt kunne fornyes.

6.12. Lovgivningen skal beskytte brugernes rettigheder (artikel 3 i TEUF), samtidig med at den kommercielle aktivitet garanteres den nødvendige reguleringsmæssige stabilitet. EØSU beklager, at udvekslingen af maskingenererede data og maskine til maskine-data (M2M) ikke er omfattet af forslaget: der henvises til den europæiske kodeks for elektronisk kommunikation (forslaget til direktiv, artikel 2 og 4).

6.12.1. Med tingenes internet⁽⁸⁾ vil »Big Data« blive til »Huge Data« og derefter til »All Data«. Det er afgørende for de fremtidige innovationsfremstød. Maskiner, store som små, kommunikerer og sender private data til hinanden (f.eks. dit ur, som registrerer dine hjerteslag og videresender oplysningerne til din læges pc). Mange aktører på det digitale område har lanceret deres egen platform, som kun netforbundet udstyr har adgang til: Amazon, Microsoft, Intel og i Frankrig, Orange og »La Poste«.

6.12.2. Tingenes internet i det daglige kan nemt blive angrebet af ondsindet indtrængen, og mængden af personlige oplysninger, der kan indsamles på afstand er i stigning (geolokalisering, sundhedsdata, video- og lydstreaming). Huller i databeskyttelsen interesserer blandt andet forsikringsselskaberne, som er begyndt at foreslå deres kunder at anskaffe sig netforbundet udstyr og anlægge en mere ansvarlig adfærd.

6.13. Mange internetgiganter søger at omdanne deres oprindelige applikationer til platforme. Der må således skelnes mellem Facebook-applikationer og Facebook-plattformen, som sætter udviklerne i stand til at udforme applikationer, der er tilgængelige via brugerprofiler. Amazon var på sin side oprindeligt en webapplikation til brug for online-salg. I dag er det en platform, der giver tredjeparter — lige fra private til store koncerner — mulighed for at markedsføre deres produkter og i den forbindelse trække på Amazons ressourcer: omdømme, logistik osv. Alt dette beror på videregivelse af personoplysninger.

6.14. Med den kollaborative økonomi er der dukket en masse platforme op, som »især via elektroniske medier formidler kontakten mellem på den ene side en stor mængde udbydere af goder eller tjenester og på den anden side et stort antal brugere«⁽⁹⁾. Platforme er eftertragtede på grund af den aktivitet og de beskæftigelsesmuligheder, de skaber, men EØSU spørger sig selv om, hvordan de data, som de genererer, kan kontrolleres ved anvendelsen af såvel den generelle forordning om databeskyttelse som denne forordning.

Bruxelles, den 5. juli 2017.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽⁷⁾ EUT L 149 af 11.6.2005, s. 22, artikel 8 og 9.

⁽⁸⁾ WP247/17 — udtalelse af 1.4.2017, punkt 19 (EUT C 12 af 15.1.2015, s. 1).

⁽⁹⁾ EUT C 125 af 21.4.2017, s. 56.

ISSN 1977-0871 (elektronisk udgave)
ISSN 1725-2393 (papirudgave)

Den Europæiske Unions Publikationskontor
2985 Luxembourg
LUXEMBOURG

DA